

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
“ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ
ΣΥΝΟΧΗ”

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

Γυναικεία μετανάστευση από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και
Αφρική

Όνομα συγγραφέα: Σπύρου Άγγελος

Επιβλέπων καθηγητής: Ψημίτης Μιχάλης

Μυτιλήνη, Μάιος 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την παρούσα διπλωματική θέλω να ευχαριστήσω το Τμήμα Κοινωνιολογίας που με επέλεξε στο Μεταπτυχιακό μέσω του οποίου εμβάθυνα στην επιστήμη που αγαπώ. Επίσης, είμαι ευγνώμων σε όσους με βοήθησαν για την υλοποίησή της και κυρίως στις συνεντευξιαζόμενες οι οποίες από την πρώτη στιγμή με καλωσόρισαν. Το συγγραφικό έργο είναι αφιερωμένο στο γυναικείο φύλο και σε κάθε μία ξεχωριστά που αγωνίζεται καθημερινά αποδεικνύοντας ότι γυναίκα και άνδρας είναι το ίδιο δυνατοί.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	9
Η ‘θηλυκοποίηση’ της διεθνούς μετανάστευσης	9
Ανισότητα φύλου	13
Βία κατά των γυναικών	14
Ανισότητα στη σεξουαλική υγεία.....	15
Ανισότητα στην εργασία και εκπαίδευση.....	18
Παράγοντες γυναικείας μετανάστευσης	21
Το όφελος της μετανάστευσης για τις γυναίκες	23
Τομείς απασχόλησης των γυναικών που μεταναστεύουν	25
Εκμετάλλευση μεταναστριών στο νέο τους τόπο.....	27
Εμπόριο μεταναστριών	27
Ασθένειες μεταναστριών – Η περίπτωση του HIV.....	29
Κοινωνικός αποκλεισμός-ρατσισμός μεταναστριών.....	30
Μετανάστευση στην Ευρώπη.....	33
Νότια Ευρώπη	34
Η ανάδειξη της γυναικείας μετανάστευσης στην Ευρώπη	35
Μετανάστευση στην Ελλάδα.....	36
Τρέχουσα προσφυγική – μεταναστευτική κρίση.....	43
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	51
Μεθοδολογικός σχεδιασμός και διεξαγωγή της έρευνας	51
Ποιοτική έρευνα με ημι-δομημένη συνέντευξη	51
Σύνδεση θεωρίας-ερευνών με ερωτήσεις	55
Ηθική και δεοντολογία.....	61
Χρονοδιάγραμμα – συμμετέχοντες - περιορισμοί.....	61
Ανάλυση συνεντεύξεων	64
Ανάλυση δεικτών	64
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	80
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	83
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	90
Α) Προωθητικό μήνυμα σε φορείς μετανάστευσης	90
Β) Ενημερωτικό φυλλάδιο προσέγγισης	91

Γ) Έντυπο Συγκατάθεσης.....	92
Δ) Οδηγός Συνέντευξης.....	96
Ε) Απομαγνητοφωνήσεις.....	101
Σ1.....	101
Σ2.....	125
Σ3.....	153
Σ4.....	185
Σ5.....	218
Σ6.....	231
Σ7.....	254
Σ8.....	271
Σ9.....	281
Σ10.....	291
Σ11.....	303
Σ12.....	315

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το κείμενο που ακολουθεί αναφέρεται στην γυναικεία μετανάστευση εν περίοδο προσφυγικής κρίσης. Αρχικά, κάνουμε μία σύντομη εισαγωγή αναλύοντας το φαινόμενο της γυναικείας μετανάστευσης και τις θεωρίες που έχουν υποθεί για αυτή. Στη συνέχεια, δίνουμε έμφαση στην ανισότητα του φύλου η οποία εμφανίζεται σε πολλά επίπεδα και θίγει διαρκώς τα δικαιώματα των γυναικών. Έπειτα, αναλύουμε τους παράγοντες που μπορεί να οδηγήσει τη γυναίκα στην έξοδο φυγής από τη χώρα της και αυτοί είναι: οικονομία, εκπαίδευση, κοινωνικοπολιτισμικοί παράγοντες, κυβερνητικές πολιτικές. Η ιστορία έχει φανερώσει πως η μετανάστευση συνήθως ωφελεί τις γυναίκες καθώς μέσω του εισοδήματος γίνονται πιο αυτόνομες και δέχονται θετικά ερεθίσματα από τη νέα τους χώρα. Όμως, υπάρχουν και περιπτώσεις εκμετάλλευσης προς αυτές λόγω της εαυλωτότητας τους. Οι κύριοι τομείς απασχόλησης που συμβαίνει αυτό είναι η οικιακή εργασία και η βιομηχανία του σεξ. Στη συνέχεια, αφιερώνουμε ειδικό κεφάλαιο για τη μετανάστευση στην Ευρώπη και ειδικά στο νότιο κομμάτι της που εντάσσεται και η Ελλάδα. Για αυτή, κάνουμε μία σύντομη εξιστόρηση του πρώτου μεταναστευτικού κύματος τη δεκαετία του '90 και καταλήγουμε στη τρέχουσα προσφυγική κρίση. Αυτή την περίοδο, υπάρχουν ερχομοί κυρίως από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και λιγότερο από την Αφρική. Έτσι, προβήκαμε σε 7 συνεντεύξεις από την πρώτη και 5 από την Αφρική. Η συζήτηση είχε χωριστεί σε 4 πυλώνες: χώρα καταγωγής, ενδιάμεσες χώρες, προσφυγικοί καταυλισμοί, Ελλάδα. Εν τέλει, αναλύοντας τις όλες μαζί, επαληθεύτηκαν οι υποθέσεις στις οποίες είχαμε καταλήξει.

ABSTRACT

The following text refers to female immigration during a refugee crisis. Initially, we make a introduction analyzing the phenomenon of female immigration and the theories that have been put forward for it. Then, we emphasize to gender inequality, which appears on many levels and is constantly affecting women's rights. Then we analyze the factors that can lead the woman to the immigration and these are: economy, education, socio-cultural factors, government policies. History has shown that immigration usually benefits women as they become more autonomous through income and receive positive affect from their new country. However, there are cases of exploitation to them because of their dependence. The main areas of employment

that this happens are domestic work and the sex industry. Then we dedicate a special chapter on migration to Europe and especially on its southern part, which is also part of Greece. For this, we make a brief account of the first wave of immigration in the 1990s and end up with the current refugee crisis. At this time, there are coming mainly from the Greater Middle East and less from Africa. So we conducted 7 interviews from the first and 5 from Africa. The discussion was divided into four sections: country of origin, countries before Greece, refugee camps, Greece. Finally, analyzing them, the assumptions we had concluded were verified.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φαινόμενο της μετανάστευσης αναλύεται σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους στους οποίους υπάγονται οι κοινωνικές επιστήμες, οικονομία και πολιτική. Αυτό συμβαίνει καθώς συνέπεια της μετανάστευσης είναι κοινωνικο-οικονομικές μεταβολές τόσο στον τόπο καταγωγής των μεταναστών/-τριών όσο και στον τόπο προορισμού. Για τον όρο μετανάστη/-τρια έχουν δοθεί ποικίλες ερμηνείες από διάφορους οργανισμούς. Μερικοί από αυτούς είναι οι ΟΗΕ και ΙΟΜ οι οποίοι διαχωρίζουν τον μετανάστη που επιλέγει να φύγει από τη χώρα του και τον πρόσφυγα που αναγκάζεται. Οι δύο βασικές διακρίσεις μετανάστευσης συνδέονται με τις αιτίες που αυτή πραγματοποιείται. Με βάση αυτό, εντοπίζουμε τους οικονομικούς μετανάστες και τους πολιτικούς. (Kofman, 2000:9; Δημουλάς & Παπαδοπούλου, 2005, ΚΕΘΙ, 2007:21). Σχετικά με την ΕΕ, αντιλαμβανόμενη ότι ο ορισμός της μετανάστευσης αλλάζει από χώρα σε χώρα, εισήγαγε τον όρο ‘υπήκοοι τρίτων χωρών’. Αυτοί απαρτίζονται από τα άτομα που δεν έχουν υπηκοότητα από κράτος-μέλος της ΕΕ. Επίσης, για τη διεθνή μετανάστευση τέθηκε το ελάχιστο όριο των 12 μηνών παραμονής σε μία χώρα.

Για τη μετανάστευση και τους παράγοντες που την αναπτύσσουν έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες. Ξεκινώντας από τη δεκαετία του '70 εμφανίστηκαν οι νεοκλασικές θεωρίες μετανάστευσης οι οποίες δίνουν έμφαση στην οικονομική μετανάστευση των ανδρών (Oishi, 2002). Πιο απλά, η νεοκλασική σχολή υποθέτει ότι το άτομο-άντρας μεταναστεύει εξαιτίας της οικονομίας (Todaro, 1969:138-148). Αντίθετα, για τη γυναίκα δεν αναφέρεται τίποτα καθώς τη θεωρεί εξαρτώμενη του άντρα. Έπειτα, αναδύθηκαν οι δομικές προσεγγίσεις¹ της μετανάστευσης με εστίαση στην άνιση κατανομή πολιτικής και οικονομικής εξουσίας που οδηγεί τη μετανάστευση φθηνού εργατικού δυναμικού προς όφελος του κεφαλαίου (Kofman, 2000:23; Oishi, 2002:5). Και στις δύο αυτές θεωρίες έχει ασκηθεί κριτική καθώς επικεντρώνονται αποκλειστικά στην οικονομία ως αιτία μετανάστευσης και δεν λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου. Εναλλακτική των παραπάνω αποτελεί η θεωρία οικιακής στρατηγικής που υποστηρίζει ότι η απόφαση μετανάστευσης δεν λαμβάνεται από το άτομο αλλά από την οικογένειά στο σύνολό της. Ωστόσο, και σε αυτή έχει ασκηθεί κριτική καθώς δεν μπορεί να εξηγήσει τον λόγο για τον οποίο σε ορισμένες χώρες μεταναστεύουν περισσότερες γυναίκες από άλλες χώρες (Oishi, 2002:6). Τις

¹ Μέσα με τέλη της δεκαετίας του '70

δεκαετίες 1980 και 1990 αναπτύχθηκε η θεωρία δικτύων που θεωρεί πως η μετανάστευση είναι αποτέλεσμα προσωπικών, πολιτισμικών και άλλων κοινωνικών δεσμών. Το κοινωνικό δίκτυο αναφέρεται στην επικοινωνία των ατόμων μεταδίδοντας πληροφορίες που αφορούν για παράδειγμα τις συνθήκες εργασίας σε μια χώρα ή τους μισθούς σε αυτές. Μία όμως αδυναμία αυτής της θεωρίας είναι ότι αδυνατεί να ερμηνεύσει τις αιτίες και με ποιες διαδικασίες αναπτύχθηκαν τέτοια κοινωνικά δίκτυα ανάμεσα στις χώρες. Όσο αφορά το φύλο, δεν αναφέρει πουθενά ότι άντρες και γυναίκες μπορεί να μην έχουν την ίδια πρόσβαση σε τέτοια δίκτυα (ΚΕΘΙ, 2007:25). Η πιο πρόσφατη θεωρία μετανάστευσης προσπαθεί να αναλύσει τη μετανάστευση σε επίπεδο έθνους-κράτους (μακρο-επίπεδο), ομάδων (μεσο-επίπεδο) και ατόμων (μικρο-επίπεδο). Ωστόσο, παρόλο το πληρέστερο περιεχόμενό της σε σχέση με τις προηγούμενες, εξακολουθεί να υστερεί στην ανισότητα που υπάρχει μεταξύ αντρών και γυναικών στα προαναφερθέντα πλαίσια ανάλυσης (Oishi, 2002:8, ΚΕΘΙ, 2007: 22-26)

Εντοπίζουμε λοιπόν πως πολλές θεωρίες της μετανάστευσης δεν έχουν λάβει υπόψη τη διάσταση του φύλου και για το λόγο αυτό χρειάζεται περαιτέρω ανάλυση (Cavounidis, 2003, στο ΚΕΘΙ, 2007:22).

Για τη μετανάστευση έχουν τεθεί κάποιες κατηγοριοποιήσεις (Castles, 2000:269-280). Οι πιο κοινές είναι:

Προσωρινή οικονομική μετανάστευση: αναφέρεται σε εκείνους που μεταναστεύουν για μικρό χρονικό διάστημα προκειμένου να εργαστούν αποστέλλοντας λεφτά στην πατρίδα τους

Ανεπίσημη μετανάστευση: αφορά άτομα που δεν έχουν στην κατοχή τους τα απαραίτητα έγγραφα και άδειες για απασχόληση και διαμονή

Επιχειρηματική μετανάστευση: εντάσσονται ανώτερα στελέχη πολυεθνικών εταιριών-διεθνών οργανισμών και άτομα με εξαιρετικές δεξιότητες που επιθυμούν να απασχοληθούν στις διεθνείς αγορές.

Εξαναγκαστική μετανάστευση: υπάρχουν οι πρόσφυγες και οι περιβαλλοντικοί μετανάστες λόγω περιβαλλοντικών καταστροφών

Μετανάστευση οικογενειακής επανένωσης: αφορά κατά κύριο λόγο γυναίκες και παιδιά οι οποίοι ακολουθούν τους συζύγους τους.

Παλιννοστούντες: άτομα που επιστρέφουν στην πατρίδα τους έπειτα από μακροχρόνια διαμονή σε ξένη χώρα

‘Θηλυκοποίηση’ της μετανάστευσης: αφορά την αυτόνομη μετανάστευση των γυναικών (Anthias, Lazaridis, 2000, στο: ΚΕΘΙ, 2007:22)

Η τελευταία κατηγορία είναι εκείνη η οποία θα μας απασχολήσει καθόλη τη διάρκεια της εργασίας και για το λόγο αυτό θα αφιερώσουμε ειδικό κεφάλαιο.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η ‘θηλυκοποίηση’ της διεθνούς μετανάστευσης

Μέρος της μετανάστευσης αποτελούν και οι γυναίκες δημιουργώντας τον ξεχωριστό κλάδο της γυναικείας μετανάστευσης (United Nation, 2006:14). Για το φαινόμενο της έχουν αναπτυχθεί θεωρητικές προσεγγίσεις που βοηθούν στην ανάλυσή της. Ένα από τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης μετανάστευσης αποτελεί η ‘θηλυκοποίησή’ της η οποία παρατηρείται τη μεταπολεμική περίοδο (Sorensen, 2005:2). Από τότε, το ποσοστό των γυναικών που μετακινείται έχει αυξηθεί. Μάλιστα, το 2005 οι γυναίκες μετανάστριες υπερτερούσαν των αντρών παγκοσμίως με εξαίρεση την Αφρική και την Ασία (UNFPA, 2006:23). Η ‘θηλυκοποίησή’ της οφείλεται και στο ότι οι γυναίκες πλέον είναι οικονομικά ανεξάρτητες και πιο αυτόνομες σε σχέση με παλαιότερα. Βέβαια, εξακολουθεί να υφίσταται το γεγονός ότι ορισμένες μεταναστεύουν και για οικογενειακή συνένωση. Σχετικά με την Ελλάδα η αυξητική τάση της γυναικείας μετανάστευσης έχει παρατηρηθεί έντονα. Μάλιστα, οι Karakatsanis και Swarts (2003) είχαν δηλώσει πως η Ελλάδα κατέχει τη μεγαλύτερη αναλογία μεταναστριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο (στο ΚΕΘΙ, 2007: 28).

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια, η διασύνδεση μεταξύ φύλου και μετανάστευσης ήταν σοβαρά παραμελημένη τόσο από ακαδημαϊκούς ερευνητές όσο και από πολιτικούς ιθύνοντες. Παρά το γεγονός ότι έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος όσον αφορά τη μελέτη του φύλου και της μετανάστευσης, πολλά ερωτήματα και ζητήματα παραμένουν αναπάντητα και πρέπει να διερευνηθούν. Το ίδιο ισχύει και για θέματα που σχετίζονται με την ιθαγένεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό / ένταξη, τις πολιτικές αλλά και τις καθημερινές στρατηγικές των γυναικών και ανδρών μεταναστών (Al-Ali, 2003: 5)

Σε παλαιότερες μελέτες για τη μετανάστευση, η γυναικεία παρουσία σε αυτή υστερούσε με συνέπεια και στη μετανάστευση να υπάρχει ανδροκρατία (King, Zontini, 2000:37, ΚΕΘΙ, 2007: 26-30). Από το 1970 και έπειτα αυτό ξεκίνησε να αλλάζει λαμβάνοντας πλέον υπόψη και τη γυναίκα² Υπολογίζεται πως σχεδόν το 50% της μετανάστευσης τα τελευταία χρόνια απαρτίζεται από γυναίκες που πλέον δεν μεταναστεύουν ως εξαρτώμενα μέλη³ της οικογένειας (Sorensen, 2004, στο: Omelaniuk, World Bank, 2005:2).

Υπάρχουν απόψεις που υποστηρίζουν πως η μετανάστευση μπορεί να επιδράσει είτε θετικά είτε αρνητικά στη θέση και το ρόλο της γυναίκας (Τσίγκανου, Τζωρτζοπούλου & Ζαραφονίτου, 2001:124) . Το πρώτο συμβαίνει μέσω της ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας δίνοντάς της ‘περισσότερη εξουσία’ μέσα στην οικογένεια με τη συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Το δεύτερο στηρίζεται στην άποψη πως οι γυναίκες αποκτούν διπλή εργασία καθώς έχουν υποχρεώσεις τόσο εντός όσο και εκτός της οικείας. Επίσης, δεν υπάρχουν υποστηρικτικά δίκτυα και υπάρχει νομική εξάρτηση από το σύζυγό της για τη νόμιμη παραμονή στη χώρα υποδοχής. Σχετικά με τον επαγγελματικό τομέα οι μετανάστριες εργάζονται στις χώρες υποδοχής ως επί το πλείστον σε οικιακές εργασίες και παροχές υπηρεσιών. Ακόμη χειρότερα υπάρχουν και περιπτώσεις όπου κακομεταχειρίζονται και παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους όπως στη βιομηχανία του σεξ (ΚΕΘΙ, 2007: 26-30, Lutz, 2002:89-104)

Όπως τονίσαμε προηγουμένως, μέχρι τη δεκαετία του ‘70 η γυναικεία μετανάστευση δεν αναδύεται. Το ζήτημα άρχισε να μελετάται διεξοδικά στα τέλη του 20^{ου} αι. όπου το Τμήμα Πληθυσμού των Ηνωμένων Εθνών (1998) δημιούργησε ένα Πίνακα με το ποσοστό μεταναστριών σε παγκόσμιο επίπεδο και όχι μόνο.

² Σε αυτό οφείλεται ότι τότε ξεκίνησε να αναδύεται το γυναικείο κίνημα

³ Το παραπάνω αποδεικνύεται από αφηγήσεις γυναικών από το Μαγκρέμπ (κυρίως από το Μαρόκο) που πήγαν στην ΕΕ (Khachani, 2001; Sorensen, 2004)

Εικόνα 1: Ποσοστό μεταναστριών σε σχέση με το σύνολο της μετανάστευσης (1960-2000)

Major area	1960	1970	1980	1990	2000
World	46.6	47.2	47.4	47.9	48.8
More developed regions	47.9	48.2	49.4	50.8	50.9
Less developed regions	45.7	46.3	45.5	44.7	45.7
Europe	48.5	48.0	48.5	51.7	52.4
Northern America	49.8	51.1	52.6	51.0	51.0
Oceania	44.4	46.5	47.9	49.1	50.5
Northern Africa	49.5	47.7	45.8	44.9	42.8
Sub-Saharan Africa	40.6	42.1	43.8	46.0	47.2
Southern Asia	46.3	46.9	45.9	44.4	44.4
Eastern and South-eastern Asia	46.1	47.6	47.0	48.5	50.1
Western Asia	45.2	46.6	47.2	47.9	48.3
Caribbean	45.3	46.1	46.5	47.7	48.9
Latin America	44.7	46.9	48.4	50.2	50.5

Πηγή: MPI, 2003

Στα τέλη της δεκαετίας του 1990, ένα εκατομμύριο Φιλιππινέζες, 500.000 γυναίκες από την Ινδονησία και 40.000 της Ταϊλάνδης εργάζονταν στο εξωτερικό και οι αριθμοί αυτοί έχουν αυξηθεί έκτοτε (IOM, 2005a). Σχετικά με τις δύο πρώτες χώρες και τη Σρι Λάνκα, οι μετανάστριες αντιπροσωπεύουν 60-80% των ατόμων που φεύγουν για εργασία (IOM, 2005a). Πιο συγκεκριμένα, το 2002 για τις Φιλιππίνες και την Ινδονησία οι γυναίκες που μετανάστευαν κάλυπταν το 73% του συνόλου που έφευγαν και το 2005 για τη Σρι Λάνκα τα 2/3 των εργαζομένων που διέφευγαν στο εξωτερικό ήταν γυναίκες. Στο Πακιστάν, τόσο η Έρευνα Ολοκληρωμένων

Νοικοκυριών (PIHS) όσο και η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού του 1998 διαπίστωσαν ότι περισσότερες γυναίκες από τους άνδρες μεταναστεύουν εσωτερικά (Memon, 2005). Στο Μπανγκλαντές υπάρχει επίσης σημαντική εσωτερική γυναικεία μετανάστευση (Afsar, 2003). Στην Κίνα, τη δεκαετία του 1990, οι γυναίκες μετακινήθηκαν τόσο εσωτερικά όσο και διεθνώς κυρίως για οικογενειακούς λόγους, εξαιτίας της έντονης πολιτισμικής προκατάληψης προς την πυρηνική οικογένεια και της πατριαρχίας (παρά τη δέσμευση της κυβέρνησης για την ισότητα των φύλων) (Rowland, 1992). Στην Ινδονησία, οι γυναίκες που εκτοπίστηκαν από τη γεωργία έχουν βρει εναλλακτικές λύσεις για την απόκτηση του βιοτικού επιπέδου στις αστικές κατοικίες, ιδιαίτερα καθώς οι γυναίκες μεσαίας τάξης μετακινούνται στο εργατικό δυναμικό (Momsen, 1999) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 2)

Ένα από τα πιο κλασικά παραδείγματα γυναικείας μετανάστευσης είναι η Αιθιοπία. Τις τελευταίες 4 δεκαετίες η Αιθιοπία έχει υποστεί κοινωνικοοικονομική και πολιτική κρίση που οδήγησε στις μετακινήσεις ατόμων (εσωτερικά και διασυνοριακά). Έχει γίνει μια χώρα μετανάστευσης από τα μέσα της δεκαετίας του '70 όπου ο στρατός ανέλαβε την εξουσία, έχοντας αφαιρέσει τη μοναρχία (Bariagaber 1997, Getahun 2007). Τότε μετανάστευαν κατά κόρον άντρες κάτι που άλλαξε στα τέλη του 20^{ου} αιώνα (Hondagneu-Sotelo και Cranford 1999). Οι γυναίκες από την Αιθιοπία που μεταναστεύουν υπερτερούν των αντρών και κατευθύνονται κυρίως προς τον Κόλπο και τις Αραβικές Χώρες με σκοπό την ενασχόληση στον οικιακό τομέα (MoLSA, 2010, Wojczewski, κ.ά., 2015). Οι Jones, Elizabeth και Tefera (2014) εκτιμούν ότι περίπου 1.500 θηλυκά εγκαταλείπουν καθημερινά την Αιθιοπία για να εργαστούν ως οικιακές εργαζόμενες εκεί. Για αυτές η φτώχεια-ανεργία είναι η κύρια αλλά όχι η μοναδική αιτία για την οποία μεταναστεύουν. Η μετανάστευση τους προσφέρει επιπλέον μια απόδραση από τον πρώιμο γάμο, τις καταπιεστικές κοινωνικές προδιαγραφές και την έλλειψη ελέγχου της ζωής τους (O'Neil, Fleury, και Foresti 2016). Τέλος, η καταπιεστική πολιτική και η ανασφάλεια αναφέρονται επίσης ως οι σημαντικότεροι κινητήριοι μοχλοί μετανάστευσης των γυναικών από την Αιθιοπία (Frouws 2014; RMMS 2014; GSDRC 2016) (στο Zewdu, 2017: 6-15).

Ανισότητα φύλου

Ζούμε σε ένα κόσμο όπου η ανισότητα κυριαρχεί σε πολλά επίπεδα⁴. Αρχής γενομένης στην οικονομία αλλά εκτός αυτού υπάρχουν και άλλες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι κοινωνικές, πολιτικές και το φύλο. Στην περίπτωση μας θα επικεντρωθούμε στην τελευταία διάσταση η οποία αφορά τις γυναίκες και είναι ιδιαίτερα έντονη στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ έχει σχηματίσει τον παγκόσμιο δείκτη χάσματος μεταξύ των φύλων. Αυτός περιλαμβάνει τις διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες (εισόδημα, εργασία, υγεία και πολιτική ενδυνάμωση). Για το 2016, από τις 142 χώρες που καλύπτονταν από το δείκτη οι 68 είχαν μεγαλύτερο κενό μεταξύ των φύλων σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (UNFPA, 2017: 11-12). Οι διακρίσεις εις βάρος των θηλυκών κάθε ηλικίας είναι εδραιωμένες σε πολλά μέρη. Ο ΟΟΣΑ είχε δημοσιεύσει έναν αντίστοιχο δείκτη που κάλυπτε 160 χώρες. Οι τιμές του κυμαίνονταν 0-1 όπου το 0 δηλώνει καθόλου ανισότητα ενώ το 1 πλήρη. Οι χώρες με τους υψηλότερους αριθμούς εντοπίζονται στη Μέση Ανατολή, Βόρεια και υποσαχάρια Αφρική. Αυτές χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα διακρίσεων σε νομικά πλαίσια στα οποία συγκαταλέγονται τα δικαιώματα κληρονομιάς. Επίσης, είναι σύνηθες φαινόμενο περίπου ένα στα τρία κορίτσια να παντρεύονται σε ηλικία των 19 ετών. Σχετικά τα δικαιώματα των γυναικών, εκείνα που αφορούν την κατοχή - έλεγχο της γης και τη πρόσβαση σε δημόσιους χώρους είναι εξαιρετικά περιορισμένα. Επιπλέον, υπάρχουν σοβαρές παραβιάσεις της σωματικής ακεραιότητάς τους και επικράτηση ενδοοικογενειακής βίας. Τέλος, οι χώρες θέτουν τις γυναίκες σε μειονεκτική θέση στην είσοδό τους στον επαγγελματικό τομέα. Για το τελευταίο έγινε μία νέα έρευνα σε 143 χώρες όπου εντοπίστηκε πως οι 128 είχαν τουλάχιστον ένα νομικό εμπόδιο για τη συμμετοχή των γυναικών σε ορισμένες οικονομικές ευκαιρίες (Clinton Foundation and Bill and Melinda Gates Foundation, 2015, World Bank, 2015) (στο UNFPA, 2017: 10, 42-43).

Με βάση τα παραπάνω αντιλαμβανόμαστε ότι η ανισότητα φύλου είναι εδραιωμένη σε πολλά επίπεδα τα οποία αλληλοεπηρεάζονται και θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

⁴ Καμία χώρα σήμερα, ακόμη και οι πιο πλούσιες και αναπτυγμένες, δεν έχει πλήρη ισότητα ως προς τους ανθρώπους

Βία κατά των γυναικών

Σε αυτό το κεφάλαιο θα επικεντρωθούμε στη βία κατά των γυναικών⁵. Υπάρχουν ποικίλες μορφές με τις οποίες εμφανίζεται και θίγει τις γυναίκες τόσο σωματικά όσο και ψυχικά (Bradford, 2017; FRA, 2014: 71). Η παθητική γυναικεία βία ενισχύεται από το γεγονός πως σε ορισμένες χώρες, υπάρχει ανεπαρκής νομική προστασία των γυναικών κατά της βίας. Η Παγκόσμια Τράπεζα έκανε Έκθεση για 173 χώρες. Από αυτές φανερώθηκε πως οι 46 δεν είχαν νόμους κατά της οικογενειακής βίας και οι 41 νόμους για τη σεξουαλική παρενόχληση (Παγκόσμια Τράπεζα, 2015, στο UNFPA, 2017: 44). Όσο αφορά τις ποσοστιαίες μονάδες κατά καιρούς έχουν συγκροτηθεί ερευνητές αναδεικνύοντας διαφορετικές τιμές σοβαρότητας. Μία μελέτη αναφέρει πως σε παγκόσμιο επίπεδο το 35% των γυναικών έχει βιώσει σωματική - σεξουαλική κακοποίηση από το ταίρι τους ή κάποιον άγνωστο. Ωστόσο, κάποια άλλη εντοπίζει πως το 70% των γυναικών έχουν βιώσει σωματική - σεξουαλική βία από τον σύντροφο τους . Όποια και αν είναι όμως η πραγματική τιμή, το πλήγμα για τις γυναίκες παραμένει το ίδιο. Το φαινόμενο γίνεται ακόμη και σε δημόσιους χώρους όπως αποδεικνύεται από δημοσκόπηση στην Ινδία (Νέο Δελχί⁶) όπου το 92 % των γυναικών έχει καταγγείλει τέτοια περιστατικά (UNWOMEN, 2013: 1-2). Η σεξουαλική κακοποίηση των γυναικών έχει αντίκτυπο στην εγκυμοσύνη καθώς μπορεί να αποβάλλουν. Όσο αφορά το ψυχικό κομμάτι κινδυνεύουν να υποστούν κατάθλιψη ενώ από ασθένειες σε ορισμένα μέρη είναι συχνή η πρόσληψη του ιού HIV (UNWOMEN, 2017: 1, UNICEF, 2014: 2,4). Το ακραίο αποτέλεσμα της σωματικής βίας είναι ο θύτης να ξεπεράσει τα όρια και να υποκύψει στο έγκλημα της ανθρωποκτονίας κατά της γυναίκας (UNODC, 2013: 14).

Μία ακόμη μορφή βίας κατά των γυναικών είναι η εξαναγκαστική παντρεία τους. Στην σύγχρονη υφήλιο κατά προσέγγιση 700 εκατ. γυναίκες παντρεύτηκαν πριν τα 18 εκ των οποίων τα 250 εκατ. ήταν μικρότερες ή ίσες των 15. Λόγω του νεαρού της ηλικίας τους η άποψή τους δεν είναι ισάξια του άντρα και δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις όπου ανεπιθύμητα μένουν έγκυες⁷ (UNICEFa, 2014: 2,4). Σχετικά με τα

⁵ World Health Organization, Department of Reproductive Health and Research, London School of Hygiene and Tropical Medicine, South African Medical Research Council, 2013: 2

⁶ Στην ίδια έρευνα, το 88% είπε πως έχει βιώσει λεκτική σεξουαλική παρενόχληση όπως σεξιστικά σχόλια, χειρονομίες, σφυρίγματα, κτλ) (UNWOMEN, 2013:1-2).

⁷ Στη συνέχεια ακολουθεί ειδικό κεφάλαιο στην ανισότητα στη σεξουαλική υγεία

κορίτσια, παγκόσμια 120 εκατ.⁸ έχουν βιαστεί με συχνούς δρώντες τους συντρόφους τους (UNICEFb, 2014: 8).

Μία άλλη, ιδιαίτερη μορφή βίας σχετίζεται με τις παραδόσεις των χωρών. Στην συγκεκριμένη περίπτωση αναφερόμαστε στην κοπή της κλειτορίδας. Είναι ένα βάνουσο έθιμο για τα κορίτσια που γίνεται στην Αφρική και Μέση Ανατολή. Έπειτα από υπολογισμούς εντοπίστηκε πως 133 εκατ. κορίτσια και γυναίκες, από 29 χώρες της Μέσης Ανατολής και Αφρική, έχουν υποστεί κλειτοριδεκτομή. Το έθιμο εκτός από πόνο αποτελεί και κίνδυνο για την υγεία καθώς υπάρχει υψηλός κίνδυνος παρατεταμένης αιμορραγίας, μολύνσεων, στειρότητας ή το χειρότερο, θανάτου (UNICEF, 2014c, 2-3).

Τέλος, υπάρχει και το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων στο οποίο υπερισχύει το θηλυκό γένος (UNODC, 2014: 5,11).

Σχετικά με τη βία κατά των γυναικών σε οποιαδήποτε μορφή της είναι ιδιαίτερα έντονη στην Αφρική και Μέση Ανατολή (HRW, 2018; Kimani, 2012; Kimani, 2007). Με βάση αυτό, στη συνέχεια θα ακολουθήσει ποιοτική έρευνα σε γυναίκες από τις εκάστοτε χωρικές διαστάσεις.

Ανισότητα στη σεξουαλική υγεία

Σε αυτό το κεφάλαιο θα κάνουμε αναφορά στην ανισότητα στη σεξουαλική υγεία που συνδέεται με την ανισότητα στην οικονομία⁹. Η οικονομική ανισότητα επεκτάθηκε τουλάχιστον για 34 χώρες μεταξύ 2008-2013. Αυτό είχε ως συνέπεια να μην υπάρχει ίση πρόσβαση στην υγεία και άλλες βασικές υπηρεσίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα οποία ανήκει και εκείνο της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας¹⁰. Σε ολόκληρο τον αναπτυσσόμενο κόσμο, το δικαίωμα επιλογής στην εγκυμοσύνη εξακολουθεί να μην υφίσταται. Οι σύζυγοι ή οι σύντροφοι ενδέχεται να πιάσουν τις γυναίκες να μείνουν έγκυες όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Επίσης, οι γιατροί και άλλοι ειδικοί ίσως αρνηθούν την χορήγηση αντισύλληψης σε γυναίκες που δεν είναι παντρεμένες. Άλλοι πάροχοι τέτοιων υπηρεσιών μπορεί να θεωρούν ότι η αντισύλληψη είναι αποκλειστικά αντρική απόφαση. Γενικά, εκατοντάδες

⁸ Περίπου 1 στα 10 κορίτσια

⁹ Οι μεγαλύτερες ανισότητες στα σεξουαλικά δικαιώματα των γυναικών με βάση τον πλούτο εντοπίζονται στη Δυτική και Κεντρική Αφρική ακολουθούμενη από την Ανατολική και Νότια Αφρική.

¹⁰ Αυτό το δικαίωμα επικυρώθηκε από 179 κυβερνήσεις στο Πρόγραμμα Δράσης του 1994 της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη.

εκατομμύρια γυναίκες συνεχίζουν να αγωνίζονται να αποκτήσουν πληροφορίες, υπηρεσίες και προμήθειες προκειμένου να αποτρέψουν την εγκυμοσύνη ή να γεννήσουν με ασφάλεια. Οι γυναίκες που δεν έχουν πρόσβαση στην αντισύλληψη συνήθως υπόκεινται σε ακούσια εγκυμοσύνη. Εκτιμάται πως 89 εκατομμύρια ακούσιες εγκυμοσύνες συμβαίνουν ετησίως στον αναπτυσσόμενο κόσμο (Guttmacher Institute, 2017, στο UFPFA, 2017: 38).

Το γεγονός ότι μια γυναίκα είναι σε θέση να την ασκήσει τα αναπαραγωγικά της δικαιώματα εξαρτάται εν μέρει από το αν αυτή ζει σε μια πόλη ή σε μια αγροτική περιοχή¹¹, πόσο εκπαιδευμένη είναι και αν είναι πλούσια ή φτωχή. Μια μορφωμένη γυναίκα σε ένα εύπορο νοικοκυριό μιας πόλης, για παράδειγμα, είναι πιθανό να έχει πρόσβαση σε σύγχρονες αντισυλληπτικές μεθόδους, να έχει τη δύναμη να αποφασίσει για την εγκυμοσύνη της, να γεννήσει με ασφάλεια σε νοσοκομείο, κτλ. Αντίθετα, μια φτωχή γυναίκα με λίγη εκπαίδευση που ζει σε μια αγροτική περιοχή είναι πιθανό να έχει λιγότερες επιλογές για όλα τα παραπάνω¹². Μάλιστα, προσπαθώντας να ασκήσει τα αναπαραγωγικά της δικαιώματα, ενδέχεται να αντιμετωπίσει κοινωνικά και θεσμικά εμπόδια που οι εύπορες, μορφωμένες των πόλεων πιθανότητα δεν θα συναντήσουν ή μπορεί εύκολα να ξεπεράσουν¹³.

Σχετικά με την προγεννητική φροντίδα, παρόλο που η πρόσβασή της αυξάνεται παγκοσμίως, οι γυναίκες στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στην υποσαχάρια Αφρική και τη Νότια Ασία, κάνουν λιγότερες από τέσσερις επισκέψεις¹⁴ στο γιατρό πριν τη γέννα. Η ανισότητα με βάση τον πλούτο για την προγεννητική φροντίδα είναι μεγαλύτερη στις 48 λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες¹⁵. Γενικά, χώρες που έχουν πολύ χαμηλή συνολική κάλυψη στην προγεννητική φροντίδα παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες ανισότητες στην πρόσβαση σε αυτή τη φροντίδα. Για παράδειγμα, στο Αφγανιστάν, την Αιθιοπία και την Υεμένη, όπου λιγότερο από το 25% των γυναικών

¹¹ Χαρακτηριστικό παράδειγμα για τη σύγκριση αγροτικών περιοχών και αστικών, στις αναπτυσσόμενες χώρες, είναι η υποσαχάρια Αφρική

¹² Ωστόσο, υπάρχουν και εξαιρέσεις όπως στο Μπανγκλαντές, Μπουτάν, Καμπότζη και Ταϊλάνδη όπου η αντισύλληψη είναι υψηλότερη στις φτωχότερες από τις πλουσιότερες.

¹³ Γενικά, οι φτωχές γεννούν πιο συχνά από τις πλούσιες

¹⁴ Είναι ο ελάχιστος αριθμός επισκέψεων σε γυναικολόγο προκειμένου να υπάρξει μία ασφαλής και υγιή εγκυμοσύνη

¹⁵ <https://data.worldbank.org/region/least-developed-countries:-un-classification>

έχει τέσσερεις¹⁶ ή περισσότερες προγεννητικές επισκέψεις φροντίδας, οι γυναίκες σε αστικές περιοχές έχουν τουλάχιστον 2,5 φορές περισσότερες πιθανότητες από τις γυναίκες που ζουν σε αγροτικές περιοχές να έχουν τον ελάχιστο αριθμό επισκέψεων (UFPA, 2017: 10-12, 17, 29).

Μία ακόμη ανισότητα παρατηρείται και ως προς την ηλικία των θηλυκών. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, τα κορίτσια που βρίσκονται στην εφηβεία και δεν είναι παντρεμένες, αντιμετωπίζουν περισσότερα εμπόδια από τις ενήλικες στη λήψη αντισυλληπτικών μέσων λόγω περιοριστικών νόμων για εκείνες και εξαιτίας του στίγματος που σχετίζεται με το σεξ σε νεαρή ηλικία. Σε πολλά μέρη του αναπτυσσόμενου κόσμου, οι έφηβες συχνά αναγκάζονται να παντρευτούν κάποιον μεγαλύτερό τους. Η διαφορά ηλικίας μπορεί να σημαίνει ότι τα κορίτσια έχουν λιγότερη δύναμη στις αποφάσεις σχετικά με τη χρήση της αντισύλληψης. Το 2015 εκτιμήθηκαν 14,5 εκατομμύρια γεννήσεις από έφηβες σε 156 αναπτυσσόμενες χώρες, εδάφη και άλλες περιοχές (UNFPA, 2016α). Η γέννηση σε ηλικία 19 ετών ή νεότερη μπορεί να σημαίνει υψηλότερους κινδύνους επιπλοκών και μητρικού θανάτου. Το να είσαι γονιός στην εφηβεία μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αποχώρηση από το σχολείο, χωρίς να αναπτύσσει σημαντικές γνώσεις και δεξιότητες, υπονομεύοντας έτσι τη μελλοντική απασχόληση, τις ευκαιρίες και τα κέρδη. Όπου τα ποσοστά γεννήσεων των εφήβων είναι υψηλά, η ανισότητα μεταξύ των φύλων σε μισθούς είναι γενικά χειρότερη (UFPA, 2017: 38).

Η ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη έχει αρνητικό αντίκτυπο στη ζωή των γυναικών καθώς σίγουρα επιβαρύνονται ψυχολογικά (και όχι μόνο) στην υγεία τους αλλά περιορίζουν την εκπαίδευση τους και την επαγγελματική τους καριέρα-οικονομική ανάπτυξη. Οι φτωχότερες γυναίκες που έχουν τη λιγότερη πρόσβαση σε σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία είναι πιθανότερο να είναι άνεργες ή υποαπασχολούνται και κερδίζουν λιγότερα χρήματα από τους άνδρες. Επίσης, μια γυναίκα χωρίς έλεγχο της γονιμότητάς της μπορεί να βρεθεί ανίκανη να συμμετάσχει στο αμειβόμενο εργατικό δυναμικό επειδή έχει περισσότερα παιδιά από ό, τι είχε σκοπό να κάνει. Ή μπορεί να είναι πολύ δύσκολο γι'αυτήν να παραμείνει σε δουλειά λόγω της φροντίδας των

¹⁶ Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι πλουσιότερες γυναίκες είναι πιθανότερο να έχουν τέσσερεις ή περισσότερες επισκέψεις πριν τη γέννα. Αυτό το αποδεικνύουν και στοιχεία από το Τσαντ, την Αιθιοπία και το Πακιστάν

παιδιών της¹⁷. Επίσης, ο εργοδότης της μπορεί να την απολύσει πρόωρα καθώς πιστεύει πως θα εγκαταλείψει την εργασία λόγω εγκυμοσύνης. Γενικά, στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες όπου η γονιμότητα είναι υψηλή η συμμετοχή των γυναικών στη μισθωτή εργασία παραμένει χαμηλή¹⁸. Για παράδειγμα από τις γυναίκες που δουλεύουν μόνο το 20% στη Νότια Ασία και 22% στην υποσαχάρια Αφρική πληρώνεται. Απότοκο όλων των παραπάνω είναι οι φτωχές να παραμείνουν παγιδευμένες στη φτώχεια και στο σύνολό τους οι γυναίκες στην περιθωριοποίηση (UFPA, 2017: 36-37).

Ανισότητα στην εργασία και εκπαίδευση

Η ανισότητα ανδρών και γυναικών είναι εδραιωμένη και στην εργασία. Οι άνισοι κανόνες που σχετίζονται με το φύλο όχι μόνο επηρεάζουν αν μια γυναίκα θα εισέρχεται στο εργατικό δυναμικό αλλά μπορεί να υπαγορεύουν επίσης ποια είδη θέσεων εργασίας μπορεί να ακολουθήσει, να καθορίσει την πληρωμή και να εμποδίσει την εξέλιξή της στο χώρο εργασίας. Χώρες με κανόνες που δίνουν προτεραιότητα στην απασχόληση των ανδρών έχουν μεγαλύτερη ανισότητα μεταξύ των φύλων στη συμμετοχή του εργατικού δυναμικού.

Περίπου το 50% των γυναικών, σε σύγκριση με το 76% των ανδρών συμπεριλαμβάνονταν παγκοσμίως στο εργατικό δυναμικό το 2015. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως η ανεργία πλήττει περισσότερο το γυναικείο φύλο, ιδιαίτερα τις νέες, με τις μεγαλύτερες διαφορές να εντοπίζονται στη Βόρεια Αφρική και στα Αραβικά Κράτη¹⁹ (ILO, 2016c).

Η ανισότητα εμφανίζεται και στο μισθό. Σε παγκόσμιο επίπεδο, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων είναι περίπου 23%, ελαφρά μικρότερο από τα παλαιότερα χρόνια. Έπειτα από υπολογισμούς, με τις τρέχουσες τάσεις, θα χρειαστούν περισσότερα από 70 χρόνια για να κλείσει το χάσμα των μισθών μεταξύ των φύλων (ILO, 2016c, στο UNFPA, 2017: 38-39, 44, 46).

¹⁷ Ακόμη και αν ήθελε να προσλάβει κάποια οικιακή βοηθό για να προσέχει τα παιδιά της, το κόστος είναι αρκετά μεγάλο

¹⁸ Παρόλο την παγκόσμια αύξηση συμμετοχής της γυναίκας ηλικίας 25-40 ετών, στον επαγγελματικό τομέα, τα τελευταία 20 χρόνια (Ηνωμένα Έθνη, 2014).

¹⁹ Στη Βόρεια Αφρική και στα Αραβικά κράτη το ποσοστό ανεργίας των νέων γυναικών (44%) είναι σχεδόν διπλάσιο από το αντίστοιχο των νέων αντρών (ILO, 2016c).

Η ανισότητα στις οικονομικές ευκαιρίες επηρεάζεται και από το ψηφιακό χάσμα των φύλων. Οι γυναίκες σε παγκόσμια κλίμακα έχουν λιγότερη πρόσβαση σε τεχνολογικές υπηρεσίες. Για παράδειγμα, σε όλο τον κόσμο, οι γυναίκες είναι κατά μέσο όρο 14% λιγότερο πιθανό από τους άνδρες να κατέχουν κινητό τηλέφωνο. Σχετικά με την πρόσβαση στο διαδίκτυο έγινε μια μελέτη σε 144 χώρες μεσαίου εισοδήματος το 2012. Σε αυτή εντοπίστηκε πως οι γυναίκες έχουν 25% λιγότερη πρόσβαση από τους άνδρες (Intel, 2012). Τέλος, στην υποσαχάρια Αφρική, αυτό το χάσμα αυξάνεται σχεδόν στο 45% (στο UNFPA, 2017: 54).

Οι προκαταλήψεις που οδηγούν τις γυναίκες έξω από το εργατικό δυναμικό μπορεί επίσης να περιορίσει τα έσοδα για εκείνες που δουλεύουν. Στις περισσότερες χώρες, οι γυναίκες εργάζονται λιγότερες ώρες στην αμειβόμενη απασχόληση από τους άνδρες και κατέχουν την πλειοψηφία στην απλήρωτη εργασία (UNFPA, 2017: 55). Στις χώρες υψηλού εισοδήματος, οι κυριότερες πηγές απασχόλησης για τις γυναίκες είναι η υγεία και η εκπαίδευση τα οποία απασχολούν περισσότερο από το 30% των γυναικών στην αγορά εργασίας. Σε χώρες με χαμηλά/μικρομεσαία εισοδήματα, η γεωργία παραμένει η σημαντικότερη πηγή απασχόλησης για γυναίκες. Στη Νότια Ασία και στην υποσαχάρια Αφρική, πάνω από το 60% όλων των εργαζομένων γυναικών παραμένουν σε γεωργικές εργασίες που είναι εποχικές, δεν πληρώνονται επαρκώς και χαρακτηρίζονται από ανασφάλεια (ILO, 2016c, στο UNFPA, 2017: 53).

Ένα ακόμη μειονέκτημα για τις γυναίκες που εργάζονται είναι πως αν είναι μητέρες αμείβονται με λιγότερα λεφτά από τις υπόλοιπες. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως υπάρχει διάκριση στο χώρο εργασίας κατά των εγκύων κάτι που αποτελεί παραβίαση εργατικών δικαιωμάτων. Η πλειοψηφία των χωρών σήμερα έχει κάποια παροχή άδειας μητρότητας. Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας συνιστά μια τυπική ελάχιστη άδεια μητρότητας 14 εβδομάδων άλλα ορισμένες χώρες δεν το τηρούν (ILO, 2016c). Μάλιστα, στην άδεια τις εγκυμοσύνης ορισμένες γυναίκες δεν πληρώνονται. Αυτό ισχύει κυρίως για τις αυτοαπασχολούμενες, τις οικιακές βοηθούς και εκείνες που εργάζονται στη γεωργία (ILO, 2014). Σε διεξαγωγή μελέτης μεταξύ 169 χωρών οι 66, κυρίως στην Ανατολική Ευρώπη και την Κεντρική Ασία, έχουν γονικές άδειες²⁰. Όμως, η γονική άδεια δεν πληρώνεται σε πολλές χώρες, όπως αποδείχθηκε σε έρευνα που έγινε στην Αφρική το 2013 και τη Μέση Ανατολή. Οι γυναίκες που

²⁰ Η γονική άδεια είναι η άδεια μετά τη μητρότητα για τη φροντίδα του παιδιού

απασχολούνται επαγγελματικά συνεχίζουν να έχουν τις ευθύνες των τέκνων τους αλλά και του σπιτιού (καθάρισμα, μαγείρεμα, κτλ). Αυτό σημαίνει πως στο σύνολο αυτές οι γυναίκες δουλεύουν περισσότερο από τους άντρες, συμπεριλαμβανομένων των δουλειών του σπιτιού (στο UNFPA, 2017: 55-57).

Η διαφορά στο μισθό επηρεάζεται και από την άνιση συμμετοχή στην εκπαίδευση των φύλων. Από τους εκτιμώμενους 758 εκατ. αναλφάβητους ενήλικες παγκοσμίως, περίπου 479 εκατ. είναι γυναίκες και 279 εκατ. άνδρες (UNESCO Institute for Statistics, 2016). Ο αναλφαβητισμός είναι μια αντανάκλαση των διακρίσεων του φύλου και παράγοντας αναπαραγωγής γυναικείας φτώχειας²¹. Επιπλέον, εμποδίζει τους πολίτες να αποκτήσουν επαγγελματική κατάρτιση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε υψηλότερα κέρδη (World literacy Foundation, 2015). Σχετικά με τα επίπεδα της εκπαίδευσης, όσο ανεβαίνουμε τόσο το χάσμα οξύνεται. Όσο αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυτό εντείνεται στα Αραβικά κράτη, στην Νοτιοανατολική και Δυτικοκεντρική Αφρική (UNFPA, 2017: 49).

Μεταξύ των κοριτσιών και των αγοριών που εγγράφονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση εκπαίδευση, μόνο ένα κλάσμα την ολοκληρώνει. Στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, για παράδειγμα, το 20% των αγοριών τελειώνουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε σύγκριση με μόνο το 15% των κοριτσιών (UNICEF, 2016). Όσες παρατούν το σχολείο νωρίς στερούνται στην απόκτηση δεξιοτήτων και γνώσεων που θα τους ωφελήσει στις θέσεις εργασίας υψηλότερης αμοιβής. Για παράδειγμα, στην Ιορδανία 25% των γυναικών στις αγροτικές περιοχές με βασική εκπαίδευση εργάζονται χωρίς αμοιβή. Το ίδιο κάνει το 7% των αγροτικών γυναικών με δευτεροβάθμια εκπαίδευση (UNESCO, 2013, στο UNFPA, 2017: 52). Ένα ακόμη φαινόμενο είναι οι διακρίσεις από τους δασκάλους που μπορεί να οδηγήσει τα κορίτσια να παραιτηθούν ή να αποκλειστούν από μαθήματα προηγμένων επιστημών και μαθηματικών²² περιορίζοντας τις μελλοντικές επαγγελματικές επιλογές τους (Bassi, κτλ, 2016; UNICEF, χ.χ., στο UNFPA, 2017: 50).

Η εκπαιδευτική ανισότητα μεταξύ των φύλων έχει δραματικές συνέπειες για την εκάστοτε χώρα. Μία από αυτές είναι η βραδεία αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος. Στην υποσαχάρια Αφρική, η μέση ετήσια αύξησή του για περισσότερα

²¹ Οι αναλφάβητες κερδίζουν έως και 42% λιγότερα από τις πιο μορφωμένες.

²² Το χάσμα μεταξύ των φύλων στα μαθηματικά συσχετίζεται έντονα με την μισθολογική ανισότητα

από 45 έτη ήταν 0,8% έναντι 3,4% για την Ανατολική Ασία και τον Ειρηνικό όπου ο μέσος άνθρωπος σπουδάζει 2,7 χρόνια περισσότερα (UNESCO, 2013). Αν η εκπαιδευτική ανισότητα των φύλων μειωνόταν κατά το ήμισυ στην υποσαχάρια Αφρική, ο ετήσιος ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης θα ήταν υψηλότερος (UNESCO, 2013, στο UNFPA, 2017: 52).

Παράγοντες γυναικείας μετανάστευσης

Η γυναικεία μετανάστευση αποτελεί ξεχωριστό κλάδο της μετανάστευσης που ξεκίνησε να αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια. Υπάρχουν κάποιοι παράγοντες που την ενισχύουν τους οποίους έχουμε κατηγοριοποιήσει παρακάτω:

Οικονομία

Όλες οι μελέτες σχετικά με τη μετανάστευση συμφωνούν ότι οι οικονομικές ανισότητες μεταξύ αναπτυσσόμενων και ανεπτυγμένων χωρών εξακολουθούν να αποτελούν καθοριστικό παράγοντα των διασυνοριακών μετακινήσεων για τις φτωχές χώρες (UNDP, 2005). Η αύξηση της γυναικείας μετανάστευσης έχει αρκετές ερμηνείες μέσα στις οποίες εντάσσεται και η παγκοσμιοποίηση. Αυτή δημιούργησε ζήτηση εργασίας στις αναπτυγμένες χώρες με χαμηλή αμοιβή (Sassen, 2003). Κάτι αντίστοιχο είχαν δηλώσει και οι Ehrenreich, Hochschild (2003) για την εκμετάλλευση γυναικών από φτωχές χώρες στην ενασχόλησή τους με παιδική και ηλικιωμένη φροντίδα (Omelaniuk, World Bank, 2005: 4).

Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση μπορεί να ωθήσει τη μετανάστευση των γυναικών, όπως συμβαίνει άλλωστε και με τους άνδρες (Oishi, 2002). Οι Φιλιππίνες επενδύουν στην εκπαίδευση των ιθαγενών της που σκοπεύουν να μεταναστεύσουν. Η εκπαίδευση αφορά κυρίως στον τομέα της νοσηλευτικής και οικιακών βοηθών στο πλαίσιο της πολιτικής εξαγωγών εργασίας (IOM, 2005a). Στην Αιθιοπία, οι πιο μορφωμένες γυναίκες στις αγροτικές περιοχές έχουν την τάση να μεταναστεύουν (Addis Ababa University, 2000). Ομοίως, στην Κεράλα της Ινδίας, όπου η μετανάστευση ήταν κυρίως αρσενική (1 στις 10 γυναίκες), οι γυναίκες που μεταναστεύαν τείνουν να είναι πιο μορφωμένες από τους άνδρες (UNESCAP, 2003a).

Υγεία

Η υγεία είναι επίσης ένας καθοριστικός παράγοντας της μετανάστευσης αλλά αυτό συμβαίνει από δύο όψεις. Από τη μία, στις φτωχότερες χώρες, οι ασθένειες (ελονοσία, φυματίωση και ιδιαίτερα HIV) επιδρούν στους ανθρώπους επηρεάζοντας το έργο τους και στην περίπτωση μας τις γυναίκες. Επίσης, έχουν αντίκτυπο και στο περιβάλλον καθώς επιδρούν στη γεωργία και μειώνουν τις αποδόσεις των καλλιεργειών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτά, οι γυναίκες αναγκάζονται να μετακινηθούν αλλού για επιβίωση, αν και χρειαζόμαστε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κλίμακα και τις επιπτώσεις αυτού. Όσο αφορά την άλλη όψη, οι τομείς της υγείας των ανεπτυγμένων χωρών προσελκύουν όλο και περισσότερο τις γυναίκες και τους άνδρες από τις φτωχότερες περιφέρειες στις παγκόσμιες αγορές εργασίας (π.χ. νοσηλεύτές/-τριες της Γκάνας και της Νιγηρίας μεταναστεύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο για να εργαστούν. Το ίδιο ισχύει και στους/-ις νοσηλεύτές/-τριες της Καραϊβικής που οδεύουν προς τον Καναδά) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 5).

Κοινωνικοπολιτισμικοί παράγοντες

Η αντίληψη που έχουμε για το φύλο συνήθως προέρχεται από τον πολιτισμό μας. Έτσι λοιπόν, οι μεταναστευτικές επιλογές και οι περιορισμοί για τα θηλυκά μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με την κοινωνικοπολιτισμική προέλευσή τους. Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι στην περίπτωση των Φιλιππίνων, της Σρι Λάνκα και της Ταϊλάνδης, η υψηλή μετανάστευση των γυναικών από εκεί ήταν δυνατή λόγω της μεγαλύτερης ευελιξίας των ρόλων των φύλων στις κοινωνίες αυτές. Μια έρευνα διαπίστωσε ότι πολλές γυναίκες των Φιλιππίνων και της Σρι Λάνκα μεταναστεύουν με δική τους απόφαση γιατί ήδη είχαν σημαντική αυτονομία και αποφασιστική εξουσία στην οικογένεια και τα οικονομικά τους (Oishi, 2002).

Όσο πιο περιοριστικός είναι ο ρόλος που αποδίδεται στις γυναίκες στις χώρες προέλευσής τους, από τον πολιτισμό ή τη θρησκεία, τόσο μικρότερη είναι η μετανάστευση των γυναικών. Αλλά οι περιορισμοί αυτοί μπορούν επίσης να αναγκάσουν τις γυναίκες να μετακινηθούν όπως συμβαίνει στην Τανζανία. Εκεί, οι γυναίκες έχουν βρεθεί υποχρεωμένες να μεταναστεύσουν - είτε για εργασία είτε για γάμο (Black, 2004a) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 5).

Σχετικά με τον εξαναγκασμό μετανάστευσης των γυναικών έγινε έρευνα στη Μολδαβία. Αυτή κατέδειξε αρνητικά χαρακτηριστικά για τη μετανάστευση των γυναικών που ισχύουν και σε άλλες χώρες. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται η εύνοια που

έχουν οι άντρες για τις ευκαιρίες μετανάστευσης και τον εξαναγκασμό, στις πιο συντηρητικές κουλτούρες, που έχουν οι γυναίκες από το συγγενικό περιβάλλον να εγκαταλείψουν τον τόπο και την οικογένειά τους για να εργαστούν ως οικιακοί υπάλληλοι σε πλουσιότερες περιοχές (Momsen, 1999) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 3).

Κυβερνητικές πολιτικές

Η κυβερνητική πολιτική τόσο της χώρας προέλευσης όσο και όσο και προορισμού μπορεί να επηρεάσει τις αποφάσεις σχετικά με τη μετανάστευση. Ορισμένες κυβερνήσεις επιχείρησαν να μειώσουν τη μετανάστευση των γυναικών προκειμένου να παραμείνουν στον τόπο τους (π.χ. Μπαγκλαντές, Πακιστάν, Φιλιππίνες, Βιετνάμ). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα όσες μετανάστριες χρειάζονταν επειγόντως εισόδημα να προβούν σε πιο επικίνδυνες και λαθραίες μορφές μετανάστευσης. Από την άλλη μεριά, κάποιες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι μετανάστριες εργατικού δυναμικού όπως οι Φιλιππίνες και η Σρι Λάνκα έχουν αναπτύξει λειτουργικά μοντέλα για να προετοιμάσουν, να εκπαιδεύσουν, να υποστηρίξουν και να προστατεύσουν τις μετανάστριές τους στο εξωτερικό (IOM, 2005).

Το INSTRAW αποδίδει την αυξημένη μετανάστευση των γυναικών, στις πολιτικές διαρθρωτικής προσαρμογής που επιβλήθηκαν στις αναπτυσσόμενες χώρες τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα από το ΔΝΤ και τη Παγκόσμια Τράπεζα. Στις αναπτυσσόμενες χώρες υπάρχει αύξηση της ανεργίας και περικοπές των κοινωνικών υπηρεσιών λόγω των μη βιώσιμων εθνικών χρεών. Έτσι, άνδρες και γυναίκες έχουν υποχρεωθεί να αναζητήσουν ευκαιρίες επιβίωσης μέσω της μετανάστευσης (Ramirez et al, 2005) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 5).

Το όφελος της μετανάστευσης για τις γυναίκες

Σε αυτό το κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τα οφέλη της μετανάστευσης για τις γυναίκες. Η μετανάστευση μπορεί να συμβάλει στην μετάβαση γυναικών από τις κατώτερες στις μεσαίες-υψηλές κοινωνικοοικονομικές τάξεις (ILO, 2004, De και Ratha, 2005). Έτσι, με τα εισοδήματά τους, αγοράζουν ακίνητη περιουσία και εξασφαλίζουν στην οικογένειά τους τροφή και ενδυμασία (IOM, 2005b). Επίσης, προσφέρει στις γυναίκες ολοένα και περισσότερες ευκαιρίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής σταδιοδρομίας, οι οποίες ενδέχεται να μην ήταν διαθέσιμες στον

τόπο τους. Συνεχίζοντας, τις αποβάλλει από την υποχρέωση του γάμου ή ακόμη χειρότερο από τις πιο αρνητικές πολιτιστικές πρακτικές όπως η κοπή των γεννητικών οργάνων (Momsen, 1999) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 3; Al-Ali, 2003: 10-12).

Η μετανάστευση έχει ενισχύσει τις δυνατότητες των γυναικών εντός και εκτός της οικογένειας. Όσο αφορά το δεύτερο σκέλος, οι μετανάστριες ενώνονται συναισθηματικά μεταξύ τους λόγω της κοινής τους θέσης και λαμβάνουν μέρος σε διάφορες δράσεις. Για παράδειγμα, με δικιά τους πρωτοβουλία σχηματίζουν οργανώσεις όπως η ομάδα της Αφρικής στη Γαλλία. Με τέτοιες κινήσεις παρέχουν στήριξη σε ανθρωπιστικά και αναπτυξιακά προγράμματα στις χώρες καταγωγής τους (IOM, 2004, 2005, Ramirez, κ.ά, 2005).). Επίσης, η ILO διαπίστωσε ότι μεταξύ των μεταναστών από τη Σρι Λάνκα και τις Φιλιππίνες στο Κουβέιτ, οι γυναίκες ήταν πιο πιθανό να βοηθήσουν τους φίλους και τους συγγενείς να αποκτήσουν βίζα και να κατευθυνθούν σε μια ασφαλή πορεία προς το εξωτερικό (ILO, 2004). Τέλος, μέσω των νέων κερδοφόρων δυνάμεών τους, οι μετανάστριες από αναπτυσσόμενες χώρες έχουν τη δυνατότητα να οργανωθούν σε θέματα που τις απασχολούν όπως ενδοοικογενειακή βία (π.χ. Ramirez, κ.ά., 2005) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 10).

Τέλος, η μετανάστευση ενθαρρύνει στις γυναίκες την ανεξαρτησία τους και την απεξάρτηση από τον άντρα. Μια έρευνα της Μολδαβίας κατέδειξε πως οι γυναίκες που μετανάστευσαν από εκεί είχαν υψηλότερο ποσοστό διαζυγίου από εκείνες που έμεναν στον τόπο τους (IOM, 2005b). Σε μία αντίστοιχη έρευνα στη Γουατεμάλα, φανερώθηκε πως περισσότερο από το 25% των γυναικών που έφυγαν ζούσαν μόνες ή ήταν διαζευγμένες (IOM, 2004). Το ίδιο ίσχυε και για την Αιθιοπία (University of Addis Ababa, 2000) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 3).

Όπως έχει γίνει αντιληπτό η μετανάστευση ενίσχυσε οικονομικά τις γυναίκες κάτι που τις ενθάρρυνε στα εμβάσματα. Είναι ξεκάθαρο ότι μετανάστριες που προέρχονται από χώρες μικρομεσαίου εισοδήματος (π.χ. Λατινική Αμερική, Καραϊβική) στέλνουν εμβάσματα στην οικογένειά τους που έμεινε εκεί. Μάλιστα,

έρευνες έχουν φανερώσει πως οι μετανάστριες στέλνουν μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους²³ (85%) στην πατρίδα τους από ότι οι άντρες (78,5%) (ILO, 2004).

Σύμφωνα με τη G8, τα εμβάσματα των μεταναστριών έχουν γίνει η πιο σταθερή πηγή εξωτερικής βοήθειας για τις χώρες καταγωγής τους (Ramirez et al, 2005). Για παράδειγμα, μέσω των χρημάτων που στέλνουν ενισχύεται η σχολική εκπαίδευση, μειώνεται η παιδική εργασία και η θνησιμότητα των παιδιών (Yang, 2004; Escrivá και Ribas, 2004). Το παραπάνω αποδεικνύεται στο Μεξικό, το Μαρόκο και τη Γουατεμάλα (Hildebrandt και McKenzie, 2005). Η ίδια μελέτη στο Μεξικό διαπίστωσε ότι τα παιδιά των οποίων οι μητέρες (και όχι μόνο) εργάζονται στο εξωτερικό εκτιμάται ότι είναι 3-4% λιγότερο πιθανό να πεθάνουν ως βρέφη. Τέλος, η μετανάστευση και τα εμβάσματα έχουν οδηγήσει σε σημαντικές βελτιώσεις στην υγεία των παιδιών στο Μεξικό (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 11).

Με βάση τα προηγούμενα αντιλαμβανόμαστε ότι χάρη στη μετανάστευση πολλές γυναίκες έχουν την τάση να αυξήσουν την κοινωνική τους θέση (Hugo 2012). Τα χρήματα που στέλνουν στην οικογένειά τους τείνουν να ενισχύσουν τη «φωνή» των γυναικών και την αποδοχή τους στην οικογένεια και της κοινότητας στην περιοχή μελέτης. Αυτό σημαίνει ότι αυτοί οι νέοι πόροι μπορούν να αλλάξουν την ισχύ τους μέσα στην οικογένεια (O'Neil, Fleury και Foresti 2016) (στο Zewdu, 2017: 10).

Τομείς απασχόλησης των γυναικών που μεταναστεύουν

Οι γυναίκες που μεταναστεύουν απασχολούνται συνήθως σε συγκεκριμένους τομείς. Η γυναικεία μετανάστευση και η επαγγελματική τους αποκατάσταση σχετίζεται με την εκβιομηχάνιση και τις επενδύσεις που γίνονται σε χώρες της Ασίας, Λατινικής Αμερικής και Αφρικής. Ένας συχνός χαρακτηρισμός για αυτές τις γυναίκες είναι να τις αποκαλούν ως «κπάλληλες της παγκοσμιοποίησης» Όλα αυτά σε συνδυασμό έχουν οδηγήσει στην εγχώρια και διασυνοριακή μετακίνηση των γυναικών οι οποίες ονειρεύονται ένα καλύτερο μέλλον (Sassen, 2003).

Οι πιο συχνοί τομείς στους οποίους απασχολούνται είναι ο οικιακός τομέας, η φροντίδα παιδιών, η κλωστοϋφαντουργία, τα ενδύματα και η πορνεία (Omelaniuk, World Bank, 2005: 4, Al-Ali, 2003: 5-6, Koser & Lutz, 1998: 3). Ο αριθμός των

²³ Ωστόσο, το συνολικό ποσό που στέλνουν οι άντρες συνήθως είναι υψηλότερο των γυναικών λόγω των καλύτερων μισθών τους (Escriva και Ribas, 2004)

μεταναστριών που απασχολούνται σε αυτά έχει αυξηθεί σημαντικά από χώρες όπως οι Φιλιππίνες, η Σρι Λάνκα, το Μπαγκλαντές και η Ινδονησία. Οι πλούσιες χώρες εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τις μετανάστριες προκειμένου να καλύψουν τις συγκεκριμένες ανάγκες. Το επικρατέστερο επάγγελμα των μεταναστριών είναι ως οικιακές βοηθοί. Σχεδόν όλες οι γυναίκες από την Αιθιοπία οι οποίες μετακόμισαν στη Μέση Ανατολή αναλαμβάνουν οικιακή εργασία σε ιδιωτικές κατοικίες υποδεικνύοντας το γυναικείο χαρακτήρα αυτού του επαγγέλματος (O'Neil, Fleury και Foresti 2016). Το 90% των Ασιατών μεταναστριών που ζούνε στο Χονγκ Κονγκ εργάζονται στον οικιακό τομέα. Γενικά, οι Ασιατικές γυναίκες ικανοποιούν τις απαιτήσεις για οικιακούς εργαζόμενους σε πολλές χώρες της Μέσης Ανατολής (το 80% του εργατικού γυναικείου δυναμικού από τη Σρι Λάνκα στη Μέση Ανατολή είναι υπηρέτριες) (Maimbo et al, 2005). Όσο αφορά τον τομέα της ψυχαγωγίας, στα τέλη της δεκαετίας του 1990 τα 2/3 των περίπου ενός εκατομμυρίου μεταναστών από τις Φιλιππίνες στην Ιαπωνία ήταν γυναίκες, πολλές από τις οποίες εργάζονταν σε αυτόν τον κλάδο στον οποίο είχαν κυριαρχήσει (Orozco, 2005). Υπολογίζεται ότι το 2003 από τις συνολικά 65.000 εργαζόμενες²⁴ ψυχαγωγίας στην Ιαπωνία το 78% προέρχονταν από εκεί. Ένας ακόμη κλάδος που αναδύθηκε με τη γυναικεία μετανάστευση είναι η νοσηλευτική. Νοσηλεύτριες από την Ασία και Αφρική καλύπτουν τα κενά σε εύπορες χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ. Μάλιστα αυτό προβλέπεται να συνεχιστεί και στο μέλλον (Stilwell et al, 2004) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 6-7, Zewdu, 2017: 10).

Όπως αναφέραμε παραπάνω, το επικρατέστερο επάγγελμα των μεταναστριών είναι ως οικιακές βοηθοί. Σε ορισμένες χώρες, ο οικιακός τομέας δεν καλύπτεται από εργατικό δίκαιο με συνέπεια οι μετανάστριες να υπόκεινται σε μεγάλο ωράριο εργασίας, χαμηλή αμοιβή και υψηλό βαθμό ελέγχου. Είναι συχνά απομονωμένες από άλλους εργαζόμενους, και συνήθως υποβάλλονται σε κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένων του σεξουαλικού τομέα.

Σημαντική συμβολή ώστε οι μετανάστριες να έχουν καλές συνθήκες εργασίας στη χώρα υποδοχής, έχει το κράτος που εξουσιάζει στη χώρα από την οποία προέρχονται. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι Φιλιππίνες όπου με τη μακρόχρονη και καλά προγραμματισμένη εκπαίδευση των ατόμων που σκοπεύουν να μεταναστεύσουν

²⁴ Συμπεριλαμβάνονται και οι Γιαπωνέζες

στο εξωτερικό, κατορθώνουν καλύτερες συνθήκες εργασίας για τους εργαζόμενους σε ορισμένες χώρες. Για παράδειγμα, οι Φιλιππινέζες κερδίζουν 4 φορές περισσότερα χρήματα από ότι οι Ινδονήσιες στη Σιγκαπούρη. Η κυβέρνηση εξασφαλίζει επίσης μέσω υποχρεωτικής πληροφόρησης και κατάρτισης πριν από την αναχώρηση ότι όλες οι μετανάστριες γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τους κινδύνους που συνδέονται με τη μετανάστευση.

Εκμετάλλευση μεταναστριών στο νέο τους τόπο

Η εκμετάλλευση των μεταναστριών ως ευάλωτη ομάδα είναι ευρεία. Όσο αφορά την εργασία σε πολλές χώρες, οι αντίστοιχοι νόμοι δεν προστατεύουν τους μετανάστες. Έτσι, οι γυναίκες παίρνουν χαμηλούς μισθούς και εργάζονται σε αντίξοες συνθήκες. Βέβαια, αυτό μπορεί να ισχύει και για τους άντρες. Το χειρότερο όμως είναι πως τις γυναίκες τις εκμεταλλεύονται σωματικά και σεξουαλικά (ILO, 2004, UNGA, 2004) (στο Zewdu, 2017: 12, 14-15, Omelaniuk, World Bank, 2005: 4).

Στις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου (κυρίως ΗΑΕ²⁵), το σύστημα "kafala" κακομεταχειρίζεται εργασιακά τις γυναίκες παραβιάζοντας τα δικαιώματά τους (ILO, 2004). Αυτό έχει ως συνέπεια και στο μισθό τους μειώνοντας την ικανότητα να εμβάζουν στην οικογένεια. Να τονιστεί όμως πως για πολλές μετανάστριες ακόμη και ο χαμηλός μισθός, συγκριτικά με τους ντόπιους, μπορεί να είναι έως και 100% μεγαλύτερος σε σχέση με εκείνον που έπαιρναν στη χώρα τους²⁶. Παρόλα αυτά, υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι μετανάστριες δεν αντέχουν άλλο την εκμετάλλευση και αποφασίζουν να αυτοκτονήσουν. Για παράδειγμα, το ILO έχει αναφέρει αυτοκτονίες οικιακών εργαζομένων από τη Σρι Λάνκα (1997) και την Αιθιοπία (2000) στο Λίβανο (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 7-8).

Εμπόριο μεταναστριών

Με την αυξανόμενη αστικοποίηση, οι μετανάστριες είναι επίσης σημαντικά θύματα της ανομίας. Μάλιστα, σε ορισμένες χώρες όπως το Μπαγκλαντές καταπατώνται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους (Afsar, 2003). Στο Νεπάλ, μία από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου, μεγάλος αριθμός γυναικών και παιδιών διακινούνται εντός και εκτός της χώρας (UNESCAP, 2003c).

²⁵ Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

²⁶ Ινδές στις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου

Η ηλικία, το φύλο και η τοποθεσία είναι κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα επιλεγούν θύματα για την εμπορία ανθρώπων. Η εμπορία ανθρώπων προτιμά ευάλωτα άτομα αναπτυσσόμενων χωρών, με χαμηλό εισόδημα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται κατά βάση γυναίκες, παιδιά, και μειονοτικές ομάδες (π.χ. Μολδαβία, Μάλι, Νεπάλ, Μπαγκλαντές). Ένα χαρακτηριστικό είναι πως οι μειονότητες και η νεολαία σε αυτές τις χώρες τείνουν να βιώνουν έντονο αποκλεισμό στην αγορά εργασίας, απομόνωση και αδυναμία (Clert et al, 2005, Paci, 2002).

Σχετικά με τη Νοτιοανατολική Ευρώπη σημειώθηκε αύξηση της εμπορίας γυναικών από εκεί τα τελευταία 10 χρόνια. Όσο αφορά τη δυτική και κεντρική Αφρική η UNICEF εκτιμά ότι περισσότερα από 200.000 παιδιά, μεταξύ των οποίων κορίτσια, διακινούνται ετησίως (Dottridge, 2002). Η ILO αναφέρει ότι περίπου 200.000-250.000 γυναίκες και παιδιά διακινούνται ετησίως από τη Νοτιοανατολική Ασία και ότι περισσότερα από ένα εκατομμύριο παιδιά πλήττονται παγκοσμίως κάθε χρόνο (ILO, 2002). Οι κυβερνητικές εκθέσεις από το Μπαγκλαντές αναφέρουν περισσότερα από 13.000 παιδιά που απομακρύνθηκαν από τη χώρα στα 5 πρώτα χρόνια του 21^{ου} αιώνα (IOM, 2005c), τόσο θηλυκού όσο και αρσενικού γένους (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 8, Karakatsanis, Swarts, 2003: 13-21).

Στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, εκτεταμένες έρευνες και περιπτωσιολογικές μελέτες έδειξαν ότι τα θύματα εμπορίας προέρχονται από φτωχές χώρες που αποτελούν μεγάλες μεταναστευτικές πηγές (π.χ. Μολδαβία, Ρουμανία, Αλβανία και Βουλγαρία). Η Μολδαβία και η Αλβανία παραμένουν οι φτωχότερες χώρες στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και χώρες πρωτογενούς προέλευσης για τις γυναίκες και τα παιδιά που έχουν πέσει θύματα εμπορίας. Στην Κίνα, υπάρχουν ενδείξεις ότι η φτώχεια στις αγροτικές περιοχές προκαλεί σημαντική εσωτερική εμπορία ανθρώπων (IOM, 2005c). Στη Δυτική και Κεντρική Αφρική, η φτώχεια θεωρείται ως ο βασικός παράγοντας της τεράστιας εμπορίας γυναικών και παιδιών. Η ενδημική φτώχεια συχνά αναγκάζει τις οικογένειες να πουλήσουν τα παιδιά τους σε εμπόρους, με την ελπίδα να βελτιώσουν τη ζωή τους (Dottridge, 2002). Στη Νότια Ασία, οι δύο από τις χώρες που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια, το Νεπάλ και το Μπαγκλαντές, είναι οι σημαντικότερες χώρες προέλευσης για τα άτομα που είναι θύματα εμπορίας (μαζί με τη Σρι Λάνκα).

Όπως το λαθρεμπόριο, η εμπορία ανθρώπων έχει πολλά οικονομικά οφέλη. Η UNICEF υπολογίζει τα παγκόσμια κέρδη στους διακινητές σε περίπου 7-10

δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ εκτιμά περίπου 9,5 δισεκατομμύρια δολάρια ετήσια έσοδα σε πράκτορες εμπορίας και συνεργούς.

Η εμπορία ανθρώπων έχει οδυνηρές συνέπειες σε πολλούς τομείς. Αρχής γενομένης στην δημόσια υγεία καθώς τα θύματα, ιδίως στη βιομηχανία του σεξ, εργάζονται συχνά σε άσχημες συνθήκες και μεταδίδουν ασθένειες (Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ, 2005). Η κατάχρηση και η υποταγή ευάλωτων ομάδων μπορεί επίσης να διαιωνίσει τις κοινωνικές ανισότητες εντός των αναπτυσσόμενων κοινωνιών (π.χ. μεταξύ ανδρών και γυναικών) και μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ανεπαρκείς εμπειρικές και θεωρητικές πληροφορίες σχετικά με τις αιτίες και τις επιπτώσεις της φτώχειας στην εμπορία ανθρώπων και αντίστροφα (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 9, 12-13).

Το πρόβλημα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων έχει γίνει τόσο σοβαρό τα τελευταία χρόνια. Για αυτό δημιουργήθηκαν σχέδια καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων από οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ, η ΕΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και ποικιλία άλλων διεθνών και εγχώριων μη κυβερνητικών οργανώσεων. Τον Δεκέμβριο του 2000, πάνω από 120 χώρες υπέγραψαν τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος και ογδόντα έξι χώρες υπέγραψαν το Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία στην Εμπορία Προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών (Human Rights Watch, 2001c: 4-5). Η Ελλάδα υπέγραψε και τα δύο έγγραφα, αλλά ακόμη υστερεί στην προσπάθεια καταπολέμησης της εμπορίας των ανθρώπων. Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται σε έκθεση που δημοσιεύτηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ (Ιούλιος 2001) όπου η Ελλάδα είχε λάβει πολύ χαμηλή βαθμολογία θέτοντάς την παράλληλα σε χώρες όπως η Βιρμανία, το Πακιστάν, η Ρωσία, η Σαουδική Αραβία, το Σουδάν και η Τουρκία - και κάτω από άλλα έθνη, όπως η Ταϊλάνδη, που παραδοσιακά φημίζονται για την διεθνή εμπορία γυναικών (Phongpaichit, 1999, στο Karakatsanis, Swarts, 2003: 16).

Ασθένειες μεταναστριών - Η περίπτωση του HIV

Τα θύματα μετανάστριες λόγω του εμπορίου, μέσα από τις χώρες που υπήρξαν σταθμός προτού φθάσουν στον τελικό τους προορισμό, μπορούν να μολυνθούν από τον ιό HIV και άλλες λοιμώξεις. Αυτό τουλάχιστον φανερώθηκε σε ευρωπαϊκές

χώρες προορισμού όπου υπήρξε αύξηση των λοιμώξεων μεταξύ των ατόμων²⁷ που έφθασαν εκεί (IOM, 2005). Επίσης, μια μελέτη του Πανεπιστημίου Erasmus στις Κάτω Χώρες φανερώνει τη μεγάλη συσχέτιση μεταξύ της αυξημένης μετανάστευσης από αγροτικές σε αστικές περιοχές της Αφρικής και της επικράτησης του ιού HIV στις αστικές περιοχές.

Η XV Διεθνής Διάσκεψη για το AIDS στη Μπανγκόκ (Ιούλιος 2004), αναγνώρισε την αυξανόμενη επικράτηση του ιού HIV μεταξύ των μεταναστών εργαζομένων στην Ασία, ιδιαίτερα των γυναικών. Οι περισσότεροι που πλήττονται είναι οι φτωχότεροι μετανάστες που εργάζονται στον οικιακό τομέα και στη βιομηχανία του σεξ (π.χ. μετανάστριες από την Ανατολική Ιάβα που ταξιδεύουν προς την Ταϊβάν και το Χονγκ Κονγκ). Στην Ιαπωνία, μέχρι το τέλος του 2002, οι μη υπηκόοι αντιπροσώπευαν το 33% των περιπτώσεων HIV. Σχετικά με τις μετανάστριες το 72% είχε προσληφθεί από τον ιό HIV - αξιοσημείωτο στατιστικό στοιχείο, δεδομένου ότι μόνο το 2% του πληθυσμού ήταν ξένο (IOM 2005a). Οι μετανάστριες που εργάζονται στον οικιακό τομέα και το σεξ είναι σαφές πως έχουν ευπάθεια στον ιό, ιδίως όταν δεν έχουν νομικό καθεστώς και περιορισμένη πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη. Το ίδιο ισχύει και για τις μετανάστριες που βρίσκονται στη Μέση Ανατολή, Ευρώπη, Αμερική και Αφρική.

Κατά την παραλαβή των μεταναστών, αρκετές χώρες της Δυτικής Ευρώπης έχουν αναφέρει εδώ και χρόνια ότι το υψηλό ποσοστό μόλυνσης από τον ιό HIV στους μετανάστες τους οφείλεται στην έλλειψη γνώσης και πρόσβασης τους στην πρόληψη. Επίσης, συμβαίνει λόγω του πολλοί μετανάστες εισέρχονται παράτυπα (IOM, 2005) (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 13).

Κοινωνικός αποκλεισμός-ρατσισμός μεταναστριών

Πολλές μετανάστριες είναι κοινωνικά αποκλεισμένες στη χώρα προορισμού τους λόγω της μειονοτικής τους θέσης και με βάση το ότι κάποιες εισέρχονται παράνομα. Ένα από τα αποτυπώματα που το φανερώνουν είναι πως οι μετανάστριες τείνουν να έχουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στην Ευρώπη. Επίσης, δεν επωφελούνται από την εκμάθηση της γλώσσας στη χώρα υποδοχής με συνέπεια να μειώνονται οι πιθανότητες να βρουν εργασία ή να βελτιώσουν την κατάσταση της απασχόλησης. Η φτώχεια αποτελεί επίσης πρόβλημα μεταξύ των μεταναστριών σε ορισμένους

²⁷ Οι περισσότεροι κατάγονταν από την υποσαχάρια Αφρική όπου μάστιζαν επιδημίες

προορισμούς, μεταξύ των οποίων και στις ανεπτυγμένες χώρες. Υπάρχουν γκέτο μεταναστών όπου υφίστανται διαχωρισμό, ανεργία και έλλειψη πρόσβασης στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας δημιουργώντας διακρίσεις εις βάρος τους (Omelaniuk, World Bank, 2005: 4, 10; Al-Ali, 2003: 10-12, 16). Σχετικά με την Ευρώπη οι μετανάστριες είναι συχνά ιδιαίτερα περιθωριοποιημένες, ως εθνικές μειονότητες, ως άτομα χωρίς δικαιώματα και ως γυναίκες. Η έλλειψη γνώσης για τα κοινωνικά τους δικαιώματα καθώς και προβλήματα σχετικά με τη γλωσσομάθεια περιορίζουν επίσης την πρόσβαση των γυναικών μεταναστών στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας. Ένα ακόμη πρόβλημα είναι πως αντιμετωπίζουν αποκλεισμό από τις επίσημες πολιτικές διαδικασίες στο νέο τόπο διαμονής τους²⁸. Συχνά υποφέρουν των διακρίσεων και της καταπίεσης που οφείλονται στα πατριαρχικά κοινωνικά και πολιτικά συστήματα, σε επίπεδο κράτους και οικογένειας. Για τις μετανάστριες, τα πολιτικά δικαιώματα είναι ακόμη πιο δύσκολα να αποκτηθούν από τα κοινωνικά δικαιώματα. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι περιορισμοί στην πολιτική συμμετοχή μπορεί να έχουν τις ρίζες τους στις επικρατούσες ιδεολογίες του φύλου που υπάρχουν μέσα στους μετανάστες (Al-Ali, 2003: 16-17).

Ο κοινωνικός αποκλεισμός των μεταναστριών απορρέει και από το ρατσισμό που λαμβάνουν καθημερινά (Al-Ali, 2003: 3). Η Fumilayo Showers (2015) στο άρθρο της αποτυπώνει συνεντεύξεις από 42 νοσοκόμες από τη Δυτική Αφρική²⁹ που εργάζονται στις ΗΠΑ. Ορισμένες αρθρώνουν την πεποίθηση ότι οι γηγενείς Αμερικανοί συνδέουν την Αφρική με την οικονομική και πολιτισμική καθυστέρηση, τη φτώχεια, την ασθένεια και άλλα κοινωνικά προβλήματα. Αυτές οι προκαταλήψεις έχουν αντίκτυπο και στις αλληλεπιδράσεις τους με τους ασθενείς, τους συναδέλφους και άλλους που εδράζονται στο νοσοκομείο. Σχετικά με τους ασθενείς ο ρατσισμός προς τις Αφρικανές νοσοκόμες αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ορισμένοι αρνήθηκαν τη φροντίδα τους επειδή ήταν μαύρες. Αυτό είναι δείγμα ότι υπάρχουν φυλετικές προκαταλήψεις και στο σύστημα υγείας. Όσο αφορά το διοικητικό κομμάτι, κάποιες μετανάστριες τοποθετήθηκαν στο ότι οι γυναίκες της Αφρικής βρίσκονται στο κατώτατο σημείο των επαγγελματικών θέσεων που είναι πιο κουραστικές-λιγότερο ευχάριστες, εμποδίζοντας την ανοδική τους πορεία στο επάγγελμα. Συνοψίζοντας, το

²⁸ Για ορισμένες αυτό ίσχυε και στην πατρίδα τους

²⁹ Νιγηρία, Γκάνα, Λιβερία και Σιέρα Λεόνε

κείμενο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι γυναίκες από την Αφρική τοποθετούνται στα λεγόμενα ‘γκέτο’ του επαγγέλματος (Showers, 2015: 1815-1817, 1820-1822).

Προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις φυλετικές-εθνοτικές διακρίσεις οι νοσοκόμες μετανάστριες ξεκίνησαν μία σειρά στρατηγικών. Μία από αυτές ήταν η υποβολή επίσημων καταγγελιών ή η αναφορά μεμονωμένων πράξεων στους εποπτικούς φορείς. Μία ακόμη τακτική ήταν να προβάλλουν τη δική τους νοημοσύνη και τις κλινικές δεξιότητες. Εξέφρασαν την πεποίθηση και την ελπίδα ότι με αυτό τον τρόπο θα κατέρριπταν μερικές από τις προκαταλήψεις που είχαν οι ασθενείς και άλλοι. Τέλος, μερικές θεώρησαν την εκπαίδευση ως μέσο για ανοδική πορεία στο επάγγελμά τους αλλά κυρίως ως τρόπο απόκτησης σεβασμού από τους άλλους (Showers, 2015: 1824-1827).

Η προσπάθεια αντιμετώπισης της εκμετάλλευσης και κακομεταχείρισης των μεταναστριών έχει και ευρεία διάσταση. ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμοί (π.χ. ΔΟΜ) προσπάθησαν να διορθώσουν το πρόβλημα και ενδυνάμωσαν τις γυναίκες ως παράγοντες ανάπτυξης, εισάγοντας την ισότητα των φύλων σε προγράμματα μετά από συγκρούσεις. Οι γυναίκες έχουν εκπαιδευτεί στην ανάπτυξη και διαχείριση έργων μικροεπιχειρήσεων στην Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, το Ανατολικό Τιμόρ και το Βιετνάμ. Επίσης, στη Ρουάντα, τη Γουινέα - Κονάκρι και το Κονγκό οι γυναίκες έχουν συμβάλει στην αξιοποίηση εργαστηρίων (IOM, 2005).

Σημαντική συμβολή στη βελτίωση της θέσης των μεταναστριών έχει η πρεσβεία της χώρας καταγωγής τους που εδράζεται εκεί. Λόγου χάριν, η πρεσβεία των Φιλιππίνων στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, θεωρείται ότι προσφέρει τα καλύτερα προγράμματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης γυναικών οικιακών βοηθών. Επίσης, ενισχύει το έργο τους ώστε να εξελιχθούν από την ανειδίκευτη εργασία στην εξειδικευμένη. Αυτές οι προσπάθειες έχουν συμβάλει τα τελευταία χρόνια ώστε πολλές οικιακές εργαζόμενες από τις Φιλιππίνες να υπαχθούν σε εργασιακούς νόμους (ILO, 2004). Η Πρεσβεία των Φιλιππίνων συνεργάζεται επίσης ενεργά με την κυβέρνηση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων σε ένα τυποποιημένο έντυπο σύμβασης για οικιακούς εργαζόμενους (ILO, 2004). Οι Φιλιππινέζες οικιακές υπηρέτριες στο Κουβέιτ έχουν την υψηλότερη μόρφωση και αμοιβή έναντι άλλων αλλοδαπών που εργάζονται στον ίδιο τομέα. Αντίθετα, οι φτωχές χώρες όπως η Αιθιοπία, οι οποίες δεν έχουν διπλωματική παρουσία στα ΗΑΕ, δεν μπόρεσαν να παράσχουν αυτό το είδος

υποστήριξης στις οικιακές εργαζόμενες που προέρχονται από εκεί (στο Omelaniuk, World Bank, 2005: 4, 10).

Μετανάστευση στην Ευρώπη

Τα τελευταία χρόνια η Ευρώπη έχει επηρεαστεί από τις μείζονες τάσεις των συνολικών μορφών μετανάστευσης. Η επέκταση του κεφαλαίου, η μετατόπιση των προτύπων απασχόλησης, οι τεχνολογικές αλλαγές αλλά και οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις - πόλεμοι έχουν ως συνέπεια μια συνεχή ροή μεταναστών εργασίας και των προσφύγων. Για πολύ καιρό, η εργασιακή μετανάστευση θεωρήθηκε η κύρια μορφή της μετανάστευσης στην Ευρώπη (Kofman, κ.ά., 2000: 11). Οι αλλοδαποί εργαζόμενοι σε διάφορες χώρες της Δυτικής Ευρώπης εκπροσωπούσαν το 2-18% του συνολικού εργατικού δυναμικού μέχρι το 1990³⁰. Λίγα χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 2003 η μεγαλύτερη ομάδα μεταναστών στην Ευρώπη αποτελούνταν από πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο.

Στη δεκαετία του 1990 υπήρχε πληθώρα ακαδημαϊκών γραπτών για τις τάσεις και τα πρότυπα μετανάστευσης στην Ευρώπη. Όλα αυτά χρησιμοποιούσαν τον όρο «νέα μετανάστευση», η οποία αναφερόταν στο τέλος του Ψυχρού Πολέμου και την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Αλλαγές που σχετίζονται με τις οικονομικές συνθήκες, πόλεμοι και συγκρούσεις, όπως στην πρώην Γιουγκοσλαβία, έφεραν στο προσκήνιο εκατομμύρια πρόσφυγες ξεπερνώντας κάθε άλλη μετανάστευση στην Ευρώπη μετά το τέλος του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου (Koser, Lutz, 1998: 2). Χώρες στη νότια και κεντρική Ευρώπη έχουν δεχτεί αυξανόμενο αριθμό μεταναστών που ζητούσαν άσυλο και / ή εργασία.

Ο αριθμός των αιτούντων άσυλο συνεχίζει να αυξάνεται. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, στην Ευρώπη μόνο στο 30% των αιτούντων άσυλο εν τέλει τους χορηγήθηκε (Soysal, 1994). Ωστόσο, η πλειοψηφία των απορριφθέντων παραμένει στη χώρα με αποτέλεσμα να περιθωριοποιούνται και να οδηγούνται στη σφαίρα παρανομίας. Στο πλαίσιο αυτό, πολλοί μετανάστες αντιμετωπίζουν διάφορες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού, διακρίσεων και ρατσισμού (Al-Ali, 2003: 1-3).

³⁰ Το χαμηλότερο εντοπιζόταν στη Δανία ενώ το υψηλότερο στην Ελβετία

Νότια Ευρώπη

Στα τέλη του 20^{ου} αιώνα υπήρξε αξιοσημείωτο πλήθος ακαδημαϊκών, πολιτικών και δημοσιογραφικών κειμένων σχετικά με τη μετανάστευση στην Ευρώπη (Koser & Lutz, 1993: 1, στο Al-Ali, 2003: 3). Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο από τη μεριά των γυναικών όσο και ευρύτερα των ατόμων που μεταναστεύουν παρατηρείται μία τάση να οδεύουν σε συγκεκριμένες αναπτυγμένες χώρες της νότιας Ευρώπης³¹. Αιτία αυτής της κίνησης ήταν προπαντός η γεωγραφική τους θέση αλλά και η οικονομική ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός (King, Zontini, 2000:38-40). Ωστόσο, η βιβλιογραφία για τη μετανάστευση στο πλαίσιο της νότιας Ευρώπης ήταν περιορισμένη. Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα, Πορτογαλία και Κύπρος είχαν δεχτεί ένα σχετικά μεγάλο αριθμό μεταναστών. Η Ιταλία, για παράδειγμα, είχε περίπου ένα εκατομμύριο μετανάστες από διαφορετικές προελεύσεις συμπεριλαμβανομένου του Μαγκρέμπ, της Δομινικανής Δημοκρατίας και των Φιλιππίνων (Al-Ali, 2003: 3-4).

Όπως αναφέραμε παραπάνω, μία από τις χώρες που συγκαταλέγονται στο ‘Νοτιο-Ευρωπαϊκό μοντέλο’ αποτελεί και η Ελλάδα (Τσίγκανου, Τζωρτζοπούλου & Ζαραφωνίτου, 2001:9-10). Στην Ελλάδα εισροές μεταναστών είχαν ξεκινήσει από τα μέσα του 1970 από χώρες όπως η Αίγυπτος, το Πακιστάν και οι Φιλιππίνες. Λίγα χρόνια αργότερα είχαμε μεγάλης κλίμακας μετανάστευση από χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης³². Το φαινόμενο έγινε ακόμη πιο αισθητό την περίοδο 1989-90 λόγω της κατάρρευσης της Σοβιετικής Ένωσης και του καθεστώτος στην Αλβανία (Cavounidis, 2003: 223, ΚΕΘΙ, 2007:34). Η Ελλάδα είχε περίπου μισό εκατομμύριο μετανάστες, το ήμισυ από την Αλβανία και οι υπόλοιποι από την Ανατολική Ευρώπη και τον Τρίτο Κόσμο. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να σημειωθεί ότι περίπου μόνο 70.000 μετανάστες ήταν νόμιμοι στη χώρα (Anthias & Lazaridis, 2000: 2). Παρόμοιο πρόβλημα ισχύει και για τα άλλα κράτη της Νότιας Ευρώπης καθώς πολλοί από αυτούς τους μετανάστες έχουν εισέλθουν παράνομα και συχνά παραμένουν χωρίς έγγραφα. Τέλος, άλλοι μετανάστες εγγράφονται με βραχυπρόθεσμες συμβάσεις εργασίας ή στο πλαίσιο της οικογενειακής επανένωσης. Για τους μετανάστες χωρίς έγγραφα, η μόνη δυνατότητα για εργασία είναι εντός της άτυπης οικονομίας, η οποία είναι σχετικά μεγάλη στη νότια Ευρώπη. Όσο αφορά τις γυναίκες αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της εκμετάλλευσης και συνήθως εργάζονται

³¹ ‘Νοτιο-Ευρωπαϊκό μεταναστευτικό μοντέλο’

³² Κύρια χώρα προέλευσης η Πολωνία

στους τομείς της καθαριότητας, διασκέδασης και σεξουαλικής λειτουργίας (Al-Ali, 2003: 4).

Η ανάδειξη της γυναικείας μετανάστευσης στην Ευρώπη

Η γυναικεία μετανάστευση είναι αυξανόμενη τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά ακόμη πιο συγκεκριμένα στην Ευρώπη. Σε αυτή ο αριθμός των γυναικών μεταναστών έχει αυξηθεί ταχύτατα τα τελευταία χρόνια. Από τους 15-16 εκατομμύρια υπηκόους τρίτων χωρών που ζούσαν στα τέλη 20^{ου} – αρχές 21^{ου} αιώνα στην Ευρώπη, περίπου το 45% ήταν γυναίκες (Kofman, κ.ά., 2000: 1). Στην μεταπολεμική περίοδο, οι άνδρες είχαν σχηματίσει την πλειοψηφία των μεταναστών στην Ευρώπη. Όσο αφορά τις γυναίκες εκείνες πήγαιναν σε νέα χώρα κυρίως για οικογενειακή επανένωση. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερες γυναίκες έχουν μεταναστεύσει ανεξάρτητες, για οικονομικούς λόγους, ως φοιτήτριες ή ως πρόσφυγες. Σχετικά με τον επαγγελματικό τομέα οι μετανάστριες απασχολούνται στον τομέα των υπηρεσιών όπως επίσης και ένας μεγάλος αριθμός στους κλάδους της ψυχαγωγίας και της πορνείας (Koser & Lutz, 1998: 3).

Η σημασία των γυναικών στη μετανάστευση προς την Ευρώπη είναι μεγάλη. Ένα πλεονέκτημα που λαμβάνει η χώρα υποδοχής από τις μετανάστριες αφορά την αναπαραγωγή. Η έμφαση στους αναπαραγωγικούς ρόλους των μεταναστριών βρίσκεται συχνά στον πυρήνα των αφηγήσεων σχετικά με τα πλεονεκτήματα της μετανάστευσης στην Ευρώπη. Για την Ιταλία για παράδειγμα, ο Salih (2003) υποστηρίζει ότι η δημογραφική παρακμή είναι σημαντικός κίνδυνος για το μέλλον της εθνικής οικονομίας και το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας. Πολιτικοί, οικονομολόγοι και δημογράφοι υποστηρίζουν ότι οι οικογένειες των μεταναστών και τα υψηλότερα ποσοστά γονιμότητάς τους σε σχέση με τους Ιταλούς αποτελούν και θα εξακολουθήσουν να αποτελούν σημαντικό πόρο για τη χώρα. Η γήρανση του ιταλικού πληθυσμού αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Επιπλέον, οι δημογράφοι υποστηρίζουν ότι μέσα σε 20 περίπου χρόνια, η ζήτηση για εργασία δεν θα καλύπτεται από Ιταλούς υπηκόους. Το επιχείρημα αυτό βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα ποσοστά γονιμότητας των μεταναστριών οι οποίες αναμένεται να αναπαράγουν το εργατικό δυναμικό για την εθνική οικονομία (Al-Ali, 2003: 6-10).

Ένα ακόμη θετικό στοιχείο των μεταναστριών είναι η αυξανόμενη συμβολή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή στις χώρες υποδοχής. Στην Ευρώπη η αγορά

εργασίας έχει μεταβληθεί και μαζί με αυτή οι απαιτήσεις της. Σύμφωνα με τον Kofman (2000) η πρωταρχική μετατόπιση στην αγορά εργασίας είναι εκείνη από τον βιομηχανικό τομέα στις υπηρεσίες. Σε κάποιους τομείς³³ φαίνεται πως οι μετανάστριες καλύπτουν τις ελλείψεις του τοπικού πληθυσμού που δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εργασίας. Έτσι, σημειώθηκε αύξηση των γυναικών μεταναστών σε αυτούς τους τομείς στην αγορά εργασίας.

Το έργο του Anderson σχετικά με τις γυναίκες μετανάστες στην Ευρώπη (1993, 1996) δίνει στοιχεία που φανερώνουν τη μεγάλη ζήτηση για οικιακούς βοηθούς. Πολλές από αυτές τις μετανάστριες παραμένουν χωρίς νόμιμα έγγραφα και κατά συνέπεια, στο έλεος των εργοδοτών τους.

Ο ρόλος των μεταναστριών ως οικιακές εργαζόμενες αποτελεί μία από τις κυριότερες μορφές και χαρακτηριστικά της γυναικείας μετανάστευσης προς την Ευρώπη. Στις Ισπανία και Ελλάδα η οικιακή εργασία είναι ο μεγαλύτερος τομέας απασχόλησης των μεταναστριών (Anderson and Phizacklea, 1997). Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ένας άλλος τομέας που κυριαρχείται από γυναίκες μετανάστες στην Ευρώπη, αλλά κυρίως στο νότιο κομμάτι της, είναι η βιομηχανία του σεξ. Σε αυτή η εκμετάλλευση και η κατάχρηση είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες (στο Al-Ali, 2003: 5-6).

Μετανάστευση στην Ελλάδα

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα συνέβησαν ριζικές αλλαγές στην ελληνική κοινωνία, οικονομία και πολιτισμό. Η Ελλάδα έχει γίνει σημαντικός προορισμός για τους μετανάστες από τα Βαλκάνια, την Ανατολική Ευρώπη και χώρες της Ασίας. Υπολογίζεται ότι 1,5-3% του ελληνικού πληθυσμού αποτελούνταν από νόμιμους μετανάστες ενώ αν συμπεριλάβουμε και τους παράτυπους, ο συνολικός αριθμός μεταναστών μπορεί να ανέλθει σε περίπου 10% του ελληνικού πληθυσμού. Εκείνη την περίοδο η Ελλάδα βιώνει το υψηλότερο ποσοστό παράνομης μετανάστευσης στη Νότια Ευρώπη - κυρίως μέσω των συνόρων της με την Αλβανία και την Τουρκία - (ΟΟΣΑ, 2000: 42, 193; Baldwin-Edwards και Safilios-Rothschild, 1999: 206; Baldwin-Edwards, 2001: 6, 9).

Τότε παγκοσμίως μετανάστευαν όλο και περισσότερες γυναίκες (Castles and Miller, 1993: 8, Phizacklea, 1998; Kelson and DeLaet, 1999. Kofman et al., 2000). Στοιχεία

³³ Π.χ οικιακή εργασία, νοσηλευτική, διδασκαλία

αποδεικνύουν ότι η Ελλάδα είχε το υψηλότερο το ποσοστό μετανάστευσης των γυναικών σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη και τις ΗΠΑ (ΟΟΣΑ, 2000: 25). Ενώ οι άντρες κυριαρχούν στις μεταναστευτικές ροές από τη Μέση Ανατολή και άλλες μουσουλμανικές χώρες (π.χ. Αίγυπτος, Τουρκία, Συρία και Λίβανος), οι μετανάστριες υπερέχουν αριθμητικά των αντρών από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, την Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών και τις Φιλιππίνες. Έτσι, το 1998, το 60% όλων των μεταναστών στην Ελλάδα ήταν γυναίκες από χώρες όπως Βουλγαρία, Αλβανία, Ρουμανία, Πολωνία και Φιλιππίνες (ΟΟΣΑ 2000: 191, 314).

Οικιακή εργασία και μετανάστριες

Ο κύριος τομέας απασχόλησης των μεταναστριών στην Ελλάδα αποτελεί η οικιακή εργασία. Χιλιάδες γυναίκες από την Αλβανία, τις Φιλιππίνες και την Ανατολική Ευρώπη απασχολούνται ως οικιακές εργαζόμενες στα σπίτια των Ελλήνων μεσαίας και ανώτερης τάξης. Ωστόσο, αυτές είναι παγιδευμένες σε μια οικονομία, κοινωνία και πολιτεία καθώς στερούνται θεμελιώδους νομικής και κοινωνικής προστασίας.

Οι μετανάστριες κυριάρχησαν στον οικιακό τομέα λόγω του εκσυγχρονισμού της Ελληνίδας που ξεκίνησε από το 1970. Οι γυναίκες πλέον επεκτείνονται περισσότερο στον εκπαιδευτικό τομέα κάτι που ενίσχυσε την αύξηση της απασχόλησής τους επαγγελματικά. Αυτό όμως είχε ως αποτέλεσμα την φυγή των Ελληνίδων από το παραδοσιακό μοντέλο που τις είχε απομονωμένες με υποχρεώσεις εντός της οικείας τους. Με βάση αυτό, οι τότε υποχρεώσεις τους που συνήθως ήταν φροντίδα των παιδιών - ηλικιωμένων και καθαρισμός του σπιτιού έμειναν ακάλυπτες. Αυτό το κενό λοιπόν ήρθαν να καλύψουν οι μετανάστριες (Karakatsanis, Swarts, 2003: 242-246).

Οι γυναίκες μετανάστες που εργάζονται στην οικιακή εργασία στην Ελλάδα προέρχονται κυρίως από τις Φιλιππίνες, την Αλβανία και την Ανατολική Ευρώπη. Ο αριθμός των γυναικών αυτών στην Ελλάδα είναι δύσκολο να υπολογιστεί με ακρίβεια. Ωστόσο, γυναίκες από τις Φιλιππίνες που έρχονται στην Ελλάδα κυρίως ως νόμιμοι μετανάστες, υπολογίστηκαν γύρω στις 40.000 το 1993 (Lazaridis, 2000: 59). Ο αριθμός των Αλβανίδων ήταν δυσκολότερο να εκτιμηθεί, καθώς ο μεγαλύτερος αριθμός τους εισερχόταν παράνομα στην Ελλάδα (Karakatsanis, Swarts, 2003: 242-246).

Οι μετανάστριες που εργάζονται στον οικιακό τομέα έχουν οικονομική ανασφάλεια κάτι που δυσχεραίνει την εαυλωτότητα τους. Η συνηθέστερη αιτία για την οποία οι γυναίκες ξενιτεύονται είναι για να ξεσπάσουν τη βαθιά φτώχεια στη χώρα καταγωγής τους. Οι Φιλιππίνες και η Αλβανία είχαν κατά κεφαλήν εισόδημα που ισοδυναμεί περίπου με το 1/5 της Ελλάδας, ενώ οι περισσότερες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης έχουν εισοδήματα που κυμαίνεται από το 1/3 έως το ήμισυ των Ελλήνων. Ακόμη και χαμηλές μισθωτές εργαζόμενες χωρίς άδεια στην Ελλάδα μπορούν να κερδίσουν 4-6 φορές μεγαλύτερο εισόδημα από εκείνο που θα είχαν στην πατρίδα τους (Fakiolas, 2000: 67).

Όμως τι συνθήκες αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες στη δουλειά τους και πόσο ευχάριστες τους είναι; Αυτές οι γυναίκες, έχουν έλλειψη νομικής και κοινωνικής προστασίας, ιδίως όσες εισέρχονται παράτυπα. Ειδικά οι τελευταίες είναι πιο ευάλωτες στην εκμετάλλευση και την κατάχρηση. Σχετικά με το ελληνικό νομικό σύστημα καθυστέρησε να εισαγάγει νόμους που θα νομιμοποιούσαν τους μετακινούμενους ανθρώπους χωρίς χαρτιά (International Helsinki Federation, 2002: 158). Παρόλο όμως που αυτό εν τέλει επιτεύχθηκε, προσφέρει λίγη προστασία στα άτομα που εργάζονται στον οικιακό τομέα αυξάνοντας με αυτό τον τρόπο την ανασφάλεια και την ευαισθησία τους από τους εργοδότες τους (Karakatsanis, Swarts, 2003: 247).

Η διαμονή των τεκμηριωμένων-νόμιμων εργαζόμενων στην Ελλάδα συνδέεται με τη σύμβαση που έχουν με τον εργοδότη. Δυστυχώς, έχουν μικρή δυνατότητα προσφυγής αν αυτός αποδειχθεί απαράδεκτος, δόλιος ή καταχρηστικός³⁴. Με βάση αυτό, οι περισσότερες οικιακές εργαζόμενες μετανάστριες δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να ανεχτούν διάφορες μορφές εκμετάλλευσης και κακοποίησης δεδομένου του γεγονότος ότι το δικαίωμα παραμονής τους στην Ελλάδα εξαρτάται από την σύμβαση με τον εργοδότη. Συνήθως, υφίσταται «φυσική και λεκτική κατάχρηση» που περιλαμβάνει περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία, παραβιάσεις των εργασιακών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της μη καταβολής μισθών, πολλών ωρών και κακών συνθηκών εργασίας (Karakatsanis, Swarts, 2003: 248).

³⁴ Υπάρχουν ευρέως αποδεικτικά στοιχεία ότι η κατάχρηση είναι αχαλίνωτη.

Οι παράτυπες μετανάστριες είναι ακόμη πιο ευάλωτες καθώς σε περίπτωση κατάχρησης από τους εργοδότες τους δεν μπορούν να απευθυνθούν στις αρχές καθώς φοβούνται για απέλαση. Χαρακτηριστικά, η Gabriella Lazaridis (1999: 112) αναφέρει πως το καθεστώς της παράνομης μετανάστευσης υποσκάπτει τα δικαιώματα, την προστασία και το σεβασμό αυτών των ανθρώπων. Δεν έχουν πολιτικά δικαιώματα και επομένως γίνονται ιδιοκτησία οποιουδήποτε ανθρώπου

Ακόμη και με το νομοσχέδιο του 2001 που βελτίωσε ορισμένες ατέλειες προς τους μετανάστες, οι οικιακές εργαζόμενες μετανάστριες έχουν λίγη προστασία. Ένα από τα χειρότερα είναι πως συνεχίζουν να εξαρτώνται αποκλειστικά από τον εργοδότη τους μέσω της σύμβασης που έχουν υπογράψει. Ακόμη και στην περίπτωση που ο εργοδότης τους τις κακομεταχειρίζεται οι μετανάστριες συνήθως συνεχίζουν να τους ανέχονται καθώς αν φύγουν από τη δουλειά θα χάσουν το δικαίωμα διαμονής τους στην Ελλάδα (Karakatsanis, Swarts, 2003: 250).

Βιομηχανία του σεξ και μετανάστριες

Η δεύτερη κύρια πτυχή της γυναικείας μετανάστευσης στην Ελλάδα είναι η εμπορία γυναικών για καταναγκαστική εργασία στη βιομηχανία του σεξ. Αναμφισβήτητα, αυτές οι γυναίκες είναι οι πιο ευάλωτες μετανάστριες στην Ελλάδα. Συχνά έρχονται στη χώρα με ελάχιστή ή καθόλου συνειδητοποίηση της υποβαθμισμένης ζωής που πρόκειται να βιώσουν. Κρατούνται 'όμηρες' αρχικά από τους διακινητές και έπειτα από τα αφεντικά τους ή αλλιώς τους νταβατζήδες. Όσο αφορά το κράτος και την κοινωνία ευρύτερα τους δίνουν λίγη υποστήριξη και βοήθεια που τόσο απεγνωσμένα χρειάζονται.

Σύμφωνα με τους IOM (2000) και Williams (1999), εκατοντάδες χιλιάδες γυναίκες παγκοσμίως διακινούνται κάθε χρόνο. Η Ελλάδα έχει γίνει μια από τις μεγαλύτερες χώρες προορισμού και διέλευσης για γυναίκες που έχουν πέσει θύματα εμπορίας. Η εμπορία γυναικών για σεξουαλική εργασία έχει αυξηθεί έντονα τα τελευταία χρόνια, με πάνω από 20.000 γυναίκες μετανάστες που διακινούνται ετησίως στην Ελλάδα (BBC, 2001).

Η βιομηχανία του σεξ για χρόνια είναι νόμιμη στην Ελλάδα. Σχετικά με τις Ελληνίδες, με βάση του ότι η χώρα έχει γίνει πιο εύπορη και μορφωμένη, έχουν μειωθεί με την ενασχόλησή τους σε αυτόν τον τομέα. Αυτό οδήγησε σε μεγαλύτερη

ζήτηση για γυναίκες από το εξωτερικό οι οποίες προέρχονται συνήθως από την πρώην Σοβιετική Ένωση, την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, 2000; Lazaridis, 1998, στο Karakatsanis, Swarts, 2003: 252).

Το 1991 ο λόγος των Ελληνίδων εργαζομένων στο εμπόριο σεξ έναντι των ξένων εκτιμάται ότι ήταν 7: 3. Μέχρι το 1996, ωστόσο, για κάθε δύο Ελληνίδες υπήρχαν τρεις ξένες (2: 3). Μέχρι το 2003 υπολογίζεται ότι 50-55% των εργαζομένων στο εμπόριο σεξ στην Αθήνα προέρχονταν μόνο από το πρώην Σοβιετικό μπλοκ (Emke-Poulopoulos, 2001: 4-5; Λάζος, 1998: 17). Πολλές από αυτές τις μετανάστριες εργάζονται σε καφετέριες, μπαρ και παρόμοια καταστήματα όπου φαινομενικά απασχολούνται ως σερβιτόρες, οικοδέσποινες και χορεύτριες. Αυτό είναι που ο Emke-Poulopoulos (2001: 5) αποκαλεί «κρυμμένη πορνεία». Σε σχέση με τις Ελληνίδες, οι ξένες πλέον προτιμώνται καθώς είναι πολύγλωσσες, καλά εκπαιδευμένες στο επάγγελμά τους και τα χρήματα που λαμβάνουν είναι λιγότερα (Emke Poulopoulos, 2001: 4, 8, 30).

Οι μετανάστριες που εργάζονται στη βιομηχανία του σεξ είναι συνήθως νέες με ηλικία που σπάνια προσπερνά τα 20 χρόνια. Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι ότι εργάζονται παράνομα. Τα κορίτσια 12-15 χρονών να είναι το «προτιμότερο εμπόρευμα» των Ελλήνων νταβατζήδων (International Helsinki Federation for Human Rights, 2000: 25; Emke-Poulopoulos, 2001: 7; Lazaridis and Psimmenos, 2000: 181, στο Karakatsanis, Swarts, 2003: 252).

Οι περισσότερες ξένες εργαζόμενες του σεξ στην Ελλάδα έχουν εξαναγκαστεί να συμμετέχουν σε αυτό το εμπόριο. Πρωτού έρθουν στην Ελλάδα, οι διακινητές και οι έμποροι τους δίνουν παραπλανητικές υποσχέσεις νόμιμης απασχόλησης αλλά εν τέλει πωλούνται στη λέσχη ιδιοκτητών που ειδικεύονται στο εμπόριο σεξ. Το χειρότερο είναι πως τις απειλούν με απέλαση και βιαιοπραγούν εναντίον τους εάν αρνούνται να συνεργαστούν. Αυτές οι γυναίκες φοβούνται πλέον και την ίδια τους την οικογένεια. Χαρακτηριστικά, μία συνεντευξιαζόμενη περιέγραψε τη δεινή της κατάστασης στην οποία βρίσκεται: «Αν γυρίσω σπίτι μου, ο πατέρας μου ή ο αδελφός μου (τόρα έχουν γνώση των πράξεών μου εδώ) ... θα με σκοτώσουν με το τσεκούρι» (Psimmenos, 2000: 96; Psimmenos 1995: 164).

Όλο και περισσότερο, τα θύματα υφίστανται και σοβαρά ψυχολογικά και σωματικά προβλήματα κακοποίησης (Lazos, 1996): Οι γυναίκες συχνά έχουν βιαστεί, στερούνται τροφίμων και νερού. Μια δεκαετίαχρονη κοπέλα από την Αλβανία δηλώνει πως ήρθε λαθραία στην Ελλάδα και εξαναγκάστηκε στη βιομηχανία του σεξ. Σχετικά με το αφεντικό της ανέφερε πως την χτυπούσε καθημερινά επειδή οι πελάτες τους έκαναν παράπονα για εκείνη. Με βάση αυτό, την ανάγκαζε να παρακολουθεί βίντεο πορνό για να μάθει νέες τεχνικές (Athens News, 2000).

Τα θύματα εμπορίας έχουν τόσους πολλούς πελάτες ανά ημέρα - συνήθως πάνω από πενήντα – με αποτέλεσμα να χάνουν την αίσθηση του χρόνου τους και της συνείδησης (Lazos, 1998a: 462-463, 1998b: 19-22; Emke- Pouloupoulos, 2001: 17; Lazaridis, 2001: 89, στο Karakatsanis, Swarts, 2003: 254).

Όσο αφορά τη νομική προστασία από το ελληνικό κράτος είναι ανεπαρκής για τις αλλοδαπές που εργάζονται στη βιομηχανία του σεξ, ειδικά για τις παράτυπες. Η κυβέρνηση είχε προβεί σε ελάχιστα μέτρα καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, τιμωρίας των δραστών και προστασίας των θυμάτων (Human Rights Watch, 2001a). Μολονότι οι διώξεις των εμπόρων έχουν αυξηθεί, εξακολουθούν να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα τα πρόστιμα και οι ποινές για αυτούς. Αξιοσημείωτο είναι πως τα θύματα σπάνια ασκούν κατηγορίες εναντίον των δραστών και λίγες περιπτώσεις καταλήγουν στα δικαστήρια. Αυτό, βεβαίως, επιδεινώνεται από το γεγονός ότι τα περισσότερα θύματα δεν διαθέτουν άδεια παραμονής (Lazaridis, 2001: 89).

Είναι ειρωνεία πως συνηθέστερη από την τιμωρία των δραστών διακίνησης είναι η τιμωρία των θυμάτων (Lazaridis, 2001: 89; Tsigris, 1996). Οι κακοποιημένες γυναίκες είναι συνήθως αυτές που συλλαμβάνονται, κρατούνται και απελαύνουν, ενώ ταυτόχρονα για τους εμπόρους και τους συνεργούς τους κυριαρχεί η ατιμωρησία. Η ιστορία μιας Βουλγάρας φυλακισμένης στο Κορυδαλλό είναι τυπικό παράδειγμα. Οι αξιωματούχοι του νόμου έλαβαν υπόψη μόνο το γεγονός ότι είχε εισέλθει στην Ελλάδα παράνομα και όχι πως ήταν θύμα της παράνομης διακίνησης γυναικών. Ως εκ τούτου, διατάχθηκε η απέλασή της και απαγορεύθηκε η επανένταξή της στη χώρα.

Χωρίς αμφιβολία, η κρατική αδιαφορία και η έλλειψη κυβερνητικής υποστήριξης για τα θύματα εμπορίας ενισχύουν την ευαισθησία αυτών των γυναικών στη σωματική και ψυχική υγεία (συναισθηματική κακοποίηση). Η υποστήριξη για τέτοιες γυναίκες είναι σοβαρά περιορισμένη και η ιατρική περίθαλψη συνήθως ισχύει μόνο στις

περιπτώσεις που το θύμα τραυματίζεται ή είναι άρρωστο (International Helsinki Federation, 2000: 26). Συνοπτικά, δεν υπάρχουν καταφύγια στην Ελλάδα που προσφέρουν προστασία στις γυναίκες εμπορίας. Αντ' αυτού, η σύλληψη και απέλαση φαίνεται πως αποτελεί το μονόδρομο της αδιεξόδου. Ακόμη και όταν οι γυναίκες απελαύνονται στην πατρίδα τους, το κάνουν ασυνόδευτα χωρίς κανένα κρατικό πρόσωπο να τις προστατεύει. Έτσι οι γυναίκες και σε αυτό το ταξίδι παραμένουν ευάλωτες και δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου τα εγκληματικά δίκτυα εισέρχονται στις αμαξοστοιχίες την ώρα της φυγής και αναγκάζουν τις γυναίκες να επιστρέψουν³⁵ στην Ελλάδα (Human Rights Watch, 2001c: 15) (στο Karakatsanis, Swarts, 2003: 254-257).

Σε ένα ανησυχητικά υψηλό αριθμό υποθέσεων, αξιωματούχοι επιβολής του νόμου και άλλοι υπάλληλοι αποδείχτηκε πως ήταν συνένοχοι στην κατάχρηση των ίδιων των γυναικών που πρέπει να προστατεύσουν (Lazaridis, 2001: 89). Τον Μάιο του 2001, η επιτροπή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων έκανε αναφορές αστυνομικής βίας, συνενοχή ορισμένων αστυνομικών στην παράνομη διακίνηση νεαρών κοριτσιών και γυναικών και συμμετοχή στην παράνομη βιομηχανία του σεξ (Athens News, 11 Μαΐου 2001). Σύμφωνα με δημοσιεύματα του ελληνικού τύπου και μελέτη του Παντείου Πανεπιστημίου, οι αστυνομικοί φέρονται ότι δέχονται δωροδοκίες από τους διακινητές. Ενώ είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί η πλήρης έκταση της αστυνομικής συνενοχής στην εμπορία γυναικών, έγιναν καταγγελίες το 2000 ότι οι Έλληνες αστυνομικοί συμμετείχαν σε ένα διεθνές δίκτυο το οποίο μπορεί να έχει διακινήσει μέχρι 1.200 γυναίκες κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 (Καθημερινή, 2000, Human Rights Watch, 2001c: 20). Στον Τύπο αναφέρουν επίσης ότι μεταξύ του 1989 και του 2000, 650 αστυνομικοί απομακρύνθηκαν από την υπηρεσία λόγω της συμμετοχής τους στην εμπορία ανθρώπων. Επιπλέον, το Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων ανέφερε τον Φεβρουάριο του 2001 ότι 146 κατηγορίες είχαν γίνει εναντίον 74 αστυνομικών για συνενοχή στην παράνομη βιομηχανία του σεξ (Καθημερινή, 2001; Human Rights Watch, 2001c: 19-20). Στην πραγματικότητα, αυτό το πρόβλημα είχε γίνει τόσο σοβαρό ώστε τα τελευταία χρόνια η ελληνική κυβέρνηση και ο πρόεδρος της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Αστυνομικών αναγνώρισαν επισήμως τη συμμετοχή της αστυνομίας στην αναγκαστική σεξουαλική

³⁵ Εκτιμάται ότι το 80% των γυναικών που απελάθηκε με το τρένο επιστρέφει στην Ελλάδα εντός 48 ωρών (Emke-Poulopoulos, 2001: 19)

εργασία. Ως αποτέλεσμα των καταγγελιών που είχαν γίνει, όπως αναφέραμε προηγουμένως, η ίδια η αστυνομική μονάδα προσωρινά διαλύθηκε το 2000.

Παρά τα αρνητικά αποτελέσματα της κυβέρνησης, σημαντικές νομοθετικές προσπάθειες έχουν καταβληθεί. Μετά από έντονη άσκηση πίεσης από τις ομάδες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο νόμος περί μετανάστευσης που εγκρίθηκε από το κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2001 συμπεριέλαβε διατάξεις που επιτρέπουν να παραμείνουν τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων στην Ελλάδα ενώ διεξάγονται διαδικασίες κατά των διακινητών. Παρόλο που ο τότε νέος νόμος αποτελούσε πρόοδο για τις μετανάστριες που ασχολούνται στη βιομηχανία του σεξ, αφήνει ακάλυπτες τις άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων. Πρόσφατη έρευνα (Human Rights Watch, 2002b) έχει αποκαλύψει ότι ορισμένες γυναίκες μετανάστες έχουν πέσει θύματα εμπορίας για σκοπούς καταναγκαστικής εργασίας για οικιακή βοήθεια. Αυτές οι γυναίκες και άλλα θύματα σωματεμπορίας θα έπρεπε να απολαύουν τα ίδια νομικά δικαιώματα και προστασίες με τα θύματα εμπορίας για το σεξουαλικό έργο (Human Rights Watch, 2002a, 2002b) (στο Karakatsanis, Swarts, 2003: 257-259).

Τρέχουσα προσφυγική – μεταναστευτική κρίση

Σε αυτή την ενότητα θα εξετάσουμε την τρέχουσα προσφυγική-μεταναστευτική κρίση. Τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει ένα κύμα μετανάστευσης από χώρες της Μέσης Ανατολής και Αφρικής με προορισμό την Ευρώπη και τις ΗΠΑ (MPI, 2018; Bommers, Fassmann, Sievers, 2014; Kevin, Ikubolajeh, 2012). Αυτές οι χώρες, σύμφωνα με τον δείκτη Freedom House 2010, έχουν τη μεγαλύτερη συνάθροιση από δικτάτορες. Ένα ακόμη χαρακτηριστικό είναι ότι υποφέρουν από διαρκείς συγκρούσεις οι οποίες οδήγησαν στη μαζική μετακίνηση των ιθαγενών τους. Μερικές από τις πιο ξακουστές είναι ο πόλεμος στη Λιβύη (2011), Συρία (2011), Σουδάν (2012) και Υεμένη (2015). Εκτός όμως των συγκρούσεων υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν στην επιλογή μετανάστευσης. Φυσικά αναφερόμαστε στην άνιση κατανομή των πόρων, κυρίως προμήθειες πετρελαίου και φυσικού αερίου, τις πολιτικές που αφορούν την κατανομή του εισοδήματος, το κλίμα και τέλος στο ρόλο της θρησκείας (Bommers, Fassmann, Sievers, 2014: 159-160; Shevah, 2014; Campo, Kaniowski, Weiss, 2012; Chenoweth, El Maayar, Giannakopoulos, κ.ά., 2012). Όπως είναι λογικό και οι γυναίκες έχουν επηρεαστεί από τους παραπάνω παράγοντες οι οποίες εκτός των άλλων υποφέρουν και των πολλαπλών διακρίσεων σε

αυτά τα μέρη. Έτσι, η γυναικεία μετανάστευση άνθισε και συνεχίζει να αναπτύσσεται από εκεί.

Για τη σήμερα ημέρα, στην ιστοσελίδα της UNHCR (2018) εντοπίσαμε πως στη Μεσόγειο οι συνολικές αφίξεις προσφύγων και μεταναστών δια της θαλάσσης για το 2018³⁶ ήταν 92.516. Όσο αφορά τη χώρα μας για το ίδιο έτος ο αριθμός που είχε καταγραφεί ήταν 25.766 πρόσφυγες και μετανάστες μισοί από τους οποίους διαμένουν στη Λέσβο. Σχετικά με την κατανομή τους στην Ελλάδα η τελευταία απογραφή έγινε τον Γενάρη του 2018 όπου οι γυναίκες καταλάμβαναν 23,6%, οι άντρες 39,6% και τα παιδιά 36,8%. Οι προελεύσεις ήταν Συρία (29,2%), Αφγανιστάν (23,3%), Ιράκ (19,6%), Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (4,5%), Παλαιστίνη (3,9%), Ιράν (1,8%), Αλγερία (1,2%), Πακιστάν (1%), Κουβέιτ (0,2%), απάτριδες (0,8%) και Άλλες Χώρες (14,5%).

Όπως σημειώσαμε παραπάνω στην Ελλάδα έχουν έλθει και Αφρικανοί οι οποίοι ωστόσο δεν έχουν αναδειχθεί όσο μετανάστες και πρόσφυγες από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή. Με βάση αυτό στη Μυτιλήνη διοργανώθηκε εκδήλωση από την κίνηση πολιτών «Συνύπαρξη και Επικοινωνία στο Αιγαίο» για τους πρόσφυγες από την Αφρική. Κύριος ομιλητής ήταν ο δημοσιογράφος Αγγελής Στρατής και καλεσμένοι Αφρικανοί πρόσφυγες. Οι τελευταίοι μας αφηγήθηκαν τις αιτίες φυγής από την πατρίδα τους περιγράφοντας τη φρίκη των πολέμων για θρησκευτικούς και φυλετικούς λόγους. Επίσης, στάθηκαν στους δικτάτορες εκείνων των περιοχών και την εγκληματικότητα που επικρατεί. Σχετικά με τον δημοσιογράφο ανέφερε πως στην Αφρική υπάρχει η απόλυτη φτώχεια και όσο αφορά τα άτομα που μεταναστεύουν από την Αφρική μας παρουσίασε αριθμητικά δεδομένα. Πιο συγκεκριμένα, στην Ιταλία είχαν μεταβεί 119.000 μετανάστες το 2017 σε σχέση με τους 181.000 το 2016. Τέλος, στην Ισπανία το 2017 είχαν απογραφεί 22.000 αφίξεις διά της θαλάσσης³⁷. Όσο αφορά την Ελλάδα δεν εντοπίσαμε αριθμητικά δεδομένα. Γνωρίζουμε όμως ότι στα άτομα που έχουν έλθει από την Αφρική υπάρχουν και γυναίκες. Σχετικά με τη γυναικεία μετανάστευση από την Αφρική η αυτόνομη μορφή της εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1970 και του 1980 ως σημαντικό είδος της μετανάστευσης, που προκύπτει από την ανάγκη των γυναικών να συμπληρώνουν το εισόδημα των

³⁶ Έως τις 22/10/2018

³⁷ Πηγή: «Παρατηρητήριο της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης στο Αιγαίο», 2018

νοικοκυριών (Adefactu 1995, 105). Μία ακόμη αφορμή για την οποία μεταναστεύουν είναι η οικογενειακή επανένωση. (Piper, 2006) (στο Zewdu, 2017: 9).

Είναι δεδομένο πως υπάρχει ανάγκη για διαχείριση της προσφυγικής - μεταναστευτικής κρίσης και ενσωμάτωση των ‘θυμάτων’ στην κοινωνία. Οι κινητήριοι μοχλοί τους για την επίτευξη του δεύτερου είναι η ένταξή τους στην αγορά εργασίας, εκπαίδευση και επάρκεια της γλώσσας στη χώρα υποδοχής (Auer, 2017; Bach, 2017). Σχετικά με την αγορά εργασίας είναι ύψιστης σημασίας η προσαρμοστικότητα των μεταναστών στα χαρακτηριστικά της (Bakker et al., 2017, Rajic et al., 2018) κάτι που όμως συναντά διαρθρωτικά εμπόδια. Όσο αφορά τους πρόσφυγες έγινε έρευνα στην Ελλάδα από τον Xyrolita (2018) και πραγματοποιήθηκαν 22 ημι-δομημένες συνεντεύξεις σε άτομα ηλικίας 19-33 ετών από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή³⁸. Σε αυτή ο ερευνητής έδωσε έμφαση στη χώρα καταγωγής των προσφύγων, την Τουρκία ως ενδιάμεσο στάδιο και το κέντρο υποδοχής της Μόριας που διαμένουν. Οι συνεντευξιαζόμενοι αναφέρθηκαν αρχικά στη δύσκολη κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα τους λόγω του πολέμου που αναπόφευκτα επηρέασε την οικονομική ανάπτυξη σε εκείνες τις χώρες (Shatz, 2014; Echavez et al., 2014) και τους ίδιους³⁹. Μεταβαίνοντας στην Τουρκία είχαν λιγοστή ή καθόλου πρόσβαση στα κοινωνικά δικαιώματα και αντιμετώπιζαν ποικίλους κινδύνους σε καθημερινή βάση (Yildiz και Uzgoren, 2016). Όσοι είχαν την οικονομική δυνατότητα μεταβιβάζονταν παράνομα στην Ελλάδα μέσω βαρκών που δεν είναι ασφαλείς. Επίσης, ήταν έντονο το στοιχείο της εκμετάλλευσης (Jarahzadeh, 2013; Mandic, 2017). Όσοι δεν διέθεταν στην κατοχή τους τα απαραίτητα χρήματα. διέμεναν για μεγάλο χρονικό διάστημα προκειμένου να εργαστούν και να συλλέξουν τα λεφτά που τους ζητούσαν οι διακινητές (700-1000€). Γενικά η Τουρκία είχε περιγραφεί ως αρκετά προβληματική χώρα σε θέμα διαβίωσης και εργασιακών συνθηκών (Yildiz and Uzgoren, 2016, Baban et al., 2016). Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου υπήρχαν βίαιες επιθέσεις, βιασμοί ή το χειρότερο θάνατοι (Hakan, 2017). Για το κέντρο υποδοχής στη Μόρια⁴⁰ υπάρχει παραμονή μακράς διάρκειας

³⁸ 8 Συρία, 7 Ιράκ, 7 Αφγανιστάν

³⁹ Ο πόλεμος ανάγκασε τους ερωτηθέντες να απομακρυνθούν από το επάγγελμά τους και να ασκήσουν άλλο περιστασιακά

⁴⁰ Η Μόρια έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον και διεθνή ΜΜΕ. Σε δημοσιεύματά τους αναφέρεται πως ο καταυλισμός χαρακτηρίζεται κορεσμένος, βίαιος και ανθυγιεινός με αντίκτυπο στην ψυχολογία όσων διαμένουν. Πολλοί άνθρωποι δεν αντέχουν άλλο αυτή την κατάσταση και έχουν προσπαθήσει να αυτοκτονήσουν (The Gurdian, 2018; BBC, 2018).

αναμένοντας την απόφαση στο αίτημα ασύλου που έκαναν. Όπως χαρακτηριστικά ανέφεραν αυτό που επικρατεί στη Μόρια είναι αδράνεια. Εκεί ζουν σε αποτρόπαιες συνθήκες οι οποίες σε συνδυασμό με την αδράνεια και το φόβο απέλασης τους υπονομεύουν σωματικά και ψυχικά (PBS, 2017). Έτσι, κάποιες φορές η λύση της εκτεταμένης χρήσης αλκοόλ και ναρκωτικών είναι μονόδρομος. Σχετικά με τις γυναίκες οι συνεντευξιαζόμενοι μας ανέφεραν πως η πορνεία έχει αρχίσει να εξαπλώνεται στη Μόρια. Όλο αυτό το αρνητικό κλίμα επηρεάζει τις αξίες και τις στάσεις που δημιουργούνται σε αυτά τα άτομα και αναπόφευκτα υπονομεύει τη μελλοντική ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων (στο Χυrolitas, 2018: 637-646).

Άσχημη είναι η κατάσταση γενικά στους προσφυγικούς καταυλισμούς στην Ελλάδα. Όσο αφορά και τις ασθένειες, όσοι διαμένουν σε αυτούς παρουσιάζουν ευαισθησία και προσβάλλονται πιο εύκολα από αυτές. Για το μείζον θέμα πραγματοποιήθηκε μελέτη από μία ομάδα ερευνητών⁴¹ σε 13 προσφυγικούς καταυλισμούς της Ελλάδος. Σε αυτή συμπεριλήφθησαν 528 συμμετέχοντες⁴² οι οποίοι αποτελούνταν από 222 γυναίκες και 306 άντρες. Στα αποτελέσματά τους προέκυψε πως η πιο συνηθισμένη ασθένεια όσων διαμένουν σε αυτούς είναι η οξεία αναπνευστική ανεπάρκεια που είναι απειλητική για τη ζωή.

Σχετικά με την υγεία, παρατηρείται πως υπάρχουν αρκετά εμπόδια για την περίθαλψη προσφύγων. Επιστήμονες⁴³ έχουν διερευνήσει τις βασικές προκλήσεις πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα. Για την επίτευξη του σκοπού έγινε χρήση ποιοτικής έρευνας με ημι-δομημένες συνεντεύξεις το Μάρτη και Απρίλη (2018). Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 16 συνεντεύξεις, σε άτομα που εργάζονται σε κέντρα προσφύγων, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και διεθνείς οργανισμούς. Σύμφωνα με αυτούς τα πιο συνήθη εμπόδια σχετίζονται με την έλλειψη διερμηνέων και πολιτιστικών διαμεσολαβητών, την έλλειψη γιατρών στους καταυλισμούς και οι αλλαγές στη χρηματοδότηση της ΕΕ. Όλα αυτά σε συνδυασμό έχουν επηρεάσει την παροχή υγειονομικής περίθαλψης στους πρόσφυγες στην Ελλάδα.

⁴¹ Blanchet, Georgakopoulou, Gkolfinopoulou, κ.ά, 2018:1

⁴² Μέση ηλικία 19 ετών

⁴³ Abbara, Gunst,, Harris, κ.ά, 2018

Για τα βιώματα των προσφύγων μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα έχει πραγματοποιηθεί και ποσοτική έρευνα⁴⁴ το χειμώνα του 2016-17 σε 8 τοποθεσίες στην Ελλάδα. Σε αυτή συμμετείχαν 1293 πρόσφυγες εκ των οποίων οι 728 ήταν Σύριοι μέσης ηλικίας 18 ετών⁴⁵. Από αυτούς οι περισσότεροι ανέφεραν πως είχαν βιώσει τουλάχιστον ένα βίαιο γεγονός στη Συρία και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους προς την Ελλάδα και μόλις 5-8% στον ελληνικό οικισμό. Επίσης σχεδόν ολόκληρο το δείγμα ηλικίας άνω των 15 ετών παρουσίαζε διαταραχή άγχους. Σε αυτό οφείλεται και το γεγονός της «φτώχης έως ανύπαρκτης» πρόσβασης σε νομικές πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου και της αβεβαιότητας που αισθάνονται για το μέλλον τους.

Σχετικά με τις τρέχουσες προσφυγίνες δεν εντοπίσαμε καμία έρευνα στην Ελλάδα. Έτσι, αναζητήσαμε για αντίστοιχες μελέτες που έγιναν στον εξωτερικό και βρήκαμε μία στη Γερμανία (Habib, Nirsén, 2018: 9-25). Αφορά Σύριες προσφυγίνες που διαμένουν τα τελευταία χρόνια στο Βερολίνο. Για την υλοποίηση της έρευνας πραγματοποιήθηκαν 46 συνεντεύξεις σε γυναίκες ηλικίας 21-59 ετών από διάφορα κέντρα υποδοχής στο Βερολίνο (Ιούλιος-Δεκέμβριος, 2016).

Η συντριπτική πλειοψηφία από αυτές⁴⁶ μεταβιβάστηκαν παράνομα με σκοπό να βρουν ένα ασφαλές περιβάλλον αφότου είχαν χάσει συγγενείς, φίλους και περιουσίες. Οι 36 πήγαν στη Γερμανία μόνες τους, 5 μαζί με τους συζύγους τους, 2 με τον οικογένειά τους και 3 λόγω του ότι ζούσαν εκεί ήδη τα παιδιά τους. Το 40% των ερωτώμενων μεταβιβάστηκε από τη Συρία προς την Ευρώπη μετά το 2015 όταν είχαν ανοίξει τα τούρκικα σύνορα. Οι γυναίκες γνώριζαν πως τα σύνορα δεν θα παραμείνουν για πολύ καιρό ανοιχτά και έτσι αποφάσισαν να φύγουν. Παρόλο που ήξεραν πως η διαδρομή μέσω θαλάσσης ήταν επικίνδυνη μέσα σε μία βάρκα, τη θεωρούσαν μοναδική και ίσως την τελευταία τους ελπίδα για τη σωτηρία. Υπό συνθήκες πολέμου, εκτοπισμού και ανασφάλειας, οι απλοί φόβοι για ένα τόσο επικίνδυνο ταξίδι για μία γυναίκα, ειδικά χωρίς άλλες διαθέσιμες επιλογές, απουσιάζουν. Για αυτές η φυγή προς την Ευρώπη ήταν ευκαιρία για βάλουν ένα τέλος σε όλο εκείνο το μαρτύριο που περνούσαν με τους συνεχείς θανάτους. Επίσης, ήταν μία ευκαιρία να αναβαθμιστούν ως γυναίκες κάνοντας και ανακαλύπτοντας

⁴⁴ Bjertrup, Cohuet, Coulborn, κ.ά, 2018:1

⁴⁵ Ηλικιακό φάσμα 7-30 ετών

⁴⁶ 42 από τις 46

πράγματα που δεν συνήθιζαν στη χώρα τους. Οι υπόλοιπες (60%) είχαν προβεί προς την Ευρώπη αφότου είχαν φύγει από τη Συρία την περίοδο 2011-13 και είχαν εγκατασταθεί στις γειτονικές χώρες⁴⁷. Ο σκοπός φυγής τους από τη Συρία ήταν ίδιος. Να ξεκινήσουν μία νέα ζωή όπου θα υπήρχε ειρήνη, τα παιδιά τους θα μπορούσαν να σπουδάζαν και εκείνες να δούλευαν. Όμως, η κατάσταση δεν ήταν όπως αναμενόταν στις γειτονικές χώρες. Οι πρόσφυγες δεν είχαν σαφές νομικό καθεστώς και οι τοπικοί νόμοι άλλαζαν τακτικά εις βάρος τους. Οι περισσότερες από τις γυναίκες θεωρούσαν την παραμονή τους σε αυτές τις χώρες προσωρινή και επιθυμούσαν να συνεχίσουν σε μια από τις ευρωπαϊκές χώρες, ως επόμενο βήμα. Οι λόγοι είναι πολλοί μεταξύ των οποίων πως δεν μπορούσαν να εργαστούν εκεί, υπήρχε οικονομική εκμετάλλευση και μεγάλη πιθανότητα σεξουαλικής κακοποίησης. Ένα ακόμη φαινόμενο αφορούσε την υγεία δεδομένου ότι είναι πολύ ακριβή η ιατρική περίθαλψη σε εκείνες τις χώρες. Όσο αφορά τη Γερμανία εκείνη ήταν από τις πρώτες επιλογές προορισμού για τις προσφυγίνες ενώ άλλες επιθυμούσαν να προβούν σε χώρες όπως Σουηδία, Αγγλία, Φιλανδία για διαφορετικούς λόγους (γλώσσα, συγγενείς, καλύτερες συνθήκες για τους πρόσφυγες). Σχετικά με το ταξίδι τους προς τη Γερμανία, οι περισσότερες γυναίκες ήταν φορτισμένες συναισθηματικά όταν μας το περιέγραφαν. Ήταν ένα απάνθρωπο ταξίδι γεμάτο ταπείνωση, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε μία γυναίκα. Όσο αφορά τις εμπειρίες που βίωσαν ως γυναίκες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, κάθε φορά που η ερευνήτρια ρωτούσε αν υπήρξε κάτι ιδιαίτερο που τους συνέβησαν λόγω φύλου, οι γυναίκες απέφευγαν να απαντήσουν επιμένοντας ότι όλοι (γυναίκες άνδρες, παιδιά) αντιμετωπίστηκαν με τον ίδιο τρόπο. Σύμφωνα με την ερευνήτρια, αυτή η αντίδραση αναμενόταν και δεν επέμεινε ούτε προσπάθησε να θέσει την ίδια ερώτηση διαφορετικά, καθώς είναι ένα πολύ ευαίσθητο ζήτημα (Habib, Nirsén, 2018: 12-15).

Σχετικά με τις εμπειρίες τους στο Βερολίνο, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι εκεί όλα λειτουργούσαν με διαφορετικό τρόπο από ότι συνηθίζονταν στη Συρία. Οι Σύριες προσφυγίνες αντιμετωπίζονταν ως ανεξάρτητα άτομα που έπρεπε να υποβάλλουν μόνες τους το αίτημα ασύλου και να χειρίζονται τα δικά τους έγγραφα. Αυτό τους έκανε εντύπωση καθώς δεν το είχαν συνηθίσει στη Συρία επειδή εκεί αυτά τα αναλάμβαναν οι άντρες. Ωστόσο, όλες οι γυναίκες ανέμεναν μια διαφορετική μεταχείριση από τις γερμανικές αρχές και οργανώσεις, ειδικά ως γυναίκες, και

⁴⁷ Τουρκία, Λίβανος, Ιορδανία

εξέφρασαν την απογοήτευσή τους για την έλλειψη πληροφοριών για το τι έπρεπε να κάνουν. Επίσης, υπήρχε πρόβλημα στη συνεννόηση καθώς δεν γνώριζαν Γερμανικά και οι μεταφραστές δεν ήταν πάντα διαθέσιμοι. Όσες γυναίκες δεν είχαν λάβει απόφαση για το αίτημα ασύλου τους ήταν σε σύγχυση και πολλές φορές απελπισμένες. Το γεγονός ότι βρίσκονταν σε αναμονή καθώς η απόφαση για το αίτημα τους δεν είχε παρθεί σήμαινε πως δεν μπορούσαν να συνεχίσουν τη ζωή τους, δεν τους επιτρέπονταν να εργαστούν. Το ίδιο συναίσθημα επικρατούσε και σε εκείνες που δεν τους εγκρίθηκε το αίτημα ασύλου αλλά πήραν μονοετή προστασία (Habib, Nirsén, 2018: (Habib, Nirsén, 2018: 15-16).

Ένα άλλο πρόβλημα για τις γυναίκες είναι τα κέντρα φιλοξενίας. Οι περισσότερες θεώρησαν πως αυτοί οι χώροι, όπως είναι διαμορφωμένοι, είναι ακατάλληλοι για να μείνουν άνθρωποι για τουλάχιστον 8 μήνες. Τα λεγόμενά τους επαληθεύονται από την ερευνήτρια που επισκέφτηκε τα κέντρα φιλοξενίας και έκανε τις ακόλουθες παρατηρήσεις: η πλειοψηφία τους είχε κοινή τουαλέτα για όλες τις γυναίκες που είναι ένας εφιάλτης καθώς αποτελεί πρόβλημα υγιεινής. Ένα άλλο ζήτημα είναι πως δεν είχαν ιδιωτική ζωή καθώς οι περισσότεροι πρόσφυγες ζουν σε μία μεγάλη σκηνή. Η έλλειψη ιδιωτικής ζωής αντικατοπτρίζεται από το γεγονός ότι ο διαχειριστής του κέντρου και οι υπάλληλοι ασφαλείας είχαν το δικαίωμα να ανοίξουν τη σκηνή κάθε φορά που ήθελαν να ελέγξουν αν κάποιος έτρωγε μέσα στη σκηνή ή έκανε κάτι εναντίον των κανόνων του κέντρου διαμονής⁴⁸. Επίσης, οι γυναίκες στα κέντρα φιλοξενίας αισθάνονταν πως βρίσκονταν υπό συνεχή παρακολούθηση από τους άλλους πρόσφυγες. Ένα ακόμη ζήτημα είναι η σεξουαλική παρενόχληση ειδικά για τις γυναίκες που πήγαν μόνες ή είχαν διαζύγιο. Μάλιστα, μία συνεντευξιζόμενη είχε ένα αντίστοιχο περιστατικό. Ένας άνδρας πρόσφυγας της επιτέθηκε με μαχαίρι καθώς θεώρησε πως τον πρόσβαλε μπροστά σε άλλους. Να σημειώσουμε όμως πως εκείνος προσπαθούσε να την αναγκάσει να έχει στενή σχέση μαζί του κάτι που εκείνη αρνήθηκε. Καταλαβαίνουμε λοιπόν πως την άρνησή της τη θεώρησε σε προσβολή (Habib, Nirsén, 2018: 16-19).

⁴⁸ Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, υπήρξαν πολλά παράπονα σχετικά με τη διοίκηση και τους φύλακες των κέντρων στέγασης σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπιζαν τους πρόσφυγες.

Όσο αφορά τις ίδιες, τα συναισθήματά τους είχαν δύο όψεις. Από τη μία αισθάνονταν ότι ζούσαν μία αναξιοπρεπή ζωή ιδιαίτερα ως γυναίκες καθώς τις υποτιμούσαν. Οι γυναίκες απογοητεύτηκαν επειδή ένιωθαν κατώτερες ή ανίκανες, καθώς κανένα από τα προσόντα τους ή η εμπειρία τους στη ζωή δεν αναγνωρίστηκε στη Γερμανία. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες με ακαδημαϊκούς τίτλους και επαγγελματική εμπειρία σε διάφορους τομείς αισθάνθηκαν υποτιμημένες σε όλα τα επίπεδα. Κάποιες από αυτές προσέφεραν τη βοήθειά τους σε διάφορους τομείς (κοινωνική εργασία, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, επαγγελματική κατάρτιση για άλλες γυναίκες κ.λπ.), αλλά θεώρησαν ότι η προσφορά τους δεν ελήφθη σοβαρά υπόψη, γεγονός που τις έκανε να αισθάνονται ακόμα χειρότερα. Ομοίως, οι συνεντευξιαζόμενες που δεν είχαν ακαδημαϊκό πτυχίο αλλά ήταν πολύ δραστήριες στην οικεία, προσφέροντας υπηρεσίες όπως ράψιμο, πλέξιμο, κομμωτική κλπ., θεώρησαν ότι θα μπορούσαν να είναι παραγωγικές και πιο ανεξάρτητες, ξεκινώντας τη δική τους ζωή. Εντούτοις, οι διαδικασίες ασύλου και η μακρόχρονη παραμονή στο κέντρο καταλύματος εμπόδισαν να το κάνουν, γεγονός που αύξησε το τραύμα τους και μείωσε τα κίνητρά τους. Όσο αφορά την άλλη όψη του νομίσματος, ορισμένες γυναίκες ένιωθαν ότι η Γερμανία τις ενδυνάμωνε καθώς οι γυναίκες στη Γερμανία είναι ανεξάρτητες και έχουν ίσα δικαιώματα με τους άντρες. Να σημειώσουμε πως στη Συρία οι άντρες έλεγχαν τη ζωή τους. Επίσης, στη Γερμανία μπορούσαν να απεγκλωβιστούν από έθιμα που τους επιβάλλει η θρησκεία τους όπως εκείνο της μαντίλας⁴⁹ (Habib, Nirsén, 2018: 16-19)

Τέλος, για την ενσωμάτωση όλες οι γυναίκες παραδέχτηκαν ότι η εκμάθηση της γλώσσας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί. Όμως, αποθαρρύνονται από την αγχωτική κατάσταση που επικρατεί στα κέντρα φιλοξενίας και έτσι δεν μπορούν να επικεντρωθούν στα μαθήματα γερμανικών. Οι γυναίκες, όσο αφορά τους Γερμανούς, συναναστρέφονταν κυρίως με υπάλληλους των αρμόδιων αρχών, κοινωνικούς λειτουργούς, φύλακες και εθελοντές που επισκέπτονταν συχνά τα κέντρα φιλοξενίας. Ειδικά τους τελευταίους τους είχαν σε μεγάλη εκτίμηση κάνοντας φίλιες μαζί τους. Οι περισσότερες γυναίκες συμφώνησαν ότι η πλήρη ενσωμάτωση θα συνέβαινε όταν ζούσαν σε ένα διαμέρισμα, είχαν γείτονες και άρχιζαν να επαγγέλλονται ή/και να σπουδάζουν. Όμως, η απογοήτευσή τους ήταν τόσο μεγάλη με τις συνθήκες που επικρατούσαν νιώθοντας αποθαρρυσμένες να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να ενταχθούν στην κοινωνία και να συμμετάσχουν σε

⁴⁹ Όμως, όσες συνέχισαν να φορούν μαντίλα δέχονταν κριτική από τη Γερμανική κοινωνία

δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν από μία μόνο οπτική γωνία, εκείνη των κοινωνικών λειτουργιών. Με βάση αυτό, κατανοούμε πως οι προσφυγίνες επιθυμούν να έχουν μεγαλύτερο ρόλο οι ίδιες στο σχεδιασμό κάλυψης των αναγκών τους και να μην βασίζονται αποκλειστικά σε αποφάσεις άλλων. Ολοκληρώνοντας, οι Σύριες προσφυγίνες θέλουν να τους δοθεί η ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα με Γερμανούς πολίτες ώστε να μάθουν από αυτούς τον τρόπο ζωής τους και να τους διηγηθούν τον δικό τους στη Συρία (Habib, Nirsén, 2018: 19-24).

Με γνώμονα στοιχεία που συσσωρεύτηκαν παραπάνω και με βάση ότι οι γυναίκες είναι το επίκεντρο της διπλωματικής, θα προβούμε σε συνεντεύξεις τους από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική επιδιώκοντας να διερευνήσουμε:

- τη μεταχείριση που είχαν στη χώρα καταγωγής τους
- τις εμπειρίες που βίωσαν μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα
- την αντιμετώπιση που έχουν στην Ελλάδα
- τις φιλοδοξίες τους για το μέλλον

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Μεθοδολογικός σχεδιασμός και διεξαγωγή της έρευνας

Ποιοτική έρευνα με ημι-δομημένη συνέντευξη

Κάθε ερευνητής προτού ξεκινήσει την έρευνά του καλείται να αποφασίσει ποια μεθοδολογική προσέγγιση θα ακολουθήσει. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που εν τέλει μας οδεύουν στην εκάστοτε επιλογή. Κατά τον King (1987) ο κυριότερος είναι το ίδιο το θέμα που επιλέξαμε προς διερεύνηση με τον σκοπό, τους στόχους και τα ερευνητικά του ερωτήματα. Εκτός αυτών επιδρούν και άλλοι παράγοντες όπως ο χρονικός και οικονομικός περιορισμός και ο πληθυσμός του δείγματος. Υπάρχουν δύο ειδών έρευνες τις οποίες μπορεί να ανατρέξει ο ερευνητής: η ποιοτική και η ποσοτική (Firestone 1987, Guba & Lincoln 1982, Jacob 1987, Smith 1983). Στην ποσοτική, ο ερευνητής απαντά συνήθως στα ερωτήματα «πόσο» και «τι» και αποστασιοποιείται από αυτό που μελετάται καθώς τα αποτελέσματα προκύπτουν μέσω μαθηματικών μοντέλων (Καδδά, χ.χ.: 9-10). Έτσι, εξαλείφονται παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την εξαγωγή συμπεράσματος όπως συναισθήματα και προκαταλήψεις. Ένα άλλο σημείο είναι πως το δείγμα είναι συνήθως αρκετά

μεγάλο που να αντιπροσωπεύει τον πραγματικό κόσμο. Όμως, τα αποτελέσματά του είναι 'μονολεκτικά' καθώς δεν υπάρχει η συζήτηση ή αλλιώς η σε βάθος διερεύνηση που υφίσταται στην ποιοτική έρευνα⁵⁰. Για την τελευταία, με την εις βάθος μελέτη ενδέχεται να προκύψει και εξέταση μη προβλεπόμενων παραμέτρων κάνοντας έτσι την περιγραφή του φαινομένου ακόμη πιο ολιστική. Όμως, στην ποιοτική έρευνα μπορεί να υπάρχει αυτό το πλεονέκτημα αλλά υστερεί στην αντιπροσωπευτικότητα καθώς οι συμμετέχοντες είναι αναπόφευκτα πολύ λιγότεροι από μία ποσοτική έρευνα. Ίσως γι' αυτό σε δημοσίευμα του Χρυσοφίδη (2004: 68) αναγράφεται ότι οι θετικιστές θεωρούν ότι τα αποτελέσματά της ποιοτικής έρευνας δεν είναι 100% έγκυρα παρά μόνο αποτελούν υποθέσεις για περαιτέρω επιστημονική μελέτη (Ευαγγέλου, 2005: 171-172).

Παρακάτω, συνοψίσαμε σε πίνακα τις βασικές διαφορές μεταξύ ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας:

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
Παράθεση μη αριθμητικών στοιχείων (κείμενα, ηχογραφήσεις, εικόνες, κλπ.)	Αριθμητικά δεδομένα
Υποκειμενική: βαρύτητα στις ατομικές ερμηνείες των γεγονότων	Αντικειμενική: ακριβής μέτρηση και ανάλυση των εννοιών
Διατύπωση της επιστημονικής υπόθεσης καθώς η έρευνα εξελίσσεται	Διατύπωση της επιστημονικής υπόθεσης στο πρώτο στάδιο της έρευνας
Ανάλυση και συλλογή των δεδομένων παράλληλα	Ανάλυση των δεδομένων μετά από τη συλλογή τους
Στόχος: η λεπτομερής περιγραφή και κατανόηση του ζητήματος	Στόχος η πρόβλεψη
Εμπλοκή του ερευνητή στο υπό μελέτη αντικείμενο	Αποστασιοποίηση του ερευνητή από το αντικείμενο έρευνας
Συλλογή των δεδομένων: παρατήρηση, συνέντευξη (σε βάθος)	Συλλογή των δεδομένων: ερωτηματολόγια, βιβλιογραφικές επισκοπήσεις
Ευελιξία στο στάδιο του σχεδιασμού	Πρόβλεψη προβλημάτων πριν

⁵⁰ Η ποιοτική έρευνα απαντά συνήθως στα ερωτήματα «πως» και «γιατί» (Καδδά, χ.χ.: 10).

(ανακάλυψη του απροσδόκητου)	εμφανιστούν κατά τη διάρκεια της έρευνας
------------------------------	--

Πηγή: CEARS, 2016

Για τη διερεύνηση της γυναικείας μετανάστευσης εν περίοδο προσφυγικής κρίσης θεωρήσαμε πως καταλληλότερη είναι η επιλογή της ποιοτικής έρευνας (Σαββάκης, 2013; Ιωσηφίδης, 2008). Ο Creswell (1998: 17-18), αναφέρει πως η ποιοτική προσέγγιση είναι προτιμότερη για θέματα που δεν έχουν διερευνηθεί επαρκώς και η σύγχρονη γυναικεία μετανάστευση είναι ένα από αυτά. Κατά τους Fraenkel & Wallen (2000), οι ποιοτικές μέθοδοι χαρακτηρίζονται από την ολιστική περιγραφή σύνθετων φαινομένων η οποία δεν είναι αντικειμενική αλλά ξεκάθαρα υποκειμενική. Με άλλα λόγια, τα αποτελέσματα της έρευνας εξάγονται από την οπτική του ερευνητή και γι' αυτό η ερμηνεία τους επηρεάζεται σε κάποιο βαθμό από την άποψη που έχουν οι ερευνητές για τον κόσμο. Επομένως, ο μελετητής προτού αναφέρει τα συμπεράσματά του πρέπει να φανερώνει στους αναγνώστες ποια είναι η ιδεολογία του ώστε εκείνοι με τη σειρά τους να τον εμπιστευτούν και να κάνουν τη δική του κριτική. Στη δική μας περίπτωση, μέσω της ποιοτικής έρευνας προσπαθούμε να αποκαλύψουμε τον εσωτερικό κόσμο των μεταναστριών το οποίο συνεπάγεται με εξαγωγή μνήμης-βιωμάτων, συναισθημάτων και γνώσης που έχουν. Η ποιοτική έρευνα μπορεί να πραγματοποιηθεί με διάφορους τρόπους όπως συνέντευξη, παρατήρηση, οπτικοακουστικό υλικό, κλπ. (Καδδά, χ.χ.: 6). Προκειμένου να φωτίσουμε και να κατανοήσουμε τα λεγόμενα των μεταναστριών θεωρήσαμε πως από τις τεχνικές της ποιοτικής έρευνας η καταλληλότερη είναι εκείνη της συνέντευξης με την ημι-δομημένη μορφή της⁵¹ (Kvale, 1996).

Η χρήση της ημι-δομημένης συνέντευξης ενδείκνυται σε διάφορα επιστημονικά πεδία με κύριο τις κοινωνικές επιστήμες. Ως ερευνητικό εργαλείο παρέχει πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα τα οποία θα καταγράψουμε παρακάτω. Στα πλεονεκτήματα συγκαταλέγεται η αμοιβαία επιρροή μεταξύ συνεντευκτή και συνεντευξιζόμενου και η συζήτηση που ακολουθείται δεν είναι αυστηρά κατευθυνόμενη (Cohen, Manion 1997: 374). Δηλαδή, στην ημι-δομημένη συνέντευξη ενδείκνυται η ευελιξία και η ικανότητα προσαρμογής της συζήτησης ανάλογα με τις απαντήσεις που δίνει ο

⁵¹ Οι τύποι των συνεντεύξεων είναι 1) πλήρως δομημένη, 2) ημι-δομημένη, 3) μη δομημένη (Ισαρη, Πουρκός, 2015: 97; Montgomery, χ.χ.:3)

ερωτώμενος⁵², η εστίαση σε ορισμένα καίρια σημεία του συμμετέχοντα, η παρακολούθηση της γλώσσας του σώματός του ώστε να κατανοηθούν περισσότερο κάποιες απαντήσεις και δυνατότητα επεξήγησης για ό,τι δεν κατανοείται επαρκώς. Στις ημι-δομημένες συνεντεύξεις, σύμφωνα με τον Robson (1993), ο ερευνητής μπορεί να αλλάξει τη σειρά των ερωτήσεων όπως και τη διατύπωσή τους δίνοντας περισσότερες εξηγήσεις. Ο Smith (1995) έχει δηλώσει πως η σειρά των ερωτήσεων δεν είναι τόσο σημαντική και πιθανή τροποποίησή τους διευκολύνει την εξαγωγή του κοινωνικού-ψυχολογικού κόσμου του ερωτώμενου. Σε αυτό έχει σημαντικό ρόλο ο διάλογος που αναπτύσσεται μεταξύ των δύο. Επίσης, ο συνεντευκτής είναι σε θέση να παραβλέψει κάποιες ερωτήσεις αν τις κρίνει ακατάλληλες για κάποιον συμμετέχοντα ή να προσθέσει νέες. Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως καθόλη τη διάρκεια της συνέντευξης ο ερευνητής προσπαθεί να ταυτιστεί συναισθηματικά με τον συμμετέχοντα δημιουργώντας ένα κλίμα κατανόησης. Παρόλα αυτά, είναι πιθανό ο ερευνητής να κατανοήσει σε μερικό βαθμό τα λεγόμενα του άλλου καθώς είναι αδύνατο να βιωθεί πλήρως το βίωμα ενός άλλου προσώπου (Partington, 1996). Προκειμένου η συνέντευξη να κυλήσει ομαλά ο μελετητής καλείται να κάνει τον ερωτώμενο να αισθανθεί άνετα και ευχάριστα. Για αυτό, ο διάλογος τους πρέπει να είναι θετικός και θερμός με τον ερευνητή να είναι ήρεμος και ευγενικός απέναντι στον άλλον. Έτσι, είναι ευκολότερο για τον ερωτώμενο να είναι ειλικρινής στις απαντήσεις του εκδηλώνοντας τα συναισθήματά του (στο: Ευαγγέλου, 2005: 178-181). Τέλος, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να τοποθετηθεί με τη δική του άποψη σε κάποια ερώτηση-απάντηση επηρεάζοντας πιθανών τον ερωτώμενο για τη συνέχεια της συνέντευξης. Γενικά, είναι προτιμότερο για τον ερευνητή να παρεμβαίνει ελάχιστα όταν απαντάει ο ερωτώμενος καθώς οι συχνές παρεμβάσεις, αναπόφευκτα, ίσως οδηγήσουν σε κατευθυνόμενες απαντήσεις (Keats, 1993). Συνοψίζοντας, στην ημι-δομημένη συνέντευξη το θέμα της συζήτησης εξετάζεται διεξοδικά και υπάρχει δυνατότητα άμεσης διευκρίνισης για ό,τι δεν κατανοείται επαρκώς. Πρόκειται δηλαδή για μία σε βάθος συνέντευξη κατά τον Oppenheim (1992: 65-67). Όσο αφορά τα μειονεκτήματα, σε αυτά εντάσσουμε το γεγονός ότι είναι χρονοβόρες (αν συμπεριλάβουμε τη διαδικασία εξασφάλισης απαραίτητης άδειας, διάρκεια της συνέντευξης, καταγραφή της απομαγνητοφώνησης και ανάλυση-κατηγοριοποίηση των απαντήσεων). Μάλιστα, μία αξιόπιστη συνέντευξη συνήθως πρέπει να ξεπερνά

⁵² Κατά τον Barnard (1988) ο ερευνητής έχει την δυνατότητα να ακολουθήσει νέους δρόμους που μπορεί να προκύψουν στην πορεία του διαλόγου

τη μισή ώρα για την εγκυρότητά της (Montgomery, χ.χ.: 13). Το πιο σημαντικό όμως, σύμφωνα με τον Schuman (1982), είναι πως οι απαντήσεις επηρεάζονται από τον τρόπο που διατυπώνει την ερώτηση ο ερευνητής και από το ποιος είναι αυτός. Η γλώσσα, εν αντιθέσει με τα μαθηματικά, δεν είναι απόλυτη και κάποιες φορές ερμηνεύεται διαφορετικά στον καθένα. Έτσι, υπάρχει κίνδυνος μεροληψίας επί του αποτελέσματος (στο Mishler, 1996: 20-21). Σχετικά με τον οδηγό συνέντευξης, η διαμόρφωση των ερωτήσεων αποτελεί μία σημαντική διαδικασία. Η μορφή τους εξαρτάται από τον γενικό σκοπό της έρευνας και τους επιμέρους στόχους της. Με βάση αυτά, προσδιορίζουμε και τις μεταβλητές μας. Στην περίπτωση μας οι ερωτήσεις ήταν ανοιχτού τύπου⁵³ προκειμένου να διευκολυνθεί ο διάλογος ενώ οι κλειστές ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν μόνο για διευκρίνηση. Στη μορφή τους προσπαθήσαμε οι ερωτήσεις να μην είναι πολύ γενικές, μακροσκελείς και διφορούμενες. Σχετικά με τη σειρά τους τοποθετήθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε τα ευαίσθητα σημεία να βρίσκονται προς το τέλος. Έτσι, ο Smith (1995: 13-14) υποστηρίζει πως οι ερωτώμενοι έχουν τον χρόνο να εξοικειωθούν στο κλίμα της συνέντευξης και να νιώσουν άνετα ώστε ο λόγος τους να είναι ελεύθερος και ειλικρινής. Υπενθυμίζουμε πως στις ημι-δομημένες συνεντεύξεις η σειρά των ερωτήσεων δεν είναι απόλυτη και υπάρχει η δυνατότητα αλλαγής τους. Όμως, σε κάθε περίπτωση προτιμάται να χρησιμοποιούνται με μία λογική σειρά ώστε ο συνεντευξιζόμενος να μην αναλύει διαρκώς και/ή να αναδομεί το νου του (Ευαγγέλου, 2005: 181-185).

Σύνδεση θεωρίας-ερευνών με ερωτήσεις

Βασικός σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας αποτελεί η διερεύνηση εις βάθος της γυναικείας μετανάστευσης εν περίοδο προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε να εστιάσουμε σε γυναίκες από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική επιδιώκοντας να διερευνήσουμε:

- τη μεταχείριση που είχαν στη χώρα καταγωγής τους
- τις εμπειρίες που βίωσαν μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα
- την αντιμετώπιση που έχουν στην Ελλάδα
- τις φιλοδοξίες τους για το μέλλον

⁵³ Οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου έχουν μεγαλύτερη ευελιξία και διατυπώνονται σύμφωνα με τον τρόπο που ο ερευνητής κρίνει κατάλληλο. Επιπλέον, διευκρινίζεται ό,τι δεν γίνεται κατανοητό και διευκολύνεται η σε βάθος συζήτηση.

Για την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων διαμορφώσαμε Οδηγό Συνέντευξης ο οποίος βασίστηκε στη θεωρία και τις έρευνες που έχουν γίνει. Οι δείκτες που καταλήξαμε είναι «Χώρα καταγωγής», «Ενδιάμεσες χώρες», «Προσφυγικοί καταυλισμοί», «Ελλάδα».

Σχετικά με τον πρώτο δείκτη από τη θεωρία και τις έρευνες προκύπτει πως «Η ανισότητα φύλου είναι τόσο έντονη στην πατρίδα τους σε σημείο που να ήταν κοινωνικά αποκλεισμένες και να καταπατούνταν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους»⁵⁴. Για τα δικαιώματα των γυναικών, εκείνα που αφορούν την κατοχή - έλεγχο της γης και τη πρόσβαση σε δημόσιους χώρους είναι εξαιρετικά περιορισμένα. Επιπλέον, υπάρχουν σοβαρές παραβιάσεις της σωματικής ακεραιότητάς τους και επικράτηση ενδοοικογενειακής βίας. Στο τελευταίο εντάσσουμε και τον εξαναγκασμό που δέχονται να κάνουν κάτι που δεν θέλουν όπως κοπή κλειτορίδας⁵⁵, παντρεία και εγκυμοσύνη. Να σημειώσουμε πως ότι μια γυναίκα είναι σε θέση να την ασκήσει τα αναπαραγωγικά της δικαιώματα εξαρτάται εν μέρει από το αν αυτή ζει σε μια πόλη ή σε μια αγροτική περιοχή⁵⁶, πόσο εκπαιδευμένη είναι και αν είναι πλούσια ή φτωχή. Τέλος, οι χώρες της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής και Αφρικής θέτουν τις γυναίκες σε μειονεκτική θέση στην είσοδό τους στην εκπαίδευση και τον επαγγελματικό τομέα. Όσο αφορά την αιτία φυγής προκύπτει πως είναι οι εγχώριες συγκρούσεις. Έχοντας παρουσιάσει εν συντομία αυτά που ειπώθηκαν στο θεωρικό μέρος σας προβάλλουμε τον Οδηγό Συνέντευξης ως προς τα «Δημογραφικά στοιχεία» και τον «Τόπο καταγωγής»:

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Δημογραφικά στοιχεία

1. Από πού κατάγεστε;
2. Τι ηλικία έχετε;
3. Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;
4. Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Τόπος καταγωγής

⁵⁴ 1^η υπόθεση

⁵⁵ Αποτελεί έθιμο σε πολλές από εκείνες τις χώρες

⁵⁶ Χαρακτηριστικό παράδειγμα για τη σύγκριση αγροτικών περιοχών και αστικών, στις αναπτυσσόμενες χώρες, είναι η υποσαχάρια Αφρική

5. Στην πατρίδα σας ζούσατε σε πόλη ή σε χωριό;
6. Εκεί εργαζόσασταν; Αν ναι, ποιο ήταν το επάγγελμά σας; Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας;
7. Γενικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση;
8. Οι γυναίκες πώς περνούν το χρόνο τους εκεί εντός και εκτός της οικείας;
9. Όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα των γυναικών;
10. Υπάρχει εύνοια προς τους άντρες σε επαγγελματικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο στη χώρα σας;
11. Πόσο λαμβάνεται υπόψη η άποψη μιας γυναίκας σε σχέση με τον άντρα στην πατρίδα σας;
12. Αν έχετε σύζυγο τότε παντρευτήκατε;
13. Αν έχετε παιδιά τότε τα κάνατε;
14. Γνωρίζετε περιστατικά βίας κατά των γυναικών στη χώρα σας; Αν ναι, πόσο συχνό είναι αυτό το φαινόμενο; Εσείς έχετε βιώσει;
15. Στη χώρα σας βγάζατε δικά σας χρήματα; Αν ναι πώς τα διαχειριζόσασταν; Το ίδιο ισχύει και για τις άλλες γυναίκες εκεί;
16. Στον τόπο σας υπήρχε πόλεμος ή πολιτικές συγκρούσεις;
17. Η χώρα σας πόσο αναπτυγμένη ήταν οικονομικά;
18. Εκεί υπήρχαν ασθένειες; Αν ναι, πώς τις αντιμετώπιζε το σύστημα υγείας του κράτους;
19. Ποιοι λόγοι σας οδήγησαν στη μετανάστευση;
20. Το κράτος ή οποιοσδήποτε άλλος σας βοήθησε να μεταναστεύσετε;
21. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τον τόπο καταγωγής σας;

Για τον δεύτερο δείκτη από τη θεωρία και τις έρευνες προκύπτει πως «Στις χώρες από όπου περάσανε⁵⁷ μέχρι να έρθουν στην Ελλάδα τους φέρονταν άσχημα»⁵⁸. Είχαν λιγοστή ή καθόλου πρόσβαση στα κοινωνικά δικαιώματα και αντιμετώπιζαν ποικίλους κινδύνους σε καθημερινή βάση. Οι περισσότερες από τις γυναίκες θεωρούσαν την παραμονή τους σε αυτές τις χώρες προσωρινή και επιθυμούσαν να συνεχίσουν σε μια από τις ευρωπαϊκές χώρες, ως επόμενο βήμα. Οι λόγοι είναι

⁵⁷ Η συνηθέστερη χώρα σταθμός πριν την Ελλάδα είναι η Τουρκία.

⁵⁸ 2^η υπόθεση

πολλοί μεταξύ των οποίων πως υπήρχε οικονομική εκμετάλλευση και μεγάλη πιθανότητα σεξουαλικής κακοποίησης. Όσο αφορά τα θετικά στοιχεία, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η μετανάστευση έχει ενισχύσει τις γυναίκες ως προς τη δυνατότητα να στέλνουν εμβάσματα στη χώρα τους. Επίσης, όταν η χώρα προέλευσής τους διέθετε πρεσβεία στο κράτος στο οποίο διέμεναν, εκείνη τους βοηθούσε.

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω οι ερωτήσεις στις οποίες καταλήξαμε για τις «Ενδιάμεσες χώρες» είναι:

Ενδιάμεσες χώρες

22. Μέχρι να φτάσετε στην Ελλάδα από ποιες χώρες περάσατε;
23. Πήγατε μόνες σας σε αυτές ή με άλλους;
24. Πόσο καιρό μείνατε σε αυτές;
25. Πώς σας φέρονταν σε αυτές;
26. Εκεί δουλεύατε; Αν ναι, πόσο πληρωνόσασταν σε σχέση με τους ντόπιους;
27. Αν βγάζατε χρήματα στέλνατε λεφτά στην πατρίδα σας;
28. Πηγαίνατε σχολείο ή κάτι αντίστοιχο για να μάθετε τη γλώσσα τους;
29. Η χώρα σας έχει πρεσβεία σε κάποιες από εκείνες τις πατρίδες; Αν ναι, απευθυνθήκατε σε αυτή για να εξυπηρετηθείτε; Αν ναι, σας βοήθησε;
30. Γνωρίζατε ποια ήταν τα δικαιώματά σας σε εκείνες τις χώρες και γενικά ως άνθρωπος;
31. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τις χώρες από όπου περάσατε;

Για τον τρίτο δείκτη από τη βιβλιογραφία και τις έρευνες υποθέτουμε πως «Στους προσφυγικούς καταυλισμούς οι συνθήκες διαβίωσης είναι κακές και η αναμονή μεγάλη»⁵⁹. Γενικά, υπάρχει παραμονή μακράς διάρκειας, αργή διαδικασία για το άσυλο και οι συνθήκες διαβίωσης είναι άσχημες. Όσο αφορά τις ασθένειες παρουσιάζουν εαυλωτότητα σε αυτές και υπάρχει πρόβλημα στην παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Γενικά, επικρατεί αβεβαιότητα για το μέλλον τους με συνέπεια την ψυχική υπονόμευση. Επίσης, η αντιμετώπιση από τους υπεύθυνους του καταυλισμού είναι κακή απέναντί τους και η κριτική από τους διαμένοντες μεγάλη. Συνοψίζοντας τα παραπάνω γίνεται χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών για

⁵⁹ 3^η υπόθεση

παρηγοριά. Όσο αφορά τις γυναίκες έχει αρχίσει να αναπτύσσεται η πορνεία στους προσφυγικούς καταυλισμούς.

Λαμβάνοντας υπόψη το θεωρητικό υπόβαθρο και τις έρευνες τοπίου που έχουν γίνει καταλήγουμε στις εξής ερωτήσεις και το τρίτο σκέλος:

Προσφυγικοί καταυλισμοί

32. Σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς στην Ελλάδα έχετε μείνει; Πόσο καιρό στον καθένα;
33. Έχετε κάνει αίτηση ασύλου; Πόσο διήρκεσε ή διαρκεί η εξέταση του φακέλου σας προκειμένου να βγει η απόφαση έγκρισης; Έχει εγκριθεί;
34. Ποια είναι η κατάσταση στους καταυλισμούς;
35. Έχετε ακούσει περιστατικά ναρκωτικών στον καταυλισμό;
36. Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από τους υπεύθυνους του καταυλισμού;
37. Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από άλλους διαμένοντες ίδιας ή διαφορετικής χώρας με εσάς;
38. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τους προσφυγικούς καταυλισμούς;

Για τον τελευταίο δείκτη καταλήξαμε πως «Η μετανάστευση στην Ελλάδα έχει ευνοήσει τις γυναίκες ως προς την ανεξαρτησία και την προσωπική τους αναβάθμιση. Παρόλα αυτά, υπάρχει εκμετάλλευση και ρατσισμός προς αυτές και κατά συνέπεια κοινωνικός αποκλεισμός»⁶⁰. Γενικά η Ευρώπη ενδυναμώνει τις γυναίκες καθώς σε αυτή είναι ανεξάρτητες και έχουν ίσα δικαιώματα με τους άντρες. Ο τρόπος ζωής είναι διαφορετικός από τη χώρα τους με τις γυναίκες να γίνονται πιο αυτόνομες. Όσο αφορά παλιότερες μετανάστριες στην Ελλάδα που ενσωματώθηκαν, η πιο συχνή τους απασχόληση ήταν στον οικιακό τομέα και τη βιομηχανία του σεξ. Όμως, ανεξαρτήτως επαγγέλματος, ο μισθός τους ήταν μικρότερος από των αντίστοιχο των Ελληνίδων αλλά μεγαλύτερος της χώρας τους. Έτσι, είχαν τη δυνατότητα να στέλνουν εμβάσματα στην πατρίδα τους. Τέλος, οι διακρίσεις εις βάρος τους ήταν πολλές από τους Έλληνες. Αισθάνονταν ότι τις υποτιμούσαν καθώς δεν αναγνωρίζουν κανένα από τα προσόντα τους ακόμη και εκείνων που έχουν πτυχίο.

⁶⁰ 4^η υπόθεση

Επίσης, δεν εκτιμούν τη βοήθεια που δίνουν εκείνες σε αυτούς. Όσο αφορά τον ερχομό τους στην Ελλάδα εκείνος ήταν παράτυπος με τις γυναίκες να μεταναστεύουν μόνες τους.

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω οι ερωτήσεις στις οποίες καταλήξαμε για την «Ελλάδα» είναι:

Ελλάδα

39. Από πότε είστε στην Ελλάδα;
40. Με ποιον τρόπο φτάσατε στην Ελλάδα;
41. Ήρθατε μόνη σας στην Ελλάδα ή με άλλους;
42. Όταν ήρθατε στην Ελλάδα είχατε μαζί σας ταυτότητα ή άλλο επίσημο έγγραφο ταυτοποίησης;
43. Διδάσκεστε την ελληνική γλώσσα ή άλλα μαθήματα;
44. Ποια είναι η αντιμετώπισή σας από τους Έλληνες πολίτες;
45. Έχετε δουλέψει στην Ελλάδα; Αν ναι, τι δουλειά κάνατε και πόσο πληρωνόσασταν;
46. Αν δουλεύατε πόσος ήταν ο μισθός σας συγκριτικά με τον αντίστοιχο στη χώρα σας;
47. Αν βγάζατε χρήματα στέλνατε λεφτά στην πατρίδα σας;
48. Σας έχουν προσεγγίσει να ασχοληθείτε με κάποια άλλη δουλειά, πριν ή μετά από εκείνη;
49. Η χώρα σας έχει πρεσβεία στην Ελλάδα; Αν ναι, απευθυνθήκατε σε αυτή για να εξυπηρετηθείτε; Αν ναι, σας βοήθησε;
50. Γνωρίζετε ποια είναι τα δικαιώματά σας στην Ελλάδα;
51. Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα; Αν όχι ποιος είναι ο τελικός σας προορισμός; Γιατί θέλετε να μετακινηθείτε εκεί;
52. Ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε θέσει προσωπικά για την επαγγελματική και κοινωνική σας εξέλιξη;
53. Πιστεύετε ότι στο ενδεχόμενο μόνιμης εγκατάστασής σας στην Ελλάδα όπως και άλλων μεταναστριών, η χώρα θα μπορούσε να ευνοηθεί; Αν ναι, πως;
54. Συνοψίζοντας, η μετανάστευση θεωρείτε πως σας έχει βοηθήσει μέχρι τώρα; Τα πράγματα είναι έτσι όπως τα περιμένατε;
55. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για την Ελλάδα

Ηθική και δεοντολογία

Κάθε έρευνα που διεξάγεται στις κοινωνικές επιστήμες πρέπει να προστατεύει τους συμμετέχοντες τηρώντας κανόνες ηθικής και δεοντολογίας (Ισαρή, Πουρκός, 2015: 88-93; Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008: 78-79). Αυτοί οι κανόνες ρυθμίζουν τη σχέση ερευνητή-συμμετέχοντα (Horf, 2004: 334) και ‘συμβουλεύουν’ τους ερευνητές για την στάση που ενδείκνυται να έχουν απέναντι στα άτομα που συμμετέχουν στη διαδικασία της έρευνας (Traianou, 2014). Οι ρίζες της σύγχρονης δεοντολογίας εντοπίζονται στον «Κώδικα της Νυρεμβέργης» (1947) που αφορούσε έρευνα που έγινε στον ιατρικό κλάδο. Με βάση την αξιοπιστία και εγκυρότητά του αυτός ο κώδικας υιοθετήθηκε και σε άλλους επιστημονικούς κλάδους μεταξύ των οποίων και στις κοινωνικές επιστήμες. Πριν τη διεξαγωγή της έρευνας οι συμμετέχοντες υπογράφουν έντυπο συγκατάθεσης στο οποίο θα αναγράφεται η ταυτότητα του ερευνητή, ο τίτλος της έρευνας, ο σκοπός της, η διαδικασία που θα ακολουθήσει, η ανωνυμία που θα τηρηθεί και τα οφέλη που θα προκύψουν από αυτή. Συνεχίζοντας, ο ερευνητής πρέπει να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να προστατεύονται οι συμμετέχοντες από ενδεχόμενη βλάβη (σωματική ή ψυχική) που μπορεί να προκύψει. Αν διαπιστωθεί κάτι τέτοιο, τότε η έρευνα πρέπει να διακοπεί μέχρις ότου αναρρώσει πλήρως ο συμμετέχοντας (Τσιώλης, 2014: 258). Μία ακόμη πρόκληση που μπορεί να αντιμετωπίσει ο συνεντευξιαζόμενος είναι η έρευνα να απευθύνεται σε άτομα με διαφορετικό πολιτισμό από εκείνον. Συνήθως η μεγαλύτερη δυσκολία σε αυτό είναι η επικοινωνία σε περίπτωση που δεν μιλούν κοινή γλώσσα. Εάν γίνει κάτι τέτοιο, η καλύτερη λύση είναι ένας διερμηνέας που να κατανοεί επαρκώς και τους δύο ώστε να μεταφράζει τα λεγόμενα του ενός στον άλλον. Βέβαια, εκεί εμπίπτει ο κίνδυνος ο διερμηνέας να μεταφέρει μόνο όσα θεωρεί ορθά από τα λόγια του συνεντευξιαζόμενου (στο Ισαρή, Πουρκός, 2015: 88-93; Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008: 7-9).

Χρονοδιάγραμμα - συμμετέχοντες - περιορισμοί

Οι συνεντεύξεις ξεκίνησαν τέλη Γενάρη και ολοκληρώθηκαν μέσα Μαρτίου ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για καταγραφή - ανάλυση του περιεχομένου και τυχόν διορθώσεις μέχρι την τελική παράδοση της διπλωματικής (Μάιος, 2019). Ως αξιόπιστος αριθμός θεωρήθηκαν, έπειτα από συνεννόηση με τον καθηγητή, 12 συνεντεύξεις. Πρωτού όμως ξεκινήσω έπρεπε να σιγουρευτώ πως το θέμα είναι υλοποιήσιμο ως προς την πρόσβαση στις μετανάστριες. Τον Ιούνιο στη Μυτιλήνη

επικοινωνήσα με υπεύθυνη αντίστοιχης ΜΚΟ, της μίλησα για το θέμα της διπλωματικής και τις ανάγκες που προκύπτουν για να υλοποιηθεί και μου είπε πως είναι πρόθυμοι να με βοηθήσουν. Έτσι, αφιέρωσα το καλοκαίρι για τη συγγραφή του θεωρητικού μέρους από το οποίο προέκυψε ο Οδηγός Συνέντευξης. Όμως, καθώς τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά δεν ήμουν στους επιτυχόντες της στέγασης αναγκάστηκα να επιστρέψω στην Αθήνα. Από εκεί, τον Νοέμβριο, ξεκίνησα εκ νέου τις επαφές με αντίστοιχες οργανώσεις μεταξύ των οποίων και το Υπουργείο. Το τελευταίο, μου απέρριψε το αίτημα εισόδου στους καταυλισμούς, από τους υπόλοιπους, μερικοί οργανισμοί με παρέπεμψαν σε άλλον, κάποιοι μου αρνήθηκαν και κάποιοι δεν μου απάντησαν. Η κύρια αιτία που απευθυνόμουν σε οργανισμούς είναι να μου παρείχαν και μεταφραστές καθώς η ιδέα να κάνω συνέντευξη στα αγγλικά με φόβιζε λόγω απειρίας. Όμως, έχοντας ξεκινήσει το νέο έτος⁶¹ και μη έχοντας πάρει καμία συνέντευξη⁶² πήρα την απόφαση να πάω αυτόνομα έξω από τον καταυλισμό στον Ελαιώνα προσεγγίζοντας μετανάστριες. Εκεί τους κέρδισα την εμπιστοσύνη μέσω ενημερωτικού φυλλαδίου που δήλωνε ποιος είμαι⁶³, τι κάνω και τον σκοπό της έρευνας. Τελικά η προσπάθεια άξιζε καθώς έτσι ξεκίνησα τις πρώτες δύο συνεντεύξεις στα αγγλικά που τελικά ήταν πιο εύκολο από ότι νόμιζα. Πρωτού ξεκινήσει η συζήτηση τους έδινα το Έντυπο Συγκατάθεσης⁶⁴ επαναλαμβάνοντας τον σκοπό της έρευνας, δηλώνοντας την τήρηση της εχεμύθειας και πως μπορούμε ανά πάσα στιγμή να διακόψουμε τη συζήτηση αν θελήσουν. Επίσης, προς αποφυγή παρεξηγήσεως τους διευκρίνιζα πως η συνομιλία μας πρέπει να ηχογραφηθεί ώστε να την καταγράψω αργότερα στον υπολογιστή και να εξάγω συμπεράσματα μαζί με τις υπόλοιπες. Εφόσον σε όλα συμφωνούσαν η ηχογράφηση ξεκινούσε. Οι υπόλοιπες τρεις συνεντεύξεις πάρθηκαν στα αγγλικά στη Μαλακάσα μέσω του πατέρα μου που εργαζόταν στον καταυλισμό. Ο λόγος που δεν πήγα εξαρχής σε αυτή την λύση είναι το απορριπτικό μήνυμα του Υπουργείου. Όμως, στη Μαλακάσα δεν είναι όπως στους υπόλοιπους καταυλισμούς και η είσοδος είναι ελεύθερη για τον καθένα. Εν τω μεταξύ συνέχιζα να απευθύνομαι σε οργανισμούς και εν τέλει δύο με βοήθησαν παρέχοντάς μου και διερμηνέα. Έτσι, 28 Φλεβάρη είχα ολοκληρώσει το κομμάτι που αφορούσε την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και μου υπολειπόταν η Αφρική. Στην Αθήνα δεν

⁶¹ Στα μέσα Δεκέμβρη μέχρι αρχές του νέου έτους είχα διακόψει την ενασχόληση με τη διπλωματική λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων

⁶² Είχα απελπιστεί λίγο και σκεφτόμουν να άλλαξα θέμα

⁶³ Τους έδειχνα και το ακαδημαϊκό πάσο

⁶⁴ Ολόκληρο το Έντυπο Συγκατάθεσης βρίσκεται στα Παραρτήματα

βρήκα καμία Αφρικανή και έτσι ταξίδεψα στη Μυτιλήνη έχοντας επικοινωνήσει με τον φορέα που με ώθησε να ξεκινήσω τη συγγραφή. Εν τέλει, 14 Μαρτίου είχε παρθεί και η τελευταία συνέντευξη. Από τις 12 συνομιλίες στις 7 επικοινωνήσα στα αγγλικά ενώ για τις υπόλοιπες διέθετα διερμηνέα. Οι πρώτες ήταν οι πιο χρονοβόρες με διάρκεια από 40 λεπτά μέχρι 1 ώρα και 5 λεπτά. Αυτό οφείλεται στο ότι το επίπεδο τους δεν ήταν άριστο, κάποιες ερωτήσεις δεν τις καταλάβαιναν, κάποιες απαντήσεις τους δεν γινόταν κατανοητές από μεριά μου και πολλές ερωτήσεις επαναλαμβάνονταν για να σιγουρευτώ ότι τις κατάλαβα σωστά. Αντίθετα, ο χρόνος συνεντεύξεων με μεταφραστή ήταν κατά μέσο όρο 35 λεπτά. Όμως, οι απαντήσεις τους ήταν πιο λεπτομερείς καθώς μιλούσαν στη γλώσσα τους. Το μόνο κριτήριο στην έρευνα ήταν να υπάρχει σχετική ισορροπία στις γυναίκες από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική. Αναφέρουμε σχετική και όχι απόλυτη καθώς από τους τωρινούς μετανάστες αυτοί από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή υπερτερούν. Έτσι, καταλήξαμε στις 7+5. Όσο αφορά την επιλογή τους έγινε τυχαία αλλά για καλή μας τύχη υπάρχει ποικιλομορφία στην οικογενειακή κατάσταση, το εκπαιδευτικό επίπεδο και εν μέρει στην ηλικία. Η συνέντευξη ήταν ανοιχτή και μπορούσαν να παραβρεθούν συγγενείς και φίλοι των γυναικών για να νιώθουν πιο άνετα εκείνες. Μάλιστα και αυτοί από μεριά τους λάμβαναν μέρος στη συζήτηση και οι απόψεις τους λήφθηκαν υπόψη για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Ένας περιορισμός που προέκυψε και δεν τον είχαμε υπολογίσει ήταν ο σύζυγος. Σε όσες ήταν μπροστά δίσταζα να κάνω κάποιες πιο προσωπικές ερωτήσεις στη γυναίκα όπως αν ήταν επιλογή της να παντρευτεί, αν λαμβάνεται υπόψη ο λόγος της από εκείνον, κτλ. Έτσι, αυτές οι ερωτήσεις γίνονταν έμμεσα και σε γενικό επίπεδο για τη χώρα τους. Ευτυχώς και αυτός ο τρόπος χρησίμευε, ίσως και καλύτερα, για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Από τις 12 ομιλίες που έλαβαν χώρα μία με ταρακούνησε λίγο. Αναφέρομαι στη Σ7 που αποτελεί την πιο συγκλονιστική ιστορία από όλες. Όταν τελειώσαμε δάκρυσε καθώς τις επανήλθαν μνήμες από το άσχημο παρελθόν. Αυτό με έκανε να είμαι πιο προσεκτικός με τις υπόλοιπες και να ξέρω πότε να σταματάω στην προσπάθειά μου να διεισδύσω εις βάθος στη συζήτηση.

Ανάλυση συνεντεύξεων

Οι συμμετέχοντες στο σύνολο ήταν 12. Με βάση ότι οι περισσότεροι μετανάστες- πρόσφυγες στην Ελλάδα προέρχονται από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή οι 7 κατάγονται από εκεί και οι υπόλοιπες 5 από την Αφρική.

Ανάλυση δεικτών

Δημογραφικά στοιχεία

Από τις δώδεκα γυναίκες οι εννιά ήταν 22-29 ετών, δύο μεταξύ 30-40 ετών και μόλις μία 43 χρονών. Ως προς τον διαχωρισμό Ευρύτερης Μέσης Ανατολής και Αφρικής οι νεότερες είναι Αφρικανές. Στην οικογενειακή κατάσταση οι παντρεμένες με τις ανύπαντρες είναι σχεδόν ίσες, Όμως όλες οι παντρεμένες προέρχονται από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή σε αντίθεση με την Αφρική που είναι ανύπαντρες. Στο εκπαιδευτικό επίπεδο οι περισσότερες εντάσσονται στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση κάτι που ισχύει και για τα δύο μέρη.

Πίνακας 4.1: Προφίλ των συμμετεχόντων στις ημι-δομημένες συνεντεύξεις

Δημογραφικό Προφίλ	N: 12
Προέλευση	
<u>Ευρύτερη Μέση Ανατολή</u>	<i>N: 7</i>
Αφγανιστάν	3
Συρία	2
Ιράν	1
Ιράκ	1
<u>Αφρική</u>	<i>N: 5</i>
Κονγκό	2
Αιθιοπία	2
Καμερούν	1
Ηλικιακή Ομάδα	
22 ετών	2
23 ετών	1
24 ετών	2
27 ετών	2
28 ετών	1
29 ετών	1
36 ετών	1
37 ετών	1
43 ετών	1
Οικογενειακή κατάσταση	
Παντρεμένη	5
Ανύπαντρη	6

Χήρα	1
Εκπαιδευτικό επίπεδο	
Δημοτικό	2
Γυμνάσιο	1
Λύκειο	6
Κολέγιο	1
Πανεπιστήμιο	2

Τόπος καταγωγής

Ως προς τον τόπο διαμονής τους, με εξαίρεση μία, όλες κατοικούσαν σε πόλη. Στον επαγγελματικό τομέα λίγο περισσότερες από τις μισές δεν συμμετείχαν αλλά γενικά μας είπαν πως οι γυναίκες στη χώρα τους δεν εργάζονται. Καθώς αυτό τον ρόλο τον έχει αναλάβει ο σύζυγος. Η Σ5⁶⁵ μας είπε «Μετά από όταν παντρεύτηκα δεν έχω ξαναδουλέψει». Σχεδόν όλες όσες δούλευαν ήταν ανύπαντρες και στη συνέχεια δήλωσαν πως βρίσκονταν σε κακή οικονομική κατάσταση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού είναι η Σ2 από το Αφγανιστάν η οποία δούλεψε και στην οικογένειά της αντιμετώπιζαν οικονομικά προβλήματα. Επίσης, εξακριβώνει το παραπάνω συμπέρασμα για τις γυναίκες γενικά σε εκείνα τα μέρη... «οι γυναίκες δεν μπορούν να δουλεύουν εκεί. Η κυβέρνηση λέει πως είναι γυναίκες και πρέπει να μείνουν στο σπίτι». Ένα ακόμη εύρημα από τις συνεντεύξεις είναι πως οι περισσότερες που δεν εργάζονταν είχαν χρήματα. Τέτοια περίπτωση αποτελεί η Σ11 από την Αιθιοπία... «Η οικογένειά μου έχει καλή οικονομική κατάσταση». Με αφορμή αυτό θα αναφερθούμε στα οικονομικά τους. Σε αυτά υπάρχει ισορροπία καθώς το 50% μας είπε ότι είχε κακή οικονομική κατάσταση και οι υπόλοιπες καλή. Όμως γενικά ειπώθηκε, όπως θα δούμε στη συνέχεια, πως στα μέρη τους επικρατεί φτώχεια για την οποία ευθύνονται οι πολιτικοί. Η Σ12 από το Κονγκό είπε «Όταν τέλειωσα το λύκειο έμεινα στο σπίτι γιατί δεν υπήρχαν χρήματα για να σπουδάσω να πάω πανεπιστήμιο».

Στην καθημερινότητα οι γυναίκες ασχολούνται κυρίως με οικιακές εργασίες, η έξοδός τους είναι περιορισμένη και αφορά κυρίως οικογενειακές επισκέψεις και έγκριση του συζύγου. Αυτό μας το εξακριβώνει η Σ5 η οποία είπε για τις γυναίκες (Κούρδισες) της Συρίας «Στο σπίτι μαγειρεύουν, καθαρίζουν, προσέχουν. Μετά μπορούν να βγαίνουν με τις οικογένειές τους» και όσο αφορά την ίδια η έξοδος «Με τα παιδιά ή με

⁶⁵ Συρία

τον άντρα». Γενικά, οι γυναίκες προορίζονται να γίνουν μητέρες και να μένουν στο σπίτι φροντίζοντας τα παιδιά. Όπως ακούσαμε από την Σ8 *«Στο Καμερούν η γυναίκα από κάποια ηλικία και μετά είναι αναγκασμένη να παντρευτεί... Όταν μια γυναίκα παντρευτεί πρέπει να κάθεται σπίτι, να μαγειρεύει, να προσέχει τα παιδιά. Να γεννάει και να προσέχει τα παιδιά»*. Τέλος, η Σ12 είπε *«Και πολλές κοπέλες γίνονται μάνες πριν την ηλικία τους»*.

Ως προς επαγγελματική ενασχόληση των γυναικών στη χώρα τους ακούσαμε διάφορες απαντήσεις και οι πιο κοινές αφορούσαν την υγεία, διδασκαλία και ρουχισμό. Όμως, μας επανέλαβαν πως δεν συνηθίζουν να εργάζονται. Γενικά, υπάρχει ευνοϊκή μεταχείριση αντρών έναντι των γυναικών σε επαγγελματικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο στη χώρα τους. Για τα επαγγέλματα η Σ2 είπε *«Συνήθως όλοι οι εργοδότες προτιμούν άντρες»*, ενώ για την πολιτική ο σύζυγος της Σ4⁶⁶ ανέφερε για δομή της κυβέρνησης του Αφγανιστάν *«περισσότερο από 99% είναι άντρες, λιγότερο από 1% είναι γυναίκες»*. Όσο αφορά την άποψη των γυναικών οι άντρες δεν την λαμβάνουν υπόψη ή την συμερίζονται ελάχιστα. Ορίστε ορισμένες ενδεικτικές απαντήσεις: *«Σ5: Μπορώ να πω τη γνώμη μου αλλά πιο πολύ του άντρα πάει»*, *«Σ7⁶⁷: Πολλοί πιστεύουν ότι η γυναίκα δεν πρέπει να μιλήσει μπροστά όταν κάτι λέει ο άντρας. Ο άντρας παίρνει δηλαδή την τελική απόφαση. Και παρόλο που έχουν σεβασμό στην γυναίκα, ο λόγος του άντρα μετράει»*, *«Σ10⁶⁸: Οι γυναίκες δεν επηρεάζουν τους άντρες. Περισσότερο οι άντρες»*.

Σχετικά με την συζυγική σχέση η ηλικία παντρειάς είναι νεαρή καθώς κυμαίνεται από 18-25 ετών. Μάλιστα κάποιες μας είπαν πως επιλέγουν άλλοι το ποιον θα παντρευτεί μία γυναίκα. Ένα ακόμη χαρακτηριστικό είναι πως εγκυμονούν απευθείας μετά τον γάμο. Όλα τα παραπάνω επαληθεύει η Σ5 η οποία παντρεύτηκε 22 ετών έπειτα από επιλογή του άντρα και έμεινε έγκυος αμέσως μετά. Τα ίδια ειπώθηκαν και από την Σ2 που είναι ανύπαντρη... *«Οι γυναίκες πρέπει να παντρευτούν κάποιον που τις λένε οι γονείς της. Δεν μπορούν να αποφασίζουν... Απόφαση του άντρα... Η γυναίκα δεν μπορεί να πει «όχι δεν παντρεύομαι με εσένα, προτιμώ άλλον»*

⁶⁶ Η επικοινωνία με την Σ4 έγινε στα αγγλικά μέσω του συζύγου της. Όλες οι ερωτήσεις αφορούσαν τη γυναίκα αλλά σε πολλές και ειδικά εκείνες που ήταν γενικού τύπου (π.χ οικονομική κατάσταση της οικογένειας, χώρες από τις οποίες πέρασαν, κτλ), απαντούσε ο σύζυγος και η γυναίκα συμφωνούσε. Παρόλο που το θέμα μας είναι η γυναικεία μετανάστευση, η απάντησή του μας καλύπτει καθώς εκείνη αποδεχόταν τα λεγόμενά του.

⁶⁷ Ιράκ

⁶⁸ Αιθιοπία

Η βία κατά των γυναικών σε αυτές τις χώρες είναι υπαρκτή και από ότι φαίνεται είναι αποδεκτή από την κοινωνία. Η Σ2 μας είπε πως αυτό συμβαίνει συχνά στο Αφγανιστάν με τις γυναίκες και την αστυνομία να μην κάνουν *«Τίποτα»*. Η μεταφράστρια της Σ5 που είναι και εκείνη από τη Συρία επισήμανε πως *«σαν λαός υπάρχει αυτό το πράγμα. Γιατί ο άντρας είναι η κεφαλή του σπιτιού και ό,τι θέλει θα κάνει»*. Παρόμοια η Σ8 *«Το Καμερούν είναι η μόνη χώρα που αν ο άντρας θελήσει να χτυπήσει τη γυναίκα του μέσα στο δρόμο, θα την χτυπήσει και κανένας δεν θα πει κάτι»*. Τέλος, η Σ12 ήταν η μόνη που αναφέρθηκε στη σεξουαλική βία... *«Απλά να πω ότι στο Κονγκό υπάρχουν πολλές περιπτώσεις βιασμού σε όλες τις περιοχές»*.

Για τα χρήματα που είχαν στην κατοχή τους όσες εργαζόντουσαν υπήρχαν γυναίκες όπου ένα μέρος το έδιναν στην οικογένεια και ένα το δαπανούσαν για δικές τους αγορές. Τέτοια περίπτωση αποτελεί η Σ3⁶⁹ η οποία δούλευε, μερικά χρήματα τα έδινε στην οικογένειά της και κάποια τα χρησιμοποιούσε για ρούχα. Όμως, σε γενικές γραμμές σε αυτές τις χώρες τα λεφτά που βγάζουν οι γυναίκες τα δίνουν στην οικογένεια. Η Σ5 δούλευε πριν παντρευτεί και όταν την ρωτήσαμε τι έκανε τα λεφτά η απάντησή της ήταν *«Για τους γονείς μου μόνο»* ενώ για το αν ισχύει το ίδιο για τις υπόλοιπες γυναίκες είπε *«Όλοι τους έτσι»*. Παρόμοια η Σ11 που ήταν άνεργη είπε *«Οι περισσότερες από αυτές αν έχουν κάτι τα δίνουν στην οικογένειά τους»*.

Σχετικά με την κατάσταση στη χώρα τους όλες είχαν διαταραχές είτε με βόμβες, είτε με όπλα και γενικά από διάφορες οργανώσεις. Στο Αφγανιστάν το μεγάλο πρόβλημα είναι οι Ταλιμπάν ενώ στην Αφρική υπάρχουν πολιτικές συγκρούσεις. Η Σ2 ανέφερε πως στην πατρίδα της το Αφγανιστάν επικρατεί πολεμικό κλίμα *«Για 40 χρόνια»*. Η Σ6 είπε πως έχουν *«την ISIS στο Ιράκ. Σαν την ΠΑΠΑΚΑ, ΝΤΟΣ⁷⁰»* αλλά η κατάσταση δεν είναι *«το ίδιο με τη Συρία»*. Τέλος, η Σ12 αναφέρθηκε για τις πολιτικές κόντρες *«Δύο κόμματα είχαν προβλήματα μεταξύ τους»*.

Εκτός της εμφύλιας σύρραξης υπήρχε κακή οικονομική κατάσταση στη χώρα με τα λεφτά να καταχρώνται από τους πολιτικούς. Σε ερώτηση που έγινε στη Σ2 για την κυβέρνηση του Αφγανιστάν μας είπε πως διαθέτει πολλά χρήματα αλλά όσο αφορά τους πολίτες *«Είναι φτωχοί»*. Η Σ7 από το Ιράν διατύπωσε το παράπονο πως *«Σαν χώρα είμαστε πλούσια αλλά οι άνθρωποι είναι κάτω από τη φτώχεια. Όλοι οι πολιτικοί*

⁶⁹ Αφγανιστάν

⁷⁰ Αντίστοιχες οργανώσεις με την ISIS

τρώνε τα λεφτά». Στο ίδιο ύφος ήταν και η Σ8: «Είναι ο πρόεδρος που. Δεν είναι ότι υπάρχει φτώχεια, εκείνος παίρνει τα λεφτά και ο λαός υποφέρει».

Στον τομέα της υγείας οι άνθρωποι πάσχουν από ασθένειες αλλά το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι τα νοσοκομεία καθώς πρέπει να πληρώσεις για να σε περιθάλψουν και αν δεν έχεις λεφτά πεθαίνεις⁷¹. Η Σ2 είπε πως «το νοσοκομείο δεν είναι πολύ καθαρό» και αν κάποιος θέλει να πάει «Πρέπει να πληρώσει». Όταν την ρώτησα αν δεν έχει λεφτά τότε τι κάνει εκείνη γέλασε και η φίλη της που ήταν μπροστά στη συζήτηση είπε «Αυτό είναι πρόβλημά σου». Σύμφωνα με τον σύζυγο της Σ4 που κατάγεται από την ίδια χώρα οι φτωχοί «πρέπει να δανειστούν μερικά λεφτά από τους συγγενείς». Η Σ7 από το Ιράκ στην απάντησή της έκανε παραπομπή και στο ασφαλιστικό κομμάτι: «Αυτοί που έχουν βιβλιάριο υγείας ναι μπορούν να πάνε αλλά αυτοί που δεν δουλεύουν δεν μπορούν να μπουν στο νοσοκομείο δωρεάν, πρέπει να πληρώσουν. Και οι περισσότεροι δουλεύουν μαύρα, δηλαδή πολύ πιθανό δεν έχουν βιβλιάριο υγείας». Ακόμη όμως και αυτοί που είναι ασφαλισμένοι αν ο μισθός τους δεν αρκεί αντιμετωπίζουν πρόβλημα καθώς «δεν καλύπτει όλα τα φάρμακά σου και κάποια φάρμακα πρέπει να τα πληρώσεις εσύ». Τέλος, η Σ8 αναφέρθηκε και στην εγκυμοσύνη: «Οι γυναίκες που είναι έγκυες και δεν έχουν λεφτά να πληρώσουν έχουμε δει να πεθαίνουν».

Όσο αφορά την αιτία μετανάστευσης η κύρια είναι ο πόλεμος-πολιτικές συγκρούσεις και σε γενικές γραμμές η απειλή ζωής τους. Στην προσπάθεια φυγής από τη χώρα το κράτος δεν τις βοήθησε καθόλου και έτσι κάποιες έφυγαν με την οικογένεια και ορισμένες μόνες. Ο γιος της Σ3 είπε «Στο Αφγανιστάν ο πατέρας μου είχε πρόβλημα... Και οι Ταλιμπάν είπαν ότι «αν ξανάρθεις θα σε σκοτώσουμε». Τέλος, η Σ12 ανέφερε ότι στο Κονγκό «Υπήρχαν προβλήματα πολιτικά και θρησκευτικά».

Από τα μέχρι στιγμής λεγόμενά τους αντιλαμβανόμαστε πως η αντίληψη για τη γυναίκα σε Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική είναι όμοια και επαληθεύει την θεωρία. «Η ανισότητα φύλου είναι τόσο έντονη στην πατρίδα τους σε σημείο που να ήταν κοινωνικά αποκλεισμένες και να καταπατούνταν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους»⁷². Οι χώρες της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής και Αφρικής θέτουν τις γυναίκες σε μειονεκτική θέση στην είσοδό τους στην (τριτοβάθμια) εκπαίδευση και τον

⁷¹ Αυτή η απάντηση δόθηκε κυρίως από τις Αφρικανές

⁷² 1^η υπόθεση

επαγγελματικό τομέα. Τέλος, όσο αφορά την αιτία φυγής εξακριβώνεται πως αυτή είναι ο πόλεμος-απειλή ζωής.

Ενδιάμεσες χώρες

Η συντριπτική πλειοψηφία⁷³ ήρθε στην Ελλάδα μέσω της Τουρκίας στην οποία οι περισσότερες έμειναν από λίγες μέρες έως τρεις μήνες. Μερικά άτομα πριν την Τουρκία πέρασαν και από άλλες χώρες όπως το Ιράν, Ιράκ, Γκαμπόν, Σουδάν, κτλ. Η μετάβαση των γυναικών από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή έγινε με μέλος-μέλη της οικογένειάς τους σε αντίθεση με τις Αφρικανές που ήταν μόνες. Στο διάστημα διαμονής στις χώρες είχαν άσχημα βιώματα με τους ιθαγενείς να ήθελαν να τους εκμεταλλευτούν. Ορίστε μερικά αποσπάσματα που φανερώνουν το παραπάνω: «Σ1⁷⁴: Στην Τουρκία υπήρχε μεγάλο πρόβλημα. Επειδή είμαστε Κούρδοι λένε για εμάς «Είστε τρομοκράτες, είστε κακοί άνθρωποι»... Επειδή είμαι γυναίκα από τη Συρία οι άντρες στην Τουρκία ήταν πολύ κακοί. Όταν έλεγα πως ήθελα να δουλέψω έλεγαν «γράψε μου τον αριθμό σου»... Έλεγε «μπορείς να με καλέσεις να πάμε για τσάι, καφέ, ποτό, μπορώ να σου δώσω λεφτά». Ήθελε να με αγοράσει», «Σ5: Στο Λίβανο δεν ήταν πολύ καλοί γιατί δεν έχουν αγάπη για τους Σύριους», «Σ7: Οι Ιρακινοί είναι πολύ κακοί άνθρωποι. Ελπίζω κανένας να μην πάει εκεί. Αν είναι μία γυναίκα εκεί μόνη της είναι πολύ κακοί εκεί, θέλουν να εκμεταλλεύονται». Η κατάσταση της Σ7 στο Ιράκ ήταν δραματική και μία φορά προσπάθησε να βάλει τέλος στη ζωή της. Σε αυτό ευθύνεται και ένας συμπατριώτης της που την βίασε εκεί: «Είχα ένα περιστατικό ένας άλλος Κούρδος από το Ιράν που στο Ιράκ με βίασε σεξουαλικά και για αυτό πήγα στα Ηνωμένα Έθνη και αν μπορούν να με βοηθήσουν, αν μπορούν να κάνουν μήνυση ή κάτι και επίσης να με βοηθήσουν να φύγω από το Ιράκ σε άλλη χώρα... Και ήδη στο Ιράκ προσπάθησα να αυτοκτονήσω μία φορά». Τέλος, πολλά άτομα από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή μας είπαν πως στην προσπάθεια να πάνε στις ενδιάμεσες χώρες κινδύνεψαν και δυσκολεύτηκαν αρκετά με το μεγαλύτερο πρόβλημα να τους δημιουργεί η αστυνομία. Ο γιος της Σ3 ανέφερε πως το μεταφορικό της διαδρομής τους ήταν «Περπάτημα και λίγο αμάξι, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα και λίγο αμάξι... Όταν η αστυνομία ερχόταν πηγαίναμε με τα πόδια. Όταν δεν ερχόταν πηγαίναμε με το αμάξι». Η μητέρα του επισήμανε «Με κάθε αστυνομία σε κάθε χώρα είχαμε πρόβλημα». Το πιο κουραστικό (ψυχικά) και περιπετειώδες ταξίδι έγινε από

⁷³ 11 από τις 12

⁷⁴ Συρία

την οικογένεια της Σ4. Ο σύζυγός της αφηγήθηκε την ιστορία τους: «Όταν ήθελα να έρθω σε αυτή την πλευρά, είχαμε επιστρέψει πίσω στο Αφγανιστάν 3 φορές λόγω απέλασης. Πρώτα από το Αφγανιστάν πήγαμε στο Ιράν και από το Ιράν στην Τουρκία... Και μετά από 15 μέρες μας απέλασαν πίσω στο Αφγανιστάν. Για την 2η φορά πήγαμε στο Ιράν από το βουνό, όχι με αμάξι... Ήταν τόσο δύσκολο για εμάς μου επειδή είχαμε τα μικρά παιδιά μας... Στα σύνορα Τουρκίας και Ιράν, το Ιράν μας συνέλαβε και μας απέλασε πίσω στο Αφγανιστάν... Για την 3η φορά... Πήρα το διαβατήριο από το Αφγανιστάν για το Ιράν. Από το Ιράν στην Τουρκία περάσαμε από το βουνό και ξανά οι στρατιώτες μας συνέλαβαν».

Όσο αφορά την εκπαίδευση και εργασία στις ενδιάμεσες χώρες στη μεν πρώτη δεν λάμβαναν μέρος ενώ στη δεύτερη ήταν ελάχιστες. Για τις τελευταίες, η άσχημη συμπεριφορά των ανθρώπων προς αυτούς είχε αποτύπωμα και την οικονομική τους εκμετάλλευση με συνέπεια να μην μπορούν να στείλουν χρήματα πίσω στην πατρίδα τους. Από την Σ5 ειπώθηκε για το Λίβανο: «δεν μπόρεσα να βάλω τα παιδιά μου στα σχολεία και η ζωή ήταν πολύ ακριβή. Δουλεύαμε ο άντρας μου και εγώ και δεν μας έφτανε. Μόνο για ενοίκιο και νερό». Παρόμοια κατάσταση επικρατούσε και στην Τουρκία και σε ερώτηση που της έγινε για τον μισθό τους συγκριτικά με τους ντόπιους, σε Λίβανο και Τουρκία, λάμβαναν «Και πιο κάτω από το μισό». Το ίδιο μας είπε και η Σ7 για το Ιράκ: «Σχεδόν εγώ έπαιρνα μισό από αυτόν που έπαιρναν οι Ιρακινοί» και για να λάβεις κανονικό μισθό «Υπήρχε άλλη επιλογή. Έπρεπε με το αφεντικό σου να κοιμηθείς, να κάνεις ό,τι θέλει». Από τις Αφρικανές η Σ9⁷⁵ μας πληροφόρησε: «Δούλεψα 1,5 μήνες και με πλήρωσαν 1 μήνα μόνο» και η Σ12 έπαιρνε «Λιγότερα από τους ντόπιους».

Οι χώρες καταγωγής τους διέθεταν πρεσβεία στα κράτη από τα οποία πέρασαν αλλά καμία δεν πήγε εκεί για να τις βοηθήσει. Η αίτια που δεν το έκαναν είναι πως θεωρούσαν ότι δεν θα τις ωφελούσε και ακόμη χειρότερα θα τις επέστρεφαν στη χώρα τους. Ο σύζυγος της Σ4 διατύπωσε: «Δεν θέλουν να βοηθήσουν τους πρόσφυγες... Καλέσαμε ένα άτομο που δούλευε στην πρεσβεία του Αφγανιστάν στην Τουρκία. Του είπαμε πως «Είμαστε στη φυλακή. Παρακαλώ βοήθησέ μας. Περισσότερο από ένα μήνα είμαστε εδώ. Κανένας δεν ενδιαφέρεται για εμάς τους Αφγανούς. Είστε εδώ για να βοηθάτε τους Αφγανούς... Γιατί δεν θέλετε να το κάνετε;». Μας είπε πως ο

⁷⁵ Κονγκό

πρόεδρος μας στην Τουρκία επιστρέφει πίσω τους πρόσφυγες στο Αφγανιστάν. Τους επιστρέφει πίσω». Ο φόβος επιστροφής εκφράστηκε και από την Σ7: «αν θα πήγαινα θα μπορούσαν να με πιάσουν και να με στείλουν πίσω». Όσο αφορά τα δικαιώματα που είχαν καμία δεν τα γνώριζε καθώς σύμφωνα με την Σ7 «Σε κάθε χώρα που πάω δεν ασχολούμαστε με αυτά. Βάζουμε όλη την ενέργεια μας να περάσουμε από κάθε χώρα». Τέλος, η Σ10 δεν πήγε στην πρεσβεία καθώς εισήλθε στη χώρα παράνομα. Αυτό το γεγονός, ακόμη και αν γνώριζε τα δικαιώματά της, θα την εμπόδιζε να τα διεκδικήσει: «Εάν ήξερα για τα δικαιώματα μου πώς να αναφερθώ; Επειδή είμαι παράνομη».

Έχοντας ολοκληρώσει το δεύτερο μέρος ανάλυσης θα προβούμε στη σύνδεση με τη θεωρία. Πράγματι, «Στις χώρες από όπου περάσανε μέχρι να έρθουν στην Ελλάδα τους φέρονταν άσχημα»⁷⁶. Επίσης, τελικά η παραμονή τους ήταν προσωρινή και για αυτό δεν αναζήτησαν εργασία. Τα σημεία μας τα οποία διαφέρουν με τη βιβλιογραφία είναι δύο. Το πρώτο αφορά τα εμβάσματα και το άλλο την πρεσβεία. Υπενθυμίζουμε πως η θεωρία ανέφερε ότι η μετανάστευση έχει ενισχύσει τις γυναίκες ως προς τη δυνατότητα να στέλνουν εμβάσματα στη χώρα τους κάτι που στη περίπτωση μας δεν ισχύει. Τέλος, για την πρεσβεία της χώρας τους σε κάθε κράτος ειπώθηκε πως εκείνη τις βοηθά κάτι που εν τέλει διαψεύδεται.

Προσφυγικοί καταυλισμοί

Για τις περισσότερες το πρώτο μέρος αποβίβασης στην Ελλάδα ήταν τα νησιά του Βορείου Αιγαίου με σημείο αναφοράς τη Λέσβο. Σε αυτή διέμεναν στη Μόρια όπου μόνο μία έμεινε για 5 μέρες ενώ οι υπόλοιπες περισσότερο. Πιο συγκεκριμένα για τις μισές ο χρόνος διαμονής ήταν 1-4 μήνες και για τις υπόλοιπες 6-10 μήνες. Όπως έχει γίνει ευρέως γνωστό ο καταυλισμός βρίσκεται σε κατάσταση 'εκτάκτου ανάγκης' λόγω κορεσμού με αποτέλεσμα κάποιες να κοιμούνται σε σκηνή. Επίσης, μεγάλο πρόβλημα αποτελεί η καθαριότητα και το φαγητό. Όταν ρωτήθηκε η Σ3 αν της άρεσε στη Μόρια ο γιος της πετάχτηκε και εμφaticά είπε «Όοοχι». Παρόμοια, για την Σ4 όταν της μιλούσε ο σύζυγός της στα περσικά κατάλαβα από το ύφος και τον τόνο της φωνής της πως δεν της άρεσε καθόλου. Γελούσε μεταξύ σοβαρού και αστείου: «Στο Ιράν ήταν τόσο άσχημα αλλά το Ιράν είναι καλύτερο από τη Μόρια... Ήμασταν εκεί 5 άτομα για 7 μήνες και μέναμε σε μικρή σκηνή». Με ζήλο απάντησε και η Σ10:

⁷⁶ 2^η υπόθεση

«Οουουου!!!! Έμεινα εκεί για 4 μήνες στη Μόρια. Οτιδήποτε ήταν τόσο ανώμαλο, όλοι οι άνθρωποι ήταν μέσα στο άγχος, είχα πρόβλημα με τον ύπνο και επίσης τίποτα δεν μπορώ να σου πω ότι στη Μόρια ήταν καλό». Άσχημες είναι οι συνθήκες και στα άλλα νησιά τα οποία αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα. Η Σ5 ανέφερε για τη Σάμο πως ήταν «Άθλια. Δεν ξέρω άλλους αλλά εμείς επειδή είχαμε 5 κορίτσια ήταν πολύ άσχημα». Η Σ6 για τη Χίο μας ενημέρωσε: «Η Χίος είναι πολύ όμορφη αλλά στον καταυλισμό όχι καλά... πολύ βρώμικα. Και μερικές φορές δεν είχαμε λεφτά, δεν είχαμε νερό, το φαγητό δεν ήταν καλό». Λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις για όλους τους καταυλισμούς στην Ελλάδα που έχουν μείνει προκύπτει πως οι περισσότεροι καταυλισμοί που είναι κοντά στα σύνορα βρίσκονται στη δίνη. Αυτό προκύπτει και από την αφήγηση της Ιρανής που ήρθε στην Ελλάδα μέσω της ΠΓΔΜ και ο πρώτος της σταθμός ήταν στην Μακεδονία: «Στα σύνορα εκεί με Μακεδονία μας είπαν πως πρέπει να πούμε πως είμαστε Αφγανοί για να μας κρατήσουν. Αλλιώς αν πούμε πως είμαστε Ιρανοί θα μας κάνουν απέλαση πίσω στο Ιράν. Και είπαμε πως είμαστε Αφγανοί και μας κράτησαν και εκεί η κατάσταση ήταν πολύ δύσκολη. Σε ένα δωμάτιο έτσι μικρό, Ιρανοί, Αφγανοί, Πακιστάν, Αλγερινοί».

Μετά την παραμονή τους πολλές μεταφέρθηκαν στην Αθήνα όπου μένουν σε άλλο καταυλισμό ή στεγάζονται σε διαμέρισμα που τους χορηγούν⁷⁷. Οι καταυλισμοί στην Αθήνα είναι σαφώς καλύτεροι στον τομέα της καθαριότητας και του συνωστισμού αλλά στη Μαλακάσα παρατηρείται έλλειψη γιατρών. Και οι 3 συνεντευξιαζόμενες μας το είπαν αυτό: «Σ3: Εδώ στη Μαλακάσα όχι καλά. Δεν έχουμε γιατρούς... Δεν έχουμε ασθενοφόρα. Ο σύζυγός μου είχε πρόβλημα. Δεν έχουμε ασθενοφόρα, δεν έχουμε χάπια», «Σ4: Ναι είναι ωραία. Καλύτερα από τη Μόρια. Εδώ έχουμε σπίτι... Απλά έχουμε μερικά προβλήματα». Ο σύζυγός της μας διευκρίνισε τα προβλήματα και εκτός των γιατρών μας είπε και για εκείνο της ασφάλειας: «Επειδή στη Μαλακάσα δεν είναι όπως σε άλλους καταυλισμούς. Δεν έχουμε είσοδο. Κάθε άτομο μπαίνει⁷⁸... Πριν 20 μέρες-1 μήνα ήρθαν περισσότερα από 10 άτομα... Ήρθαν από την Πάτρα εδώ για να κλέψουν... Για αυτό πολλές φορές λέμε πως στην πόρτα πρέπει να βάλουν άτομα ασφάλειας... Το δεύτερο είναι σχετικά με τους γιατρούς... Ο πόνος ξεκίνησε και όταν κάλεσαν το ασθενοφόρο εκείνο ήρθε μετά από 3 ώρες. Όταν το ασθενοφόρο ήρθε, είχε πεθάνει. Και τους είπαμε πως εάν φέρουν μερικούς γιατρούς για 24 ώρες εντός του

⁷⁷ Οι Αφρικανές με τις οποίες μιλήσαμε στεγάζονται επίσης σε διαμέρισμα στη Μυτιλήνη.

⁷⁸ Αυτό το παρατήρησα και με εμένα καθώς κανείς δεν μου απευθύνθηκε στην είσοδο του καταυλισμού.

καταυλισμού θα ήταν καλύτερα». Τέλος, από την Σ6 ειπώθηκε: «Εδώ είναι καλύτερα από τη Χίο αλλά όχι σε όλα. Επειδή εδώ έχουμε ένα γιατρό».

Σχετικά με τα ναρκωτικά η χρήση τους είναι υπαρκτή στους καταυλισμούς από ότι μας ανέφεραν οι ιθαγενείς της Ευρύτερης Μέσης Ανατολής καθώς οι Αφρικανές δεν γνώριζαν κάτι επί του θέματος. Η Σ1 για τη Μόρια τόνισε πως υπήρχαν και έκαναν χρήση «Μικρά παιδιά». Για το αν χρησιμοποιούσαν και γυναίκες επισήμανε «Όχι οι άντρες περισσότερο. Εάν οι γυναίκες κάνανε εκείνες ήταν οι Αφρικανές αλλά εκείνες από τη Συρία όχι». Ο σύζυγος της Σ6 για τη Χίο δήλωσε: «Μέσα στον καταυλισμό είχαν. Αφγανοί, Άραβες, πίνανε, κάνανε χασίς». Ο σύζυγος της Σ4 στην ερώτηση αν γνωρίζει περιστατικά ναρκωτικών για τη Μαλακάσα είπε «Υπήρχαν πολλά ναρκωτικά» και από πού τα βρίσκουν «Από την Ομόνοια τα παίρνουν. Η Ομόνοια είναι το κέντρο των ατόμων που πουλούν ναρκωτικά». Σχετικά με τις γυναίκες «Οι Ιρανές τα χρησιμοποιούν αλλά οι Αφγανές όχι».

Όσο αφορά το άσυλο όλες έχουν κάνει αίτημα αλλά μόνο για λίγες έχει παρθεί απόφαση. Για αυτές η διάρκεια αναμονής ήταν κατά μέσο όρο 9 μήνες. Οι υπόλοιπες έχουν δώσει συνέντευξη και περιμένουν την απόφαση με αποκορύφωμα την Σ4 (11-12 μήνες). Ακόμη χειρότερη είναι η κατάσταση για εκείνες που δεν έχουν δώσει ακόμη συνέντευξη έχοντας καταθέσει τα χαρτιά τους τουλάχιστον πριν 7 μήνες. Αυτό σημαίνει πως όταν την πραγματοποιήσουν είναι πολύ πιθανό να περιμένουν ακόμη κάποιο διάστημα. Γενικά, η μακρά διάρκεια αναμονής είναι κάτι που παιδεύει τους μετανάστες και αυτό συμβαίνει σε πολλά εκτός του ασύλου. Ενδεικτικά η απάντηση της Σ11: «5 Σεπτέμβρη 2018 έκανα αίτημα. Περιμένω για τη συνέντευξη αυτούς τους μήνες... Σου κλείνουν ραντεβού για απλά πράγματα 4 φορές. Σε βλέπουν 4 φορές. Πηγαίνεις σε νοσοκομείο και το ραντεβού είναι μετά από ένα μήνα. Αυτό είναι σημαντικό οπότε πρέπει να αλλάζουν το πως δουλεύουν. Πρέπει να δουν το πως δουλεύουν εντός των γραφείων, σε όλα. Οπότε παίρνει πολύ χρόνος εδώ κάθε διαδικασία».

Η σχέση με τους υπεύθυνους του καταυλισμού ήταν γενικά καλή αλλά υπήρχαν περιπτώσεις όπου η στάση τους ήταν αδιάφορη έως και κακή. Η Σ1 δήλωσε: «Τους διαχειριστές δεν τους βλέπαμε ποτέ», ο σύζυγός της είπε «Εκείνοι στην ασφάλεια δεν ήταν καλοί» και η γυναίκα ολοκλήρωσε «Θυμάμαι πως όταν τσακώνονταν οι Άραβες με τους Κούρδους δεν κάνανε τίποτα». Την ουδέτερη στάση της αστυνομίας σε

περιπτώσεις συγκρούσεων έκφρασε και ο σύζυγος της Σ6: *«Εάν έχει τσακωμό η αστυνομία δεν έρχεται να σε διασώσει. Δεν έρχεται για να μην τσακωθούν. Κάθεται βλέπει τον τσακωμό και τους φίλους σου και αφότου σκοτώσουν σου έρχονται»* Όταν όμως ρώτησα για τους υπόλοιπους εργαζόμενους του καταυλισμού είπε *«Είναι καλοί. Απλά δουλεύουν. Κανένα πρόβλημα. Δουλεύουν»*. Η Σ7 έκανε τη σύγκριση ανάμεσα στον καταυλισμό Σκαραμαγκά και εκείνον στη Μακεδονία όπου στο μεν πρώτο ήταν καλοί *«Είχαν βάλει στο camp μαθήματα αγγλικών για τις γυναίκες. Είχαν δηλαδή ενδιαφέρον έδειχναν αλλά δεν έρχονταν να ελέγξουν αν όλα ήταν καλά. Εμείς έπρεπε να τους κυνηγήσουμε, να τους πούμε τα προβλήματά μας και όταν ερχόντουσαν ήταν πολύ καλοί μαζί μας, ενδιαφέρον»*. Όμως, στη Μακεδονία όχι: *« Εκεί ήταν πολύ χάλια και επειδή δεν ξέραμε τη γλώσσα και δεν τους λέγαμε. Και αυτοί δεν έδειχναν ενδιαφέρον... Και δεν καθαρίζανε αυτοί και μας έλεγαν «αν θέλετε εσείς να το καθαρίσετε»*. Τέλος, θερμές ευχαριστίες έστειλε η Σ11 *«Τους ευχαριστώ όλους. Είναι καλοί σε εμένα, δεν ξέρω για άλλους. Για το πώς με πήραν, για το πώς με προστάτεψαν»*.

Τέλος, οι σχέσεις των μεταναστριών σε γενικές γραμμές ήταν καλές με τους άλλους. Η Σ4 αναφέρει: *«Με μερικές γυναίκες που είμαστε φίλες πάμε μόνες στην Αθήνα για εξάσκηση yoga»*. Η Σ11 φαίνεται πως έχει και ένα αίσθημα συμπόνιας-κατανόησης προς εκείνους: *«Δεν έχω κανένα πρόβλημα με κανέναν. Μπορώ να προσπαθώ να βοηθάω τον καθένα. Έχουν τα δικά τους προβλήματα. Δεν μπορώ να πω πως είναι καλοί ή κακοί επειδή εδώ η κατάσταση είναι κακή. Έχουν πολλά πράγματα εδώ οπότε οι άνθρωποι που μένουν εδώ οι περισσότεροι από αυτούς χρειάζονται καλύτερη ζωή. Οπότε δεν είναι κακοί»*. Η άποψη της Σ2 είναι ότι *«Έχουμε και καλούς και κακούς πρόσφυγες»*. Να σημειώσω πως όταν σταμάτησε η ηχογράφηση και μιλούσαμε πλέον ως φίλοι είπε πως οι άλλοι μετανάστες την κρίνουν επειδή ξεκίνησε να πιστεύει στον χριστιανισμό και φοράει σταυρό.

Εντός των δομών φιλοξενίας ήταν συχνό το φαινόμενο να υπάρχουν τσακωμοί μεταξύ των μεταναστών, κυρίως Άραβες με Κούρδους, λόγω της διαφορετικότητας (ρατσισμός). Η αιτία φυγής της Σ1 από τη Μόρια ήταν αυτή: *«Μείναμε στη Μόρια 1 μήνα επειδή τσακώνονταν και όλοι οι Κούρδοι στη Μόρια είπαν πως δεν μένουν εκεί πια επειδή δεν είναι ασφαλές... Θυμάμαι πως όταν τσακώνονταν οι Άραβες με τους Κούρδους»*. Στην πιο ακραία μορφή, στη Μαλακάσα επήλθε και θάνατος από τέτοιο

συμβάν. Ο σύζυγος της Σ4 μας εξιστόρησε: *«Χτυπούσαν ο ένας τον άλλον και στο τέλος 2 Σύριοι Άραβες πέθαναν».*

Το τρίτο κομμάτι της ανάλυσης επαληθεύει εξίσου τη θεωρία. «Στους προσφυγικούς καταυλισμούς οι συνθήκες διαβίωσης είναι κακές και η αναμονή μεγάλη»⁷⁹. Για την τελευταία ευθύνεται κυρίως η αργή διαδικασία για το άσυλο ενώ όσο αφορά την υγεία το μείζον ζήτημα είναι η έλλειψη γιατρών που φανερώνεται κυρίως στη Μαλακάσα. Όλο αυτό έχει επικρατήσει αρνητικά στην ψυχολογία των μεταναστών και ίσως συμβάλει στη χρήση των ναρκωτικών από μεριά τους. Σχετικά με τη σχέση με τους υπεύθυνους του καταυλισμού είναι καλή αλλά έχουν παράπονο από την αστυνομία που δεν επεμβαίνει αμέσως όταν γίνονται τσακωμοί. Γενικά, οι εντάσεις μεταξύ των μεταναστών είναι συχνό φαινόμενο στα κέντρα κράτησης και έχει ταλαιπωρήσει εξίσου τους διαμένοντες.

Ελλάδα

Παρόμοια με τις ενδιάμεσες χώρες, η μεταβίβαση των γυναικών από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή έγινε με μέλος-μέλη της οικογένειάς τους⁸⁰ σε αντίθεση με τις Αφρικανές που ήταν μόνες. Οι μισές ήρθαν στην Ελλάδα τον προηγούμενο χρόνο ενώ οι υπόλοιπες το 2016 και 2017. Το μήνα ερχομού τους δεν τον θυμόντουσαν όλες αλλά από τις 8 απαντήσεις που πήραμε οι περισσότερες επέλεξαν τη θερινή περίοδο. Όπως έχουμε δει στα ΜΜΕ η βάρκα με την οποία πλέον είναι πλήρης. Για τους πιο τυχερούς είναι περίπου 30 άτομα αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που φθάνουν τους 75 επιβαίνοντες. Στη βάρκα της Σ1 ήταν 35 μετανάστες αλλά *«Οι 35 δεν ήταν τίποτα. Άλλοι είχαν 60».* Η Σ5 είχε τους περισσότερους επιβάτες: *«75 άτομα... ήταν πολύ άσχημα εκεί μέσα στη βάρκα και πολλά άτομα και έκλαιγαν».* Μόλις δύο από αυτές είχαν κάποιο έγγραφο ταυτοποίησης μαζί τους ενώ οι υπόλοιπες όχι. Όσο αφορά την ελληνική γλώσσα κάποιες την διδάσκονται και αυτό γίνεται στα κέντρα διαμονής, σε οργανώσεις ή από εθελοντές. Η Σ5 μας είπε: *«Μαθαίνω τη γλώσσα για να βρω δουλειά».*

Σχετικά με τους Έλληνες πολίτες οι μετανάστριες ανέφεραν πως έχουν καλή αντιμετώπιση από εκείνους αλλά υπάρχουν και άτομα που αποστασιοποιούνται. Η Σ1

⁷⁹ 3^η υπόθεση

⁸⁰ Εξαίρεση αποτελεί η Σ7 η οποία ξεκίνησε από το Ιράν με τον πατέρα της και στη συνέχεια ήταν μόνη

και ο σύζυγός της αναφέρουν για τους ένοικους της πολυκατοικίας που κατοικούν: *«Οι Έλληνες δεν μας μιλούν, δεν έρχονται με εμάς. Επειδή είμαστε πρόσφυγες... Όταν ερχόμαστε πρόσωπο με πρόσωπο μας λένε «γεια σας». Παρόμοια η Σ9: «Κάποιοι Έλληνες είναι καλοί, κάποιοι είναι ρατσιστές. Όπως εδώ που μένουμε είναι κάποιοι Έλληνες που όταν μπαίνουν στο ασανσέρ συζητάνε μεταξύ τους⁸¹».* Η Σ7 κάνει το διαχωρισμό ανάμεσα στους νέους και ηλικιωμένους: *«Η νέα γενιά είναι πολύ καλή μαζί μας. Είναι πολύ καλή αλλά αυτοί που είναι λίγο ηλικιωμένοι ή κάποιες φορές ας πούμε εμείς που είμαστε πρόσφυγες και δεν έχουμε εισόδημα, δεν έχουμε χρήματα και μπαίνουμε στο λεωφορείο χωρίς εισιτήριο, οι μεγάλες ηλικίες αρχίζουν και μας φωνάζουν και δεν έχουν καλή συμπεριφορά μαζί μας».* Από τις απαντήσεις που πήραμε μόλις δύο αναφέρθηκαν στην εκκλησία, κολακευτικά: *«Σ1: Απλά μερικοί άνθρωποι μας μιλάνε, μας επισκέπτονται στο σπίτι... Χριστιανοί... από την εκκλησία», «Σ11: ο τρόπος που μας αντιμετωπίζουν, μας συμπεριφέρονται είναι καλός, οι άνθρωποι από την εκκλησία».*

Στον εργασιακό χώρο δεν λαμβάνουν μέρος και γενικά δεν τις έχουν προσεγγίσει να ενταχθούν σε αυτόν. Όμως, τη Σ2, που βρήκε δουλειά μόνη της, την εκμεταλλεύτηκαν. *«Ναι ήμουν γκαρσόν... 400€... Το μήνα... Δούλευα για ένα μήνα... Μου έδωσε λιγότερα λεφτά».* Με τον ίδιο τρόπο συμπεριφέρθηκε εργοδότης και σε φίλο της Σ1: *«ο φίλος μας προσπάθησε σε εστιατόριο... Δούλεψε 2 μέρες και μετά τις 2 μέρες του ζήτησε χαρτιά για δουλειά. Του είπε «δεν έχω». Του είπε όταν τα έχεις τότε θα συνεχίσουμε. Και δεν τον πλήρωσε».*

Για την οικονομική τους αποκατάσταση έχει μεριμνήσει το Ευρωπαϊκό Ταμείο όπου μέσω της Ύπατης Αρμοστείας τους χορηγείται μηνιαίως ένα ποσό. Αυτά τα χρήματα λαμβάνουν και άτομα που έφτασαν στην Ελλάδα χωρίς έγγραφα. Ανεξαρτήτως αυτού, για όλους είναι λίγα λεφτά και αναπόφευκτα όλα τα δαπανούν εδώ. Εξαίρεση αποτελούν κάποιες περιπτώσεις όπου στέλνουν στην πατρίδα λόγω τέκνων ή άρρωστων συγγενών. Ο γιος της Σ3 μας είπε *«στέλνουμε στον θείο μου... Στο Αφγανιστάν... Επειδή ο θείος μου είναι άρρωστος».* Η Σ8 που δεν είχε μαζί της επίσημο έγγραφο ταυτοποίησης μεταβίβαζε στο Καμερούν: *«Ναι στέλνω στα παιδιά μου γιατί δεν έχουν τίποτα να φάνε».* Τέλος, η Σ12 απάντησε ρητορικά: *«Ήδη για μένα δεν φτάνουν, τι να στείλω;».*

⁸¹ Εννοεί για εκείνη

Όσο αφορά την πρεσβεία, οι γυναίκες από Συρία, Ιράκ και Καμερούν μας είπαν πως η χώρα τους δεν εδράζεται στην Ελλάδα. Αντίθετα, σύμφωνα με τα λεγόμενα των υπολοίπων, το Αφγανιστάν, το Ιράν και η Αιθιοπία στεγάζονται στη χώρα⁸² αλλά καμία δεν πήγε για βοήθεια. Ο σύζυγος της Σ4 επανέλαβε: *«Σου είπα πως η πρεσβεία του Αφγανιστάν στην Τουρκία, στο Ιράν δεν βοήθησαν τους πρόσφυγες από το Αφγανιστάν. Εδώ νομίζω πως η πρεσβεία θα κάνει το ίδιο όπως στην Τουρκία και το Ιράν»*. Το γεγονός ότι δεν απευθύνθηκαν στην πρεσβεία ίσως ευθύνεται και στο ότι δεν γνώριζαν τα δικαιώματά τους στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα ως χώρα τους αρέσει και θα ήθελαν να μείνουν υπό την προϋπόθεση *«Σ2: Εάν έχω δουλειά, εάν έχω σπίτι θέλω να μείνω εδώ»*. Παρόμοια, η Σ6 και με πιο εμφατικό τόνο: *«Αλλά εάν μας δώσουν σπίτι μπορώ να μείνω εδώ. Να μας δώσουν δουλειά, να εγγράψουν τα παιδιά μας στο σχολείο, μπορούμε να μείνουμε εδώ»*. Όμως, στη συνέχεια πρόσθεσε: *«Αλλά στον καταυλισμό δεν μπορούμε επειδή στον καταυλισμό δεν έχουμε δουλειά, δεν έχουμε νερό, δεν έχουμε νοσοκομείο»*. Γενικά, οι λίγες αρνήσεις που εκφράστηκαν απορρέουν από τον κοινωνικό αποκλεισμό που βιώνουν. Για την Σ1: *«Δεν θέλω να μείνω εδώ επειδή δεν μπορούμε να σπουδάσουμε, δεν μπορούμε να βρούμε δουλειά... Οι Έλληνες δεν μας μιλάνε, δεν μας σέβονται. Εάν δεν θέλουν να μείνουμε εδώ δεν μπορούμε να μείνουμε»*. Η τοποθέτηση της Σ7 ήταν: *«Όχι δεν θέλω. Στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες ξέρω σου δίνουν ένα σπίτι μέχρι να βρεις δουλειά αλλά εδώ στην Ελλάδα ας πούμε, η PRAKSIS το σπίτι που σου έχει δώσει είναι μέχρι να πάρεις τα χαρτιά σου, την απόφαση από την Κατεχάκη. Εδώ η Ελλάδα έχει πολύ καλό καιρό, πολλούς καλούς ανθρώπους αλλά λόγω αυτό εγώ θέλω ένα σπίτι να νιώθω ασφάλεια. Αλλά ξέρω πως οικονομικά εδώ στην Ελλάδα δεν είναι καλά»*. Ο τελικός προορισμός της Σ7 ήταν *«Θέλω να πάω πολύ στην Ελβετία επειδή ξέρω πως εκεί προσέχουν πολύ τα μικρά παιδιά και μέχρι 18 χρονών δίνουν σημασία στο παιδί, δωρεάν εκπαίδευση, όλα ιατρικά, όλα είναι ιατρικά και για αυτό θέλω να πάω Ελβετία»*. Εκτός της Ελβετίας από τους άλλους ακούστηκαν χώρες όπως Γερμανία, Γαλλία και Αυστρία, δηλαδή πλούσια κράτη.

Με βάση τον κοινωνικό αποκλεισμό που δέχονται έχουν ως στόχο να τον αποβάλλουν. Θέλουν να ενταχθούν στην κοινωνία και να είναι ανεξάρτητες. Οι βασικές τους επιθυμίες είναι στέγη, δουλειά και σπουδές ενώ οι μητέρες

⁸² Οι γυναίκες από το Κονγκό δεν γνώριζαν

αναφέρθηκαν και στα παιδιά τους. Τα λόγια της Σ4 ήταν: «*Να περάσουμε τη ζωή μας. Τώρα εμείς μεγαλώνουμε αλλά ανησυχούμε για τα παιδιά μας... Ανησυχούμε τα παιδιά μας να είναι ασφαλή στο μέλλον*». Σύμφωνα με την Σ6 και τον σύζυγό της: «*A⁸³: Στέγη, δουλειά. Γ⁸⁴: Θέλω τα παιδιά μου να πάνε σχολείο, ο σύζυγός μου να δουλεύει και εγώ να πηγαίνω να μαθαίνω γλώσσες, να γίνω μεταφράστρια*». Η Σ7 τοποθετήθηκε ως εξής: «*Θέλω πολύ να σπουδάσω, να πάω Πανεπιστήμιο και να βρω μία καλή δουλειά. Να μην πάω στα εστιατόρια και σε τέτοιες δουλειές να δουλεύω. Θέλω να μάθω τη γλώσσα, να σπουδάσω και να είμαι ανεξάρτητη, να δουλεύω με τον εαυτό μου τα χέρια μου. Να μην περιμένω από PRAKSIS και οργανώσεις να μου δώσουν. Γιατί εγώ ο λόγος που ήρθα στην Ευρώπη να φτιάξω μία ζωή για μένα, να έχω καλό μέλλον και να είμαι ανεξάρτητη*». Τέλος, η Σ8 είπε: «*Στόχος μου είναι να πάρω το άσυλο και να βρω δουλειά για να μπορώ να ταΐζω τα παιδιά μου*».

Ανεξαρτήτως το μέλλον τους, όλες πιστεύουν στον εαυτό τους θεωρώντας ότι μπορούν να ευνοήσουν την Ελλάδα αν τελικά μείνουν εδώ. Ενδεικτικά, κάποιες απαντήσεις ήταν: «*Σ2: Ναι. Επειδή είμαι νέα... Οπότε ξέρω ότι όλες οι χώρες χρειάζονται νέους να δουλεύουν*», «*Σ8: Ναι θα έχω δουλειά, θα μπορώ να πληρώνω τους φόρους*», «*Σ11: Ναι έχω κάποια προγράμματα, κάποιες προτάσεις για εδώ... Ειδικά που βοηθούν γυναίκες και παιδιά. Έχω επαφή με μερικές οργανώσεις να κάνουμε κάτι. Είναι δρομολογημένα. Ίσως θα μείνω εδώ στη Λέσβο, δεν ξέρω για το πρόγραμμα αν θα συνεχιστεί με την οργάνωση. Εάν μείνω εδώ θέλω να κάνω κάτι ιδιαίτερο για τους ανθρώπους που υποφέρουν, τις γυναίκες, τα παιδιά, να τους βοηθήσουν. Να τους κάνουν ανεξάρτητους, οικονομικά, σε όλα. Μπορείς τα πάντα, να μην περιμένεις από άλλους πάντα να σε υποστηρίζουν, πρέπει να είσαι πρώτα από όλα ο εαυτός σου, ποιος είσαι, γιατί ζεις, τη σημασία της ζωής*».

Για τις γυναίκες ο Γολγοθάς που πέρασαν μέχρι να αποβιβαστούν άξιζε καθώς εδώ αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια. Η Σ1 εκτός της Συρίας σύγκρινε την Ελλάδα και με τις ενδιάμεσες χώρες: «*Φυσικά από την Τουρκία και τη Συρία εδώ είναι καλύτερα... Εδώ μπορείς να πας όπου θέλεις. Στη Συρία, στο Ιράκ στην Τουρκία δεν μπορείς να βγεις έξω μετά τις 5μμ. Είναι επικίνδυνο. Είχαμε πρόβλημα με την αστυνομία. Εδώ νιώθεις καλά... Είστε ελεύθεροι*». Ομοίως, η Σ5 σε σχέση με τη Συρία: «*Πιο καλά. Ναι. Δεν έχουν πια να πεθάνουν, έχουμε ανάπαυση*». Όμως, τα πράγματα δεν είναι

⁸³ A: Ο άντρας της

⁸⁴ Γ: Γυναίκα

όπως τα ανάμενε: «τα περίμενα να είναι καλύτερα, να μας βοηθήσουν καλύτερα» καθώς σύμφωνα με τη μεταφράστρια «Επειδή ακούνε έξω ότι δίνουν πιο πολλά λεφτά, εδώ είναι πιο λίγα αλλά δεν ξέρουν ότι και εκεί είναι όλα ακριβά». Την πιο συγκλονιστική απάντηση έδωσε η Σ7: «Αν ήξερα όλα αυτά που είχα περάσει σε όλα αυτά τα χρόνια στο Ιράκ, εδώ Σερβία, αν ήξερα όλα αυτά θα περάσει δεν θα ερχόμουνα αλλά τώρα που βλέπω στο παρελθόν, που ήδη όλα αυτά έχουν περάσει και έχουν τελειώσει και χαίρομαι που έχω φύγει και θέλω να συνεχίσω να φτάσω στον προορισμό που έχω, στο σκοπό για τη ζωή μου. Ξέρω αν θα έμενα στο Ιράν, σίγουρα θα είχα αυτοκτονήσει. Και ήδη στο Ιράκ προσπάθησα να αυτοκτονήσω μία φορά. Και τώρα χαίρομαι που έφτασα μέχρι εδώ. Και τώρα που έχω αυτό το παιδί μου δίνει πολύ χαρά. Και τώρα δεν βλέπω μόνο τον εαυτό μου, βλέπω το μέλλον με το παιδί μου... Είναι πολύ καλά εδώ στην Ελλάδα. Γυναίκα και άντρας έχουν ίσα δικαιώματα». Την ισότητα άντρα-γυναίκας στην Ελλάδα έθιξαν και άλλες συνεντευξιαζόμενες. Από την Σ6 ειπώθηκε: «Νιώθω πως οι γυναίκες εδώ είναι καλύτερα από το Ιράκ. Οι γυναίκες μπορούν να πάνε έξω, να δουλέψουν. Είναι κανονικά». Με τον ίδιο τρόπο και η Σ10: «Δεν ξέρω αλλά από ότι βλέπω παντού, για τα πάντα είναι καλύτερα εδώ από ότι στην Αιθιοπία. Για τις γυναίκες, για τον καθένα». Τέλος, η Σ12 σε σχέση με το Κονγκό: «εδώ μπορείς να κυκλοφορείς και κανέναν να μην σε ενοχλεί».

Για τον τελευταίο δείκτη η υπόθεσή μας σε κάποιο βαθμό αληθεύει. Υπενθυμίζουμε ότι καταλήξαμε πως «Η μετανάστευση στην Ελλάδα έχει ευνοήσει τις γυναίκες ως προς την ανεξαρτησία και την προσωπική τους αναβάθμιση. Παρόλα αυτά, υπάρχει εκμετάλλευση και ρατσισμός προς αυτές και κατά συνέπεια κοινωνικός αποκλεισμός»⁸⁵. Τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις αιτίες του τα αναλύσαμε παραπάνω και για αυτό δεν είναι ακόμη σε θέση να ανεξαρτητοποιηθούν. Οι σχέσεις τους με τους Έλληνες είναι γενικά καλές αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που βιώνουν κρούσματα ρατσισμού. Ως προς την εκμετάλλευσή τους αυτή είναι οικονομική και από τις αφηγήσεις αποτυπώνεται στη μοναδική που είχε εργαστεί (Σ2) και τον φίλο της Σ1. Όμως, όντας φοιτητής στη Μυτιλήνη για 6 χρόνια, γνωρίζω πολύ καλά ότι όταν πρωτοήρθαν στο νησί και είχαν μαζί τους χρήματα οι μαγαζάτορες τους χρέωναν τα πάντα πιο ακριβά. Η κουλτούρα στην Ελλάδα είναι διαφορετική από τη χώρα τους αλλά αυτό έχει ενθουσιάσει τις γυναίκες. Έχουν αντιληφθεί ότι εδώ άντρας και γυναίκα έχουν ισότητα. Βέβαια, αυτές που ήταν με τον

⁸⁵ 4^η υπόθεση

άντρα τους είναι ακόμη συντηρητικές σε αντίθεση με εκείνες που ήρθαν μόνες ή/και ήταν ανύπαντρες. Οι τελευταίες ήταν πιο απελευθερωμένες στον λόγο τους και μετέδιδαν ‘επαναστατικό’ χαρακτήρα με κύριες τις Σ2, Σ7, Σ10 και Σ11⁸⁶.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η γυναικεία μετανάστευση είναι πραγματικότητα. Ξεκίνησε από παλιά και συνεχίζει εν περίοδο προσφυγικής κρίσης. Οι πολιτικοί και οργανώσεις μετανάστευσης πρέπει να λάβουν υπόψη τη διάσταση της γυναικείας μετανάστευσης για την καλύτερη διαχείριση. Η παρούσα διπλωματική έγινε με σκοπό την εις βάθος διερεύνηση βιωμάτων και προσδοκιών των σύγχρονων μεταναστριών. Από τις απομαγνητοφωνήσεις εξήχθησαν τα εξής συμπεράσματα: Οι υποθέσεις στις οποίες καταλήξαμε επαληθεύτηκαν, κάποιες εξ ολοκλήρου και ορισμένες σε κάποιο βαθμό. Η γυναικεία αντίληψη στον τόπο καταγωγής τους τις θέτει σε μειονεκτική θέση. Εκεί υπάρχουν πάμπολλοι περιορισμοί γι’ αυτές σε κοινωνία, πολιτική και εκπαίδευση ενώ συχνά καταπατώνται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Όσο αφορά τις ενδιάμεσες χώρες η κατάσταση ήταν άσχημη τόσο στον τόπο διαμονής όσο και η συμπεριφορά των ανθρώπων απέναντί τους. Το ταξίδι προς τα εκεί ήταν δύσκολο και επικίνδυνο όπως και προς την Ελλάδα. Φθάνοντας σε αυτή έμειναν σε καταυλισμούς όπου οι συνθήκες ήταν άθλιες ιδιαίτερα στην πρώτη αποβίβαση. Αυτό όμως που τις ταλαιπώρησε περισσότερο είναι η αναμονή για το αίτημα ασύλου ξεπερνώντας ακόμη και τον έναν χρόνο. Αυτό έντεινε το διάστημα διαμονής τους σε καταυλισμούς και κατά συνέπεια τον κοινωνικό αποκλεισμό ως προς την πρόσβαση σε εκπαίδευση και εργασία. Οι Έλληνες πολίτες φαίνεται πως έχουν αποδεχτεί το μεταναστευτικό ζήτημα αλλά υπάρχουν ακόμη περιπτώσεις που αποστασιοποιούνται από μετανάστες. Όσο αφορά τους τελευταίους, στις γυναίκες και όχι μόνο αρέσει το κλίμα στην Ελλάδα καθώς εδώ αισθάνονται ελευθερία και ασφάλεια. Όμως, το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι ακόμη δεν έχουν ενταχθεί στην κοινωνία διαμένοντας σε καταυλισμό ή εξαρτώντας από ΜΚΟ. Θέλουν να ανεξαρτητοποιηθούν, να πάρουν τη ζωή στα χέρια

⁸⁶ Μία ομοιότητα μεταξύ αυτών είναι ότι είχαν την στήριξη των γονιών ακόμη και στη γενέτειρα πατρίδα τους. Χαρακτηριστικά για την Σ7: «οι συγγενείς ήταν απέξω που λέγανε στον μπαμπά μου «πώς αφήνεις την κόρη σου να κάνει κουμάντο στην οικογένεια» και ο μπαμπάς μου τους απάντησε «εγώ δεν αλλάζω την κόρη μου με αγόρια».

τους! Αυτή είναι η μεγάλη τους επιθυμία που αν τους επιτευχθεί είναι πρόθυμες να μείνουν μόνιμα στην Ελλάδα βοηθώντας την.

Έχοντας ολοκληρώσει την ανάλυση συνεντεύξεων διακρίνουμε πως η γυναικεία μετανάστευση εν περίοδο προσφυγικής κρίσης διαφέρει από το πρώτο μεγάλο κύμα μετανάστευσης στην Ελλάδα (1990). Τότε οι γυναίκες υπερερούσαν αριθμητικά των αντρών ενώ σήμερα ισχύει το αντίθετο. Εκείνα τα χρόνια είχαν έρθει κυρίως γυναίκες από τα Βαλκάνια, Ανατολική Ευρώπη και Ασία, λόγω οικονομίας. Αντίθετα σήμερα οι μετανάστριες απαρτίζονται κατά κόρων από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και λιγότερες από την Αφρική, λόγω πολέμου. Συνεχίζοντας, η ένταξη των τότε μεταναστριών ήταν σχετικά γρήγορη καθώς αμέσως άρχισαν να απασχολούνται στον επαγγελματικό τομέα με κέντρο την οικιακή εργασία. Βέβαια, όπως και σήμερα έτσι και τότε η παράτυπη μετανάστευση ήταν μεγάλη κάτι που εκμεταλλεύονταν οι εργοδότες και ενίσχυε την εαυλωτότητα τους. Όσο αφορά την ένταξη των τωρινών μεταναστριών, με τα μέχρι στιγμής δεδομένα δεν φαίνεται να ισχύει το ίδιο με τις γυναίκες να παραμένουν άπραγες και ευάλωτες. Διακρίνουμε λοιπόν πως υπάρχει αναγκαιότητα πολιτικής ένταξής τους στην κοινωνία. Η νοοτροπία στην Ελλάδα είναι διαφορετική από τη χώρα τους και αυτό ίσως δυσκολεύει ακόμη περισσότερο τον στόχο μας. Είναι λοιπόν σημαντικό να γίνει εκμάθηση της φιλοσοφίας για το φύλο σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα την οποία θα παρακολουθεί τόσο η γυναίκα μετανάστρης όσο και ο άντρας. Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, οι γυναίκες που ήταν με τον άντρα τους είναι ακόμη συντηρητικές καθώς φαίνεται πως δέχονται επιδράσεις από αυτός. Πρέπει λοιπόν και ο άντρας να αντιληφθεί πως στην Ελλάδα και γενικά στην Ευρώπη η γυναίκα έχει τα ίδια δικαιώματα με εκείνον με τον λόγο της να μετράει ισάξια.

Όσο αφορά το μέλλον τους κανείς ακόμη δεν το γνωρίζει. Η Ελλάδα αποτελεί πύλη εισόδου προς την Ευρώπη και για αυτό οι περισσότεροι μετανάστες έχουν περάσει από αυτή. Όμως, έχοντας κλείσει τα σύνορα προς αυτούς τα υπόλοιπα κράτη οι περισσότεροι έχουν εγκλωβιστεί εδώ ενώ η εισροή παραμένει μεγάλη. Έτσι λοιπόν η Ελλάδα καλείται να διαχειριστεί το μεγάλο ζήτημα του μεταναστευτικού. Με κατάλληλες πολιτικές πρέπει αυτό που από πολλούς θεωρείται ως απειλή να το λάβει προς όφελός της. Μεγάλο πρόβλημα για τους Έλληνες αποτελεί η υπογεννητικότητα με συνέπεια ο ελληνικός πληθυσμός να είναι γερασμένος. Οι μετανάστριες μπορούν να το βελτιώσουν καθώς πολλές από αυτές είναι νέες και εντάσσοντάς τες στην

κοινωνία τους δίνεις την ευκαιρία να λάβουν σάρκα και οστά οι ιδέες τους. Αυτό αποτελεί το πρώτο βήμα ώστε στο τέλος όλοι μαζί με ψηλά το κεφάλι και καλή καρδιά να χαμογελάμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abbara, A., Gunst, M., Harris, M., Jarman, K., Ismail, S., Joseph, L., Prior, D. (2018). Barriers to healthcare access for refugees in Greece. *European Journal of Public Health*, 28(4), <https://doi.org/10.1093/eurpub/cky214.285>
- Al-Ali, N. (2003). *Women, Gender and Migration in Europe*. Ανακτήθηκε 30 Αυγούστου, 2018, από: <https://goo.gl/bMb2xs>
- Anthias, F., Lazaridis, G. (2000). *Gender and Migration in Southern Europe: Women on the Move*. Oxford: Berg
- Baldwin-Edwards and Safilios-Rothschild, (1999). Unemployment and Immigration in Greece: Attitudes, Perceptions and Realities, *South European Society and Politics*, 4, 206-221.
- Baldwin-Edwards, (2001), Semi-Reluctant Hosts: Southern Europe's Ambivalent Response to Immigration, *Mediterranean Migration Observatory*, 3, 1-16
- BBC, (2001). *Greek Sex Industry Uncovered*. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/3YRb5n>
- Bjertrup, P. J., Blanchet, K., Cohuet S., Coulborn, R. M., Farhat, J. B., Mayaud, P., Perrin, C., Veizis, A. (2018). Syrian refugees in Greece: experience with violence, mental health status, and access to information during the journey and while in Greece. *BMC Medicine* 16 (40), 1-12, <https://doi.org/10.1186/s12916-018-1028-4>
- Blanchet, K., Castle, L., Georgakopoulou, K., Gkolfinopoulou, K., Horby, P., Lambrou, A., Panagiotopoulos, T., Rojek, A., Veizis, A., The Epidemic Diseases Research Group field team, (2018). Clinical assessment is a neglected component of outbreak preparedness: evidence from refugee camps in Greece. *BMC Medicine* 16 (43), 1-8, <https://doi.org/10.1186/s12916-018-1015-9>
- Bommes, M., Fassmann, H. & Sievers, W. (2014). *Migration from the Middle East and North Africa to Europe. Past Developments, Current Status and Future Potentials*. Amsterdam: Amsterdam University Press
- Bradford, S. (2017). *Positive Steps in the Fight to Prevent Violence Against Women in the Middle East and North Africa*. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.bushcenter.org/publications/articles/2017/08/positive-steps-in-the-fight-to-prevent-violence-against-women.html>

Campo, E. V., Kaniewski, D., Weiss, H. (2012), Drought is a recurring challenge in the Middle East, *PNAS* 109(10), 3862-3867.

Castles, S. (2000), International migration at the beginning of the twenty-first century: global trends and issues. *International Social Science Journal*, 165 (52), 269-281, <https://doi.org/10.1111/1468-2451.00258>

Castles, S. and Miller, M.J. (1993). *The Age of Migration*, London: Macmillan

Cavounidis, J. (2003). GENDERED PATTERNS OF MIGRATION TO GREECE. *The Greek Review of Social Research*, 110, 221-238, <http://dx.doi.org/10.12681/grsr.9173>

CEARS, (2016). Ποιοτική έρευνα VS ποσοτική έρευνα. Ανακτήθηκε 22 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/agsLq6>

Chenoweth, J., El Maayar, M., Giannakopoulos, C., Hadjinicolaou, P., Hannides, C., Kostopoulou, E., Lange, M. A., Lelieveld, J., Tanarhte, M., Tyrlis, E., Xoplaki, E. (2012). Climate change and impacts in the Eastern Mediterranean and the Middle East, *Climate change* 114(3), 667-687

Cohen, L. & Manion, L. (1997) *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας* (μτφρ. Χ. Μητσοπούλου, Μ. Φιλοπούλου και επιμ. Ν. Παπαγεωργίου). Αθήνα, Έκφραση.

Creswell, J. (1998). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Traditions*. Λονδίνο: Sage Publications.

Emke-Poulopoulos, I. (2001). *Trafficking in Women and Children: Greece, A Country of Destination and Transit*. Αθήνα: University Research Institute of Environmental and Human Resources Panteion University

Fakiolas, R. (2000). Migration and Unregistered Labour in the Greek Economy. Στο R. King, G. Lazaridis, & C. Tsardanidis (Επίμ.), *Eldorado or Fortress? Migration in Southern Europe* (σελ. 57-78). New York: St. Martin's Press.

FRA, (2014). *Violence against women: an EU-wide survey/Main results*. Βιέννη: Luxembourg

Habib, Nisren, (2018). Gender role changes and their impacts on Syrian women refugees in Berlin in light of the Syrian crisis, *WZB Discussion Paper*, No. SP VI 2018-101. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Berlin

HRW, (2018). *The Middle East's Women Are Championing Their Own Change*. Ανακτήθηκε 22 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.hrw.org/news/2018/03/07/middle-east-women-are-championing-their-own-change>

- Karakatsanis, N. M., Swarts, J. (2003). MIGRANT WOMEN, DOMESTIC WORK AND THE SEX TRADE IN GREECE – A SNAPSHOT OF MIGRANT POLICY IN THE MAKING, 110, 293-270, <http://dx.doi.org/10.12681/grsr.9174>
- Kevin, J. A. T., Ikubolajeh, L. (2012). African female immigration to the United States and its policy implications. Ανακτήθηκε 18 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4119759/>
- Kimani, M. (2007). Taking on violence against women in Africa. Ανακτήθηκε 05 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.un.org/africarenewal/magazine/july-2007/taking-violence-against-women-africa>
- Kimani, M. (2012). Taking on violence against women in Africa. Ανακτήθηκε 30 Οκτωβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/ZxfhUC>
- King, R., Zontini, E. (2000). The role of gender in the South European immigration model. University of Sussex. School of European Studies, 60, 35-52
- Kofman, E. (2000). The Invisibility of Skilled Female Migrants and Gender Relations in Studies of Skilled Migration in Europe. INTERNATIONAL JOURNAL OF POPULATION GEOGRAPHY, 6, 45-59, [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-1220\(200001/02\)6:1<45::AID-IJPG169>3.0.CO;2-B](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1220(200001/02)6:1<45::AID-IJPG169>3.0.CO;2-B)
- Koser, K. & Lutz, H. (1998). The New Migration in Europe: Social Constructions and Social Realities. London: Macmillan Press.
- Lazaridis, G. (1999). The Helots of the New Millenium: Ethnic-Greek Albanians and “Other” Albanians in Greece. Στο F. Anthias & G. Lazardisis (Επίμ.), Into the Margins: Migration and Exclusion in Southern Europe, Aldershot: Ashgate.
- Lazaridis, G., (2001). Trafficking and Prostitution: The Growing Exploitation of Migrant Women in Greece. European Journal of Women’s Studies, 8, 67-102.
- Lutz, H. (2002). At Your Service Madam! The Globalization of Domestic Service. Feminist Review, 70(1), 89-104
- MPI, (2003). The Global Dimensions of Female Migration. Ανακτήθηκε 10 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.migrationpolicy.org/article/global-dimensions-female-migration/>
- MPI, (2018). Middle Eastern and North African Immigrants in the United States. Ανακτήθηκε 17 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.migrationpolicy.org/article/middle-eastern-and-north-african-immigrants-united-states>
- Oishi, N. (2002). Gender and Migration: An Integrative Approach. CCIS, 49, 1-18

- Omelaniuk, I., World Bank, (2005). Gender, poverty reduction and migration. Ανακτήθηκε 19 Οκτωβρίου, 2018, από: <http://siteresources.worldbank.org/EXTABOUTUS/Resources/Gender.pdf>
- Oppenheim, A. (1992). Questionnaire Design, Interviewing and Attitude Measurement. Λονδίνο: Cassel.
- Psimmenos, I. (2000). The Making of Periphractic Spaces: The Case of Albanian Undocumented Female Migrants in the Sex Industry of Athens. Στο F. Anthias & G. Lazaridis (Επίμ.), Gender and Migration in Southern Europe: Women on the Move (σελ. 81-101). Oxford: Berg.
- Psimmenos, I., 1995, Immigration from the Balkans: Social Exclusion in Athens. Αθήνα: Papazisis-Glory Book.
- Shevah, Y. (2014). Adaptation to Water Scarcity and Regional Cooperation in the Middle East. Reference Module in Earth Systems and Environmental Sciences, Comprehensive Water Quality and Purification 1, 40-70.
- Showers, F. (2015). Being black, foreign and woman: African immigrant identities in the United States. Ethnic and Racial Studies, 38 (10), 1815-1830, DOI: 10.1080/01419870.2015.1036763
- Sorensen, N. N. (2005). Migrant Remittances, Development and Gender. DIIS, 1-10
- Smith, J. (1995). Semi-Structured Interviewing and Qualitative Analysis. Στο: J. Smith & H. Rom Harré & L. Van Langenhove, Rethinking Methods in Psychology (σελ. 9-30). Λονδίνο: Sage
- The Guardian, (2018). Greece has the means to help refugees on Lesbos – but does it have the will?. Ανακτήθηκε 11 Δεκεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/3ytMmV>
- BBC, 2018. Children 'attempting suicide' at Greek refugee camp. Ανακτήθηκε 11 Δεκεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/sNpNrb>
- Todaro, M. P. (1969). A Model of Labor Migration and Urban Unemployment in Less Developed Countries. The American Economic Review, 59 (1), 138-148.
- UNFPA, (2006). State of world population 2006 A Passage to Hope Women and International Migration. Ανακτήθηκε 14 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/sowp06-en.pdf>
- UNFPA, (2017). State of World Population 2017 - Worlds Apart: Reproductive health and rights in an age of inequality. Ανακτήθηκε 12 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://reliefweb.int/report/world/state-world-population-2017-worlds-apart-reproductive-health-and-rights-age-inequality>

UNHCR, (2018). Sea arrivals in 2018. Ανακτήθηκε 16 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

UNICEF, (2013). FEMALE GENITAL MUTILATION/CUTTING: What might the future hold?. Ανακτήθηκε 10 Νοεμβρίου, 2018, από: https://www.unicef.org/media/files/FGM-C_Report_7_15_Final_LR.pdf

UNICEF, (2014c). FEMALE GENITAL MUTILATION/CUTTING: What might the future hold?. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου, 2018, από: https://www.unicef.org/media/files/FGM-C_Report_7_15_Final_LR.pdf

UNICEFa, (2014). Ending CHILD MARRIAGE Progress and prospects. Ανακτηθηκε 20 Οκτωβρίου, 2018, από: https://www.unicef.org/media/files/Child_Marriage_Report_7_17_LR..pdf

UNICEFb, (2014). HIDDEN IN PLAIN SIGHT A statistical analysis of violence against children. Ανακτήθηκε 23 Οκτωβρίου, 2018, από: https://www.unicef.org/publications/files/Hidden_in_plain_sight_statistical_analysis_Summary_EN_2_Sept_2014.pdf

United Nations, (2006). 2004 World Survey on the Role of Women in Development Women and International Migration. New York: United Nations

UNODC, (2013). GLOBAL STUDY ON HOMICIDE 2013/TRENDS, CONTEXTS, DATA. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου, 2018, από: https://www.unodc.org/documents/gsh/pdfs/2014_GLOBAL_HOMICIDE_BOOK_web.pdf

UNODC, (2014). Global Report on Trafficking in Persons 2014. Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου, 2018, από: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/GLOTIP_2014_full_report.pdf

UNWOMEN, (2013). Safe Cities Global Initiative. Ανακτήθηκε 06 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/4MjyP5>

UNWOMEN, (2017). Δεδομένα και Αριθμοί: Τέλος στη βία κατά των γυναικών. Ανακτήθηκε 05 Νοεμβρίου, 2018, από: http://womensos.gr/wp-content/uploads/Facts_and_numbers.pdf

World Health Organization, Department of Reproductive Health and Research, London School of Hygiene and Tropical Medicine, South African Medical Research Council, (2013). Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. Ανακτήθηκε 16 Νοεμβρίου, 2018, από:

http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf;jsessionid=4B96E8F41752C6142939BA522BEDA130?sequence=1

Xypolytas, N. (2018). The refugee crisis as a preparation stage for future exclusion: The effects of the country of origin turmoil and refugee management on work orientations. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 38 (7-8), 637-650, <https://doi.org/10.1108/IJSSP-11-2017-0149>

Zewdu, G. A. (2017). Ethiopian female domestic labour migration to the Middle East: patterns, trends, and drivers. *African and Black Diaspora*, 11 (1), 6-19

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Mishler, E. (1996). Συνέντευξη έρευνας, (μτφρ. Ν. Ρώντα). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Montgomery, A. (χ.χ.). ΣΥΝΕΝΕΤΥΞΕΙΣ. Ανακτήθηκε 25, Νοεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/yCtWMQ>

Δημουλάς, Κ., Παπαδοπούλου, Ε. (2005). Μορφές Κοινωνικής Ένταξης και Ενσωμάτωση των μεταναστών στην Περιφέρεια Αττικής. Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ

Ευαγγέλου, Ο. (2005). Η ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ / Οι απόψεις των εκπαιδευτικών (Διδακτορική διατριβή). Αθήνα: ΕΚΠΑ. Ανακτήθηκε από: <https://goo.gl/72F6Gz>

Ζαραφονίτου, Χ. Τζωρτζοπούλου, Μ., Τσίγκανου, Ι. (2001). ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ. Αθήνα: ΕΚΚΕ & Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών

Ίσαρη, Φ., Πουρκός, Μ. (2015). Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας/ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. Ανακτήθηκε 04 Δεκεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/ujNRFW>

Ιωσηφίδης, Θ. (2008). Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Κριτική

Καδδά, Α. Κ. (χ.χ.). ΠΟΙΟΤΙΚΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ. Ανακτήθηκε 23 Νοεμβρίου, 2018, από το διαδίκτυο

ΚΕΘΙ, (2007). Η γυναικεία μετανάστευση στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε 16 Αυγούστου, 2018, από: https://kethi.gr/wp-content/uploads/2008/12/127_GYNAIKEIA_METANASTEYSH.pdf

Λάζος, Γ. (1998). Το πρόβλημα στην Ελλάδα: Μια γενική θεώρηση των πραγματικών περιστατικών, Ο Αγώνας της Γυναίκας, 63-64, 17-22

ΟΗΕ, (1998). Essentials of Migration Management Essentials of Migration Management Volume Two: Developing Migration Policy A Guide for Policy Makers and Practitioners. Ανακτήθηκε 14 Νοεμβρίου, 2018, από: <http://www.unhcr.ch/Huridocda/Huridoca.nsf/TestFrame/e696166bf66373f3c12566180046b9c6>

Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις. Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 4(1), 72-81. doi:<http://dx.doi.org/10.12681/jode.9726>

Παρατηρητήριο της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης στο Αιγαίο, (2018). Η κατάσταση στην Αφρική και οι αιτίες της μετανάστευσης: Η επίκαιρη για τη Λέσβο ομιλία του δημοσιογράφου Στρατή Αγγελή φωτίζει το μεταναστευτικό που βιώνει το νησί μας. Ανακτήθηκε 06 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/RTnXwJ>

Σαββάκης, Μ. (2013). Μικροκοινωνιολογία και ποιοτική έρευνα. Αθήνα: Κριτική

Χρυσοφίδης, Κ. (2004) Επιστημολογικές αρχές της Προσχολικής Αγωγής. Αθήνα: Τυπωθήτω

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Sierafm, (2018). Τα Γρεβενά με τους 740 πρόσφυγες και μετανάστες από τη Βόρεια Αφρική έως τη Μέση Ανατολή – 15 εθνικότητες στον ορεινό όγκο των Γρεβενών – Στενάζει το νοσοκομείο. Ανακτήθηκε 06 Νοεμβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/zWBxLS>

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (2015). Το όνειρο των μεταναστών να επιστρέψουν στην Αφρική. Ανακτήθηκε 06 Οκτωβρίου, 2018, από: <https://goo.gl/YBF2fw>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A) Προωθητικό μήνυμα σε φορείς μετανάστευσης

Καλησπέρα σας. Ονομάζομαι Σπύρου Άγγελος και είμαι μεταπτυχιακός φοιτητής στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Εκπονώ τη διπλωματική εργασία στη σύγχρονη γυναικεία μετανάστευση σε άτομα από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική. Προκειμένου να ολοκληρωθεί χρειάζεται να πάρω 12 συνεντεύξεις σε γυναίκες από εκείνα τα μέρη. Μένω πλέον στην Αθήνα και λόγος που σας απευθύνομαι είναι για την διευκόλυνση πρόσβασης σε αυτές και τη διαθεσιμότητα ενός μεταφραστή για την κάθε συνέντευξη. Κατανοώντας το φόρτο εργασίας που έχετε όπως και οι μεταφραστές η διπλωματική έχει ημερομηνία λήξης τον Φλεβάρη ή τον Μάιο. Θα ήταν μεγάλη μου χαρά αν μπορούσατε να με βοηθήσετε σε αυτό το έργο (και 2-3 συνεντεύξεις είναι μεγάλη βοήθεια για εμένα). Αν το πρόβλημα είναι η διαθεσιμότητα μεταφραστή είμαι διατεθειμένος να τους πληρώσω για τον επιπλέον φόρτο εργασίας τους. Αλλά ακόμη και αν δεν υπάρχουν καθόλου μεταφραστές είμαι διατεθειμένος να κάνω τη συνέντευξη στα αγγλικά.

Όσο αφορά την παρούσα ερευνητική εργασία βασικός σκοπός της αποτελεί η διερεύνηση εις βάθος της γυναικείας μετανάστευσης εν περίοδο προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε να εστιάσουμε σε γυναίκες από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική επιδιώκοντας να διερευνήσουμε:

- τη μεταχείριση που είχαν στη χώρα καταγωγής τους
- τις εμπειρίες που βίωσαν μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα
- την αντιμετώπιση που έχουν στην Ελλάδα
- τις φιλοδοξίες τους για το μέλλον

*Σας στέλνω έγγραφο από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου που πιστοποιεί την ταυτότητά μου και τον σκοπό της έρευνας. Για οποιαδήποτε απορία-διευκρίνηση ή οτιδήποτε άλλο σας παρακαλώ ενημερώστε με σε αυτό το email ή τηλεφωνικώς στο 6975598670.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας.

B) Ενημερωτικό φυλλάδιο προσέγγισης

UNIVERSITY OF AEGEAN
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
TOPIC

'Woman immigration from Greater Middle East and Africa'

Hello. My name is Angelos Spyrou, I am 24 years old and I study at the Department of Sociology (University of the Aegean). I have an exercise-research which title is 'Woman immigration from Greater Middle East and Africa'. As far as the present research, its main purpose is the in-depth investigation of female immigration during a refugee-migration crisis. In particular, we want to focus on women from the Greater Middle East and Africa, seeking to explore:

- the experiences they had in their country of origin
- the experiences they had in countries before arriving in Greece
- the treatment they have in Greece
- their ambitions for the future

It would be my pleasure if you wanted to take part in interviews. The results of the research are solely for educational purposes and will not be promoted in others. For ethical reasons, the anonymity of the respondents will be fully respected. If you need more details please call me on 6975598670 or send me email at socm17026@soc.aegean.gr or send me a message on my Facebook account (name: Άγγελος Σπύρου). Thank you for your time.

Yours sincerely,
Angelos Spyrou

Γ) Έντυπο Συγκατάθεσης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΘΕΜΑ

“Γυναικεία μετανάστευση από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική”

Έντυπο συγκατάθεσης

Αξιότιμη αναγνώστρια. Καλείστε να συμμετάσχετε σε μια έρευνα που διεξάγεται από τον Σπύρου Άγγελο, μεταπτυχιακού φοιτητή του Τμήματος Κοινωνιολογίας (Πανεπιστήμιο Αιγαίου). Για τη συμμετοχή σας στην έρευνα πρέπει να είστε τουλάχιστον 18 ετών. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική. Μπορείτε να αφιερώσετε όσο χρόνο επιθυμείτε για να διαβάσετε το Έντυπο Συγκατάθεσης. Εφόσον κρίνετε απαραίτητο, μπορείτε να ζητήσετε τη γνώμη της οικογένειας ή φίλων σας. Στην διάθεσή σας αντίγραφο του Εντύπου.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σας ζητάμε να συμμετάσχετε στην παρούσα έρευνα διότι σκοπός της αποτελεί η διερεύνηση εις βάθος της γυναικείας μετανάστευσης εν περίοδο προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε να εστιάσουμε σε γυναίκες από την Ευρύτερη Μέση Ανατολή και Αφρική επιδιώκοντας να διερευνήσουμε:

- τη μεταχείριση που είχαν στη χώρα καταγωγής τους
- τις εμπειρίες που βίωσαν μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα
- την αντιμετώπιση που έχουν στην Ελλάδα
- τις φιλοδοξίες τους για το μέλλον

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΔΥΣΦΟΡΙΑΣ

Με τη συμμετοχή σας στην έρευνα για την εξέταση της γυναικείας μετανάστευσης εν περίοδο προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης δεν προβλέπεται να υπάρχουν κίνδυνοι για εσάς. Σε περίπτωση που αισθανθείτε δυσφορία σε κάποια ερώτηση ή κατά τη διάρκεια απάντησης, μπορούμε να προσπεράσουμε την ερώτηση ή να διακόψουμε τη συζήτηση. Σε οποιοδήποτε από τα δύο σενάρια δεν έχετε καμία συνέπεια.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ / Η ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η γυναικεία μετανάστευση εν περίοδο προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης είναι ένα θέμα που δεν έχει αναλυθεί σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα. Συνεπώς, με την εκπόνηση της έρευνας καλύπτουμε πιθανά κενά που θα μπορούσαν να προκύψουν στο μέλλον.

ΠΛΗΡΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Η συμμετοχή σας στην έρευνα γίνεται αφιλοκερδώς.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η εργασία και τα αποτελέσματά της αποτελούν μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας του ανωτέρου ΠΜΣ, συνεπώς οι συνεντεύξεις προορίζονται μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς και δεν θα δημοσιευθούν σε τρίτους. Φυσικά θα τηρηθεί αυστηρά ο κώδικας δεοντολογίας επιστημονικής έρευνας σχετικά με την ανωνυμία των πηγών και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Να διευκρινίσουμε πως η συζήτηση θα ηχογραφηθεί προκειμένου να καταγραφεί αργότερα στην εργασία και να αναλυθεί μαζί με τις υπόλοιπες για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Σε περίπτωση που χρησιμοποιηθούν πληροφορίες από τα λεγόμενά σας, για το άτομό σας θα βάλουμε κώδικες όπως ο «χ», ο «ψ», ο «1», ο «2», κτλ. Το ηχογραφημένο υλικό θα αποθηκευτεί στον υπολογιστή μου που φυλάσσεται με κωδικό ασφαλείας και θα διαγραφεί από τη συσκευή ηχογράφησης. Σε περίπτωση που επιθυμείτε να παραλειφθούν προτάσεις που είπατε, μπορείτε να μου ζητήσετε και εγώ θα το κάνω.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Αν επιλέξατε τη συμμετοχή σας στην έρευνα, μπορείτε να αποχωρήσετε οποιαδήποτε στιγμή χωρίς καμία συνέπεια. Μπορείτε επίσης να αρνηθείτε να απαντήσετε σε οποιοδήποτε ερωτήσεις δεν θέλετε και να προχωρήσουμε στις επόμενες.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Αν έχετε οποιαδήποτε απορία ή ανησυχία σε σχέση με την ταυτότητά μου και την έρευνα, μπορείτε να μου ζητήσετε να σας υποδείξω τη φοιτητική ταυτότητα και το έγγραφο από το Πανεπιστήμιο που δηλώνει το σκοπό της έρευνας. Στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία (ακόμη και μετά το πέρας της συνέντευξης):

Κινητό: 6975598670

Email: socm17026@soc.aegean.gr

Διάβασα τα παραπάνω και αποδέχομαι τη συμμετοχή μου στην έρευνα.

Όνοματεπώνυμο:

Υπογραφή:

UNIVERSITY OF AEGEAN
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
TOPIC

'Woman immigration from Greater Middle East and Africa'

Consent Form

Honorable reader. You are invited to participate in a survey conducted by Spyrou Angelos, a postgraduate student of the Department of Sociology (University of the Aegean). You must be at least 18 years old to participate in the survey. Your participation is voluntary. You can spend as long as you want to read the **Consent**

Form. If so, you can ask your family or friends for advice. A copy of the Form is at your disposal.

PURPOSE OF THE INVESTIGATION

We ask you to participate in this research because its purpose is to investigate deeply women's immigration during a refugee-immigration crisis. In particular, we want to focus on women from the Greater Middle East and Africa, seeking to explore:

- the treatment they had in their country of origin
- the experiences they experienced before arriving in Greece
- the treatment they have in Greece
- their ambitions for the future

POSSIBLE RISKS AND DIFFICULT SENSES

By participating in research to examine female immigration during a refugee-immigration crisis, there are no risks to you. If you feel discomfort to a question or answer, we can overlook the question or stop the conversation. In either of the two scenarios you have no consequence.

POSSIBLE BENEFITS FOR PEOPLE AND / OR SOCIETY

Women's migration during a refugee-immigration crisis is an issue that has not been widely analyzed in Greece. Therefore, with the research, we are covering possible gaps that might arise in the future.

PAYMENT FOR PARTICIPATION

Your participation in the survey is voluntarily.

CONFIDENTIALITY

The work and its results are part of the educational process of the Postgraduate Study so the interviews are only for academic purposes. The Code of Ethics for Scientific Research on anonymity of sources and the protection of personal data will be strictly adhered to. You have to know that the conversation will be recorded in order to be written later in the work and analyzed along with the other conclusions for the export. If we use information from your own words, we will put codes such as "x", "y", "1",

"2", etc. The recorded material will be stored on my computer that is stored with a security code and will be deleted from the recording device. If you want to omit proposals you said, you can ask me and I will do it.

PARTICIPATION AND WITHDRAWAL

If you chose to participate in the survey, you can leave at any time without any consequence. You can also refuse to answer any questions you do not want and move on to the next.

IDENTITY OF RESEARCHERS

If you have any question or concern about my identity and research, you can ask me to give you the student ID and the document from the University stating the purpose of the survey. At your disposal for any information (even at the end of the interview):

Number: 6975598670

Email: socm17026@soc.aegean.gr

I read the above and accept my participation in the survey.

Full name:

Signature:

Δ) Οδηγός Συνέντευξης

Δημογραφικά στοιχεία

1. Από πού κατάγεστε;
2. Τι ηλικία έχετε;
3. Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;
4. Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Τόπος καταγωγής

5. Στην πατρίδα σας ζούσατε σε πόλη ή σε χωριό;
6. Εκεί εργαζόσασταν; Αν ναι, ποιο ήταν το επάγγελμά σας; Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας;

7. Γενικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση;
8. Οι γυναίκες πώς περνούν το χρόνο τους εκεί εντός και εκτός της οικείας;
9. Όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα των γυναικών;
10. Υπάρχει εύνοια προς τους άντρες σε επαγγελματικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο στη χώρα σας;
11. Πόσο λαμβάνεται υπόψη η άποψη μιας γυναίκας σε σχέση με τον άντρα στην πατρίδα σας;
12. Αν έχετε σύζυγο τότε παντρευτήκατε;
13. Αν έχετε παιδιά τότε τα κάνατε;
14. Γνωρίζετε περιστατικά βίας κατά των γυναικών στη χώρα σας; Αν ναι, πόσο συχνό είναι αυτό το φαινόμενο;
15. Στη χώρα σας βγάζατε δικά σας χρήματα; Αν ναι πώς τα διαχειριζόσασταν; Το ίδιο ισχύει και για τις άλλες γυναίκες εκεί;
16. Στον τόπο σας υπήρχε πόλεμος ή πολιτικές συγκρούσεις;
17. Η χώρα σας πόσο αναπτυγμένη ήταν οικονομικά;
18. Εκεί υπήρχαν ασθένειες; Αν ναι, πώς τις αντιμετώπιζε το σύστημα υγείας του κράτους;
19. Ποιοι λόγοι σας οδήγησαν στη μετανάστευση;
20. Το κράτος ή οποιοσδήποτε άλλος σας βοήθησε να μεταναστεύσετε;
21. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τον τόπο καταγωγής σας;

Ενδιάμεσες χώρες

22. Μέχρι να φτάσετε στην Ελλάδα από ποιες χώρες περάσατε;
23. Πήγατε μόνες σας σε αυτές ή με άλλους;
24. Πόσο καιρό μείνατε σε αυτές;
25. Πώς σας φέρονταν σε αυτές;
26. Εκεί δουλεύατε; Αν ναι, πόσο πληρωνόσασταν σε σχέση με τους ντόπιους;
27. Αν βγάζατε χρήματα στέλνατε λεφτά στην πατρίδα σας;
28. Πηγαίνατε σχολείο ή κάτι αντίστοιχο για να μάθετε τη γλώσσα τους;
29. Η χώρα σας έχει πρεσβεία σε κάποιες από εκείνες τις πατρίδες; Αν ναι, απευθυνθήκατε σε αυτή για να εξυπηρετηθείτε; Αν ναι, σας βοήθησε;
30. Γνωρίζατε ποια ήταν τα δικαιώματά σας σε εκείνες τις χώρες και γενικά ως άνθρωπος;

31. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τις χώρες από όπου περάσατε;

Προσφυγικοί καταυλισμοί

32. Σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς στην Ελλάδα έχετε μείνει; Πόσο καιρό στον καθένα;

33. Έχετε κάνει αίτηση ασύλου; Πόσο διήρκεσε ή διαρκεί η εξέταση του φακέλου σας προκειμένου να βγει η απόφαση έγκρισης; Έχει εγκριθεί;

34. Ποια είναι η κατάσταση στους καταυλισμούς;

35. Έχετε ακούσει περιστατικά ναρκωτικών στον καταυλισμό;

36. Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από τους υπεύθυνους του καταυλισμού;

37. Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από άλλους διαμένοντες ίδιας ή διαφορετικής χώρας με εσάς;

38. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τους προσφυγικούς καταυλισμούς;

Ελλάδα

39. Από πότε είστε στην Ελλάδα;

40. Με ποιον τρόπο φτάσατε στην Ελλάδα;

41. Ήρθατε μόνη σας στην Ελλάδα ή με άλλους;

42. Όταν ήρθατε στην Ελλάδα είχατε μαζί σας ταυτότητα ή άλλο επίσημο έγγραφο ταυτοποίησης;

43. Διδάσκεστε την ελληνική γλώσσα ή άλλα μαθήματα;

44. Ποια είναι η αντιμετώπισή σας από τους Έλληνες πολίτες;

45. Έχετε δουλέψει στην Ελλάδα; Αν ναι, τι δουλειά κάνατε και πόσο πληρωνόσασταν;

46. Αν δουλεύατε πόσος ήταν ο μισθός σας συγκριτικά με τον αντίστοιχο στη χώρα σας;

47. Αν βγάζατε χρήματα στέλνατε λεφτά στην πατρίδα σας;

48. Σας έχουν προσεγγίσει να ασχοληθείτε με κάποια άλλη δουλειά, πριν ή μετά από εκείνη;

49. Η χώρα σας έχει πρεσβεία στην Ελλάδα; Αν ναι, απευθυνθήκατε σε αυτή για να εξυπηρετηθείτε; Αν ναι, σας βοήθησε;

50. Γνωρίζετε ποια είναι τα δικαιώματά σας στην Ελλάδα;

51. Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα; Αν όχι ποιος είναι ο τελικός σας προορισμός; Γιατί θέλετε να μετακινηθείτε εκεί;
52. Ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε θέσει προσωπικά για την επαγγελματική και κοινωνική σας εξέλιξη;
53. Πιστεύετε ότι στο ενδεχόμενο μόνιμης εγκατάστασής σας στην Ελλάδα όπως και άλλων μεταναστριών, η χώρα θα μπορούσε να ευνοηθεί; Αν ναι, πως;
54. Συνοψίζοντας, η μετανάστευση θεωρείτε πως σας έχει βοηθήσει μέχρι τώρα; Τα πράγματα είναι έτσι όπως τα περιμένατε;
55. Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Interview Guide

Demographic information

1. Where are you from?
2. How old are you?
3. Which is your marital status?
4. Which is your education level?

Country of origin

5. Did you live at city or at village in your country?
6. Did you work? If so, which was your job? The other member of family?
7. To sum up, which was your economic status?
8. Which are the hobbies of women inside and outside the home?
9. Which were the most common occupations of women?
10. In your country do they prefer men against women at jobs and politics?
11. How much take into account the views of women against men at your hometown?
12. If you have husband when did you married?
13. If you have children when did you born?
14. Are you aware of incidents of violence against women in your country? If so, how often is this phenomenon?
15. Did you make your own money n your country? If so, how did you manage them? Does the same apply to other women there?

16. Was there war or political conflicts in your country?
17. 21. How well did your country grow economically?
18. There were diseases at your hometown? If so, how was the state health system facing them?
19. Why did you migrate?
20. Did the state or anyone else help you to migrate?
21. Do you want to tell me something else about your country of origin?

Countries before Greece

22. In which countries did you stay before you come to Greece?
23. Did you go alone or with others?
24. How long did you stay in each country?
25. How did they behave you in each country?
26. Did you work? If so, how much was the wage compared with locals?
27. If you were making money, did you send them to your country?
28. Did you go to school or something else to learn their language?
29. Does your country has an embassy in some of those homelands? If so, did you contact with them to serve? If so, did they help you?
30. Did you know what your rights were in those countries and generally as a person?
31. Do you want to tell something else about the countries you stay before you come to Greece?

Refugee camps

32. How many refugee camps in Greece have you left? How long time did you stay in each of them?
33. Have you applied for asylum? How long did it last to get the approval decision? Has it been approved?
34. How are the living conditions in the camps?
35. Do you know about drugs at camps?
36. What is the treatment you receive from the camp managers?
37. What is the treatment you receive from other immigrants-refugees who are from the same or different country than yours?
38. Do you want to tell me something else about camps?

Greece

39. When did you come to Greece?
40. How did you come to Greece?
41. Did you come alone or with others?
42. Did you have an ID or other official identification document with you?
43. Do you go to school or something else to learn Greek?
44. What is the treatment you receive from Greek citizens?
45. Have you ever work to Greece? If so, which was the job and the wage?
46. If you had job, how much was the wage compared with the wage of your country?
47. If you were making money, did you send them to your country?
48. Have you approached you to work with another job before or after it?
49. Does your country has an embassy in some of those homelands? If so, did you contact with them to serve? If so, did they help you?
50. Do you know about your rights in Greece?
51. Do you want to stay permanently in Greece? If not, what is your final destination? Why do you want to move there?
52. What are the goals you have personally set for yourself and social development?
53. Do you think that in the case of your permanent establishment in Greece as well as other migrant women, could the country benefit? If so, how?
54. In summary, do you think immigration has helped you so far? Are the things as you expected them?
55. Do you want to tell me something else about Greece?

E) Απομαγνητοφωνήσεις**Σ1⁸⁷**E⁸⁸: Από πού κατάγεστε;Γ⁸⁹: Συρία (Κούρδισα)⁸⁷ Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά⁸⁸ E: Εγώ

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 27

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Παντρεμένη

E: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Πανεπιστήμιο

E: Μένετε σε πόλη ή σε χωριό;

Γ: Σαν χωριό

E: Δουλεύατε εκεί;

Γ: Ναι. Δούλενα σε οργανισμό

E: Συγγνώμη τι;

Γ: Οργανισμό

E: Σε ποιο οργανισμό;

Γ: Είναι σχετικά με τους ανθρώπους. Για παιδιά και γυναίκες

E: Α εντάξει. Ανθρωπιστικός οργανισμός

Γ: Ναι

EΣΑ⁹⁰: Δουλεύατε;

A⁹¹: Όχι

(ακούγεται το μωρό)

A: (προσπαθεί κάτι να πει)

Γ: Σπούδαζε

⁸⁹ Γ: Γυναίκα

⁹⁰ ΕΣΑ: Ερώτηση στον σύζυγό της

⁹¹ Α: Ο σύζυγός της

E: Συνοψίζοντας η οικονομική σας κατάσταση; Είχατε πολλά λεφτά, λίγα λεφτά;

Γ: Έεεε

E: Υπήρχε οικονομικό πρόβλημα στην οικογένεια;

Γ: Σχετικά με τα λεφτά;

E: Ναι σχετικά με τα λεφτά

Γ: Όχι ήμασταν καλά

E: Αν θέλετε μην απαντάτε σε κάποιες ερωτήσεις αν έχετε πρόβλημα. Εντάξει;

Γ: Εντάξει

E: Ποιες ήταν οι ασχολίες σας μέσα στο σπίτι και έξω από αυτό;

(Δεν καταλαβαίνει και της το εξηγώ με παραδείγματα)

Καθαρισμός σπιτιού, μαγείρεμα, πλύσιμο

(Δεν καταλαβαίνει την ερώτηση και της το ξαναεξηγώ)

Στο σπίτι μαγειρεύατε φαγητό;

Γ: Ναι

E: Καθαρίζατε;

Γ: Ναι

E: Πλένατε τα ρούχα;

Γ: Φυσικά. Ζούσαμε όπως όλοι οι άνθρωποι.

E: Και έξω από το σπίτι; Πηγαίνατε σινεμά, πηγαίνατε σε κάποιο άθλημα;

Γ: Όχι επειδή είμαστε Κούρδοι και στη Συρία οι Κούρδοι έχουν πρόβλημα. Στη Συρία είναι Άραβες αλλά εμείς είμαστε Κούρδοι στο Κουρδιστάν Συρίας και έχουμε πολλά προβλήματα. Μου αρέσει να διαβάζω, ταινίες αλλά δεν με άφησαν επειδή είμαι Κούρδισα.

E: Οπότε

Γ: Επειδή είμαι Κούρδισα δεν μπορώ.

E: A

Γ: Επειδή είμαι Κούρδισα δεν με άφησαν

E: A κατάλαβα

Γ: Είναι μικρό χωριό. Δεν σου έδιναν πολλά (σταματάει για λίγα δευτερόλεπτα και μιλά με τον άντρα της στα κουρδικά) σημαντικά επειδή είναι κουρδικό χωριό

E: A μόνο Κούρδοι

Γ: Ναι

E: Αλλά άλλες γυναίκες που είναι από την αραβική Συρία;

Γ: Ναι στην αραβική Συρία είναι ελεύθεροι. Αλλά εμείς οι Κούρδοι όχι. Δεν μπορούμε να διαβάζουμε ό,τι θέλουμε. Όχι

E: A εντάξει

Γ: Ό,τι θέλουν εκείνοι διαβάζουμε

E: A εντάξει καταλαβαίνω

E: Ποια είναι η πιο συνηθισμένη δουλειά για τις γυναίκες;

Γ: Οι γυναίκες δεν δουλεύουν. Έμειναν στο σπίτι

E: Απλά έμειναν

Γ: Ναι

Γ & A: (μιλάει με τον άντρα της στα κουρδικά)

Γ: Είναι σημαντικές για τα παιδιά. Απλά στο σπίτι.

E: Απλά στο σπίτι. Εντάξει

Γ: Μερικές δούλευαν στη διδασκαλία.

E: Αλλά πριν μου είπατε πως δουλεύατε σε έναν ανθρωπιστικό οργανισμό

Γ: Αφότου ξεκίνησε ο πόλεμος. Πριν τον πόλεμο όχι.

Ε: Οπότε μετά τον πόλεμο

Γ: Ναι δούλευα στον οργανισμό αλλά πριν όχι

Ε: Γιατί πριν όχι και μετά ναι;

Γ: Πριν (μιλάει με τον άντρα της στα κουρδικά). Επειδή η κυβέρνηση ήταν πολύ επικίνδυνη αλλά μετά από αυτό δεν κοιτούσαν τους ανθρώπους πολύ. Κοιτούσαν για τον πόλεμο.

Ε: Άρα πριν το πρόβλημα ήταν η κυβέρνηση

Γ: Ναι

Ε: Ναι καταλαβαίνω. Σχετικά με την πολιτική. Στα πολιτικά στη Συρία υπάρχουν γυναίκες στην κυβέρνηση;

Γ: Δεν καταλαβαίνω αυτή τη λέξη

Ε: Επαγγέλματα και πολιτική; Ξέρεις τι είναι η πολιτική όπως η κυβέρνηση;

Γ: (δεν απαντάει).

Ε: Οπότε πάμε σε άλλη ερώτηση. Μην ανησυχείτε. Σχετικά με την άποψή σας ως γυναίκα. Με καταλαβαίνετε;

Γ: Ναι

Ε Πόσο λαμβάνεται υπόψη; Πόσο σημαντική είναι η άποψη μιας γυναίκας στη Συρία;

Γ: Δεν έχουν άποψη (γελάει)

Ε: Οπότε αν πεις κάτι επειδή είσαι γυναίκα

Γ: Ναι δεν (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'νόου σίνγκους)

Ε: Συγγνώμη;

Γ: Δεν τραγουδάνε. Είναι (παραμένει για λίγο αμίλητη). Εεεε (μιλάει με τον άντρα της στα κουρδικά)

A: Οι γυναίκες

E: Ναι

A: Οι γυναίκες δεν έχουν (δυσκολεύεται να βρει τη λέξη)

E: Δικαιώματα;

A: Αξία

E: Α οι γυναίκες δεν έχουν αξία

Γ: Ναι

E: Στη Συρία δεν έχουν αξία

A: Ναι

E: Και πριν τον πόλεμο και μετά;

Γ: Ναι. Πριν τον πόλεμο δεν είχαν αξίες αλλά τώρα υπάρχει μεγάλο πρόβλημα, υπάρχει (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'σίνγκους') πρόβλημα, υπάρχουν πολλά παιδιά για (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'τσέγαση'), φοβισμένοι. Δεν μπορούν να κάνουν τίποτα

E: Εντάξει, ναι καταλαβαίνω. Πότε παντρευτήκατε;

Γ: Παντρευτήκαμε στο Ιράκ

E: Πότε, πότε;

Γ: Πριν 2 χρόνια

E: Στη Συρία;

Γ & A: Στο Ιράκ

ΕΣΑ: Είσαι από το Ιράκ;

A: Πριν ήμασταν πρόσφυγες στο Ιράκ. Μετά πήγαμε στην Τουρκία

E: Α πρώτα στο Ιράκ και μετά στην Τουρκία

A: Μετά Τουρκία. (παραμένει αμίλητος). Πριν 5 χρόνια ήμασταν

E: Θέλατε να παντρευτείτε σωστά;

Γ: Ναι

E: Και γιατί δεν παντρευτήκατε στη Συρία; Λόγω του πολέμου ή δεν;

Γ: Όχι δεν γνωριζόμασταν εκεί

E: Οπότε

A & Γ: (Μιλάνε μεταξύ τους στα κουρδικά)

E: Εντάξει. Πότε γεννήσατε το παιδί;

Γ: Στην Τουρκία

E: Πέρσι;

Γ: Ναι

A: Ναι

Γ: Ναι. Μείναμε εκεί 1 χρόνο

E: Οπότε ενός χρονών είναι το παιδί;

Γ: Ναι

E: (Παραμένω λίγο αμίλητος βλέποντας τον οδηγό συνέντευξης). Σχετικά με τη Συρία υπάρχει βία για τους άντρες και τις γυναίκες; Ξέρετε τι είναι η βία;

(δεν κατάλαβαν και προσπαθώ να τους το εξηγήσω χτυπώντας το χέρι μου)

A: Χτύπημα

E: Ναι σαν το χτύπημα

(παραμένουμε αμίλητοι. Συνεχίζουν να μην καταλαβαίνουν την ερώτηση)

Γ: Πριν τον πόλεμο οι γυναίκες είχαν πολλές (δεν μπορεί να βρει τη λέξη και την βοηθάω)

E: Βία;

Γ: Βία

Ε: Οι γυναίκες

Γ: Ναι. Αλλά μετά τον πόλεμο και γυναίκες και άντρες

Ε: (παραμένω επιφυλακτικός για το αν κατάλαβαν την ερώτηση). Εντάξει πάμε στην επόμενη ερώτηση. Είστε εντάξει θέλετε να σταματήσουμε;

Γ: Όχι

Ε: Ξέρετε τι είναι τα έθιμα;

Γ: Έθιμα;

(μου δίνει το κινητό της για να της γράψω τη λέξη στα αγγλικά και να το μεταφράσει αυτόματα στη γλώσσα της. Περιμένουμε λίγη ώρα. Μιλάνε μεταξύ τους στα κουρδικά)

Ε: Έχετε έθιμα στη Συρία;

Γ: Ναι

Ε: Σχετικά με το γάμο; Τι έθιμα;

(μιλάνε στα κουρδικά)

Γ: Έχουμε στο σπίτι. Όταν ανοίγουμε (δεν κατάλαβα τη λέξη. Λέει 'σισόκ')

Α: (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'σόκμε ονφερ') Σαν αμάξι

Γ: Αμάξι

Ε: Αμάξι;

(Αντιλήφθηκα πως δεν καταλάβαιναν την ερώτηση και προχώρησα στην επόμενη)

Ε: Βγάζατε δικά σας χρήματα όταν ήσασταν στον ανθρώπινο οργανισμό; Είχατε λεφτά, σας πληρώνανε ή δωρεάν;

Γ: Ναι

Ε: Οπότε δουλεύατε και δεν σας πλήρωσαν

Γ: Ναι

Ε: Άρα ήσασταν εθελοντής

Γ: Ναι εθελοντής

Ε: Πριν τον πόλεμο; Όχι

Γ: Όχι. Μετά

Ε: Οπότε πριν τον πόλεμο δεν είχατε τα λεφτά σας

Γ: Απλά η μάνα μου δούλευε, έφτιαχνε

Α: (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'σόμεν')

Ε: Οπότε η μαμά δούλευε

Γ: Μόνο η μαμά

Ε: Ποια ήταν η δουλειά της;

Γ: (προσπαθεί να βρει τη λέξη. Δεν μιλάει)

Α: (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'σουίγκινγκ')

Ε: Α εντάξει. Πάμε στην επόμενη ερώτηση. Σχετικά την οικονομία στη Συρία; Πώς ήταν η οικονομία σε ολόκληρη τη Συρία; Ήταν καλή οικονομία; Η κυβέρνηση είχε λεφτά;

Α: Ναι. Πολύ πλούσια.

Ε: Λέω όλη η χώρα όχι εσείς

Γ: Ναι.

Ε: Όλη η χώρα όχι εσείς. Όπως η Γερμανία έχει λεφτά, η Ελλάδα δεν έχει λεφτά

Γ: (Του μιλάει στα κουρδικά)

Ε: Η Συρία έχει

Α: Έχει πετρέλαιο, ζιράτς (δεν ξέρω τι εννοεί), φάρμα

E: Αέριο

A: Ναι αέριο

E: Σχετικά με τις ασθένειες. Υπήρχαν στη Συρία;

Γ: (μου δίνει το κινητό να της το μεταφράσει)

E: Όταν είμαι άρρωστος

A: Άρρωστος

E: Ναι όταν είμαι άρρωστος έχω ασθένεια

Γ & A: (μιλάνε στα κουρδικά)

A: Νοσοκομείο

Γ: Νοσοκομείο. Ναι καταλαβαίνω

E: Στη Συρία υπάρχουν ασθένειες; Για παράδειγμα στην Αφρική υπάρχει AIDS. Στη Συρία τίποτα;

Γ: Τίποτα

E: Ο καθένας είναι καλά

Γ: Ναι

E: Φύγατε από τη Συρία εξαιτίας του πολέμου

Γ: Ναι

E: Σας βοήθησε η κυβέρνηση ή άλλος να φύγετε από τη Συρία;

Γ & A: (μιλάνε κουρδικά)

E: Σας βοήθησε η κυβέρνηση ή άλλος να φύγετε από τη Συρία ή μόνο μόνοι σας;

Γ: Μόνο μόνοι μας

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο σχετικά με τη Συρία;

Γ & A: (μιλάνε κουρδικά)

Γ: Στη Συρία ζούσαμε σαν πρόσφυγες. Δεν νιώθαμε σαν τη χώρα μας επειδή δεν μας φέρονταν καλά. Όταν βλέπανε ένα κούρδο με ένα βιβλίο το παίρνανε. Μου το παίρνανε. Πώς να το πω; (μιλάει κουρδικά)

Ε: Οπότε

Γ: Με βάζανε στις κυβέρνησης πώς να το πω

Ε: Φυλακή

Γ: Ναι

Ε: Εσύ ήσουν;

Γ: Όχι πήραν τον πατέρα μου επειδή βρήκαν ένα βιβλίο στα κουρδικά

Ε: Στο σπίτι;

Γ: Ναι

Ε: Ωωωω

Α: Ο ξάδερφος μου 4 χρόνια

Γ: Τον αδερφό μου επίσης τον πήρανε. Και δεν μας αφήνανε στο σχολείο να μιλάμε κουρδικά. Μας λέγανε να μιλάμε μόνο αραβικά. Όταν μιλούσες σε

Ε: Καταλαβαίνω. Οπότε είχατε μεγάλο πρόβλημα ως Κούρδοι

Γ: Ναι

Ε: Πριν τον πόλεμο σου άρεσε στη Συρία; Όχι

Γ: Όχι

Ε: Μου είπατε πως μετά τη Συρία πήγατε στο Ιράκ;

Γ: Μετά ναι. Όχι

Γ & Α: (μιλάνε κουρδικά)

Γ: Πήγε στο Ιράκ και εγώ στην Τουρκία. Όταν ο πόλεμος ξεκίνησε. Πριν 5-6 χρόνια

Α: Πήγα στο Ιράκ πρόσφυγας. Εκείνη πήγε στην Τουρκία

Γ: Μετά τα είπαμε στο facebook. Πήγα στο Ιράκ από την Τουρκία, παντρευτήκαμε εκεί και μετά επιστρέψαμε στην Τουρκία

Ε: Και μετά στην Ελλάδα

Γ: Ήταν δύσκολο

Α: (κάτι λέει για την Τουρκία αλλά δεν ακούγεται καλά)

Ε: Στην Τουρκία πήγατε μόνη σας ή με;

Γ: Όχι με την οικογένειά μου

ΕΣΑ: Στον Ιράκ πήγατε μόνος;

Α: Μόνος

Ε: Και μετά που πήγατε στο Ιράκ πήγατε μόνη ή με άλλον;

Γ: Μόνη

Α: Με τα αδέρφια μου

Γ: Πήγα μόνη αλλά τα αδέρφια του με πήρανε

Γ & Α: (μιλάνε κουρδικά)

Γ: (Παραμένει αμίλητη). Στα σύνορα

Ε: Οπότε πήγατε στην Τουρκία με την οικογένεια και πήγατε στο Ιράκ με τα αδέρφια του. Η οικογένειά σας ήταν στο Ιράκ ή στην Τουρκία;

Γ: Μμμ

Ε: Εντάξει. Τα πάμε πολύ καλά. Είναι πολύ καλό αυτό

Γ: Ίσως με ακούς σαν να σου λέω μία ιστορία αλλά δεν είναι απλά μία ιστορία. Έχει πολλά συναισθήματα.

Ε: Ναι ναι το ξέρω

Γ: Ίσως ξέρεις την ιστορία αλλά δεν μπορείς να νιώσεις τι συνέβη

Ε: Καταλαβαίνω

Γ: Και όταν θέλαμε να πάμε από τη Συρία στην Τουρκία, από Τουρκία στο Ιράκ και μετά στην Τουρκία ήταν πολύ επικίνδυνο, πολύ δύσκολο, ξέρεις; Ήθελα να πάω απλώς στο Ιράκ

Ε: Ήταν δύσκολο να πας από την Τουρκία στο Ιράκ

Γ: Φυσικά. Όταν ήρθαμε στην Τουρκία το χειμώνα ήταν πολύ πολύ επικίνδυνο επειδή δεν θέλαμε η αστυνομία να μας πει (δεν καταλαβαίνω καθώς λέει μισές τις λέξεις)

(ακούγεται το μωρό να κλαίει)

Ε: Πόσο καιρό μένατε στην Τουρκία; Πρώτα όταν πήγατε στην Τουρκία

Γ: 5 χρόνια

Ε: Και όταν πήγατε στο Ιράκ

Γ: 4 μήνες

Ε: Και όταν επιστρέψατε στην Τουρκία;

Γ: Ένα χρόνο

Ε: Στην Τουρκία δουλεύατε;

Γ: Στην Τουρκία υπήρχε μεγάλο πρόβλημα. Επειδή είμαστε Κούρδοι λένε για εμάς «Είστε τρομοκράτες, είστε κακοί άνθρωποι». Είχαμε πολλά προβλήματα με τους Τούρκους. Και όταν λέω πως είμαι Κούρδισα και θέλω να δουλέψω

Ε: Ναι είχατε πρόβλημα επειδή ήσασταν Κούρδισα

Γ: Επειδή είμαι γυναίκα από τη Συρία οι άντρες στην Τουρκία ήταν πολύ κακοί. Όταν έλεγα πως ήθελα να δουλέψω έλεγαν «γράψε μου τον αριθμό σου».

Ε: Και ποτέ δεν σας καλούσε πάλι

Γ: Όχι. Έλεγε «μπορείς να με καλέσεις να πάμε για τσάι, καφέ, ποτό, μπορώ να σου δώσω λεφτά». Ήθελε να με αγοράσει. Με καταβαίνεις;

Ε: Ναι

Γ: Επειδή είμαι Κούρδισα από τη Συρία. Οι άντρες στην Τουρκία μας λένε κακούς. Με καταλαβαίνεις;

E: Ναι

Γ: Ήταν πολύ πολύ σκληρά. Προσπαθούσα να μάθω Τούρκικα για αυτό (λέει μισές τις λέξεις της και δεν καταλαβαίνω τι εννοεί)

E: Θα σας πω τι κατάλαβα. Όταν πήγατε στην Τουρκία για δουλειά ο Τούρκος άντρας σας είπε πως επειδή είστε γυναίκα από την Συρία Κούρδισα δεν μπορείτε να δουλέψετε

Γ: Μπορείς να δουλέψεις αλλά όχι σαν τις άλλες

E: Σαν τους άλλους Τούρκους

Γ: Ναι. Όχι σαν τις άλλες γυναίκες. Μπορείς να κάνεις οτιδήποτε για μένα, μπορείς να δουλέψεις για μένα αλλά όχι κανονική δουλειά. Αν χρειαστείς κάτι θα το κάνω

E: Οπότε δεν είχατε τα δικά σας λεφτά στην Τουρκία

Γ: Όχι μόνο ο αδερφός μου δούλευε

E: Πήγατε σχολείο εκεί ή κάτι άλλο να μάθετε Τούρκικα;

Γ: Όχι απλά μάθαινα Τούρκικα με τους ανθρώπους

E: Όταν πήγατε στο Ιράκ δουλεύατε εκεί;

Γ: Όχι

E: Μαθαίνατε Ιρακινά;

Γ: Όχι. Ξέρω αραβικά. Στο Ιράκ είναι Άραβες και Κούρδοι

E: Είναι ίδια. Εντάξει δεν το ήξερα. Ξέρετε τι είναι πρεσβεία;

(περιμένουμε λίγο καθώς δεν ξέρει τι λέξη. Μου δίνει λεξικό. Επαναλαμβάνω την ερώτηση)

Γ & A: Ναι

E: Οπότε η Συρία έχει πρεσβεία στην Τουρκία. Σας βοήθησε;

Γ: Όχι

Ε: Όχι;

Γ: Είμαστε Κούρδοι. Δεν μας βοήθησαν επειδή

Ε: Όχι η Τούρκικη. Η Συριακή πρεσβεία

Γ: Ναι. Αλλά επειδή είμαστε Κούρδοι. Αυτοί είναι Άραβες

Ε: Εντάξει. Αλλά αν ήσασταν Άραβες θα σας βοηθούσαν.

Γ: Φυσικά. Βοήθησαν πολλούς Άραβες από άλλες χώρες

(κάτι λέει ο άντρας στα κουρδικά. Μιλάνε μεταξύ τους. Μου δείχνει στο κινητό μία κουρδική λέξη μεταφρασμένη με το όνομα «opposition». Αυτό σημαίνει «αντιπολίτευση»)

Δεν βοήθησαν.

Α: Αυτή ήταν ενάντια στην κυβέρνηση. Αυτή η κυβέρνηση πολεμούσε και Κούρδους και χριστιανούς και Ισλαμιστές, διαφορετικούς Ισλαμιστές. Κάθε άνθρωπο τον πολεμούσαν

Ε: Στην Τουρκία;

Γ: Όχι στη Συρία. Για αυτό δεν βοήθησαν. Απλά βοηθούσαν τους ανθρώπους του Άσαντ

Ε: Α μόνο του Άσαντ

Α: Η πρεσβεία από τον Άσαντ

Ε: Οπότε συνοπτικά δεν σας βοήθησαν και όταν ήσασταν στη Συρία και όταν ήσασταν στην Τουρκία

Γ: Ναι

Ε: Ξέρετε για τα δικαιώματα;

Γ: (δεν καταλαβαίνει τη λέξη. Μου δίνει το κινητό). Ναι καταλαβαίνω. Με ρωτάς αν έχω δικαιώματα στην;

E: Στην Τουρκία

Γ: Στην Τουρκία όχι

E: Και στη Συρία μου είπατε πως επειδή είστε Κούρδοι είχατε χαμηλή αξία

Γ: Ναι.

A: Στην Τουρκία υπάρχουν μερικά προβλήματα επειδή υπάρχουν Κούρδοι.

E: Στην Τουρκία είναι καλύτερα από τη Συρία;

A: Ίδια προβλήματα.

E: Ίδια;

Γ & A: Ναι

A: Οι Κούρδοι είναι σε 4 μέρη. Στο Ιράν, Ιράκ, Συρία, Τουρκία. Πολλοί Κούρδοι έχουν πρόβλημα με την κυβέρνηση. Οι Κούρδοι δεν έχουν δικαιώματα

E: Δεν έχουν δικαιώματα

A: Ναι

E: Σε όλες τις χώρες και στη Συρία, και;

A & Γ: Ναι, ναι

E: Και στο Ιράκ και στο Ιράν;

A: Τα ίδια προβλήματα

E: Τα ίδια προβλήματα

Γ: Όχι. Στο Ιράκ είναι

E: A στο Ιράκ είναι καλύτερα.

A: Στο Ιράκ έχει ομοσπονδία. Είναι πιο ανεξάρτητα.

E: A είναι πιο ανεξάρτητα. Οπότε είναι καλύτερα

A: Ναι

Γ: Ναι αλλά η Τουρκία έχει πρόβλημα με τους Κούρδους από τη Συρία

Ε: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Τουρκία;

(μιλάνε στα κουρδικά)

Α και Γ: Όχι καλή για εμάς τους Κούρδους.

Γ: Οι άντρες που δουλεύουν, δουλεύουν πολλές ώρες. Ξεκινάνε το

Ε: Ξεκινάνε το πρωί και τελειώνουν το βράδυ

Α: Δούλεψα στην Τουρκία και δεν μου δώσανε τα λεφτά μου

Γ: Δούλευε 2 μήνες

Ε: Οπότε δουλέψατε πολλές πολλές φορές και δεν σας πλήρωσαν.

Γ: Ναι

Α: Και τι κάνατε για αυτό, καλέσατε την αστυνομία, πήγατε κάπου;

Γ: Ναι και μας είπαν πως δεν μπορούν να κάνουν κάτι, δεν μπορούν να μας βοηθήσουν

Α: Επειδή δεν έχω ασφάλεια

Ε: Ας μιλήσουμε σχετικά με τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Έχετε μείνει σε καταυλισμούς όπως η Μόρια;

Γ: Ναι. Όταν ήρθαμε μείναμε στη Μόρια 1 μήνα

Α: Επειδή οι Κούρδοι και οι Άραβες τσακώνονταν

Ε: Σας είπα πως ήμουν στη Λέσβο 6 χρόνια. Μόνο στη Μόρια μείνατε ή στο Καρά Τεπέ ή κάπου άλλου;

Γ: Μείναμε στη Μόρια 1 μήνα επειδή τσακώνονταν και όλοι οι Κούρδοι στη Μόρια είπαν πως δεν μένουν εκεί πια επειδή δεν είναι ασφαλές. Μας πήγαν σε σπίτι και μένουμε εδώ

Ε: Καταλαβαίνω. Έχετε κάνει αίτηση ασύλου;

Γ: (Δεν καταλαβαίνει. Μου δίνει το κινητό).

E: Είστε πρόσφυγες σωστά; Εδώ στην Ελλάδα σας προστατεύει η κυβέρνηση

Γ: Ναι

E: Πόσο διήρκησε η έγκριση του άσυλου;

Γ: 3 χρονιά

Γ & A: (μιλάνε κουρδικά)

E: Μάλλον δεν με καταλάβατε. Ήταν δικό μου λάθος. Όταν ήρθατε στη Λέσβο μείνατε Μόρια 1 μήνα. Όταν ήσασταν εκεί κάνατε;

A: Πόσο καιρό είμαστε στην Ελλάδα

E: Όχι για την Ελλάδα. Αναφέρομαι στο άσυλο. Κάνατε αίτηση;

(δεν κατάλαβαν την ερώτηση και πήγαμε στην επόμενη)

Πώς ήταν στη Μόρια; Ήταν γεμάτο από ανθρώπους μου είπατε οπότε ήταν άσχημα νομίζω. Ήταν επικίνδυνα με τους Άραβες και μετά φύγατε

Γ: Στη Μόρια ήταν άσχημα σε όλα. Το φαγητό δεν ήταν καλό, δεν μπορείς να βρίσκεις νερό συνέχεια και βρίσκεις ανθρώπους από άλλες χώρες, άλλη γλώσσα, δεν μπορείς να τους καταλάβεις, δεν μπορούν να σε καταλάβουν

E: Ήταν τόσο άσχημα. Εντάξει. Πήγατε η σχολείο ή κάτι άλλο να μάθετε ελληνικά;

Γ: Ήθελα αλλά

E: Πήγατε σχολείο;

Γ: Ήθελα να πάω αλλά δεν βρήκαμε κανέναν να με βοηθήσουν. Έλεγαν πως δεν μπορώ να πάω σχολείο λόγω του ότι έχω μικρό παιδί.

E: Δεν μπορείς

Γ: Ναι. Επειδή έχω παιδί

E: Ποιος το είπε αυτό; Οι άλλοι άνθρωποι από τον καταυλισμό;

Γ: Όχι. Έμεινα στη Μόρια ένα μήνα. Όταν πήγα σπίτι οι άνθρωποι του οργανισμού για το σπίτι

Ε: Και σας είπαν πως δεν μπορείς να πας στο σχολείο

Γ: Είπαν πως μπορείς να πας σχολείο μετά από 4 χρόνια

Ε: Οπότε μαθαίνετε ελληνικά μόνη;

Γ: Όχι. Οι Έλληνες δεν μας μιλούν, δεν έρχονται με εμάς

Α: Επειδή είμαστε πρόσφυγες

Γ: Απλά μας λένε γεια.

Ε: Μόνο αυτό

Γ: Ναι. Μαθαίνω αγγλικά επειδή έχω πολλούς ανθρώπους, πολλούς φίλους από άλλες χώρες που μιλούν αγγλικά.

Ε: Πώς μάθατε αγγλικά, με άλλους ανθρώπους;

Γ: Ναι

Ε: Δεν πήγατε σχολείο

Γ: Ναι

Ε: Ποια είναι η αντιμετώπιση που έχετε από τους ανθρώπους του καταυλισμού;

Α: Ανθρώπους του καταυλισμού;

Ε: Π.χ η Μόρια έχει μερικούς ανθρώπους που είναι διαχειριστές, όχι πρόσφυγες. Ποια είναι αντιμετώπισή τους προς εσάς; Είναι καλοί, κακοί;

Α: Οι διαχειριστές;

Ε: Οι διαχειριστές του καταυλισμού

Γ & Α: (Μιλούν κουρδικά. Περιμένουμε λίγο)

Γ: Μπορείς να επαναλάβεις την ερώτηση;

Ε: Ναι. Ποια είναι η αντιμετώπιση από αυτούς προς εσάς;

Γ & Α: (Μιλούν κουρδικά)

Γ: Τους διαχειριστές δεν τους βλέπαμε ποτέ

Ε: Δεν τους βλέπατε αυτούς

Γ: Όχι, όχι. Δεν ξέραμε ποιοι είναι

Ε: Οπότε στη Μόρια εκείνοι που δούλευαν στην ασφάλεια πως ήταν;

Α: Εκείνοι στην ασφάλεια δεν ήταν καλοί

Ε: Δεν ήταν καλοί

Α: Ναι, ναι η αστυνομία

Γ: Ναι

Α: Η αστυνομία δεν

Ε: Δεν σας βοηθούσαν

Γ: Θυμάμαι πως όταν τσακώνονταν οι Άραβες με τους Κούρδους δεν κάνανε τίποτα.

Λέγανε «δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα».

Ε: Οπότε τους έβλεπαν να τσακώνονται και δεν κάνανε κάτι;

Γ: Ναι, ναι

Ε: Μόνο έβλεπαν;

Γ: Ναι, ναι.

Ε: Και πώς;

Γ: Έχω και

Α: Βίντεο

Γ: Βίντεο

Ε: Σοβαρά;

Γ: Ναι

E: Ξέρετε κάτι σχετικά με ναρκωτικά στη Μόρια;

(περιμένουμε λίγο)

Γ & Α: Μικρά παιδιά.

E: Είχαν ναρκωτικά;

A: Ναι

E: Αγόραζαν από άλλους, τα πουλούσαν;

Γ: Όχι τα έπαιρναν αλλά δεν ξέρω από πού τα αγόραζαν

E: Α μόνο έπαιρναν.

Γ: Ναι, ναι αλλά δεν είπα ότι τα πουλούσαν

E: Και οι γυναίκες; Κάνανε χρήση άντρες και γυναίκες;

Γ: Όχι οι άντρες περισσότερο. Εάν οι γυναίκες κάνανε εκείνες ήταν οι Αφρικανές αλλά εκείνες από τη Συρία όχι

Φ⁹²: Από το Μαρόκο πολύ.

A: Μαρόκο

(κάνουμε ένα διάλειμμα για τσάι)

E: Με τι ήρθατε στην Ελλάδα με βάρκα;

Γ: Ναι

E: Και φαντάζομαι πως ήσασταν και με άλλους;

Γ: Ναι

Φ: 35

E: 35 σε μία βάρκα;

Γ: Ναι

⁹²Ήταν και ένας φίλος τους στο σπίτι

E: Γεμάτο

Φ: Αυτό δεν ήταν τίποτα

Γ: Οι 35 δεν ήταν τίποτα. Άλλοι είχαν 60

E: Οπότε ήσασταν τυχεροί

A & Γ: (γελάνε)

E: Είχατε μαζί σας κάποιο έγγραφο ταυτοποίησης;

Γ: Ναι ταυτότητα αλλά την χάσαμε

E: Όταν ήρθατε από Τουρκία στην Ελλάδα;

Γ: Ναι, την χάσαμε

E: Σχετικά με τους Έλληνες πολίτες. Πως νιώθετε με τους άλλους Έλληνες. Μου είπατε πως οι Έλληνες σας λένε μόνο γεια.

Γ: Ναι. Απλά μερικοί άνθρωποι μας μιλάνε, μας επισκέπτονται στο σπίτι

E: Μερικοί Έλληνες;

Γ: Ναι

A: Χριστιανοί

E: Από την εκκλησία;

A: Ναι από την εκκλησία

E: Η εκκλησία σας βοηθάει;

Γ: Όχι. Δεν μπορούν να βοηθήσουν τον καθένα. Απλά μας επισκέπτονται.

E: Οι άλλοι άνθρωποι σας λένε γεια;

A: Όχι

E: Τίποτα;

Γ: Όταν ερχόμαστε πρόσωπο με πρόσωπο μας λένε «γεια σας»

E: Μόνο αυτό

Γ: Χαχα

E: Εδώ στην Ελλάδα έχετε δουλέψει;

Γ: Όχι. Δεν μπορούμε να δουλέψουμε επειδή δεν μιλάμε ελληνικά

E: Σας έχουν προσεγγίσει να δουλέψετε; Όχι. Οι Έλληνες ήρθαν μόνοι τους να δουλέψετε για αυτούς; Με καταλαβαίνετε;

Γ: Ναι αλλά δεν προσπάθησα να βρω δουλειά αλλά ο φίλος μας προσπάθησε σε εστιατόριο αλλά δεν τον πήραν επειδή δεν είχε έγγραφα δουλειάς

Φ: 20€ για 12 ώρες

E: Τώρα δουλεύετε;

Φ: Όχι. Απλά δούλεψα 2 μέρες

Γ: Δούλευε 2 μέρες και μετά τις 2 μέρες του ζήτησε χαρτιά για δουλειά. Του είπε «δεν έχω». Του είπε όταν τα έχεις τότε θα συνεχίσουμε. Και δεν τον πλήρωσε

Φ: 24 ώρες

E: Εδώ στην Ελλάδα η Συρία έχει πρεσβεία;

(περιμένουμε λίγο)

Γ: Νομίζω πως όχι

E: Ξέρετε τα δικαιώματά σας ως πρόσφυγες στην Ελλάδα;

Γ: Δεν καταλαβαίνω την ερώτηση

E: Θέλετε να μείνετε στην Ελλάδα ή να πάτε σε άλλη χώρα;

Γ & Α: (μιλάνε κουρδικά)

Γ: Δεν θέλω να μείνω εδώ επειδή δεν μπορούμε να σπουδάσουμε, δεν μπορούμε να βρούμε δουλειά

E: Δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα

Γ: Ναι. Οι Έλληνες δεν μας μιλάνε, δεν μας σέβονται. Εάν δεν θέλουν να μείνουμε εδώ δεν μπορούμε να μείνουμε

E: Πού θέλετε να πάτε; Ποιοι είναι οι στόχοι σας;

Γ: Θέλω να πάω Γερμανία με την οικογένειά μου

E: Και φαντάζομαι θέλετε να δουλέψετε εκεί, να πάτε σχολείο

Γ: Ναι θέλω να σπουδάσω εκεί

(περιμένουμε λίγο)

E: Για το τέλος, θεωρείτε ότι η μετανάστευση από τη Συρία στην Τουρκία, από την Τουρκία στο Ιράκ, από το Ιράκ στην Τουρκία και από εκεί στην Ελλάδα σας βοήθησε;

Γ & A: (μιλάνε κουρδικά)

E: Σας βοήθησε ως άνθρωπο; Είστε καλύτερα εδώ, ήσασαν καλύτερα εκεί, στην Τουρκία;

Γ: Φυσικά από την Τουρκία και τη Συρία εδώ είναι καλύτερα

E: Είναι όπως το αναμένατε εδώ;

Γ: (δυσκολεύεται να απαντήσει. Έχει κουραστεί)

A: Σε μερικά

E: Σε μερικά είναι καλύτερα εδώ

Γ: Ναι φυσικά. Εδώ μπορείς να πας όπου θέλεις. Στη Συρία, στο Ιράκ στην Τουρκία δεν μπορείς να βγεις έξω μετά τις 5μμ. Είναι επικίνδυνο. Είχαμε πρόβλημα με την αστυνομία. Εδώ νιώθεις καλά. Είστε ελεύθεροι

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ & A & Φ: (μιλάνε κουρδικά)

A: Συμπαθούμε την Ελλάδα

Φ: Ξέρεις γιατί; Οι Έλληνες είναι σαν τους Κούρδους

Γ: Λέει πως οι Έλληνες και οι Κούρδοι είναι κοντινοί μεταξύ τους επειδή

Ε: Έχουν κοινά

Γ: Ναι. Δεν συμπαθείτε τον Ερντογάν και εσείς. Χαχα

Ε: Εντάξει. Τελειώσαμε. Σας ευχαριστώ.

(Διάρκεια: 1 ώρα, 6 λεπτά, 50 δευτερόλεπτα)⁹³

Σ2⁹⁴

Ε⁹⁵: Από πού κατάγεστε;

Γ⁹⁶: Αφγανιστάν

Ε: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 23

Ε: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Ελεύθερη

Ε: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Κολέγιο⁹⁷

Ε: Μένετε σε πόλη ή χωριό;

Γ: Πόλη

Ε: Εκεί δουλεύετε;

Γ: Ναι

Ε: Τι είδους δουλειά;

Γ: Έφτιαχνα φαγητό

⁹³ Όταν είχαμε ολοκληρώσει τη συνέντευξη και σταμάτησε η ηχογράφηση, ο σύζυγός της εξύψωσε τις Κούρδισες γυναίκες τονίζοντας πως είναι δυνατές (ψυχικά)

⁹⁴ Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά

⁹⁵ Ε: Εγώ

⁹⁶ Γ: Γυναίκα

⁹⁷ Σπουδάζει στην Αθήνα

E: Τα άλλα μέλη της οικογένειας;

Γ: Ναι έχω δύο αδερφές

E: Δουλεύανε;

Γ: Όχι. Η μία αδερφή μου είναι μικρή και η άλλη παντρεμένη

E: Δουλεύανε;

Γ: Όχι

E: Οι γονείς σας;

Γ: Όχι. Ο πατέρας μου είναι εδώ αλλά η μητέρα μου στο Ιράν

E: Στο Αφγανιστάν δούλευαν;

Γ: Όχι επειδή οι γυναίκες δεν μπορούν να δουλεύουν εκεί

E: Ο πατέρας σας;

Γ: Ήμουν μικρό κορίτσι όταν ήμασταν στο Αφγανιστάν και δεν θυμάμαι

E: Συνοπτικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση; Είχατε οικονομικό πρόβλημα, είχατε λεφτά;

Γ: Όχι

E: Όχι. Δεν είχατε λεφτά. Ξέρω πως στο Αφγανιστάν υπάρχει φτώχεια. Έχω φίλους από το Αφγανιστάν και μου λένε πως η οικονομία εκεί δεν είναι καλή.

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Ποια επαγγέλματα είναι πιο συνηθισμένα για τις γυναίκες εκεί;

Γ: Στο σπίτι

E: Όλες οι γυναίκες;

Γ: Ναι

E: Όχι έξω από το σπίτι

Γ: Όχι. Οι γυναίκες δεν μπορούν να δουλεύουν έξω εκεί. Η κυβέρνηση λέει πως είναι γυναίκες και πρέπει να μείνουν στο σπίτι. Αλλά μερικές γυναίκες γίνονται γιατροί

E: Γιατροί

Γ: Ναι

E: Αλλά οι περισσότερες γυναίκες μένουν σπίτι

Γ: Ναι

E: Αυτό είναι από την κυβέρνηση;

Γ: Αυτό είναι από την κοινωνία του Αφγανιστάν.

Γ & Φ⁹⁸: (μιλάνε περσικά)

E: Πάμε στην επόμενη ερώτηση. Στη χώρα σας προτιμάνε άντρες από τις γυναίκες στις δουλείες και την πολιτική; Εάν ένας άντρας και μία γυναίκα πάνε να βρουν δουλειά και ο εργοδότης πρέπει να αποφασίσει έναν από τους δύο

Γ: Συνήθως όλοι οι εργοδότες προτιμούν άντρες

E: Αυτό είναι απόλυτο ή μερικές φορές ή τις περισσότερες;

Γ: Τις περισσότερες επειδή λίγες γυναίκες δουλεύουν

E: Στην πατρίδα σας πόσο λαμβάνεται υπόψη η άποψη μιας γυναίκας;

(δεν καταλαβαίνει την ερώτηση και επαναλαμβάνω με άλλα λόγια)

E: Εάν μία γυναίκα έχει μία άποψη πόσο μετράει;

Γ: Λίγο

E: Πάμε στην επόμενη ερώτηση. Στην οικογένειά σας ποιος ήταν ο ρόλος σας μέσα στο σπίτι; Μαγειρεύατε, καθαρίζατε;

Γ: Ναι. Ήμουν στο σπίτι, μαγειρεύα και επίσης δούλευα και έξω

E: Σχετικά με το έξω; Με τον κήπο για παράδειγμα ή κάτι άλλο;

⁹⁸ Φ: Η φίλη της

Γ: Επαγγελματικά. Έξω δούλευα αλλά μέσα στο σπίτι καθάριζα και μαγείρευα

Ε: Ποια είναι τα δικαιώματα μιας γυναίκας στη χώρα σας; Ξέρεις τι είναι τα δικαιώματα;

Γ: Δικαιώματα;

Ε: Ο καθένας έχει δικαίωμα. Με καταλαβαίνεις;

Γ: Ναι. (περιμένουμε λίγο)

Γ & Φ: Μιλάνε περσικά)

Ε: Στο Αφγανιστάν είναι ελεύθερα και για τις γυναίκες και για τους άντρες;

Γ: Ναι

Ε: Μπορούν να πάνε βόλτα, να διασκεδάζουν, για ποτό, οτιδήποτε;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Σχετικά με την πολιτική; Μπορούν να μπουν στην κυβέρνηση;

Γ: Να δουλεύουν για την κυβέρνηση;

Ε: Ναι

Γ: Ναι μερικές φορές

Ε: Σχετικά με τα έθιμα. Ξέρεις τι είναι έθιμα; (περιμένουμε λίγο. Μου δίνει το κινητό για μετάφραση)

Ε: Έθιμα όπως παντρεία;

Γ: Όπως παντρεία;

Ε: Όπως την παντρεία, όπως οτιδήποτε. Υπάρχουν έθιμα στο Αφγανιστάν αποκλειστικά για τις γυναίκες;

Γ: Οι γυναίκες πρέπει να παντρευτούν κάποιον που τις λένε οι γονείς της. Δεν μπορούν να αποφασίζουν.

Ε: Δεν μπορούν να αποφασίζουν;

Γ: Δεν μπορούν να αποφασίζουν

Ε: Οπότε όταν μία γυναίκα παντρεύεται με έναν άντρα δεν είναι απόφασή της. Είναι απόφασή άλλου.

Γ: Απόφαση του άντρα

Ε: Ο άντρας αποφασίζει

Γ: Η γυναίκα δεν μπορεί να πει «όχι δεν παντρεύομαι με εσένα, προτιμώ άλλον»

Ε: Υπάρχει πίεση από

Γ: Ναι. Υπάρχει πίεση από την κυβέρνηση και την κοινωνία.

Ε: Μου είπατε πως εκεί δουλεύατε οπότε βγάζατε τα δικά σας χρήματα;

Γ: Ναι

Ε: Πως τα διαχειριζόσασταν; Αγοράζατε ρούχα, πηγαίνατε για καφέ;

Γ: Ναι

Ε: Δίνατε λεφτά στους γονείς;

Γ: Ναι

Ε: Όλα τα λεφτά;

Γ: Όχι

Ε: Οπότε από τα λεφτά που βγάζατε ένα μέρος πήγαινε στην οικογένεια και ένα σε εσάς

Γ: Ναι

Ε: Σχετικά με τη βία εναντίον των γυναικών στο Αφγανιστάν. Γνωρίζετε περιστατικά; Γνωρίζετε κάποιους άντρες που χτυπούσαν γυναίκες;

Γ: Ναι

Ε: Πόσο συχνά συνέβαινε αυτό;

Γ: Πάντα. Οι άντρες το κάνουν αυτό συνέχεια στις περισσότερες γυναίκες. Μπορώ να δω την ερώτηση;

E: (της την δείχνω)

Γ: Μπορείς να μου κάνεις περισσότερες ερωτήσεις για επεξήγηση;

E: Είμαι άντρας και χτυπάω γυναίκα (της το δείχνω με το χέρι να το καταλάβει). Είναι πραγματικότητα αυτό στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι φυσικά

E: Συχνά ή μερικές φορές;

Γ: Συχνά

E: Συχνά αλήθεια;

Γ: Ναι

E: Και τι κάνουν οι γυναίκες εάν κάποιος;

Γ: Τίποτα

E: Τίποτα;

Γ: Τίποτα

E: Μόνο λένε «εντάξει»; Αυτό;

Γ: Μόνο λένε πως οι άντρες είναι σημαντικοί. Μόνο οι άντρες μπορούν να μιλούν στο Αφγανιστάν. Οι γυναίκες δεν μπορούν για τίποτα

E: Και η αστυνομία τι κάνει;

Γ: Τίποτα

E: Τίποτα;

Γ: Τίποτα

E: Ωωωω

Φ: Απλά είναι γυναίκες. Καταλαβαίνεις

E: Εντάξει. Πάμε στην επόμενη ερώτηση

Γ: Ναι

E: Μου είπατε πως είχατε τα δικά σας λεφτά. Ένα μέρος τους πήγαινε στην οικογένεια και ένα σε εσάς

Γ: Ναι

E: Το ίδιο ισχύει και για άλλες γυναίκες

Γ: Μερικές φορές

E: Στο Αφγανιστάν υπάρχουν πόλεμοι, συγκρούσεις, Ταλιμπάν, ISIS;

Γ: Ναι

E: Υπάρχουν βόμβες για παράδειγμα, όπλα;

Γ: Ναι. Για 40 χρόνια

E: Τώρα υπάρχει πόλεμος; Από το 2015-2019

Γ: Ναι

E: Σχετικά με την οικονομία στο Αφγανιστάν μου είπατε πως υπάρχει πολύ φτώχεια.

Γ: Ναι

E: Η κυβέρνηση του Αφγανιστάν έχει λεφτά;

Γ: Ναι είχαν πολλά

E: Η κυβέρνηση

Γ: Ναι

E: Αλλά οι πολίτες του Αφγανιστάν;

Γ: Είναι φτωχοί

E: Ας μιλήσουμε σχετικά με τις ασθένειες. Πώς ήταν το σύστημα υγείας εκεί;

Γ: (περιμένουμε λίγο)

E: Είχατε νοσοκομεία;

Γ: Εγώ;

E: Όχι. Η χώρα

Γ: Ναι

E: Ήταν καλά, ήταν καθαρά, βρώμικα; Είχατε είσοδο;

Γ: Ναι. Το νοσοκομείο δεν είναι πολύ καθαρό. Δεν κάνουν τίποτα. Έχεις μερικά προβλήματα. Μερικοί άνθρωποι αν είναι άρρωστοι (δεν ακούγεται καλά). Λίγη βοήθεια για τους φτωχούς ανθρώπους.

E: Εάν κάποιος θέλει να πάει στο νοσοκομείο πρέπει να πληρώσει ή είναι δωρεάν;

Γ: Πρέπει να πληρώσει

E: Οπότε αν είμαι άρρωστος πρέπει να πληρώσω.

Γ: Ναι

E: Αλλά αν δεν έχω λεφτά τι κάνω; Τίποτα;

Γ: Χαχα

Φ: Αυτό είναι πρόβλημά σου

E: Σχετικά με τις ασθένειες. Υπάρχουν ασθένειες στο Αφγανιστάν; Για παράδειγμα AIDS. Είναι μία ασθένεια. Υπάρχουν ασθένειες στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι

E: Ποιες;

Γ: Δεν θυμάμαι το όνομα

E: Αν καταλαβαίνω μου λες πως κάποιιοι στο Αφγανιστάν έχουν ασθένειες.

Γ: Ναι

E: Οι περισσότεροι από αυτούς, μερικοί, λίγοι;

Γ: Όλοι οι άνθρωποι του Αφγανιστάν

E: Όλοι;

Γ: Ναι

E: Ωωω

Γ: Ναι αυτό είναι μεγάλο πρόβλημα. Επίσης μερικοί άνθρωποι από το Αφγανιστάν έρχονται στην Ελλάδα, πάνε στη Γερμανία, μόνο υπό το φόβου θανάτου

E: Γιατί μεταναστεύσατε από το Αφγανιστάν;

Γ: Ήμουν κουρασμένη στο Αφγανιστάν. Θέλω να πάω στο κολλέγιο, θέλω να μάθω κάτι αλλά στο Αφγανιστάν δεν μπορούσα να το κάνω

E: Για καλύτερη ζωή

Γ: Ναι για καλύτερη ζωή

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για το Αφγανιστάν;

Γ: Τίποτα

E: Οπότε πάμε στο άλλο μέρος της συζήτησης. Σε ποιες χώρες ήσασαν πριν την Ελλάδα;

Γ: Τουρκία

E: Πήγατε μόνη σας ή με άλλου;

Γ: Με τον πατέρα μου

E: Η μητέρα σας μου είπατε πως είναι στο Ιράν

Γ: Ναι

E: Και οι αδερφές σας;

Γ: Στο Ιράν

E: Πόσο καιρό μείνατε στην Τουρκία;

Γ: 2 εβδομάδες

E: Και μετά ήρθατε

Γ: Εδώ

Ε: Εντάξει. Πώς σας συμπεριφέρονταν στην Τουρκία; Πώς ήταν οι Τούρκοι απέναντί σας;

Γ: Δεν μπορούσα να πάω έξω και επίσης η τούρκικη κυβέρνηση δεν (δεν ακούγεται καλά). Εάν η κυβέρνηση (δεν ακούγεται καλά). Η Τουρκία είναι ωραία χώρα, την αγαπώ, αλλά όταν ήρθα στην Τουρκία ήμουν σαν πρόσφυγας που δεν μπορούσα να διασκεδάσω με άλλους ανθρώπους εκεί

Ε: Συγγνώμη μπορείτε να επαναλάβετε;

Γ: Δεν μπορούσα να πάω έξω για διασκέδαση, για καφέ

Ε: Δεν μπορούσατε;

Γ: Δεν μπορούσα

Ε: Γιατί επειδή ήσασταν πρόσφυγας;

Γ: Ναι. Δεν μπορούσα επειδή ο πατέρας μου μου έλεγε πως πρέπει να προσέχω επειδή η αστυνομία μπορεί να με πιάσει οπότε αυτό είναι πρόβλημα. Και η αστυνομία μπορεί να σε στείλει στο Αφγανιστάν

Ε: Οπότε φοβόσασταν μήπως σας στείλουν πίσω στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι επειδή δεν θέλω να επιστρέψω

Ε: Εντάξει. Είχατε φίλους εκεί στην Τουρκία;

Γ: Όχι επειδή ήμουν 2 εβδομάδες

Ε: Εντάξει. Σας άρεσαν οι Τούρκοι; Ήταν διασκεδαστικοί, ήταν καλοί;

Γ: Ναι είναι καλοί. Τους αγαπώ. Επίσης, τώρα θέλω να μάθω τούρκικα

Ε: Ω ναι είναι πολύ ωραία. Εκεί δουλεύατε στην Τουρκία;

Γ: Όχι

Ε: Πηγαίνατε σχολείο στην Τουρκία;

Γ: Όχι

E: Έχει το Αφγανιστάν πρεσβεία στην Τουρκία;

Γ: Ναι

E: Και επικοινωνήσατε μαζί της εκεί;

Γ: Όχι δεν μπορούσα

E: Δεν μπορούσατε;

Γ: Δεν μπορούσα

E: Γιατί;

Γ: Επειδή έχουμε με την κυβέρνηση του Αφγανιστάν. Επίσης τώρα δεν μπορώ να πάω στην πρεσβεία του Αφγανιστάν. Δεν είχα καμία επικοινωνία μαζί της.

E: Συγγνώμη;

Γ: Δεν είχα καμία επικοινωνία μαζί της αλλά επίσης είχα προβλήματα μαζί της. Αν ήθελα να έλεγα κάτι σε κάποιον για το Αφγανιστάν θα του έλεγα πως πρέπει να είσαι προσεκτικός επειδή είναι ωραία χώρα αλλά η κυβέρνηση δεν είναι καλή για τους Αφγανούς πολίτες

E: Εάν κατάλαβα καλά εάν θα πηγαίνατε στην πρεσβεία του Αφγανιστάν στην Τουρκία τότε εκείνη θα σε επέστρεφε πίσω στη χώρα;

Γ: Όχι. Έχω πρόβλημα με τη κυβέρνηση

E: Οπότε δεν συμπαθείτε τη κυβέρνηση του Αφγανιστάν

Γ: Ναι

E: Και για αυτό δεν πήγατε στην πρεσβεία

Γ: Ναι

E: Αλλά αν την συμπαθούσατε την κυβέρνηση, την πρεσβεία του Αφγανιστάν στην Τουρκία τότε εκείνη θα σας βοηθούσε ή όχι

Γ: Όχι

E: Στην Τουρκία ξέρατε τα δικαιώματά σας ως πρόσφυγας;

Γ: Όχι

Ε: Δεν τα ξέρατε

Γ: Δεν τα ήξερα

Ε: Εντάξει. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Τουρκία;

Γ: Αγαπώ την Τουρκία αλλά με την κυβέρνησή της εάν έρθουν Αφγανοί, Ιρανοί θα είναι νεκροί

Ε: Συγγνώμη; Τι θα κάνει η τούρκικη κυβέρνηση;

Γ: Από τη χώρα μου πολλοί πάνε στην Τουρκία οπότε ξέρω πως η κυβέρνηση δεν τους θέλει. Επίσης, τώρα δεν μπορείς να πας στην Τουρκία

Ε: Δεν μπορείς να πας

Γ: Δεν μπορείς

Ε: Εντάξει

Γ: Επειδή έχουν πρόβλημα με τους Αφγανούς τώρα

Ε: Οπότε η Τουρκία έχει πρόβλημα με τους Αφγανούς;

Γ: Ναι

Ε: Η κυβέρνηση ή οι Τούρκοι;

Γ: Μερικοί Τούρκοι

Ε: Μερικοί

Γ: Όχι όλοι

Ε: Ας μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Σε πόσους έχετε μείνει στην Ελλάδα; Τώρα μένετε στον Ελαιώνα.

Γ: Στον Ελαιώνα έχουμε πολλούς πρόσφυγες. Από τη Συρία, Αφρική, Αφγανιστάν, οπουδήποτε

Ε: Ναι το ξέρω. Πριν τον Ελαιώνα ήσασταν σε άλλο καταυλισμό;

Γ: Όχι

Ε: Οπότε όταν ήρθατε στην Ελλάδα μείνατε μόνο στον Ελαιώνα

Γ: Ναι

Ε: Πόσο καιρό μένετε εδώ στον Ελαιώνα;

Γ: 3 χρόνια

Ε: Έχετε κάνει αίτηση ασύλου στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

Ε: Στην Τουρκία;

Γ: Όχι δεν έκανα

Ε: Πόσο διήρκησε να βγει η απόφαση; Σας το αποδέχτηκαν;

Γ: Έχω διαβατήριο τώρα. (δεν ακούγεται καλά τι λέει)

Ε: Οπότε κάνατε αίτηση ασύλου. Σας την δέχτηκαν ή όχι;

Γ: Ναι

Ε: Ναι σας την δέχτηκαν

Γ: Ναι

Ε: Και πόσο διήρκησε η απόφαση; Πόσο διήρκησε να σας πουν «ναι» στην αίτησή σας;

Γ: Νομίζω 6 μήνες ή κοντά στον χρόνο

Ε: 6 μήνες;

Γ: Ναι

Ε: Ωω πολύς χρόνος

Γ: Ναι

E: Στον καταυλισμό πως είναι οι συνθήκες; Είναι καθαρά βρώμικα, γεμάτο με ανθρώπους;

Γ: Μπορείς να μου ξανακάνεις την ερώτηση σε παρακαλώ;

E: Πως είναι οι συνθήκες διαβίωσης στον καταυλισμό;

(περιμένουμε λίγο)

Φ: Καταγραφή;

E: Συγγνώμη;

Φ: Καταγραφή;

E: Καταγραφή;

Γ: Ναι

E: Όχι καταγραφή. Για παράδειγμα στον καταυλισμό μου είπατε πως είναι πολλοί πολλοί άνθρωποι. Όχι σαν τη Μόρια. Η Μόρια είναι γεμάτη με ανθρώπους

Γ: Ναι

E: Είναι σαν τη Μόρια;

Γ: Είναι γεμάτο

E: Είναι γεμάτο;

Γ: Ναι

E: Και στο δωμάτιό σας πόσοι άνθρωποι μένετε;

Γ: 3 άτομα

E: Ο κάθε ένας έχει το κρεβάτι του;

Γ: Ναι

E: Εδώ στον καταυλισμό στον Ελαιώνα είναι καθαρά;

Γ: Ναι

E: Πηγαίνετε σχολείο ή κάτι άλλο να μάθετε ελληνικά;

Γ: Μαθαίνω ελληνικά. Δεν πήγα σχολείο. Πηγαίνω σε κάτι σαν (δεν καταλαβαίνω. Λέει ‘καρικάζ’)

E: Σαν;

Γ: Πηγαίνω σε (λέει το ίδιο. ‘κάρικάζ’) και μαθαίνω ελληνικά και αγγλικά

E: Εντάξει. Ξέρετε κάποιες ελληνικές λέξεις;

Γ: Λίγες. Χαχα

E: Ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνετε από τους διαχειριστές του καταυλισμού;

Γ: Διαχειριστές;

E: Διαχειριστές καταυλισμού. Κάθε καταυλισμός έχει διαχειριστές. Για παράδειγμα έχει δικηγόρο, νοσοκόμες, αστυνομία, κάθε καταυλισμός. Ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνεις;

Γ: Έχουμε αστυνομία, έχουμε τα πάντα

E: Συγγνώμη;

Γ: Δεν έχουμε δικηγόρους στον καταυλισμό. Πρέπει να πάμε έξω για μερικούς δικηγόρους, για (δεν καταλαβαίνω. Λέει ‘τζάπαν’), για τη δουλειά μου

E: Συγγνώμη πείτε μου ξανά

Γ: Πρέπει να πάμε έξω για δικηγόρους. Έχουμε γιατρούς, έχουμε αστυνομία

E: Οι Έλληνες που δουλεύουν στον καταυλισμό είναι καλοί;

Γ: Ναι τους αγαπώ

E: Τι σου λένε; Σας λένε γεια, σας χαμογελούν;

Φ: Χαμογελούν

Γ: Χαμογελούν

Φ: Καλημέρα. Καλημέρα. Χαχα

Γ: Επειδή όταν ήρθα στην Ελλάδα πήγα στον Ελαιώνα στον καταυλισμό μου λέγανε «καλημέρα» και δεν ήξερα τι ήταν αυτό

Ε: Ναι

Γ: Δεν ήξερα ελληνικά. Ρώτησα. Τους αγαπώ

Ε: Σας βοήθησαν;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Συμπαθείς τους Έλληνες

Γ: Ναι

Ε: Ποια είναι αντιμετώπιση που λαμβάνεις από άλλους μετανάστες στον Ελαιώνα;

Γ: Μερικοί. (δεν μιλάει)

Ε: Συμπαθείς άλλους μετανάστες στον καταυλισμό;

Γ: Ναι

Ε: Ο καθένας είναι καλός εδώ ή;

Γ: Ο καθένας μπορεί να αποφασίσει ό,τι θέλει.

Ε: Αποφασίζουν;

Γ: Πρέπει να αποφασίσουν για (δεν ακούγεται καλά). Αποφασίζω στη ζωή μου. Πρέπει να αποφασίσεις μερικές φορές

Ε: Ναι. Εδώ υπάρχουν κακοί πρόσφυγες που μένουν στον Ελαιώνα;

Γ: Ναι. Μερικές φορές

Ε: Μερικές φορές

Γ: Έχουμε και καλούς και κακούς πρόσφυγες

Ε: Και τα δύο

Γ: Ναι και τα δύο

E: Οι μισοί;

Γ: Ναι

E: Οπότε οι μισοί είναι καλοί και οι μισοί κακοί

Γ: Ναι

E: Όπως παντού. Εντάξει. Ποιους συμπαθείτε περισσότερο; Τους Σύριους, Πακιστανούς, Ιρανούς, Ιρακινούς ή δεν υπάρχει πρόβλημα;

Γ: Τους συμπαθώ. Πρώτα μου αρέσουν. Δεν συμπαθώ τους Αφγανούς, Πακιστανούς. Συμπαθώ τους Έλληνες, τους Τούρκους και επίσης τους Αμερικάνους

E: Τους Σύριους;

Γ: (δεν ακούγεται καλά αλλά νομίζω πως λέει όχι)

E: Οπότε έχετε καλή σχέση, νιώθετε καλά με τον καθένα

Γ: Όχι με τον καθένα

E: Όχι αλλά δεν έχει σημασία εάν κάποιος ή κάποια για παράδειγμα είναι από τη Συρία. Είναι πρόβλημα, έχετε πρόβλημα;

Γ: Όχι

E: Εάν κάποιος είναι από το Ιράν έχετε πρόβλημα;

Γ: Όχι

E: Όχι. Από το Ιράκ; Όχι

Γ: Όχι

E: Από το Πακιστάν; Όχι

Γ: Όχι

E: Εντάξει αυτό. Στον καταυλισμό γνωρίζετε εάν υπάρχουν ναρκωτικά;

Γ: Ναρκωτικά;

E: Ναρκωτικά. Ξέρετε τι είναι ναρκωτικά;

Φ: Ναι ξέρω

Γ: Χαχα

E: Για παράδειγμα στη Μόρια. Σας είπα πως ήμουν 6 χρόνια στη Λέσβο στο Πανεπιστήμιο. Ξέρω πως στον καταυλισμό της Μόριας και σε άλλους υπάρχουν ναρκωτικά.

Γ: Ωωω

E: Το ξέρω. Στον Ελαιώνα γνωρίζετε;

Γ: Δεν ξέρω

Γ & Φ: (μιλούν περσικά)

Γ: Με ρωτάς εάν ξέρω εάν κάποιος καπνίζει ναρκωτικά;

E: Ναι ξέρετε;

Γ: Όχι

Γ & Φ: (μιλούν περσικά)

E: Όχι εσείς, όχι εσείς!

Φ: Χαχα μας καταλαβαίνεις

E: Συγγνώμη, συγγνώμη, όχι εσείς

Φ: Χαχα. Το ξέρω

E: Όχι εσείς

Γ & Φ: (μιλούν περσικά)

E: Για άλλες γυναίκες ξέρω πως στη Μόρια υπήρχε πορνεία. Για τον Ελαιώνα ξέρετε;

Γ: Μερικές γυναίκες είναι φτωχιές.

E: Δεν αναφέρομαι στη φτώχεια αλλά στην πορνεία. Ξέρετε τι είναι η πορνεία;

Γ: Πορνεία;

E: Ναι

Γ: Άλλες γυναίκες

E: (Δεν καταλαβαίνει. Της δείχνω την ερώτηση)

Γ & Φ: (Μιλούν περσικά)

Γ: Όχι

E: Εντάξει. Ξαναλέω πως δεν αναφέρομαι σε εσάς αλλά γενικά

Γ: Το ξέρω

Φ: Σε καταλαβαίνουμε

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για τον καταυλισμό στον Ελαιώνα;

Γ: Ο καταυλισμός του Ελαιώνα είναι σαν την κυβέρνηση του Αφγανιστάν και του Ιράν. Οι περισσότεροι είναι μουσουλμάνοι. Χαχα

E: Οπότε δεν σας αρέσει ο καταυλισμός του Ελαιώνα

Γ: Μου αρέσει εκεί αλλά (δεν ακούγεται καλά. Δεν ολοκληρώνει τις λέξεις της)

E: Αλλά έχει μερικά προβλήματα

Γ: Ναι

E: Πάμε στην τελευταία ενότητα. Θέλετε να κάνουμε παύση να χαλαρώσετε;

Γ: Εάν εσύ είσαι χαλαρός τότε εντάξει

E: Ας μιλήσουμε για την Ελλάδα. Πότε ήρθατε στην Ελλάδα;

Γ: 2016

E: Πώς ήρθατε;

Γ: Ήρθα από το Ιράν στην Τουρκία και από Τουρκία στη Μυτιλήνη. Μυτιλήνη το νησί

E: Το ξέρω εκεί έμενα

Γ: Ναι, ναι

Φ: Χαχα

Γ: Και ήρθα στην Ελλάδα

Ε: Από την Τουρκία στην Ελλάδα ήρθατε με βάρκα;

Γ: Ναι

Ε: Πόσοι ήσασαν στη βάρκα;

Γ: 4 ώρες

Ε: Όχι πόσοι, πόσοι;

Γ: Ααα. 70

Ε: (της το γράφω να σιγουρευτώ ότι κατάλαβα σωστά). Είχατε μαζί σας ταυτότητα, διαβατήριο, κάτι άλλο παρόμοιο;

Γ: Όχι τίποτα

Ε: Ήρθατε με τον πατέρα σας εδώ

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Και ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνεται από τους Έλληνες πολίτες; Σαν εμένα, Είμαι Έλληνας πολίτης.

Γ: Ναι

Ε: Γενικά από τους Έλληνες πολίτες ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε;

Γ: Το διαβατήριο μου δεν είναι σαν των Ελλήνων πολιτών

Ε: Συγγνώμη;

Γ: Το διαβατήριο μου δεν είναι σαν το δικό σου

Ε: Όχι για το διαβατήριο. Δεν αναφέρομαι σε αυτό.

Γ: Εντάξει

E: Σχετικά με το πώς. Σου αρέσουν οι Έλληνες;

Γ: Οι Έλληνες;

E: Ναι. Είναι καλοί, επικοινωνούν μαζί σου, σου αρέσουν;

Γ: Ξέρω 3 άτομα από (δεν ακούγεται καλά) και τους αγαπώ

E: 3 πρόσωπα;

Γ: Ναι. Τους αγαπώ επειδή πολλοί Έλληνες

E: Συγγνώμη;

Γ: Τα ελληνικά μου δεν είναι καλά οπότε δεν μπορώ να επικοινωνήσω. Ξέρω 3 άτομα και τους αγαπώ

E: Όταν είσαι στον δρόμο και περπατάς πως σε βλέπουν οι άλλοι Έλληνες πολίτες; Τι κάνουν;

Γ: Τίποτα

E: Τίποτα. Απλά πάνε. Εντάξει

Γ: (Δεν ακούγεται καλά)

E: Στην Τουρκία όταν ήσασταν υπήρχε ρατσισμός στους Αφγανούς;

Γ: Ρατσισμός;

E: Ξέρεις τι είναι ρατσισμός;

Γ: Όχι

E: Δώσε μου το κινητό (για μετάφραση)

Γ: Συγγνώμη

E: Μην ανησυχείς

Γ: Πόσο χρονών είσαι;

E: Πόσο νομίζεις;

Φ: Δεν ξέρω. Νομίζω 25

E: 24

Γ & Φ: Χαχαχα

E: (Της δείχνω τη μεταφρασμένη λέξη). Στην Τουρκία υπήρχε ρατσισμός σε εσάς, σε άλλους Αφγανούς;

Γ: Ωωω ναι. Όχι όλους από αυτούς.

E: Όχι όλους από αυτούς. Εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Επίσης. Νομίζω έχουμε οπουδήποτε. Μερικοί είναι ρατσιστές

E: Μερικοί άνθρωποι και μερικοί όχι;

Γ: Μερικοί όχι. Σου είπα πριν. Οπουδήποτε έχουμε καλούς ανθρώπους και κακούς

E: Εντάξει. Εντάξει. Έχετε δουλέψει στην Ελλάδα;

Γ: Ναι ήμουν γκαρσόν.

E: Γκαρσόν, σέρβις;

Γ: Ναι

E: Πού;

Γ: Στη Βικτώρια

E: Βικτώρια. Ναι. Σας πλήρωναν;

Γ: Ναι

E: Πόσα λεφτά την ώρα;

Γ: 10πμ-5μμ

E: Ναι

Γ: Και μετά

E: Πόσα;

Γ: 10πμ-5μμ

E: Πόσα λεφτά σας πλήρωνε;

Γ: (περιμένει λίγο). 400€

E: Το μήνα;

Γ: Το μήνα

E: 400€ το μήνα

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Μου είπατε πως εδώ ήσασταν γκαρσόν.

Γ: Ναι

E: Εάν ήσασταν γκαρσόν στο Αφγανιστάν θα σας πλήρωναν τα ίδια λεφτά με την Ελλάδα;

Γ: Όχι

E: Λιγότερα λεφτά, περισσότερα λεφτά;

Γ: Λιγότερα

E: Λιγότερα λεφτά στο Αφγανιστάν

Γ: Ναι

E: Εδώ είναι περισσότερα λεφτά

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Πόσο καιρό δουλεύατε εκεί; Ή δουλεύατε μέχρι τώρα;

Γ: Όχι. Δούλευα για ένα μήνα επειδή είχα μερικά προβλήματα εκεί

E: Πρόβλημα με ποιον;

Γ: Με το αφεντικό

E: Με το αφεντικό;

Γ: Ναι, με το αφεντικό. Του είπα πως πρέπει να φύγω για τις σπουδές μου στα αγγλικά. Δεν μπορούσα να μείνω εκεί να δουλεύω και να σπουδάζω

Ε: Ναι είναι δύσκολο να δουλεύεις και να σπουδάζεις

Γ: Ναι

Ε: Ναι

Γ: Αλλά εάν ήθελα να κάτσω στη δουλειά έπρεπε να πηγαίνω και στην τάξη. Είχα πρόβλημα και είπα πως πρέπει να πάω στα μαθήματά μου

Ε: Σας έδωσε όλα τα λεφτά;

Γ: Όχι

Ε: Όχι;

Γ: Δεν τα έδωσε

Ε: Οπότε δουλεύατε και δεν σας έδωσε τα λεφτά. Σας έδωσε μερικά λεφτά ή τίποτα;

Γ: Μου έδωσε λιγότερα λεφτά όχι

Ε: Λιγότερα;

Γ: Ναι

Ε: Για παράδειγμα σας είπε 400€ και σας έδωσε λιγότερα;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Και μερικά από αυτά τα λεφτά τα στέλνετε πίσω στην;

Γ: Μητέρα μου;

Ε: Στη μητέρα σας ή τα χαλάτε όλα εδώ στη Ελλάδα;

Γ: Τα χαλάω για τον εαυτό μου. Χαχα

Ε: Για τον εαυτό σας. Εντάξει. Σαν εμένα

Γ: Χαχα

E: Φυσικά. Δουλεύω οπότε χαλάω λεφτά για τον εαυτό μου. Σας είχαν προσεγγίσει να ασχοληθείτε με άλλη δουλειά πριν το γκαρσόν;

Γ: Στην Ελλάδα;

E: Στην Ελλάδα ναι

Γ: Όχι. Αλλά θέλω να βρω άλλη δουλειά. Ελπίζω

E: Πώς βρήκατε τη δουλειά ως γκαρσόν; Ψάχνατε για δουλειά, πήγατε μόνη σας;

Γ: Πήγα εκεί για φαγητό

E: Συγγνώμη;

Γ: Πήγα εκεί για φαγητό και τους ρώτησα αν ψάχνουν για δουλειά και μου είπαν πως θέλουν κάποιον για δουλειά και είπα «εντάξει μπορώ να έρθω» επειδή δεν είχα μαθήματα. Μπορούσα να δουλέψω. Και είπα εντάξει θα έρθω

E: Οπότε πήγες εσύ σε αυτούς όχι αυτοί σε εσένα

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Έχει η χώρα σας πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

E: Και πήγατε σε αυτή για βοήθεια;

Γ: Όχι

E: Όχι επειδή δεν τους συμπαθείτε

Γ: Ναι. Επειδή έχω πρόβλημα με αυτούς

E: Έχετε πρόβλημα με την πρεσβεία του Αφγανιστάν. Γνωρίζετε τα δικαιώματά σας εδώ στην Ελλάδα ως πρόσφυγας;

Γ: Ως πρόσφυγας;

E: Επειδή είστε πρόσφυγας έχετε κάποια δικαιώματα

Γ: Ναι

E: Το ξέρετε αυτό.

Γ: Ναι το ξέρω

E: Ξέρετε ποια είναι αυτά τα δικαιώματα;

Γ: Δεν τα γνωρίζω

E: Συγγνώμη;

Γ: Δεν τα γνωρίζω ακριβώς

E: Δεν τα γνωρίζετε ακριβώς. Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα; Θέλετε να μείνετε στην Ελλάδα ή να πάτε σε άλλη χώρα;

Γ: Θέλω να βρω δουλειά.

E: Ναι

Γ: Εάν έχω δουλειά, εάν έχω σπίτι θέλω να μείνω εδώ

E: Εντάξει. Ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε για εσάς;

Γ: Οι στόχοι μου είναι η μητέρα μου. Ελπίζω. Θέλω να πω, να βοηθήσω τον πατέρα μου, την μητέρα μου, (δεν ακούγεται καλά αλλά νομίζω πως αναφέρεται στην αδερφή της) δύο χρονών. Επίσης θέλω να βοηθήσω τη μητέρα μου για το διαβατήριο σαν άνθρωπο. Θέλω να κάνω μια καλύτερη ζωή. Τώρα για παράδειγμα θέλω σπίτι, δουλειά, να μπορώ να πάω για δουλειά, να δουλεύω, να βγάζω λεφτά, να τα χρησιμοποιώ. Σαν χαχα

E: Εντάξει. Εάν μείνετε μόνιμα εδώ στην Ελλάδα για όλη σας τη ζωή πιστεύετε ότι η Ελλάδα θα. Μπορείτε να βοηθήσετε την Ελλάδα;

Γ: Ναι. Επειδή είμαι νέα

E: Συγγνώμη είστε;

Γ: Είμαι νέα. Οπότε ξέρω ότι όλες οι χώρες χρειάζονται νέους να δουλεύουν

E: Ναι, ναι. Κάθε χώρα χρειάζεται νέους

Γ: Ναι (παραμένει λίγο αμίλητη)

Γ & Φ: (Μιλούν περσικά)

Ε: Συνοπτικά θεωρείτε ότι η μετανάστευση από το Αφγανιστάν στην Τουρκία, από την Τουρκία στην Ελλάδα, σας βοήθησε; Σας βοήθησε η μετανάστευση;

Γ: Δεν μπορώ να το πω ακριβώς ότι με βοήθησε επειδή. Έδωσα (δεν καταλαβαίνω. Λέει '1 ντισίς') για να έρθω. Όταν ήμουν στο Ιράν είχα μία απόφαση σχετικά με το Ιράν με το αν ήθελα (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'κατ όλσο') στο Ιράν. Για αυτό δεν νομίζω. Πώς να με βοήθησε αλλά όχι ακριβώς;

Ε: Είναι τα πράγματα όπως τα περιμένετε;

Γ: Όχι

Ε: Όχι; Περιμένετε να είναι καλύτερα εδώ;

Γ: Ναι

Ε: Αλλά δεν είναι

Γ: Τώρα πρέπει να προσπαθώ

Ε: Συγγνώμη;

Γ: Πρέπει να προσπαθώ εάν θέλω μία καλύτερη ζωή. Οπότε πρέπει να προσπαθώ να φτιάξω τη ζωή μου

Ε: Εντάξει. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ: Όχι

Ε: Όχι. Μία ακόμη ερώτηση. Μου είπατε πως η μητέρα σας με τις αδερφές σου είναι στο Ιράν;

Γ: Ναι

Ε: Ήσασταν στο Ιράν;

Γ: Αν ήμουν;

Ε: Ναι Ιράν

Γ: Ιράν. Ξέρω το Ιράν

E: Η μητέρα σας

Γ: Ναι

E: Πήγε από το Αφγανιστάν στο Ιράν;

Γ: Ναι

E: Εσείς πήγατε από το Αφγανιστάν στο Ιράν;

Γ: Ναι πήγα

E: Και μετά πήγατε από το Ιράν στην Τουρκία;

Γ: Ναι

E: Και από την Τουρκία στην Ελλάδα

Γ: Ναι

E: Και γιατί δεν ήρθε με εσάς και τον πατέρα σας η μητέρα και οι αδερφές σας;

Γ: Επειδή δεν είχαμε αρκετά λεφτά και επίσης η μικρή μου αδερφή είναι πολύ μικρή. Είμαι φοβισμένη για αυτή. Είπα «όχι δεν θα έρθεις μαζί μας». Ήρθαμε μόνοι μας μήπως κάνουμε κάτι και έρθουν μετά. Από την κυβέρνηση μπορούμε να κάνουμε αίτημα σχετικά με τη μητέρα μου και τις αδερφές μου και να έρθουν

E: Μπορούν να έρθουν

Γ: Ναι

E: Όταν γίνετε καλύτερα, όταν έχετε λεφτά μπορούν να έρθουν. Μιλάτε μαζί τους;

Γ: Ναι φυσικά

E: Σας λείπει το Αφγανιστάν;

Γ: Όχι

E: Εντάξει αυτό. Σας ευχαριστώ πολύ

Γ: Παρακαλώ

(Διάρκεια: 55 λεπτά, 7 δευτερόλεπτα)⁹⁹

Σ3¹⁰⁰

E¹⁰¹: Από πού κατάγεστε;

Γ¹⁰²: Αφγανιστάν

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 37

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Παντρεμένη

E: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Πρωτοβάθμια

E: Μένετε σε πόλη ή χωριό;

Γ: Πόλη

E: Δουλεύατε εκεί; Είχατε επάγγελμα;

Γ: Κομμώτρια

EΣΑ¹⁰³: Δουλεύατε;

A¹⁰⁴: Ναι

EΣΠ¹⁰⁵: Ο αδερφός σου;

Π¹⁰⁶: Όχι

⁹⁹ Όταν τελειώσαμε τη συνέντευξη και σταμάτησε η ηχογράφηση μου είπε πως οι άλλοι μετανάστες την κρίνουν επειδή ξεκίνησε να πιστεύει στον χριστιανισμό και φοράει σταυρό. Στην Ελλάδα νιώθει πιο ασφαλής για αυτή την επιλογή της επειδή γνωρίζει πως εδώ υπάρχει ισότητα μεταξύ άντρα και γυναίκας.

¹⁰⁰ Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά αλλά μέσω του γιου της που μετέφραζε. Ωστόσο, ελάχιστα λόγια τα καταλάβαινε και απαντούσε μόνη της

¹⁰¹ E: Εγώ

¹⁰² Γ: Γυναίκα

¹⁰³ EΣΑ: Ερώτηση στον σύζυγό της

¹⁰⁴ A: Ο σύζυγός της

¹⁰⁵ EΣΠ: Ερώτηση στο παιδί της

E: Πόσα παιδιά έχετε;

Π: Έχω έναν αδερφό στο σχολείο, εγώ και μία αδερφή

ΕΣΠ: Η αδερφή σου είναι μεγαλύτερη;

Γ: Όχι μικρότερη

E: Όχι μικρότερη. Εντάξει. Συνοπτικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση; Είχατε οικονομικό πρόβλημα στο Αφγανιστάν;

Π: Τι;

E: Είχατε οικονομικό πρόβλημα; Είχατε λεφτά, είχατε λίγα λεφτά;

Γ: Όχι μόνο ο σύζυγός μου είχε πρόβλημα (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'δισ τόλετ')

E: Είχατε οικονομικό πρόβλημα;

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Μέσα στο σπίτι τι κάνατε; Μαγειρεύατε, καθαρίζατε, πλένατε;

Γ: Εδώ;

E: Μέσα στο σπίτι

Γ: Εδώ;

E: Όχι στο Αφγανιστάν. Μιλώ για το Αφγανιστάν τώρα

Γ: Κάθε δουλειά

E: Κάθε δουλειά στο σπίτι. Εντάξει. Και έξω από το σπίτι; Κάνατε κάτι;

Γ: Ναι. Κούρευα

E: Πηγαίνατε βόλτα, καφέ, σινεμά;

Γ: Όχι, όχι, όχι. Στο Αφγανιστάν όχι σινεμά. Πρόβλημα

E: Πρόβλημα επειδή είστε γυναίκα;

Γ: Οι γυναίκες πρόβλημα

Ε: Όλες οι γυναίκες έχουν πρόβλημα με αυτό;

Γ: Ναι

Ε: Μου είπατε πως είστε κομμώτρια.

Γ: Ναι

Ε: Ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα για τις γυναίκες; Όλες οι γυναίκες είναι κομμώτριες ή κάνουν κάτι άλλο;

Γ: Δασκάλες. Οτιδήποτε όπως εδώ.

Ε: Όπως εδώ. Όπως παντού

Γ: Ναι κάνουν

Α: (μιλάει περσικά)

Ε: Εντάξει

Γ: Στο χωριό πρόβλημα

Ε: Συγγνώμη στο χωριό πρόβλημα;

Γ: Ναι. Στο χωριό οι γυναίκες δεν μπορούν να δουλέουν

Ε: Μόνο στο χωριό;

Γ: Ναι

Ε: Αλλά στην πόλη μπορούν να δουλέουν

Γ: Ναι μπορούν

Ε: Γιατί στο χωριό έχουν πρόβλημα οι γυναίκες;

Γ: Ο μουσουλμανισμός είναι το πρόβλημα

Ε: Α μουσουλμανισμός

Γ: Ναι

A: Χαχαχα

E: Εντάξει

Γ: Ο μουσουλμανισμός είναι το πρόβλημα

E: Αλλά μόνο στο χωριό.

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Στο Αφγανιστάν προτιμάνε άντρες από γυναίκες στις δουλειές και την πολιτική;

Π: Τι;

E: Εάν είναι ένας άντρας και μία γυναίκα και θέλουν να δουλέψουν

Γ: Όχι πρόβλημα

E: Το αφεντικό ποιον προτιμά τον άντρα ή την γυναίκα;

Γ: Όποιον είναι καλύτερος

E: Συγγνώμη;

Γ: Όποιον είναι καλύτερος

E: Εντάξει όποιον είναι καλύτερος. Σχετικά με την πολιτική. Στην κυβέρνηση του Αφγανιστάν υπάρχουν γυναίκες;

Π: Ορίστε;

E: Στην κυβέρνηση του Αφγανιστάν;

Π: Τι είναι η κυβέρνηση;

E: Κυβέρνηση. Πφφφ. Όπως ο πρόεδρος

Π: Φυλακή;

E: Όχι φυλακή, πρόεδρος. Ξέρεις τι είναι πρόεδρος;

Π: (Δεν απαντά)

E: Εντάξει πάμε στην επόμενη ερώτηση. Μην ανησυχείς. Πόσο λαμβάνεται η άποψη μιας γυναίκας σε σχέση με τον άντρα στο Αφγανιστάν; Εάν μία γυναίκα έχει μία άποψη, εάν μία γυναίκα πιστεύει κάτι αυτό είναι δυνατό; Με καταλαβαίνετε;

Γ: (Δεν καταλαβαίνω. Κάτι λέει ότι κάποιος δεν την ακολουθεί. Τα λόγια της ήταν: 'μάι μπιμπί φουλ ίνγκλις δις νόου φόλοου μι')

E: Εντάξει μην ανησυχείτε. Μου είπατε πως οι γυναίκες στο Αφγανιστάν έχουν πρόβλημα. Σωστά;

Γ: Ναι

E: Μπορούν να μιλούν ελεύθερα ή όχι;

Γ: Ναι

E: Μπορούν να πάνε; Εεε. Μου είπατε πως δεν μπορείτε να πάτε για καφέ ή κάτι άλλο

Γ: Μπορούν αλλά με την οικογένειά τους

E: Συγγνώμη;

Γ: Μπορούν να πάνε αλλά μπορούν με την οικογένειά τους

E: Με την οικογένειά τους. Μόνες;

Γ: Όχι

E: Εάν μία γυναίκα πει κάτι πόσο λαμβάνεται υπόψη; Αυτό είναι σημαντικό αν πει η γυναίκα κάτι;

Γ: Σημαντικό

E: Σημαντικό. Εντάξει πάμε σε άλλη ερώτηση. Πότε παντρευτήκατε;

Γ: 15 χρόνια

E: Όταν ήσασταν 15 χρονών ή πριν 15 χρόνια;

Γ: (κάτι μου δείχνει)

E: Ναι. Πότε;

Γ: Αυτό ή αυτό;

Ε: Πριν, πριν;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Και πόσο χρονών ήσασταν;

Γ: 22

Ε: 22 εντάξει. Ήταν επιλογή σας;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Και πότε γεννήσατε το πρώτο σας παιδί;

Γ: Αφότου παντρεύτηκα

ΕΣΠ: Ο μεγάλος σου αδερφός

Π: Ναι

ΕΣΠ: Πόσο χρονών είναι;

Γ: 13

Ε: Οπότε ο μεγαλύτερος είναι 13 (της το δείχνω για να σιγουρευτώ ότι κατάλαβα σωστά)

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει (περιμένω λίγο). Στην οικογένειά σας η άποψή σας για κάτι είναι σημαντική;

Π: Τι;

ΕΣΠ: Στην οικογένειά σας, εάν η μαμά σου πει κάτι σε εσένα, στον μπαμπά σου, είναι σημαντικό για όλα τα μέλη της οικογένειας;

Π: (δεν καταλαβαίνει)

E: Εντάξει μην ανησυχείς. Πάμε στην επόμενη. Μην ανησυχείτε. Ποια είναι τα δικαιώματα της γυναίκας στην κοινωνία; Η γυναίκα τι μπορεί να κάνει στο Αφγανιστάν; Δεν μπορεί. Μόνο στην πόλη μπορεί να δουλεύει σωστά;

Γ: Ναι

E: Αλλά στο χωριό όχι

Γ: Όχι

E: Μπορεί να πάει στο σχολείο;

Γ: Στο χωριό;

E: Στο χωριό, στην πόλη, οπουδήποτε. Μπορούν να πάνε σχολείο;

Γ: Μερικές ναι, μερικές όχι

E: Γιατί; Επειδή δεν;

Γ: Λόγω του συζύγου

E: Α σύζυγος

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Οπότε ο σύζυγος δεν

Γ: Δεν θέλει να πάνε έξω

E: Δεν θέλει να πάνε έξω. Εντάξει. Ξέρετε να δικαιώματά σας στο Αφγανιστάν ως γυναίκα;

Π: Τι;

ΕΣΠ: Δικαιώματα. Ξέρεις τι είναι δικαιώματα;

Π: Ναι

E: Ναι. Ξέρετε τα δικαιώματά σας ως γυναίκα στα Αφγανιστάν;

Γ: Ναι

E: Τα ξέρετε;

Γ: Φαρσί

Ε: Συγγνώμη;

Γ & Π: Φαρσί

Γ: Όχι αγγλικά

Π: Γράψε στα φαρσί

Ε: Δεν ξέρω φαρσί

Π: Όχι. Αυτή γράφοντας στα φαρσί;

Γ: Γράφοντας φαρσί

Ε: Όχι γράψιμο. Δικαιώματα. Έχετε τηλέφωνο να μεταφράσουμε;

Π: Όχι

Ε: Εντάξει πάμε στην επόμενη ερώτηση. Μην ανησυχείτε. Ξέρετε άλλη γυναίκα, ξέρετε βία εναντίον γυναίκας στο Αφγανιστάν;

Π: Τι;

ΕΣΠ: Βία εναντίον γυναίκας. Ξέρεις τι είναι βία; Όταν πολεμάμε (χτυπάω το χέρι)

Π: Ναι

Ε: Ναι. Εναντίον γυναίκας. Οπότε είμαι άντρας και χτυπάω γυναίκα

Γ: Ααα χτύπημα. Στο Αφγανιστάν γεμάτο χτυπήματα. Οικογένεια

Ε: Όχι οικογένεια. Άντρας χτυπάει γυναίκα

Π & Γ: Ααααα

Ε: Είναι αυτό στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι

Ε: Συμβαίνει συχνά;

Γ: Όχι

E: Όχι;

Γ: Όχι

E: Όχι συνήθως, μερικές φορές;

Γ: Ναι

E: Εντάξει μερικές φορές (παραμένω επιφυλακτικός αν κατάλαβαν καθώς η επικοινωνία ήταν δύσκολη). Ξέρετε περιστατικά; Για παράδειγμα έχετε φίλη γυναίκα που είχε υποστεί βία;

Γ: Φίλη;

E: Συγγνώμη;

Γ: Η φίλη μου;

E: Έχετε φίλη που είχε υποστεί βία στο Αφγανιστάν;

Π: Τι είναι βία;

ΕΣΠ: Βία είναι αυτό (του δείχνω με το χέρι). Χτύπημα

Π & Γ: Αααα

Γ: Όχι

E: Όχι. Εντάξει. Είχατε τα δικά σας λεφτά; Μου είπατε πως ήσασταν κομμώτρια

Γ: Ναι

E: Είχατε τα δικά σας λεφτά;

Γ: Δούλευα σαν

E: Είχατε τα δικά σας λεφτά

Γ: Ναι

E: Και πως τα διαχειριζόσασταν;

Π: Τι;

E: Τα λεφτά τι τα κάνετε; Τα δίνετε στην οικογένειά σας, για τον εαυτό σας;

Γ: Στην οικογένειά μου

E: Στην οικογένειά σας

Γ: Ναι

E: Και για εσάς; Αγοράζετε κάτι για εσάς; Για παράδειγμα αγοράζετε ρούχα για εσάς, αγοράζετε κοσμήματα για εσάς, αγοράζετε κάτι για εσάς;

Γ: Ναι. Ρούχα

E: Ρούχα, ρούχα

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Και αυτό ισχύει και για άλλες γυναίκες στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι

E: Είχατε πόλεμο ή πολιτικές συγκρούσεις στο Αφγανιστάν;

Π: Τι;

E: Είχατε πόλεμο; Υπήρχε πόλεμος στο Αφγανιστάν;

Π: Πόλεμος;

E: Πόλεμος, χτυπήματα, βόμβες, μπουυμ

Γ: Ναι

E: Βόμβες. Είχατε βόμβες στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Σχετικά

Γ: (κάτι λένε στα περσικά)

E: Συγγνώμη;

Γ: Στο Αφγανιστάν αυτοί είναι πρόβλημα. Οι Ντοΐς¹⁰⁷ και οι Ταλιμπάν (δεν καταλαβαίνω. Λέει ‘ντις κάτινγκ’)

E: Ωωω

Γ: Ναι

E: Πέθαιναν

Γ: Ναι

E: Ταλιμπάν;

Γ: Ταλιμπάν, Ντοΐς.

Π: Μερικοί πέθαιναν

Γ: Οι Ντοΐς είχαν μαύρο χρώμα

E: Οπότε οι Ταλιμπάν

Γ: Οι Ταλιμπάν λευκό λευκό χρώμα, λευκά λευκά ρούχα

E: Οπότε οι Ταλιμπάν σκότωναν άλλους

Γ & Π: Ναι

E: Και τα αεροπλάνα έριχναν βόμβες;

Γ: Όχι βόμβες

E: Όχι βόμβες μόνο όπλα;

Π: Μερικές μέρες βόμβες

E: Α μερικές μέρες βόμβες. Μερικές. Αλλά το περισσότερο είναι όπλα

Γ & Π: Ναι

E: Σχετικά με την οικονομία στο Αφγανιστάν; Οι άνθρωποι είναι φτωχοί, είναι πλούσιοι, έχουν λεφτά στο Αφγανιστάν;

Γ: Μερικοί από αυτούς έχουν λεφτά και μερικοί δεν έχουν λεφτά

¹⁰⁷ Οργάνωση

E: Σχετικά με τις ασθένειες

Π: Ασθένειες;

E: Ασθένειες. Αρρώστιες. Εάν κάποιος είναι άρρωστος. Υπάρχουν άρρωστοι στο Αφγανιστάν;

Π: Άρρωστοι;

E: Ασθένειες. Αρρώστιες. Όταν είμαι άρρωστος, όταν είμαι άρρωστος. Είναι αυτό το φαινόμενο συχνό;

Γ: Ναι

E: Ναι υπάρχουν πολλοί άνθρωποι άρρωστοι στο Αφγανιστάν

Π: Ναι

E: Και τι κάνει η κυβέρνηση του Αφγανιστάν για αυτό; Τα νοσοκομεία τι κάνουν; Βοηθούν;

Γ: Τα νοσοκομεία ναι. Υπάρχουν 5 γιατροί στο Αφγανιστάν. 1 εκατ. γιατροί από το Αφγανιστάν όλοι ήρθαν εδώ

E: Όλοι ήρθαν εδώ

Π: Ναι

E: Και οι άλλοι; Και πόσοι γιατροί είναι εκεί; Είναι πολλοί ή όχι;

Γ: Όχι πάρα πολλοί

E: Α όχι πολλοί. Εντάξει. Γιατί μεταναστεύσατε;

Π: Τι;

E: Γιατί φύγατε από το Αφγανιστάν;

Π: Στο Αφγανιστάν ο πατέρας μου είχε πρόβλημα

ΕΣΠ: Ο πατέρας σου;

Π: Ναι. Ο πατέρας μου είχε αγοράσει αμάξι και πήγαμε σε άλλη πόλη

E: Ναι

Π: Και οι Ταλιμπάν είπαν ότι «αν ξανάρθεις θα σε σκοτώσουμε»

E: Οπότε το πρόβλημα. Φύγατε λόγω των Ταλιμπάν

Π: Ναι

E: Σας βοήθησε το κράτος ή κάποιος άλλος να φύγετε από το Αφγανιστάν;

Γ: Όχι

E: Συγγνώμη;

Γ: Όχι κανένας

E: Κανένας δεν σας βοήθησε;

Γ: Όχι

E: Φύγατε μόνοι σας

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για το Αφγανιστάν;

Γ: Τα αγγλικά μου δεν είναι καλά. Πρόβλημα

E: Μην ανησυχείτε. Ας μιλήσουμε για τις χώρες πριν την Ελλάδα. Μετά το Αφγανιστάν πήγατε κάπου, που πήγατε;

Π: Μετά το Αφγανιστάν πήγαμε, δεν ξέρω ποια χώρα ήταν

EΣΠ: Δεν ξέρεις ποια χώρα ήταν

Π: Όχι

E: Τουρκία. Πήγατε στην Τουρκία;

Π: Ναι

E: Οπότε Αφγανιστάν

Γ: Πακιστάν, Ιράν,

E: Ιράν

Γ: Τουρκία

E: Α πρώτα πήγατε στο Πακιστάν

Γ: Ναι

E: Μετά στο Ιράν

Γ: Ιράν, Τουρκία

E: Μετά στην Τουρκία και τώρα Ελλάδα

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Και πόσο μείνατε στο Πακιστάν;

Γ: 1-2 μέρες

E: Στο Ιράν;

Γ: 1-2 μέρες

E: 1-2 μέρες. Και στην Τουρκία;

Γ: Τουρκία 5

E: 5 μέρες;

Γ: 5 μέρες

E: 5 μέρες

Γ: Αυτές οι 5 μέρες ήταν μεγάλο πρόβλημα. Αυτό ήταν πρόβλημα, ήταν πρόβλημα

E: Ήσασταν με τα πόδια;

Γ: Ναι

E: Δεν είχατε;

Γ: Πολύ πρόβλημα. Όχι πόδια.

E: Όχι πόδια;

Γ: Όχι.

Ε: Οπότε δεν είχατε αμάξι;

Π: Περπάτημα και λίγο αμάξι, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα και λίγο αμάξι

Ε: Ααα λίγο αμάξι, περπάτημα και λίγο αμάξι, περπάτημα, περπάτημα, λίγο αμάξι.
Εντάξει

Γ: (μιλάει περσικά)

Ε: Οπότε αν κατάλαβα σωστά φύγατε από το Αφγανιστάν, πήγατε στο Πακιστάν για 2 μέρες,

Γ: Ναι

Ε: Φύγατε από το Πακιστάν στο Ιράν για 2 μέρες,

Γ: Ναι, ναι.

Ε: Μετά πήγατε στην Τουρκία για 5 μέρες

Γ: 5 μέρες

Ε: Και όλο αυτό το κάνατε με

Γ: (μιλάει περσικά)

Ε: Συγγνώμη; Και όλο αυτό το κάνατε με αμάξι και περπάτημα. Αμάξι, περπάτημα, περπάτημα, περπάτημα

Γ: Ναι

Π: Όχι αμάξι. Λίγο αμάξι

Ε: Λίγο, α λίγο. Εντάξει

Π: Όταν η αστυνομία ερχόταν πηγαίναμε με τα πόδια. Όταν δεν ερχόταν πηγαίναμε με το αμάξι

Γ: Εντάξει. Ήταν δικό σας αμάξι;

Π: Όχι

Ε: Δε ήταν δικό σας αμάξι. Το δανειστήκατε;

Π: Τι;

Ε: Το δανειστήκατε;

Γ: Δανειστήκαμε;

Ε: Το αγοράσατε; Πάμε στην επόμενη μην ανησυχείτε. Όταν ήσασταν στο Πακιστάν πως συμπεριφέρονταν οι άνθρωποι από το Πακιστάν σε εσάς;

Γ: Μεγάλο πρόβλημα

Ε: Είχατε πρόβλημα

Γ: Ναι. Αυτό το μεγάλο πρόβλημα. Το πρόβλημά μου. Πακιστάν, Ιράν

Ε: Ναι

Γ: Και αυτή η αστυνομία

Ε: Η αστυνομία σε εσάς;

Γ: Ναι. Ο σύζυγός μου

Ε: Α χτυπήματα, χτυπήματα

Γ: Χτυπήματα

Ε: Βία. Εντάξει

Γ: Ναι

Ε: Και στην Τουρκία;

Γ: Βάρκα και έσπασε.

Ε: Συγγνώμη;

Π: Η βάρκα έσπασε

Ε: Οπότε από την Τουρκία στην Ελλάδα ήρθατε με βάρκα;

Γ: Ναι

Ε: Και με τους Τούρκους. Είχατε πρόβλημα με τους Τούρκους;

Γ: Με κάθε αστυνομία σε κάθε χώρα είχαμε πρόβλημα

Ε: Αλλά οι άλλοι άνθρωποι, όχι η αστυνομία, οι άλλοι είχαν πρόβλημα με εσάς;

Π: Όχι. Μερικοί από αυτούς ναι, φώναζαν την αστυνομία

Ε: Α μερικοί από αυτούς

Π: Ναι

Ε: Εντάξει. Και στο Πακιστάν και στο Ιράν και στην Τουρκία;

Π: Ναι

Ε: Και σε αυτές τις χώρες δουλεύατε;

Π: Σε αυτή;

Ε: Όχι. Στο Πακιστάν, στο Ιράν, στην Τουρκία δουλεύατε;

Π: Όχι

Ε: Όχι. Οπότε δεν βγάζατε δικά σας λεφτά. Εντάξει. Έχει το Αφγανιστάν πρεσβεία σε εκείνες τις χώρες;

Π: Πρεσβεία;

Ε: Πρεσβεία. Όπως το κράτος, η κυβέρνηση. Δεν ξέρεις τι είναι η κυβέρνηση. Εντάξει πάμε στην επόμενη

Γ: Αυτό είναι το πρόβλημά μου, αυτό, η οικογένειά μου

Ε: Βάρκα, ναι. Ήρθατε από την Τουρκία στην Ελλάδα με βάρκα και έσπασε

Γ: Ναι. Αστυνομία

Ε: Και μετά κολυπήσατε

Γ: Ναι, ναι

E: Εντάξει. Έχετε wi-fi για μετάφραση; Ξέρετε τι σημαίνει αυτή η λέξη; Δικαιώματα;

(περιμένουμε λίγο)

Αυτό είναι αγγλικά

Π: Ναι

EΣΠ: Δώσε μου, δώσε μου. Ξανά (κοιτάμε το κινητό)

Π: Για ποιον;

E: Συγγνώμη;

Π: Για ποιον;

E: Ξέρετε τα δικαιώματά σας σε αυτές τις χώρες;

Π: Στο Αφγανιστάν;

Γ: Ναι. Στο Ισλάμ

E: Ναι

Γ: Οι γυναίκες, οι άντρες έχουν

E: Έχουν δικαιώματα

Π: Ναι

E: Στο Ισλάμ;

Π: Ναι

E: Τι δικαιώματα;

Γ: Οι γυναίκες δεν μπορούν να δουλεύουν τόσο πολύ

E: Συγγνώμη, συγγνώμη;

Γ: Όπως οι άντρες

E: Α οι γυναίκες δεν μπορούν να δουλεύουν τόσο πολύ όσο οι άντρες

Γ: Ναι

E: Οπότε οι γυναίκες στο Αφγανιστάν έχουν πρόβλημα σωστά;

Π: Ναι

E: Αλλά οι άντρες όχι

Π: Οι άντρες όχι. Οι άντρες έχουν πρόβλημα με τους Ταλιμπάν.

E: Με τους Ταλιμπάν

Π: Ναι

E: Εντάξει. Και στο Πακιστάν, Ιράν, Τουρκία, η γυναίκα έχει πρόβλημα;

Γ: Όχι

E: Όχι;

Γ: Όχι

E: Είναι καλύτερα από το Αφγανιστάν;

Γ: Ναι καλύτερα από το Αφγανιστάν (παραμένω επιφυλακτικός για τον αν κατάλαβε ότι αναφέρομαι αποκλειστικά στις γυναίκες)

E: Εντάξει αν δεν καταλαβαίνετε κάτι πείτε μου να το εξηγήσω εντάξει;

Π: Ναι

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για το Πακιστάν, Ιράν, Τουρκία;

Γ: Όχι απλά η αστυνομία είναι τόσο μεγάλο πρόβλημα

E: Συγγνώμη τόσο;

Π: Με την αστυνομία

E: Είχατε πρόβλημα με την αστυνομία

Γ & Π: Ναι

E: Όχι με όλες τις χώρες

Π: (δεν ακούγεται καλά)

E: Εντάξει οπότε η αστυνομία είναι το πρόβλημα. Ποια χώρα είναι καλύτερη από αυτές; Πακιστάν, Ιράν, Τουρκία; Ποια είναι καλύτερη;

Γ: Όχι καλύτερη

E: Όχι, όχι

Γ: Χαχα. Το ίδιο πρόβλημα

E: Το ίδιο πρόβλημα. Εντάξει. Ας μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Πριν από εδώ ήσασταν σε άλλο προσφυγικό καταυλισμό;

Π: Ναι

E: Πού;

Γ: Σερβία

E: Πού;

Γ: Σερβία

E: Σερβία

Π: Ναι

Γ: Από τη Σερβία ήρθαμε εδώ

E: Ήρθατε από τη Σερβία εδώ;

Π: Όχι, όχι, όχι. Από την Ελλάδα στη Σερβία

EΣΠ: Μάλλον δεν με καταλαβαίνεις. Ξέρεις τι είναι προσφυγικός καταυλισμός;

Π: Ναι όπως εδώ

EΣΠ: Όπως εδώ. Πριν από εδώ είπατε πως ήσασταν αλλού;

Π: Ναι.

E: Που στη Μυτιλήνη, στη Λέσβο;

Γ: Στη Σερβία (κάτι λένε στα περσικά). Κόσσοβο

Π: Κόσσοβο

Ε: Κόσσοβο. Εδώ στην Ελλάδα;

Π: Ναι

Ε: Που;

Π: Ήμασταν πρώτα, ξέχασα το όνομα του καταυλισμού. (μιλάνε περσικά και με τον πατέρα). Ήμασταν στα Οινόφυτα.

Ε: Οινόφυτα;

Γ & Π: Ποιο νησί; Λέσβος, Κως, Σάμος;

Γ: (μιλάει στον άντρα της στα περσικά). Λέσβος.

Ε: Λέσβος;

Γ: Ναι

Ε: Πρώτα ήσασταν στη Λέσβο και μετά εδώ

Γ & Π: Ναι

Ε: Και πόσο καιρό ήσασταν στη Λέσβο;

Γ: 5 μέρες

Ε: 5 μέρες και μετά ήρθατε εδώ

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Και εδώ πόσο καιρό είστε στο;

Γ: 3 χρόνια

Ε: 3 χρόνια. Οπότε ήσασταν 5 μέρες στη Λέσβο και μετά 3 χρόνια στη Μαλακάσα

Γ: Οινόφυτα.

Α¹⁰⁸: Ροντσόνα.

¹⁰⁸ Ο άντρας της

E: Συγγνώμη;

A: Ροντσόνα καταυλισμός, Ροντσόνα

Π: Ροντσόνα, Οινόφυτα, Οινόφυτα και μετά

E: Εδώ;

Π: Ναι

E: Οπότε ήσασταν πρώτα στη Λέσβο, μετά σε άλλο καταυλισμό και μετά εδώ.

Π: Ναι

E: Στον άλλον καταυλισμό πόσο καιρό ήσασταν;

Π: 1 μήνα

E: 1 μήνα

A: Ροντσόνα

Π: 1 μήνα στο Ροντσόνα και στα Οινόφυτα 1 χρόνο

E: Οπότε 5 μέρες στη Λέσβο

Π: 5 μέρες

E: Ναι 5 μέρες, 5 μέρες, εντάξει. Μετά πήγατε σε άλλο καταυλισμό

Π: Ναι

E: Ποιο είναι το όνομα του άλλου καταυλισμού θυμάστε;

A: Ροντσόνα. (μιλάνε περσικά)

Π: Κάπου εδώ γύρω

E: Κάπου εδώ εντάξει. Πόσο καιρό εκεί;

Π: 1 μήνα

E: 1 μήνα και εδώ είστε 3 χρόνια

Π: Ναι

E: Και έχετε κάνει αίτηση ασύλου;

Π: Τι;

E: Έχετε κάνει αίτηση ασύλου για πρόσφυγες; Θέλετε να το γράψω; (μου δίνουν το κινητό)

Γ: Ναι

E: Ναι

Γ: Αυτό τον χρόνο

E: Αυτό τον χρόνο;

Γ: Ναι

Π: Και εδώ και στη Σερβία

E: Ήσασταν στη Σερβία πριν από εδώ;

Π: Όχι. Μετά τη Λέσβο ήρθαμε εδώ.

E: Ναι

Π: Μετά την Ελλάδα πήγαμε στη Σερβία, μετά τη Σερβία πήγαμε στη Βοσνία

E: Στην;

Π: Βοσνία

E: Βοσνία ναι. Αλλά είστε εδώ τώρα

Π: Είμαστε εδώ επειδή μας απέλασαν

E: Οπότε θέλετε να πάτε στη Σερβία. Δεν ήσασταν πριν σωστά;

Π: Ήμασταν πριν στη Σερβία.

E: Αα

Π: Μετά στη Βοσνία και επιστρέψαμε εδώ

E: Αααα τώρα κατάλαβα, συγγνώμη, εντάξει. Και πότε πήγατε στη Σερβία;

Γ: Ήμασταν στη Σερβία 1 χρόνο και 5 μήνες

Ε: 1 χρόνο και 5 μήνες. Στη Βοσνία;

Γ: 4 μήνες

Ε 4 μήνες και μετά ήρθατε εδώ.

Γ: (μιλάει περσικά)

Ε: Οπότε Θα σας τα ξαναπώ επειδή. Πρώτα ήρθατε στην Ελλάδα,

Π: Ναι

Ε: Μείνατε 5 μέρες στη Λέσβο

Π: Ναι

Ε: Ναι. Μετά πήγατε σε άλλο καταυλισμό. Μου είπατε 1 μήνα

Π: Ναι

Ε: Και μετά ήρθατε εδώ ή πήγατε στη Σερβία;

Π: Όχι πήγαμε στα Οινόφυτα και μετά από τα Οινόφυτα πήγαμε στη Σερβία

Ε: Οινόφυτα;

Π: Οινόφυτα

Ε: Τι είναι τα Οινόφυτα;

Π: Καταυλισμός

Ε: Α καταυλισμός Οινόφυτα

Π: Ναι

Ε: Πήγατε στα Οινόφυτα, μετά στη Σερβία, μετά στη Βοσνία και μετά εδώ στη Μαλακάσα

Π: Ναι

E: Εντάξει, εντάξει. Τώρα κατάλαβα. Πως ήταν οι συνθήκες διαβίωσης στους καταυλισμούς; Σας αρέσουν οι καταυλισμοί;

Π: Αυτός ο καταυλισμός;

E: Όχι όλοι οι καταυλισμοί μου μείνατε

Γ: Στη Σερβία και τη Βοσνία οι καταυλισμοί ήταν καλοί

E: Ναι

Γ: Για τους πρόσφυγες

E: Ναι

Γ: Οι καταυλισμοί στην Ελλάδα δεν είναι καλοί. Στη Σερβία οι γιατροί καλοί

E: Ναι

Γ: Μας δίνανε ρούχα. Κάθε μέρα μας δίνανε ρούχα, φαγητό

E: Ναι στη Σερβία.

Γ: Σερβία

E: Και στη Βοσνία;

Γ: Στη Βοσνία οι μουσουλμάνοι καλοί

E: Εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Στην Ελλάδα καλά αλλά σε αυτόν τον καταυλισμό όχι καλά. Αυτός ο καταυλισμός όχι καλό

E: Εδώ στη Μαλακάσα;

Γ: Εδώ στη Μαλακάσα όχι καλά. Δεν έχουμε γιατρούς. Είναι πρόβλημα

E: Στη Λέσβο σας άρεσε;

Π: Όσοχι

Γ: Στη Λέσβο όχι καλά

E: Όχι καλά

Γ: Χαχα

E: Στα άλλα σας άρεσε;

Γ: Στα Οινόφυτα ήταν καλά

E: Καλά. Και εδώ όχι καλά

Γ: Όχι

E: Εντάξει. Πηγαίνετε σχολείο ή κάτι άλλο για να μάθετε ελληνικά;

Γ: Όχι

EΣΠ: Εσύ;

Π: Ναι

E: Ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνεται από τους διαχειριστές του καταυλισμού;

Π: Διαχειριστές;

E: Οι Έλληνες που δουλεύουν εδώ πως σας συμπεριφέρονται; Είναι καλοί άνθρωποι;

Γ: Αυτοί οι άνθρωποι όχι

E: Αυτοί οι άνθρωποι που δουλεύουν εδώ

Γ: Όχι καλοί

E: Όχι καλοί;

Γ: Τσου, τσου

E: Μιλάτε με αυτούς;

Γ: Οι γιατροί είναι το πρόβλημα. Μερικά προβλήματα

E: Συγγνώμη;

Γ: Πρόβλημα

E: Ο καθένας έχει πρόβλημα; Με τους ανθρώπους που δουλεύουν εδώ;

Γ: Καλό

E: Συγγνώμη;

Γ: Καλό. Είμαι καλά

E: Εδώ είναι; Για να με καταλάβετε. Είμαι Έλληνας και δουλεύω εδώ, για παράδειγμα. Πως νιώθετε για εμένα; Νιώθετε πως είμαι καλός, νιώθετε πως θα σας βοηθήσω ή όχι;

Γ: Μεγάλο πρόβλημα με τον καταυλισμό.

E: Έχετε πρόβλημα;

Π: Ναι

E: Εντάξει

Π: Τόσο μεγάλο

Γ: Δεν έχει γιατρούς, αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα

E: Οι γιατροί;

Γ: Ναι. Δεν έχουμε ασθενοφόρα. Ο σύζυγός μου είχε πρόβλημα. Δεν έχουμε ασθενοφόρα, δεν έχουμε χάπια. Αυτό είναι πρόβλημα

E: Α αυτό είναι πρόβλημα

Γ: Ναι

E: Αλλά οι άνθρωποι είναι καλοί εδώ;

Γ: Ναι οι άνθρωποι καλοί

E: Οι άνθρωποι που δουλεύουν εδώ είναι καλοί;

Γ: Ναι

E: Οπότε για να καταλάβω οι άνθρωποι που δουλεύουν εδώ είναι καλοί με εσάς σωστά;

Γ: Ναι

Ε: Ναι. Αλλά εάν κάποιος έχει πρόβλημα δεν υπάρχουν. Εάν κάποιος έχει πρόβλημα δεν υπάρχουν φάρμακα. Εντάξει πάμε στην επόμενη ερώτηση. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για εδώ, για τον καταυλισμό;

Γ: (περιμένουμε λίγα λεπτά).

Ε: Έχετε φίλους εδώ στον καταυλισμό;

Γ: Ναι

Ε: Έχετε φίλους από το Αφγανιστάν, τη Συρία, το Πακιστάν;

Γ: Αφγανιστάν

Ε: Εδώ;

Γ: Όλοι είναι από το Αφγανιστάν

Ε: Όλοι είναι από το Αφγανιστάν; Από το Πακιστάν όχι;

Γ: Από το Πακιστάν όχι. Από το Ιράν

Ε: Έχετε φίλους εδώ από το Ιράν;

Γ: Λίγους

Ε: Είναι λίγοι εδώ από το Ιράν ή έχετε λίγους φίλους από το Ιράν;

Γ: Όχι. Γεμάτο από Αφγανούς. Αυτοί είναι φίλοι μου

Ε: Όλο είναι Αφγανούς. Εντάξει,. Και είστε φίλοι εδώ

Γ: Ναι

Ε: Έχετε μερικά προβλήματα με άλλους ανθρώπους από το Πακιστάν, το Ιράν, το Ιράκ, τη Συρία;

Γ: Όχι πρόβλημα

Ε: Είναι καλοί;

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για εδώ, τον καταυλισμό;

Γ: Όχι

E: Ας μιλήσουμε σχετικά με την Ελλάδα. Πότε ήρθατε εδώ στην Ελλάδα;

Γ: 2016

E: 2016 εντάξει.

A: (μιλάει περσικά)

E: Τότε ήρθατε στην Ελλάδα

Γ: Ναι. Μάρτιο.

E: Ναι. Μετά πήγατε στη Σερβία

Π: Όχι μένουμε εδώ

E: Μου είπατε πως από την Τουρκία ήρθατε στην Ελλάδα

Γ & Π: Ναι

E: Στη Λέσβο. Μετά εδώ, μετά πήγατε στη Σερβία, μετά στη Βοσνία και μετά επιστρέψατε στην Ελλάδα

Π: 5 μήνες είμαστε εδώ

E: Α οπότε. Οπότε πρώτα ήρθατε το 2016 στην Ελλάδα

Γ: Ναι

E: Και μετά

Π: Μένουμε στη Λέσβο

E: Ναι

Π: Για 5 μέρες

E: Ναι, ναι θυμάμαι. Αλλά επιστρέψατε στην Ελλάδα πριν 5 μήνες

Γ: Ναι

E: Όταν ήρθατε στην Ελλάδα είχατε ταυτότητα, διαβατήριο ή κάτι άλλο;

Γ: Είχαμε διαβατήριο από το Αφγανιστάν

E: Από το Αφγανιστάν, εντάξει. Και έλεγε το όνομά σας, την ηλικία, οτιδήποτε.
Λίγες ερωτήσεις και τελειώσαμε, μην ανησυχείτε.

Γ: Κανένα πρόβλημα

E: Ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνετε από τους Έλληνες πολίτες; Σας αρέσουν οι Έλληνες;

Γ: Ναι

E: Ναι. Σας βοηθούν; Οι Έλληνες πολίτες όχι αυτοί που δουλεύουν εδώ. Οι άλλοι έξω

Γ: Καλοί άνθρωποι

E: Σας βοηθούν;

Γ: Ναι

E: Είναι καλοί άνθρωποι. Εντάξει. Έχετε δουλέψει εδώ στην Ελλάδα; Είχατε επάγγελμα εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Δουλειά όχι.

E: Έχετε τα δικά σας λεφτά εδώ;

Γ: Ναι

E: Τα δικά σας λεφτά.

Γ & Π: (μιλάνε μεταξύ τους)

E: Μου είπατε πως δεν δουλεύετε εδώ στην Ελλάδα αλλά έχετε τα δικά σας λεφτά.

Π: Ναι

E: Πώς; Αν δεν δουλεύετε πως έχετε τα δικά σας λεφτά;

Γ: Σε αυτό τον καταυλισμό μας δίνουν κάρτα

E: Α σας δίνουν κάρτα. Εντάξει. Και στέλνετε μερικά από αυτά τα λεφτά στην πατρίδα σας ή;

Π: Όχι στέλνουμε στον θείο μου

ΕΣΠ: Στον θείο σου;

Π: Ναι

ΕΣΠ: Ναι. Πού είναι ο θείος σου;

Π: Στο Αφγανιστάν

ΕΣΠ: Στέλνετε λεφτά στον θείο σου. Εντάξει

Π: Επειδή έχει κρύο στο Αφγανιστάν και δεν έχει

ΕΣΠ: Δεν έχει λεφτά;

Π: Όχι δεν έχει να

Γ: Ζέστη

Π: Δεν έχει να (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'του οσκούλ' Μιλάει με τη μητέρα του).
Επειδή ο θείος μου είναι άρρωστος

E: Α άρρωστος. Εντάξει, εντάξει. Οπότε στέλνετε λεφτά στο Αφγανιστάν επειδή ο θείος σας είναι άρρωστος. Εντάξει. Είστε πρόσφυγες;

Π: Ναι

E: Ναι πρόσφυγες. Ξέρετε τα δικαιώματά σας ως πρόσφυγες;

Γ: Για τους πρόσφυγες από άλλη χώρα

E: Συγγνώμη;

Γ: Από άλλη χώρα

E: Ναι

Γ: Από (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'ρικαμαϊντέρ')

E: Εντάξει. Θέλετε να μείνετε εδώ στην Ελλάδα για πάντα;

Γ: Όχι. (δεν καταλαβαίνω αλλά νομίζω πως λέει πως η Ελλάδα δεν έχει λεφτά. Τα λόγια της ήταν ‘νόου γκρις μι μάνεϊ’)

E: Συγγνώμη;

Γ: Ναι

E: Μείνετε για πάντα

Π: Ναι

Γ: Εντάξει. Και ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε για τον εαυτό σας;

Π: Τι;

EΣΠ: Ξέρεις τι είναι στόχοι;

E: Τι θέλετε να κάνετε στη ζωή σας;

(έρχεται ένα παιδί για να μεταφράσει την ερώτηση που την διαβάζει)

Τι θέλετε να κάνετε μετά στη ζωή σας; Θέλετε να δουλέψετε, να πάτε σχολείο, θέλετε να;

Γ: Να δουλέψω

E: Θέλετε να δουλέψετε. Θέλετε να πάτε σχολείο;

Γ: Όχι

E: Όχι, εντάξει. Θεωρείτε ότι μπορείτε να βοηθήσετε την Ελλάδα εδώ;

Γ: Ναι

E: Ναι. Εντάξει. Συνοπτικά θεωρείτε ότι η μετανάστευση από το Αφγανιστάν στο Πακιστάν, από το Πακιστάν στο Ιράν, από το Ιράν στην Τουρκία και από την Τουρκία στην Ελλάδα σας βοήθησε; Θεωρείτε ότι η μετανάστευση σας βοήθησε;

Γ: Όχι

E: Όχι; Ήσασταν

Φ¹⁰⁹: Είναι μόνοι

E: Συγγνώμη;

Φ: Μόνοι

E: Ήσασταν καλύτερα στο Αφγανιστάν ή εδώ;

Γ: Εδώ

E: Είναι τα πράγματα όπως τα αναμένατε εδώ;

Γ: Όχι

E: Όχι; Πιστεύατε ότι θα ήταν καλύτερα αλλά δεν είναι;

Γ: Είμαστε στον καταυλισμό

E: Συγγνώμη;

Γ: Είμαστε σε καταυλισμό

E: Είσαστε σε καταυλισμό. Και σας αρέσει εδώ στον καταυλισμό; Όχι, μου είπατε όχι

Γ: (δεν ακούγεται καλά)

E: Εντάξει. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ: (μιλάει περσικά)

E: Εντάξει. Σας ευχαριστώ πολύ

(Διάρκεια: 51 λεπτά, 50 δευτερόλεπτα)

Σ4¹¹⁰

E¹¹¹: Από πού κατάγεστε;

Γ¹¹²: Αφγανιστάν

¹⁰⁹ Ένας φίλος του παιδιού που μεταφράζει

¹¹⁰ Η επικοινωνία έγινε στα αγγλικά μέσω του συζύγου της. Όλες οι ερωτήσεις αφορούσαν τη γυναίκα αλλά σε πολλές και ειδικά εκείνες που ήταν γενικού τύπου (π.χ. οικονομική κατάσταση της οικογένειας, χώρες από τις οποίες πέρασαν, κτλ), απαντούσε ο σύζυγος και η γυναίκα συμφωνούσε. Παρόλο που το θέμα μας είναι η γυναικεία μετανάστευση, η απάντησή του μας καλύπτει καθώς αφορά και τη σύζυγό του η οποία αποδεχόταν τα λεγόμενά του.

¹¹¹ E: Εγώ

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 27

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Παντρεμένη

E: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Λύκειο

E: Μένετε σε πόλη ή χωριό;

A¹¹³: Πού;

E: Στο Αφγανιστάν

A: Πόλη

E: Πόλη

A: Ναι

E: Εντάξει. Δουλεύατε εκεί;

Γ: Όχι. Απλά για λίγους μήνες δούλεα σε κέντρο ομορφιάς

E: Κέντρο ομορφιάς

A: Ναι

E: Εντάξει

A: Κέντρο ομορφιάς μόνο για γυναίκες

EΣΑ¹¹⁴: Δουλεύατε εκεί;

A: Ναι

¹¹² Γ: Γυναίκα

¹¹³ A: Ο σύζυγός της

¹¹⁴ EΣΑ: Ερώτηση στον σύζυγό της

E: Συνοπτικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση; Είχατε πρόβλημα στην οικογένεια, είχατε λεφτά;

A: Όχι δεν είχαμε κανένα οικονομικό πρόβλημα

E: Δεν είχατε

A: Ναι

E: Εντάξει. Ποιες είναι οι ασχολίες της εντός του σπιτιού και εκτός; Για παράδειγμα εντός του σπιτιού μαγείρευε, καθάριζε, έπλενε;

A: Στο Αφγανιστάν αυτές οι δουλειές είναι μόνο για γυναίκες

E: Είναι μόνο για γυναίκες;

A: Ναι

E: Μόνο για γυναίκες. Εντάξει. Και έξω από το σπίτι; Κάνετε κάτι; Για παράδειγμα πηγαίνατε για καφέ, σινεμά, για;

Γ: Όχι

A: Ξέρεις γιατί; Η κατάσταση δεν είναι καλή εκεί. Τις ελεύθερες ώρες και επιπλέον πριν παντρευτούμε

E: Ναι

A: Δούλευε για λίγους μήνες σε κέντρο ομορφιάς και μετά που παντρευτήκαμε ήταν μόνο στο σπίτι

E: Α εντάξει. Άρα δούλευε πριν παντρευτείτε

A: Ναι

E: Και μετά ήταν μόνο στο σπίτι

A: Ναι

E: Εντάξει. Για τις γυναίκες ποιο είναι το πιο κοινό επάγγελμα;

A: Στο Αφγανιστάν;

E: Ναι

A: (κάτι λέει αλλά δεν ακούγεται καλά)

E: Συγγνώμη;

A: Μόνο στο Αφγανιστάν είναι (δεν καταλαβαίνω αλλά νομίζω πως αφορά τον έρωτα. Λέει 'χάνει πλιζ')

E: Μόνο στο Αφγανιστάν. Για παράδειγμα μου είπατε πως πριν παντρευτείτε δούλευε σε κέντρο ομορφιάς

A: Ναι

E: Αυτό είναι σύνηθες και για άλλες γυναίκες;

A: Σας είπα. Μερικοί άνθρωποι επιθυμούν να κάνουν μία δουλειά, μερικοί

E: Α

A: Διαφορετικά (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'φίμπρεϊντ')

E: Άρα υπάρχουν πολλές δουλειές που μπορούν να κάνουν οι γυναίκες εκεί

A: Όχι. Οι γυναίκες λίγο, λίγο να το κάνουν αυτό ή να πάρουν δουλειά οπουδήποτε επειδή η κατάσταση δεν είναι καλή

E: Ναι

A: Υπάρχουν πολλά προβλήματα για τις γυναίκες επειδή δεν μπορούν να πάνε πολλές φορές έξω από το σπίτι

E: Αυτό είναι πρόβλημα μόνο για τις γυναίκες;

A: Ναι

E: Αλλά οι άντρες μπορούν να βγαίνουν έξω

A: Ναι, ναι

E: Εντάξει. Οπότε νομίζω πως στις δουλειές και την πολιτική προτιμούν άντρες από τις γυναίκες. Σωστά;

A: Μερικοί από αυτούς

E: Στην κυβέρνηση του Αφγανιστάν υπάρχουν γυναίκες;

A: Ναι αλλά λίγες

E: Λίγες.

A: Ναι

E: Οι περισσότεροι είναι άντρες

A: Ναι, ναι

E: Εντάξει

A: Για παράδειγμα περισσότερο από 99% είναι άντρες, λιγότερο από 1% είναι γυναίκες

E: Εντάξει. Πόσο λαμβάνεται μία άποψη μιας γυναίκας σε σχέση με του άντρα;

A: Λαμβάνεται;

E: Για παράδειγμα εάν είμαι γυναίκα και λέω κάτι. Εάν είσαι άντρας και λες κάτι η γνώμη σου είναι μεγαλύτερη από της γυναίκας σωστά;

A: (δεν καταλαβαίνει και επαναλαμβάνω)

E: Εάν μία γυναίκα έχει μία άποψη εντάξει;

A: Ναι

E: Εάν μία γυναίκα κάνει αυτό και ο άντρας λέει μην το κάνεις αυτό. Στο τέλος ο άντρας ή γυναίκα έχει δίκιο;

A: Καταλαβαίνω τι εννοείς. Στο Αφγανιστάν οι γυναίκες δεν μπορούν να κάνουν τίποτα χωρίς την άδεια του συζύγου

E: Α εντάξει

A: Ναι

E: Εντάξει

A: Αυτό είναι το πρόβλημα. Οτιδήποτε για παράδειγμα ο σύζυγος κοιτάει και η γυναίκα του το κάνει αυτό. Δεν μπορούν να κάνουν οτιδήποτε χωρίς την άδεια του συζύγου, του πατέρα, των αντρών

E: Των αδερφών.

A: Ναι

E: Εντάξει, εντάξει. Πότε παντρευτήκατε;

Γ: Παντρευτήκαμε πριν 8 χρόνια

E: Πριν 8 χρόνια

A: Ναι

E: Και πότε γεννήσατε το παιδί;

Γ: Ο γιος μου είναι 7 χρονών

E: Οπότε πριν 7 χρόνια

A: Ναι

E: Και τα υπόλοιπα; Μου είπατε 3

A: Όχι. 5 και 3

E: Ποια είναι τα δικαιώματα της γυναίκας στην κοινωνία και την πολιτική στο Αφγανιστάν. Μου είπατε πως οι γυναίκες δεν έχουν δικαιώματα στο Αφγανιστάν σωστά;

(Προφορικά μπερδεύει το right:δικαίωμα με το write:γράφω και τον ξάφνιασε η ερώτηση. Έτσι, του την δείχνω για να καταλάβει. Την διαβάζει.)

A: Εννοείς πως είναι η ελευθερία για τις γυναίκες;

E: Ναι, ναι, ναι, ναι

A: Δεν είναι καλή στο Αφγανιστάν;

E: Για παράδειγμα εάν μία γυναίκα θέλει να πάει έξω για καφέ πρέπει να ρωτήσει τον σύζυγό της

A: Δεν επιτρέπεται στις γυναίκες να πάνε μόνες έξω για παράδειγμα στο εστιατόριο.

E: Ναι

A: Για παράδειγμα για καφέ, για παράδειγμα για ψώνια

E: Ναι, ναι

A: Δεν τους επιτρέπεται.

E: Αλλά εάν ο σύζυγος πει «ναι μπορείς να πάς»;

A: Δεν έχει σημασία. Κανένα πρόβλημα

E: Α κανένα πρόβλημα. Εντάξει

A: Ξέρεις το πρόβλημα είναι πως οι άνθρωποι στο Αφγανιστάν για παράδειγμα όταν ένα κορίτσι, μία γυναίκα πάνε μόνες για ψώνια να αγοράσουν κάτι, να πάνε μόνες στην πόλη οι άλλοι άνθρωποι λένε «Ωωω τι όμορφες γυναίκες, κορίτσια». Για αυτό

E: Εντάξει

A: Δεν μπορούν να πάνε μόνες στην πόλη

E: Και σχετικά με τη βία εναντίον των γυναικών; Ξέρεις τι είναι βία;

A: Βία

E: Βία, (χτυπάω το χέρι να το καταλάβουν) χτύπημα. Για παράδειγμα εάν ένας άντρας χτυπάει μία γυναίκα.

A: Ναι

E: Αυτό συμβαίνει στο Αφγανιστάν;

A: Ναι, πολλές φορές

E: Πολλές φορές

A: Ναι. Δεν είναι το ίδιο με την Ευρώπη αλλά λίγο καλύτερα. Δεν μπορούμε να χτυπάμε άλλες γυναίκες στο δρόμο, έξω. Δεν μπορούμε να χτυπάμε άλλες γυναίκες

E: Αλλά για παράδειγμα. Σε άλλες γυναίκες δεν μπορείς να κάνεις οτιδήποτε

A: Ναι, ναι

E: Αλλά εάν για παράδειγμα είναι σύζυγός μου ή αδερφή σου αυτό συμβαίνει;

A: Στην οικογένεια ναι

E: Οπότε μόνο στην οικογένεια

A: Μόνο στην οικογένειά μπορείς να το κάνεις αυτό αλλά για παράδειγμα εάν δεν ξέρω για την γυναίκα δεν μπορώ να δημιουργήσω πρόβλημα

E: Εάν κάποιος άλλος άντρας χτυπήσει για παράδειγμα τη σύζυγό σου, την αδερφή σου

A: Κανένας δεν μπορεί να το κάνει αυτό

E: Κανένας, εντάξει.

Γ & A: (μιλάνε περσικά)

E: Μιλώ γενικά για το Αφγανιστάν όχι για εσάς

A: Ναι καταλαβαίνω

E: Γενικά

A: Αλλά έχουμε μερικά άτομα που δεν είναι σαν άνθρωποι. Μπορεί να το κάνουν αυτό

E: Εντάξει

A: Για παράδειγμα οι Ταλιμπάν. Καμία γυναίκα, κανένας δεν μπορεί να βγει έξω. Επειδή για παράδειγμα όταν μία γυναίκα θέλει να βγει έξω οι Τάλιμπαν μπορεί να πουν σε αυτή «Γιατί βγήκες από το σπίτι; Πρέπει να δουλεύεις. Το σπίτι είναι για τις γυναίκες. Οι γυναίκες δεν επιτρέπεται να έρχονται έξω. Πρέπει να μένουν στο σπίτι τους»

E: Ξέρετε τι είναι έθιμα;

A: Έθιμα;

E: Αυτό (του το δείχνω στο χαρτί). Όπως η παράδοση

A: Για γυναίκες στην πατρίδα μας;

E: Ναι. Έθιμα, παραδόσεις μόνο για γυναίκες;

A: Εννοείς πώς να πάω σε άλλο σπίτι οικογένειας

E: Ναι

A: Ή κάποιος να έρχεται σπίτι σου

E: Ναι. Όπως αυτό. Όταν παντρεύεσαι η γυναίκα πηγαίνει για παράδειγμα με άλογο. Πάμε σε άλλη ερώτηση επειδή είναι λίγο δύσκολη, δεν μπορώ να την εξηγήσω πολύ. Συγγνώμη. Όταν δούλευε στο κέντρο ομορφιάς είχε τα δικά σας λεφτά;

A: Όχι δούλευε εκεί δωρεάν

E: Δωρεάν;

A: Ναι. Επειδή έκανε πρακτική

E: Πρακτική;

A: Σαν το σχολείο για παράδειγμα

E: Α ναι, ναι. Για το σχολείο

A: Ναι. Και εκείνο το κέντρο ομορφιάς υποστηριζόταν από τον Καναδά

E: Από τον Καναδά ναι. Και πόσο καιρό δούλευε εκεί;

A: Πόσο καιρό;

E: Πόσο καιρό ναι

Γ: 1 χρόνο

E: Εντάξει. Οπότε δεν είχε τα δικά της λεφτά

A: Όχι, όχι, όχι, όχι. Δούλευε εκεί χωρίς λεφτά

E: Εντάξει. Και άλλες γυναίκες που είχαν την δικιά τους δουλειά; Νομίζω πως είχαν τα δικά τους λεφτά

A: Τώρα καταλαβαίνω το εννοείς. Στο Αφγανιστάν όταν οι γυναίκες δουλεύουν έξω για μισθό πρέπει να δίνουν το μισθό τους στο σύζυγό τους

E: Ααα, ναι, αυτό ακριβώς. Εντάξει

A: Δεν επιτρέπεται στις γυναίκες να διαχειριστούν για τον εαυτό τους. Πρέπει να επιτρέψουν τα λεφτά στον σύζυγό τους

E: Εντάξει. Υπάρχουν δουλειές που απασχολούνται γυναίκες και άντρες; Για παράδειγμα αν οι γυναίκες κάνουν μία δουλειά και οι άντρες κάνουν την ίδια η αμοιβή τους είναι ίση; Για παράδειγμα εάν ο μισθός μιας γυναίκας είναι

A: Ξεχωριστός και ο μισθός του άντρα είναι ξεχωριστός;

E: Ναι. Είναι το ίδιο, είναι ίδιος ο μισθός του άντρα και της γυναίκας;

A: Όχι είναι διαφορετικός (χτύπησε το κινητό μου και διακόψαμε λίγο). Για μερικούς ο μισθός είναι ίδιος και για μερικούς όχι ίδιος. Επειδή για παράδειγμα είσαι ο διευθυντής και εκείνη δεν είναι διευθυντής.

E: Τι; Διευθ;

A: Διευθυντής

E: Διευθυντής ναι ναι

A: Για παράδειγμα ο σύζυγός της είναι διευθυντής και ο μισθός του είναι 1000\$ και η σύζυγος δεν είναι διευθυντής ο μισθός της είναι 500-600\$

E: Αλλά αν είναι η γυναίκα διευθύντρια ο μισθός είναι ίδιος;

A: Ναι ίδιος

E: Εντάξει. Στο Αφγανιστάν μου είπατε πως είχατε πρόβλημα με τους Ταλιμπάν και άλλους οργανισμούς

A: Με τους Ταλιμπάν είχα πρόβλημα

E: Με τους Ταλιμπάν. Για όλο το Αφγανιστάν όχι μόνο για εσάς;

A: Ναι, ναι.

E: Οπότε είχατε

A: Υπήρχαν πολλές ομάδες όπως οι Ταλιμπάν, Ταλιμπάν, Ντάις, Αλκάνιτα. Με αυτές τις 3 ομάδες η κυβέρνηση του Αφγανιστάν δεν είναι μία. Ξέρεις; Για παράδειγμα δουλεύω για την κυβέρνηση, δουλεύεις επίσης για την κυβέρνηση αλλά δεν είμαστε

E: Μαζί

A: Μαζί. Δουλεύω για το συμφέρον μου, δουλεύεις για το συμφέρον σου

E: Ναι, ναι καταλαβαίνω

A: Αυτό είναι το πρόβλημα

E: Ναι. Εντάξει. Άρα είχατε πόλεμο

A: Ναι. Έχουμε πολλά προβλήματα εντός της κυβέρνησης

E: Πως ήταν η οικονομία του Αφγανιστάν; Η οικονομία είχε ανάπτυξη; Για παράδειγμα η χώρα του Αφγανιστάν είχε οικονομικό πρόβλημα;

A: Ναι αλλά 50%.

E: 30%;

A: 50%. Είχε πολλά προβλήματα, οικονομικό πρόβλημα και το 50% είχε τόσα πολλά. Καταλαβαίνεις;

E: Ναι καταλαβαίνω

A: Αυτό είναι το πρόβλημα. Κανένας δεν είναι έτοιμος να βοηθήσει. Για παράδειγμα είσαι πλούσιος και δεν έχω λεφτά.

E: Ναι

A: Δεν με βοηθάς

E: Επειδή δεν θέλω

A: Ναι, ναι. Όλοι δουλεύουν για το συμφέρον τους

E: Ναι

A: Για παράδειγμα έχεις (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'όρντιν, 10 κρουρ') λεφτά.

E: Ναι

A: Έχεις Εκατοντάδες, χιλιάδες \$. Είσαι πλούσιος αλλά δεν βοηθάς κανέναν

E: Ναι. Σχετικά με τις ασθένειες;

A: Ασθένειες;

E: Όταν κάποιος είναι άρρωστος.

A: Ναι

E: Τι σχετικά με αυτό;

A: Πως ήταν;

E: Η υγεία. Υπάρχει πρόβλημα υγείας στο Αφγανιστάν;

A: Ναι, ναι. Έχουμε πολλά προβλήματα με τους γιατρούς επειδή δεν έχουμε έξυπνους γιατρούς στο Αφγανιστάν.

E: Δεν έχετε γιατρούς

A: Ναι

E: Και είναι πολλοί άρρωστοι άνθρωποι εκεί;

A: Ναι. Οι φτωχοί δεν μπορούν. Για να κάνουν κάτι αυτοί πρέπει να πάνε έξω. Για παράδειγμα στο Πακιστάν, Ινδία

E: Μου είπατε οι φτωχοί;

A: Ναι οι φτωχοί.

E: Οπότε εάν

A: Οι φτωχοί και οι πλούσιοι. Για όλους.

E: Ναι

A: Για τους πλούσιους. Για παράδειγμα έχουν πονοκέφαλο. Μπορούν να πάρουν συνταγή από το γιατρό αλλά αν έχεις πρόβλημα όπως στομαχόπονο.

E: Ναι

A: Για παράδειγμα έχεις πρόβλημα με την καρδιά, έναν μεγάλο, σημαντικό πόνο στο σώμα σου, πρέπει να πας έξω από το Αφγανιστάν

E: Αλλά αν έχεις λεφτά μπορείς να πας στο Αφγανιστάν

A: Για παράδειγμα σχετικά με τους φτωχούς πρέπει να δανειστούν μερικά λεφτά από τους συγγενείς

E: Για τη θεραπεία

A: Να πάνε τα άτομα (ασθενείς) έξω από το Αφγανιστάν και να πάρουν κάτι

E: Εάν κάποιος θέλει να πάει στο νοσοκομείο είναι δωρεάν

A: Μερικά νοσοκομεία

E: Συγγνώμη;

A: Μερικά νοσοκομεία

E: Μερικά νοσοκομεία. Εντάξει. Και στα άλλα πρέπει να πληρώσεις

A: Ναι πρέπει να πληρώσεις

E: Εντάξει. Μου είπατε πως μεταναστεύσατε λόγω των Ταλιμπάν

A: Ναι

E: Σας βοήθησε το κράτος ή άλλος να μεταναστεύσετε;

A: Όχι. Κανένας.

E: Μόνοι σας

A: Ναι επειδή δεν επιτρέπεται στους ανθρώπους να μεταναστεύσουν από το Αφγανιστάν, να πάνε έξω από το Αφγανιστάν

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για το Αφγανιστάν;

A: Η κυβέρνηση του Αφγανιστάν δεν είναι καλή. Επειδή όλοι εκεί στο Αφγανιστάν είναι ληστές.

E: Είναι;

A: Ληστές

E: Ληστές

A: Ξέρεις τι είναι ληστές;

E: Εεε νομίζω

A: Όταν σου κλέβουν κάτι

E: Α ναι, ναι. Εγκληματίες. Ναι, καταλαβαίνω, καταλαβαίνω

A: Για παράδειγμα είμαι ληστής και κλέβω

E: Ναι, ναι καταλαβαίνω

A: Είμαι πρόεδρος για παράδειγμα.

E: Ναι

A: Νομίζω πως οι Έλληνες είναι Αλί μπαμπά

E: Το ξέρω αυτό, το ξέρω αυτό

A: Για παράδειγμα είμαι πρόεδρος, υπεύθυνος για μία χώρα, για παράδειγμα, και θέλω να δουλέψω για το συμφέρον μου. Να βάλω όλα τα λεφτά στη τσέπη μου. Με καταλαβαίνεις;

E: Ναι, ναι, φυσικά, φυσικά

A: Όλοι οι Αφγανοί. Μερικοί άνθρωποι δουλεύουν με (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'μελέκτρικ') κάθε πράγμα που κάνουν το κλέβουν. Για παράδειγμα λάδι από το αμάξι, λάδι από το φορτηγό. Το βγάζουν έξω και μετά το πάνε στο μαγαζί και μετά το πουλάνε.

E: Εντάξει. Πάμε στην επόμενη ερώτηση. Όταν φύγατε από το Αφγανιστάν που πήγατε;

A: Πρώτα ήρθαμε. Όταν ήθελα να έρθω σε αυτή την πλευρά, είχαμε επιστρέψει πίσω στο Αφγανιστάν 3 φορές λόγω απέλασης. Πρώτα από το Αφγανιστάν πήγαμε στο

Ιράν και από το Ιράν στην Τουρκία. Μετά την απέλαση από την Τουρκία και το Ιράν, οι Τούρκοι στρατιώτες μας συνέλαβαν.

E: Ναι

A: Ήμασταν περισσότεροι από 150 άνθρωποι που θέλαμε να έρθουμε σε αυτή την πλευρά. Μας κράτησαν 2 εβδομάδες εκεί και μετά από αυτές τις 2 εβδομάδες μας είπαν πως θα μας απελάσουν πίσω στο Αφγανιστάν επειδή δεν είχαμε διαβατήριο. Και μετά από 15 μέρες μας απέλασαν πίσω στο Αφγανιστάν. Για την 2^η φορά πήγαμε στο Ιράν από το βουνό, όχι με αμάξι

E: Ναι, ναι

A: Από το βουνό. Ήταν τόσο δύσκολο για εμάς μου επειδή είχαμε τα μικρά παιδιά μας

E: Ήσασταν μαζί;

A: Ναι, ναι

E: Σε όλο αυτό;

A: Ναι, ναι

E: Οπότε πρώτα πήγατε στο Ιράν

A: Ναι

E: Μετά στην Τουρκία

A: Ναι

E: Μετά επιστρέψατε στο

Γ & A: Αφγανιστάν

E: Αφγανιστάν

A: Επειδή μας απέλασαν

E: Ναι επειδή σας απέλασαν όλους

A: Ναι, ναι, ναι, ναι

E: Μετά πήγατε ξανά στο Ιράν από το βουνό

A: Ναι, ναι

E: Πήγατε ξανά στην Τουρκία

A: Όχι, όχι. Στα σύνορα Τουρκίας και Ιράν, το Ιράν μας συνέλαβε και μας απέλασε πίσω στο Αφγανιστάν.

E: Πίσω στο Αφγανιστάν.

A: Ναι

E: Οπότε τη δεύτερη φορά

A: Ναι

E: Ναι

A: Για την 3^η φορά

E: 3^η φορά

A: Πήρα το διαβατήριο από το Αφγανιστάν για το Ιράν. Από το Ιράν στην Τουρκία περάσαμε από το βουνό και ξανά οι στρατιώτες μας συνέλαβαν

E: Ναι

A: Και μας έβαλε στη φυλακή σε μία πόλη της Τουρκίας που το όνομά της. Μας κράτησαν 43 μέρες, 43 μέρες

E: Ναι

A: Αυτό είναι καταυλισμός αλλά δεν ήταν καταυλισμός αλλά ήταν σαν φυλακή. Μας κράτησαν 43 μέρες εκεί

E: Ναι

A: Όχι σε ένα δωμάτιο. Για παράδειγμα είχα την οικογένεια εκεί αλλά ζούσαμε σε ξεχωριστά δωμάτια εκεί. Και περάσαμε πολύ άσχημη κατάσταση εκεί. Μετά από 43 μέρες μας άφησαν και μας είπαν πως πρέπει να επιστρέψουμε πίσω στη χώρα μας.

Προσπαθήσαμε τόσες πολλές φορές από την Κωνσταντινούπολη. Ξέρεις την Κωνσταντινούπολη;

E: Ναι φυσικά.

A: Πρωτεύουσα της Τουρκίας. Προσπαθήσαμε πολλές φορές να έρθουμε σε αυτή την πλευρά. Επιπλέον, μας συνέλαβαν 3 φορές και μας έστειλαν πίσω στην Κωνσταντινούπολη. Θέλαμε να έρθουμε από το Τσανάκκαλε, όνομα μιας πόλης της Τουρκίας

E: Ναι

A: Και την 4^η φορά ήρθαμε στην Ελλάδα, στη Λέσβο

E: Ναι

A: Με τη βάρκα

E: Και πόσοι ήσασταν στη βάρκα;

A: 31 άτομα

E: 31

A: Ναι, ναι σε μία μικρή βάρκα

E: Στις άλλες χώρες, στο Ιράν, στην Τουρκία ήσασταν μόνοι;

A: Όχι υπήρχαν πολλοί. Από το Πακιστάν

E: Όχι, όχι. Όταν φύγατε από το Αφγανιστάν στο Ιράν ήσασταν μόνο με την οικογένεια

A: Ναι

E: Και όταν φύγατε από το Ιράν στην Τουρκία ήσασταν μόνοι

A: Ναι, ναι

E: Και από την Τουρκία στην Ελλάδα ήσασταν 31 άτομα

A: Όχι, όχι, όχι, όχι. Από το Ιράν φύγαμε με αεροπλάνο, από το Αφγανιστάν στο Ιράν, ήταν πολλοί άνθρωποι στο ίδιο αεροπλάνο

E: Ναι

A: Όταν φύγαμε από το Ιράν στην Τουρκία ήταν πολλά άτομα. Ήταν πολλά άτομα. Περισσότερα από 40 άτομα

E: Ναι

A: 40-50 άτομα. Το ίδιο και όταν ήρθαμε σε αυτή την πλευρά από την Τουρκία στην Ελλάδα, ήμασταν 31 άτομα από το Αφγανιστάν, από το Πακιστάν, από το Ιράν.

E: Εντάξει. Πως σας συμπεριφέρονταν σε εκείνες τις χώρες; Πως ήταν οι άνθρωποι στο Ιράν προς εσάς; Πως ήταν οι άνθρωποι στη Τουρκία προς εσάς; Με καταλαβαίνεις; Πώς σας συμπεριφέρονταν;

A: Σου είπα και πριν πως οι Ιρανοί. Οι Ιρανοί είναι. Νομίζω πως το Ιράν. Μου αρέσει που η Αμερική σκοτώνει όλο το Ιράν

E: Ήταν καλοί προς εσάς οι Ιρανοί;

A: Ναι

E: Οι Τούρκοι;

A: Οι Τούρκοι είναι λίγο καλύτεροι

E: Λίγο

A: Ναι λίγο καλύτεροι

E: Είχατε πρόβλημα με τους Τούρκους;

A: Όχι, όχι, όχι δεν είχαμε πρόβλημα. Αλλά είχαμε όλοι οι Αφγανοί που μέναμε στο Ιράν μία κακή κατάσταση εκεί. Επειδή οι μετανάστες, οι πρόσφυγες που μένουν εκεί δεν μας θεωρούσαν ανθρώπους, Δεν μας επέτρεπαν να δουλεύουμε εκεί

E: Όταν ήσασταν στο Ιράν μου λες

A: Στο Ιράν

E: Και στην Τουρκία; Το ίδιο;

A: Όχι, όχι οι Τούρκοι είναι λίγο καλύτεροι

E: Εντάξει. Στο Ιράν δεν δουλεύατε

A: Όχι, όχι δεν δούλευα εκεί

E: Η σύζυγό σου;

A: Δεν δούλευε επίσης. Μερικοί από την οικογένειά μου, τα ξαδέρφια μου (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'δε ντιρ, δερ') Όταν μας απέλασαν για 2^η φορά μας κράτησαν 10 μέρες στη φυλακή στο Ιράν και μας έδιναν 1 φαγητό τη μέρα. Για παράδειγμα έχεις σκυλί;

E: Όχι αλλά ξέρω

A: Ίσως πάρεις καλό φαγητό για το σκυλί σου

E: Ναι

A: Αλλά οι Ιρανοί για παράδειγμα λίγο ρύζι μαγειρεύαν

E: Ναι

A: Με νερό μέσα και μας το έδιναν. Εάν δεν το έτρωγες απλά σκότωνες το εαυτό σου

E: Ωωω σοβαρά;

A: Ναι

E: Ναι. Πώς ήταν οι Ιρανοί και οι Τούρκοι σχετικά με τις γυναίκες; Πως τις συμπεριφέρονταν; Όπως σε εσένα;

A: Σου είπα πως ποτέ όταν ήμασταν εκεί στο Ιράν

Γ: Η Τουρκία είναι καλή αλλά στο Ιράν συμπεριφέρονταν σαν ζώα στους πρόσφυγες, στους Αφγανούς

E: Και για τις γυναίκες και για τους άντρες

A: Ναι, ναι, ναι, ναι

E: Εντάξει. Το ίδιο

A: Δεν επέτρεπαν στα παιδιά να πάνε σχολείο. Αυτοί οι άνθρωποι που ζουν εκεί στο Ιράν δεν έχουν καλή ανάμνηση για το Ιράν

E: Οπότε εάν καταλαβαίνω το Ιράν είναι χειρότερο από την Τουρκία

A: Η Τουρκία είναι λίγο καλύτερη από το Ιράν

E: Μου είπατε πως δεν είχατε δουλειά στο Ιράν και την Τουρκία

A: Ναι, ναι, ναι

E: Οπότε δεν είχατε τα δικά σας λεφτά. Σωστά;

A: Όχι, όχι, όχι, όχι (δεν είχαμε)

E: Πηγαίνατε σχολείο; Όχι

A: Τώρα; Εδώ;

E: Όχι. Στο Ιράν και την Τουρκία

A: Όχι, όχι. επειδή δεν μείναμε εκεί

E: Έχει το Αφγανιστάν πρεσβεία στο Ιράν και την Τουρκία;

A: Ναι υπάρχουν πολλές πρεσβείες από τις χώρες

E: Συγγνώμη;

A: Εννοείς πρεσβείες από άλλες χώρες στο Αφγανιστάν;

E: Όχι. Εάν το Αφγανιστάν έχει πρεσβεία στο Ιράν και την Τουρκία

A: Δεν θέλουν να βοηθήσουν τους πρόσφυγες

E: Δεν θέλουν

A: Ναι

E: Αλλά υπάρχει πρεσβεία του Αφγανιστάν σε αυτές τις χώρες

A: Ναι, ναι, ναι, ναι

E: Οπότε

A: Όταν ήμασταν στην Τουρκία

E: Ναι

A: Καλέσαμε ένα άτομο που δούλευε στην πρεσβεία του Αφγανιστάν στην Τουρκία. Του είπαμε πως «Είμαστε στη φυλακή. Παρακαλώ βοήθησέ μας. Περισσότερο από ένα μήνα είμαστε εδώ. Κανένας δεν ενδιαφέρεται για εμάς τους Αφγανούς. Είστε εδώ για να βοηθάτε τους Αφγανούς»

E: Ναι φυσικά

A: «Γιατί δεν θέλετε να το κάνετε;». Μας είπε πως ο πρόεδρός μας είπε στην Τουρκία να επιστρέψει πίσω τους πρόσφυγες στο Αφγανιστάν. Να τους επιστρέψει πίσω

E: Εντάξει. Οι γυναίκες πόσο ελεύθερες ήταν σε εκείνες τις χώρες. Στο Ιράν και την Τουρκία;

A: Δεν ζήσαμε στο Ιράν

E: Ναι

A: Αλλά από ότι ακούμε από άλλους ανθρώπους δεν έχουν ελευθερία επειδή δεν έχουν άδεια να πάνε έξω. Μόνο οι Αφγανοί. Στην Τουρκία είναι καλά. Κανένας δεν θα πει «ποια είσαι εσύ, γιατί βγαίνεις έξω, γιατί έρχεσαι σε αυτό το πάρκο, γιατί φέρνεις το παιδί σου εδώ;». Αλλά κάποιοι δεν είναι καλοί και κάποιοι είναι καλοί

E: Εντάξει. Μου είπατε πως στο Ιράν οι γυναίκες έχουν πρόβλημα στο Ιράν

A: Ναι

E: Αλλά στην Τουρκία όχι. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για το Ιράν και την Τουρκία;

Γ: Για το Ιράν δεν μπορώ να πω τίποτα επειδή ήμασταν λίγες μέρες αλλά είναι τόσο κακοί άνθρωποι επειδή ήμασταν στη φυλακή. Επιπλέον, για την Τουρκία είναι λίγο καλύτερα

E: Εντάξει. Ας μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς έχετε μείνει;

Γ: Μόρια.

A: Όταν ήρθαμε από την Τουρκία στην Ελλάδα πρώτα πήγαμε στη Λέσβο και μείναμε εκεί περισσότερο από 7 μήνες, στη Μόρια. Μετά από 7 μήνες ήρθαμε εδώ στη Μαλακάσα.

E: Πόσο μείνατε στη Λέσβο, στη Μόρια;

Γ: Ήμασταν εκεί

E: 1 μήνα

Γ: Όχι, όχι 7 μήνες

E: Και εδώ;

Γ: 3,5-4 μήνες

E: Εντάξει. Μου είπατε πως δώσατε συνέντευξη για άσυλο

A: Ναι

E: Και πόσο καιρό περιμένετε για την απόφαση;

A: Ίσως περισσότερο από 11-12 μήνες

E: Εντάξει. Αλλά μέχρι τώρα καμία απόφαση

A: Ναι

E: Και πως ήταν στη Μόρια;

Γ & A: (Μιλούν περσικά. Καταλαβαίνω από το ύφος της γυναίκας και τον τόνο της φωνής της πως δεν της άρεσε καθόλου εκεί. Γελάνε μεταξύ σοβαρού και αστείου)

Γ: Στο Ιράν ήταν τόσο άσχημα αλλά το Ιράν είναι καλύτερο από τη Μόρια.

E: Ωωω σοβαρά. Είναι κακή χώρα αλλά καλύτερη από τη Μόρια

Γ: Ήμασταν εκεί 5 άτομα για 7 μήνες και μέναμε σε μικρή σκηνή

E: Όπως εδώ;

A: Ναι. Όχι σε μικρή σκηνή

E: Πόσα άτομα;

A: Ήταν για 2 άτομα αλλά μέναμε 5 άτομα

E: Ωωωω

A: Για αυτό περάσαμε τόσο άσχημες στιγμές εκεί

E: Και εδώ σας αρέσει στον καταυλισμό της Μαλακάσας;

Γ: Ναι είναι ωραία. Καλύτερα από τη Μόρια. Εδώ έχουμε σπίτι

E: Είστε μόνο η οικογένεια

A: Ναι μόνο η οικογένειά μου που είμαστε 5 άτομα

E: Πηγαίνετε σχολείο στην Ελλάδα;

Γ: Όχι

E: Ή κάτι άλλο να μάθετε ελληνικά;

Γ: Όχι

E: Ποια είναι η αντιμετώπιση που έχετε από άλλους μετανάστες εδώ;

A: Η κατάσταση της μετανάστευσης εδώ

E: Όχι, όχι, όχι. Εδώ στον καταυλισμό

A: Ναι

E: Μένουν και άλλοι μετανάστες όχι μόνο εσείς. Πως σας συμπεριφέρονται;

A: Είναι καλοί

E: Είστε φίλοι, όλοι μαζί

A: Ναι, ναι, ναι

(μεταφράζει στη γυναίκα τη συζήτηση και την ρωτάω προσωπικά)

E: Συμφωνείς;

Γ: Ναι. Απλά έχουμε μερικά προβλήματα με τους γιατρούς και μερικές φορές έχουμε μερικά προβλήματα σχετικά με την κατάσταση.

A: Μερικές φορές η κατάσταση γίνεται άσχημη. Ξέρεις γιατί;

E: Γιατί;

A: Επειδή στη Μαλακάσα δεν είναι όπως σε άλλους καταυλισμούς. Δεν έχουμε είσοδο. Κάθε άτομο μπαίνει. Για παράδειγμα είμαι εγγεγραμμένος στον καταυλισμό στη Μαλακάσα και εκείνος δεν είναι. Δεν του επιτρέπεται να μπει στον καταυλισμό.

E: Ναι

A: Εάν πας σε άλλο καταυλισμό έχουν άτομα ασφάλειας.

E: Σε άλλο καταυλισμό

A: Ναι σε άλλο. Σε ρωτούν «ποιος είσαι, δείξε μου την κάρτα»

E: Σε άλλο καταυλισμό όχι εδώ

A: Ναι, ναι. Ρωτάνε τα άτομα ασφάλειας «ποιος είσαι, πού πας, από πού έρχεσαι, δώσε μου την»

E: Ταυτότητα

A: Ναι ταυτότητα. Για παράδειγμα κάθε καταυλισμός έχει ειδικές κάρτες για τον καθένα όπως αυτή. Αλλά δεν έχει ασφάλεια στην πόρτα να σε ρωτήσουν όλα αυτά

E: Εδώ

A: Ναι σε αυτό τον καταυλισμό

E: Αυτό είναι καλύτερο νομίζω

A: Όχι δεν είναι καλύτερο

E: Δεν είναι καλύτερο; Θέλεις να έχεις άτομα ασφάλειας;

A: Ναι ασφάλεια. Μιλάμε τόσες φορές για αυτό το πρόβλημα, για το πρόβλημα των γιατρών. Δεν έχουμε γιατρούς για τα παιδιά. Για παράδειγμα μερικά παιδιά είναι άρρωστα και πρέπει να πάνε (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'ατμα')

E: Ναι αλλά δεν καταλαβαίνω γιατί είναι πρόβλημα που δεν έχετε άτομα ασφάλειας. Θέλετε όλη την ώρα να κάνετε αυτό με την ταυτότητα;

A: Να την δείχνουμε; Εάν έχουμε άτομα ασφάλειας

E: Ναι

A: Εδώ και στην πόρτα

E: Ναι

A: Θα ήταν πολύ καλύτερα. Επειδή ξέρεις, μερικά άτομα δεν έχουν καμία ταυτότητα εδώ

E: Ναι, ναι το ξέρω

A: Δεν έχουν καμία επικύρωση εδώ. Κάνουν κάθε είδους δουλειά. Κλέβουν

E: Ααα κλέβουν. Καταλαβαίνω

A: Πριν 20 μέρες-1 μήνα ήρθαν περισσότερα από 10 άτομα που ήρθαν από

Γ: Την Πάτρα

E: Ναι

A: Την Πάτρα. Ήταν εδώ. Ήρθαν από την Πάτρα εδώ για να κλέψουν

E: Μετανάστες

A: Ναι μετανάστες

E: Από την Πάτρα ήρθαν εδώ.

A: Να δημιουργήσουν πρόβλημα στους ανθρώπους, στις οικογένειες. Για παράδειγμα μετά τις 12 χτυπούσαν τις πόρτες και έλεγαν πως «αυτό το κοντέινερ μας ανήκει. Γιατί είστε εδώ; Δώστε μου μερικά λεφτά;»

E: Αλλά η κυβέρνηση τους έστειλε ή ήρθαν μόνοι;

A: Όχι

E: Μόνοι; Ήρθαν μόνοι;

A: Ναι, ναι.

E: Ααα

A: Για αυτό πολλές φορές λέμε πως στην πόρτα πρέπει να βάλουν άτομα ασφάλειας. Και να επιτρέπουν στα άτομα που είναι εγγεγραμμένοι να μπαίνουν μέσα. Για αυτούς που δεν είναι εγγεγραμμένοι στον καταυλισμό δεν πρέπει να μπαίνουν στον καταυλισμό.

E: Εντάξει

A: Αυτό είναι το πρώτο. Το δεύτερο είναι σχετικά με τους γιατρούς. Έχουμε κάνει αίτημα εάν μπορούν να φέρουν γιατρούς για τα παιδιά. Θα ήταν καλύτερα. Και επιπλέον πριν 2 μήνες ένα άτομο είχε πρόβλημα καρδιάς. Μετά τις 9 ακριβώς είχε

E: Πρόβλημα καρδιάς

A: Ναι, ναι. Ο πόνος ξεκίνησε και όταν κάλεσαν το ασθενοφόρο εκείνο ήρθε μετά από 3 ώρες. Όταν το ασθενοφόρο ήρθε, είχε πεθάνει.

E: Ωωωχ

A: Είχε πεθάνει. Και τους είπαμε πως εάν φέρουν μερικούς γιατρούς για 24 ώρες εντός του καταυλισμού θα ήταν καλύτερα.

E: Ναι.

A: Αλλά κανείς δεν ακούει πραγματικά τα προβλήματά μας. Για 2 μέρες πηγαίνω στον γιατρό για να μιλήσω για το πρόβλημά μου αλλά κανείς δεν είναι εκεί. Είναι κάποιοι γιατροί αλλά σου λένε πως πρέπει να καλέσεις άλλον γιατρό να του πεις για το πρόβλημά σου

E: Σχετικά με τα ναρκωτικά τι γνωρίζεις στον καταυλισμό;

A: Υπάρχουν πολλά ναρκωτικά

E: Πολλά ναρκωτικά;

A: Ναι

E: Που τα βρίσκουν;

A: Από την Ομόνοια τα παίρνουν. Η Ομόνοια είναι το κέντρο των ατόμων που πουλούν ναρκωτικά.

E: Ναι

A: Θέλω να πω κάτι με εμένα. Δύο εβδομάδες ήθελα να αγοράσω μία SIM για εμένα στην Ομόνοια και ένας από το Πακιστάν και μου είπε «Θέλεις ναρκωτικά;». Του είπα «Όχι. Δεν είμαι άτομο που χρησιμοποιώ ναρκωτικά»

E: Εδώ στον καταυλισμό γνωρίζεις άτομα που χρησιμοποιούν ναρκωτικά;

A: Ναι. Είναι άντρες αλλά είναι ελεύθεροι¹¹⁵ τύποι.

E: Είναι ελεύθ

A: Μόνοι ελεύθεροι τύποι. Πίνουν

E: Είναι γυναίκες ή μόνο άντρες;

A: Μόνο Ιρανές χρησιμοποιούν αυτά

E: Εδώ στον καταυλισμό οι Ιρανές χρησιμοποιούν ναρκωτικά;

A: Ναι. Οι Ιρανές τα χρησιμοποιούν αλλά οι Αφγανές όχι. Σχετικά με τους άντρες τα χρησιμοποιούν

E: Εντάξει. Θέλεις να μου πεις κάτι άλλο για τον καταυλισμό;

A: Σου είπα όλα τα προβλήματα για εδώ

E: Εσύ θέλεις να μου πεις κάτι για τον καταυλισμό εδώ, τη Μόρια;

Γ: Υπάρχουν πολλά προβλήματα. Πρώτα από όλα σε άλλους καταυλισμούς όταν έρχονται άτομα και μένουν εκεί υπάρχουν μερικά άτομα που τους στηρίζουν, στηρίζουν τις οικογένειες αλλά εδώ εμείς δεν έχουμε τέτοια άτομα, τέτοιες οργανώσεις να μας στηρίζουν. Δεν έχουμε wi-fi εδώ. Τρίτον με τους γιατρούς, Έχουμε πολλά προβλήματα με τους γιατρούς.

E: Και εδώ η αστυνομία πώς είναι;

A: Δεν βλέπω την αστυνομία

E: Δεν υπάρχει αστυνομία

¹¹⁵ Εννοεί δεν είναι παντρεμένοι

A: Μερικές φορές έρχεται. Η αστυνομία έρχεται γρήγορα και φεύγει

E: Έχω ακούσει πως πριν μήνες ένας Σύριος πέθανε επειδή

A: Δύο

E: Δύο;

A: Δύο άτομα πέθαναν

E: Λόγω τσακωμού

A: Ναι. Εκείνη τη στιγμή ήταν τόσοι πολλοί Άραβες και τσακώνονταν με τους Αφγανούς και κατά τη διάρκεια του τσακωμού κάλεσαν τους φίλους τους, περισσότερους από 200 που ήρθαν από άλλους καταυλισμούς

E: Ναι

A: Και όταν άρχισε ο τσακωμός ήταν περίπου 9 ώρες

E: Ναι

A: Χτυπούσαν ο ένας τον άλλον και στο τέλος 2 Σύριοι Άραβες πέθαναν

E: Δύο Σύριοι πέθαναν;

A: Ναι

E: Οπότε

E: Αλλά τώρα οι Άραβες. Μετακίνησαν όλους τους Άραβες

(κάτι του λέει η γυναίκα στα περσικά)

Αυτά τα δύο άτομα που πέθαναν ήταν Άραβες. Οι Αφγανοί δεν σκότωσαν τους Σύριους. Οι Σύριοι νομίζω πως είχαν μερικούς εχθρούς από εκείνη την οικογένεια

E: Ναι

A: Σκότωσαν εκείνα τα άτομα και είπαν στην αστυνομία πως οι Αφγανοί τον σκότωσαν

E: Α. Οπότε μου είπες πως τους σκότωσαν

Γ: (κάτι λέει η γυναίκα στα περσικά)

A: Για παράδειγμα είμαι Άραβας και είσαι Άραβας.

E: Ναι

A: Έχουμε μερικά προβλήματα

E: Ναι

A: Έχω μερικά προβλήματα. Έχεις επίσης μερικά προβλήματα. Κατά τη διάρκεια του τσακωμού που είχαν με τους Αφγανούς. Για παράδειγμα είμαι μαζί σου, έρχεσαι να σκοτώσεις έναν άλλο Άραβα και μετά λες στην αστυνομία «Όχι, δεν τους σκοτώσαμε εμείς, οι Αφγανοί τους σκότωσαν»

E: Οπότε δεν είναι αληθινό πως οι Αφγανοί τους σκότωσαν

A: Λόγω του ότι κάποιои έχουν βίντεο πως αυτοί το έκαναν αυτό

E: Πώς είσαι με άλλες γυναίκες εδώ; Έχεις φίλες εδώ στον καταυλισμό;

Γ: Ναι

E: Και πώς περνάς τον χρόνο σου εδώ; Μένεις μέσα, πηγαίνεις με άλλες γυναίκες για καφέ ή στην Αθήνα στην Ομόνοια;

A: Ναι

Γ: Με μερικές γυναίκες που είμαστε φίλες πάμε μόνες στην Αθήνα για εξάσκηση yoga

E: Μόνες;

Γ: Ναι

E: Πάμε στο τελευταία κομμάτι για την Ελλάδα; Είστε εντάξει, θέλετε να κάνουμε μία παύση;

A: Όχι

E: Πότε ήρθατε στην Ελλάδα

A: Ήρθαμε Απρίλη του 2018

E: Στη Λέσβο

A: Ναι

E: Πώς ήρθατε; Με βάρκα;

A: Ναι

E: Ήσασταν μόνοι; Μου είπατε πως ήσασταν 41 άτομα στη βάρκα

A: Όχι 31 άτομα

E: 31

A: Ναι

E: Είχατε μαζί σας ταυτότητα, διαβατήριο ή κάτι άλλο;

A: Όχι δεν είχαμε τίποτα. Διαβατήριο από το Αφγανιστάν ή από άλλες χώρες;

E: Συγγνώμη;

A: Εννοείς πως όταν ήρθαμε εδώ να είχαμε κάποια έγγραφα;

E: Ναι

A: Από το Αφγανιστάν ή από άλλες χώρες;

E: Μου είπες πως όταν ήρθατε εδώ από την Τουρκία δεν είχατε χαρτιά

A: Όχι, όχι

E: Από το Αφγανιστάν προς τις άλλες χώρες;

A: Όχι δεν είχαμε

E: Εντάξει. Ποια είναι η αντιμετώπιση που έχεις από τους Έλληνες πολίτες, πως σου συμπεριφέρονται;

Γ: Είναι καλοί

E: Σου μιλούν, σε βοηθούν οι Έλληνες πολίτες;

Γ: Είναι καλοί αλλά τίποτα

E: Όχι όλοι;

Γ: Δεν πήρα κάποια βοήθεια από αυτούς

E: Έχεις δουλέψει ποτέ στην Ελλάδα;

Γ: Όχι

E: Η σύζυγός σου έχει τα δικά της λεφτά;

A: Σου είπα και πριν πως στο Αφγανιστάν, οι Αφγανές δεν κρατούν τα λεφτά τους, τα δίνουν στον άντρα τους

E: Συγγνώμη δεν το θυμόμουν. Κάποιες ερωτήσεις επαναλαμβάνονται επειδή τώρα μιλάμε για την Ελλάδα. Εδώ στην Ελλάδα έχει το Αφγανιστάν πρεσβεία;

A: Έχω ακούσει ότι έχει

E: Το ακούσατε;

A: Ναι το άκουσα αλλά δεν πήγαμε

E: Δεν πήγατε. Εντάξει. Γιατί; Θεωρείς πως δεν θα σας βοηθήσουν;

A: Σου είπα πως η πρεσβεία του Αφγανιστάν στην Τουρκία, στο Ιράν δεν βοήθησαν τους πρόσφυγες από το Αφγανιστάν. Εδώ νομίζω πως η πρεσβεία θα κάνει το ίδιο όπως στην Τουρκία και το Ιράν

E: Εντάξει. Ξέρετε για τα δικαιώματά σας εδώ στην Ελλάδα;

A: Για τα δικαιώματα;

E: Δικαιώματα. Αυτό (του δείχνω την ερώτηση στο χαρτί)

A: Εννοείς πως νιώθουμε εδώ στην Ελλάδα;

E: Όχι. Πόσο ελεύθεροι είστε εδώ στην Ελλάδα

A: Πόσο ελεύθεροι νιώθουμε;

E: Ναι, ναι, ναι, ναι

A: Σχετικά με τους γονείς, την οικογένεια ή σχετικά με την κυβέρνηση στην Ελλάδα;

E: Και τα δύο

Γ: Όχι δεν έχω πρόβλημα

E: Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα;

A: Δεν νομίζω επειδή δεν γνωρίζω σχετικά με την απόφαση να μας αποδεχτούν να μείνουμε στην Ελλάδα ή όχι. Εάν μας αποδεχτούν ναι θέλουμε να μείνουμε εδώ, αν δεν μας αποδεχτούν θα πάμε σε άλλη χώρα

E: Σε άλλη ναι. Αλλά. Ξέχασε την απόφαση. Θέλετε να μείνετε εδώ;

A: Ναι

E: Σας αρέσει εδώ;

A: Ναι

E: Σου αρέσει εδώ στην Ελλάδα;

A: Μερικοί από την οικογένειά μου είναι σε άλλη χώρα. Θέλω να πάω εκεί

E: Ποιες χώρες;

A: Γαλλία, Γερμανία

E: Εντάξει

A: Επίσης εγώ έχω έναν ξάδερφο στην Αυστρία και 2 ανιψιές στη Γαλλία και ένας από τους καλύτερους μου φίλους είναι στη Γερμανία

E: Εντάξει. Ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε προσωπικά; Τι θέλετε να κάνετε στη ζωή σας;

Γ: Να περάσουμε τη ζωή μας. Τώρα εμείς μεγαλώνουμε αλλά ανησυχούμε για τα παιδιά μας.

E: Ναι

Γ: Ανησυχούμε τα παιδιά μας να είναι ασφαλή στο μέλλον

E: Ναι. Δεν κατάλαβα. Σχετικά με το μέλλον της;

A: Είπε ανησυχεί για τα παιδιά

E: A εντάξει. Ανησυχεί για τα παιδιά της

A: Ανησυχεί για τα παιδιά να είναι ασφαλή, να έχουν καλή κατάσταση στη ζωή τους. Αυτό. Να μαθαίνουν την καλύτερη γνώση για τον εαυτό τους. Αυτή είναι η ελπίδα μας.

E: Εντάξει. Οπότε συνοψίζοντας θεωρείς ότι η μετανάστευση σας έχει βοηθήσει;

A: Συγγνώμη επανέλαβε

E: Θεωρείς ότι η μετανάστευση από το Αφγανιστάν εδώ στην Ελλάδα σας βοήθησε;

A: Όχι. Θεωρείς ότι η κυβέρνηση του Αφγανιστάν;

E: Όχι, όχι. Πού ήταν καλύτερα στο Αφγανιστάν, στο Ιράν, την Τουρκία ή στην Ελλάδα;

A: Τώρα νιώθουμε πολύ καλά εδώ

E: Στην Ελλάδα, εδώ στην Ελλάδα

A: Ναι, ναι

E: Είναι τα πράγματα όπως τα περιμένατε; Εδώ στην Ελλάδα είναι τα πράγματα όπως τα περιμένατε;

A: (διαβάζει την ερώτηση για να την καταλάβει)

E: Πιστεύετε πως; Μου είπατε πως εδώ στην Ελλάδα νιώθετε καλά

A: Ναι για τώρα αισθανόμαστε καλά

E: Νομίζετε ότι θα ήταν καλύτερα ή είναι εντάξει;

A: Δεν ξέρω

E: Εντάξει. Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Ελλάδα;

A: Για τώρα είναι καλά αλλά δεν ξέρουμε για το μέλλον μας τι θα έχει

E: Εντάξει. Θα ρωτήσω αυτή την ερώτηση στην σύζυγό σου και τελειώσαμε. Θέλεις να μου πεις κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ: Συμφωνώ με τον άντρα μου. Για τώρα είναι καλά αλλά δεν ξέρουμε για το μέλλον μας

E: Εντάξει τελειώσαμε. Σας ευχαριστώ πολύ

(Διάρκεια: 1 ώρα, 2 λεπτά, 30 δευτερόλεπτα)

Σ5¹¹⁶

E¹¹⁷: Από πού κατάγεστε;

Γ¹¹⁸: Συρία (Κούρδισα)

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 43

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Παντρεμένη

E: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Λύκειο

E: Στη Συρία ζούσατε σε πόλη ή σε χωριό;

Γ: Σε πόλη

E: Εργαζόσασταν εκεί;

Γ: Όχι

E: Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας;

Γ: Μετά από όταν παντρεύτηκα δεν έχω ξαναδουλέψει

E: Άρα πριν

¹¹⁶ Η επικοινωνία έγινε μέσω μεταφράστριας

¹¹⁷ E: Εγώ

¹¹⁸ Γ: Γυναίκα

Γ: Δούλευα σε ράψιμο ρούχων

E: Πριν παντρευτείτε

Γ: Για λίγο καιρό πριν παντρευτώ

E: Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας δούλευαν;

Γ: Μόνο ο άντρας

E: Μόνο ο άντρας ωραία. Γενικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση;

Γ: Ήταν καλά

E: Οι γυναίκες εκεί πως περνούν το χρόνο τους εντός και εκτός της οικείας;

Γ: Στο σπίτι μαγειρεύουν, καθαρίζουν, προσέχουν. Μετά μπορούν να βγαίνουν με τις οικογένειές τους

E: Να βγαίνουν με την οικογένειές τους;

M¹¹⁹: Στην οικογένειά τους. Ας πούμε να πάει κάθε κόρη στη μητέρα της, στον πατέρα της

E: Για καφέ, σινεμά, με φίλους βγαίνουν;

Γ: Όχι. Μόνο όταν έχει κανέναν γάμο πηγαίνουν

(αλλάζουμε χώρο επειδή είχε φασαρία)

E: Είπαμε ότι εκτός πηγαίνει μόνο για την οικογένεια

M: Ναι

E: Ωραία

M: Σε συγγενείς δηλαδή πάνε μόνο

E: Μόνη της δεν βγαίνει

M: Όχι. Με τα παιδιά ή με τον άντρα της

¹¹⁹ M: Μεταφράστρια

E: Όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα εκεί στη Συρία;

Γ: Δασκάλες, που ράβουνε ρούχα

E: Ωραία. Δασκάλες και ράψιμο

Γ: Μόνο αν είναι μαθημένη και μπορεί να πάει δικηγόρος, γιατρός, νοσοκόμα

E: Υπάρχει εύνοια προς τους άντρες σε επαγγελματικό, πολιτικό και κοινωνικό τομέα προς τους άντρες;

M: Δηλαδή; Εύνοια; Και εγώ δεν ξέρω καλά ελληνικά

E: Δηλαδή τους έχουν πιο ψηλά τους άντρες στη Συρία;

Γ: Επειδή εκεί ο άντρας δουλεύει και φέρνει λεφτά είναι και πιο πάνω

E: Άρα έχει πιο υψηλό κύρος

M: Ναι έτσι είναι

E: Πόσο λαμβάνεται υπόψη η γνώμη μιας γυναίκας; Δηλαδή αν μια γυναίκα πει αυτό και ο άντρας πει το άλλο. Πόσο θα ληφθεί υπόψη η γνώμη της γυναίκας;

Γ: Το πιο πολύ αυτό που λέει ο άντρας. Αυτό πάει

E: Αυτό. Πότε παντρευτήκατε;

Γ: Πριν από 21 χρόνια

E: Πριν από 21 χρόνια. Ήταν δικιά σας επιλογή;

Γ: Εκείνος με επέλεξε

E: Εκείνος την ήθελε, ναι εκείνος την επέλεξε

Γ: Είναι συγγενείς και αυτό

E: Α κατάλαβα

E: Έχετε παιδιά;

M: Ναι έχει παιδιά

E: Πότε γεννήσατε;

Γ: Μετά που παντρευτήκαμε κατευθείαν

E: Πριν 20 χρόνια δηλαδή

M: Ναι.

E: Ωραία

M: Έχει μεγάλα παιδιά

E: Φαντάζομαι θέλατε να κάνετε παιδιά

M: Ναι

E: Γενικά πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος σας και πόσο μετράει ο λόγος σας στην οικογένεια;

Γ: Μπορώ να πω τη γνώμη μου αλλά πιο πολύ του άντρα πάει

E: Γενικά ξέρετε ποια είναι δικαιώματα σας στη Συρία ως γυναίκα σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο;

M: Χαχα. Ρωτάς κάτι που δεν υπάρχει εκεί

E: Εντάξει ας το ακούσουμε

Γ: Η γυναίκες στη Συρία είναι μόνο να μαγειρέψουν, να πλένουν, να φέρνει παιδιά. Αυτό είναι

E: Μπορεί να ψηφίζει;

Γ: Ναι

E: Μπορεί να κατέβει στις εκλογές;

Γ: Μπορεί να είναι. Δεν ξέρω καλά καλά. Υπήρχε μία γυναίκα στη βουλή

E: Μια γυναίκα στη βουλή

M: Απλά είναι σπάνιο

E: Γνωρίζετε περιστατικά βίας κατά των γυναικών στη χώρα σας, στη Συρία;

Γ: Έχει λίγο, έχει. Δεν έχει. Εκεί που μένω εγώ δεν έχει (δεν ακούγεται καλά). Εκεί στο σπίτι μας δεν υπάρχει κάτι τέτοιο. Απλά γύρω της μπορεί να έχει, δεν ξέρω

Ε: Γενικά στη χώρα δεν ξέρουμε

Μ: Κοίταξε σαν λαός υπάρχει αυτό το πράγμα. Γιατί ο άντρας είναι η κεφαλή του σπιτιού και ό,τι θέλει θα κάνει.

Ε: Δηλαδή χρησιμοποιεί βία

Μ: Ναι. Και στα παιδιά και στη γυναίκα αλλιώς θα τον χωρίσει

Γ: Και να έχουμε προβλήματα στο σπίτι δεν μπορούμε να τα πούμε έξω γιατί μετά θα γίνει χωρισμός

Ε: Και πόσο συχνό είναι αυτό το φαινόμενο βίας κατά των γυναικών;

Μ: Αυτό συχνά

Ε: Συμβαίνει συχνά

Μ: Ναι. Όχι μέσα στους χριστιανούς. Οι χριστιανοί είναι διαφορετικοί. Σε αυτούς μόνο

Ε: Τώρα δηλαδή μιλάμε για τους Κούρδους

Μ: Για μουσουλμάνους

Ε: Στη Συρία υπάρχουν έθιμα που αφορούν αποκλειστικά τις γυναίκες;

Μ: Έθιμα σαν τι δηλαδή δεν καταλαβαίνω

Ε: Έθιμα δηλαδή όταν παντρευτεί. Πχ

Μ: Όπως αυτό που στρώνουν τα κρεβάτια και τα λοιπά

Ε: Ναι, ναι. Που αφορούν αποκλειστικά τις γυναίκες, δηλαδή να το κάνουν μόνο οι γυναίκες

Μ: Μόνο για τους Κούρδους θα ρωτήσω γιατί δεν θα ξέρει για κάτι άλλο

Ε: Εντάξει

M: (ρωτάει)

Γ: Σαν Κούρδοι μιλάνε ας πούμε συγγενείς, γονείς της με τους γονείς τους και αυτός δίνει κάποια λεφτά αλλά τα πιο πολύ γονείς της έχουν κάνει το σπίτι.

E: Α δίνουν λεφτά οι γονείς

M: Ναι. Εκείνος φέρνει αλλά λίγο. Αυτό μόνο για τους Κούρδους. Στη Συρία οι άλλοι είναι το αντίθετο. Ο άντρας φέρνει τα πάντα η κοπέλα φέρνει λίγα πράγματα

E: Εκεί πριν παντρευτείτε μου είπατε πως δουλεύατε.

M: Ναι με τα αδέρφια της

E: Ναι. Βγάζατε δικά σας χρήματα

Γ: Όχι. Για τους γονείς μου μόνο

E: Το ίδιο ισχύει και για άλλες γυναίκες εκεί πέρα;

Γ: Όλοι τους έτσι

E: Υπάρχουν επαγγέλματα που απασχολούνται τόσο άντρες όσο και γυναίκες;

Γ: Σπάνια εκεί οι γυναίκες να δουλέψουν σε αυτούς. Σχεδόν δεν έχουν κάτσει να είναι τα ίδια. Μόνο ας πούμε αν ράβουν ρούχα μπορεί να έχει ένα αφεντικό και οι υπόλοιπες να είναι γυναίκες. Αλλιώς δεν έχει πάρα πολύ έτσι μεταξύ τους. Οι πιο πολλές γυναίκες στο σπίτι είναι

E: Ναι,. Αλλά έστω ότι υπάρχουν κάποιες γυναίκες που δουλεύουν. Η αμοιβή τους είναι ίδια με τους άντρες που κάνουν την ίδια δουλειά;

Γ: Ναι παίρνουνε τα ίδια. Εγώ δεν έπαιρνα τίποτα διότι ήμουν με τα αδέρφια μου και μετά όλα στους γονείς

E: Ωραία. Στη Συρία υπάρχει πόλεμος οπότε το περνάμε. Γενικά πόσο αναπτυγμένη ήταν η Συρία οικονομικά;

Γ: Σύμφωνα με αυτά που γνωρίζω για τον κόσμο που δουλεύουν και έχουνε, τα λεφτά που παίρνουν είναι πολύ λίγα και δεν μπορούν ζουν καλά

E: Άρα δηλαδή υπήρχε φτώχεια στη Συρία;

M: Έχει έτσι και έτσι. Ανάλογα ο κάθε ένας τι δουλεύει. Αυτοί που δουλεύουν στο κράτος παίρνουν λίγα λεφτά, δεν παίρνουν πολύ. Αυτοί που έχουν ελεύθερα επαγγέλματα αυτοί μπορεί να έχουν παραπάνω. Αλλά σαν κράτος δεν δίνει πολλά λεφτά. Δηλαδή αφήνει τον κόσμο σε φτώχεια.

E: Αφήνει τον κόσμο σε φτώχεια

M: Ναι

E: Ενώ το κράτος σαν κράτος έχει λεφτά;

M: Έχει λεφτά ναι

E: Ωραία. Σχετικά με τις ασθένειες υπήρχαν εκεί; Ασθένειες, αρρώστιες

Γ: Δεν θυμάμαι κάτι. Μία χρονιά κάτι μας βγήκε σαν σπυράκι εκεί που μέναμε

E: Ποιοι λόγοι σας οδήγησαν στη μετανάστευση;

M: Ο πόλεμος

E: Το κράτος ή οποιοσδήποτε άλλος σας βοήθησε να μεταναστεύσετε;

Γ: Με τίποτα

E: Κανένας, κανένας. Ωραία. Πάμε τώρα στις ενδιάμεσες χώρες. Μέχρι να φτάσετε στην Ελλάδα από ποιες χώρες πέρασε;

Γ: Στην αρχή πήγα στο Λίβανο

E: Ναι

Γ: Αλλά δεν μπόρεσα να βάλω τα παιδιά μου στα σχολεία και η ζωή ήταν πολύ ακριβή. Δουλεύαμε ο άντρας μου και εγώ και δεν μας έφτανε. Μόνο για ενοίκιο και νερό. Ήταν πολύ λίγα, ήταν πολύ δύσκολα δηλαδή. Ήταν σαν αυτό το δωμάτιο στη μέση με 200-300\$. Ήταν πολύ ακριβά

E: Μετά το Λίβανο πήγατε κάπου αλλού;

Γ: Πέρασα μόνο από τη Συρία. Μετά πήγα στη Τουρκία και από Τουρκία εδώ

E: Άρα δηλαδή ήταν στη Συρία

M: Συρία, πήγε Λίβανο.

E: Πήγε Λίβανο. Αφότου άρχισε ο πόλεμος πήγε Λίβανο

M: Ξαναγύρισε μόνο να περάσει

E: Μόνο να περάσει από τη Συρία να πάει στην Τουρκία και από την Τουρκία Ελλάδα

M: Ελλάδα

E: Στο Λίβανο πόσο καιρό μείνατε;

Γ: 2 χρόνια και λίγους μήνες

E: Και στην Τουρκία

Γ: Το ίδιο. 2 χρόνια και λίγο

E: Γενικά πώς σας φέρονταν σε αυτές τις χώρες;

Γ: Στο Λίβανο δεν ήταν πολύ καλοί γιατί δεν έχουν αγάπη για τους Σύριους. Αλλά εμείς δεν είχαμε πολύ σχέση μαζί τους και ούτε κάναμε πρόβλημα. Και στην Τουρκία το ίδιο

E: Το ίδιο. Δηλαδή και εκεί είχαν πρόβλημα με τους Σύριους

M: Ναι. Δεν θέλανε, όλους τους μετανάστες δεν ήθελαν

E: Μου είπατε πως στο Λίβανο δουλεύατε. Στην Τουρκία;

Γ: Ναι δούλεψα εγώ και οι κόρες μου και δεν μπορέσανε ούτε καν να πληρώσουμε. Ήταν πολύ ακριβά στην Τουρκία

E: Άρα δηλαδή και στο Λίβανο και στην Τουρκία σας δίνανε λιγότερα λεφτά από εκείνα που παίρνανε οι ντόπιοι;

Γ: Και πιο κάτω από το μισό.

E: Πιο κάτω από το μισό από αυτό που παίρνανε οι ντόπιοι.

M: Ναι

Γ: Δούλευα με μία από εκεί, ντόπια είναι. Εγώ έπαιρνα 850 και εκείνη 2 εκατ. και 500. Και εγώ μόνο 850

Ε: Τα λεφτά που βγάζατε στο Λίβανο και στην Τουρκία τα στέλνατε πίσω στη Συρία μερικά ή όλα;

Μ: Αφού δεν μπόρεσαν. Ήταν να ζούνε με αυτά οι άνθρωποι

Ε: Α ωραία. Μήπως στέλνανε λίγα.

Σας έχουν προσεγγίσει να ασχοληθείτε με κάποια άλλη δουλειά πριν από αυτή που κάνατε σε Λίβανο και Τουρκία;

Γ: Όχι

Ε: Μόνη σας τη βρήκατε τη δουλειά, την ψάξατε;

Γ: Μόνοι μας ψάξαμε

Ε: Πηγαίνατε σχολείο στο Λίβανο να μάθετε τη γλώσσα;

Μ: Αφού μιλάνε αραβικά

Ε: Α δεν το ήξερα. Στην Τουρκία;

Γ: Όχι. Δεν είχε να πάμε. Η Τουρκία δεν μας βοήθησε σε τίποτα. Μόνοι μας δουλεύαμε. Έτσι έχουμε μάθει

Ε: Καθόλου βοήθεια, ωραία. Η Συρία διαθέτει πρεσβεία στο Λίβανο;

Μ: Ναι.

Γ: Υπάρχει. Εγώ ξέρω

Ε: Εφόσον υπάρχει απευθυνθήκατε τότε στην πρεσβεία της Συρίας να σας βοηθήσει;

Γ: Όχι

Ε: Στην Τουρκία υπάρχει πρεσβεία;

Γ: Όχι δεν έχει

Ε: Δεν έχει. Θέλετε να κάνουμε παύση;

M: Όχι

E: Γενικά γνωρίζατε ποια ήταν τα δικαιώματα σας ως άνθρωπος και ως γυναίκα σε εκείνες τις χώρες, σε Λίβανο και Τουρκία;

M: Πού να ξέρει;

E: Εντάξει ας το πει μόνη της

Γ: Όχι δεν ξέρω

M: Είναι κάτι φανερά αυτά τα πράγματα

E: Τώρα θα μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς έχετε μείνει;

Γ: 3 μήνες έμεινα

E: Σε έναν;

Γ: Ναι στη Σάμο

E: Στη Σάμο και μετά

Γ: Μετά έκανα ένα χαρτί από το γιατρό για το γιο μας γιατί είναι άρρωστος και ήρθαμε στην Αθήνα

E: Στην Αθήνα μένετε σε σπίτι

Γ: Ήμασταν σε ξενοδοχείο και αρρωστήσαμε για 2 μήνες. Αρρωστήσαμε εκεί και μετά μας δώσανε ένα σπίτι.

E: Έχετε κάνει αίτηση ασύλου;

Γ: Ναι και μετά από 1,5 χρόνια πήρα την άδεια παραμονής

E: Άρα σας το δέχτηκαν το άσυλο

Γ: Ναι

E: Ποια ήταν η κατάσταση στον καταυλισμό της Σάμου;

Γ: Άθλια. Δεν ξέρω άλλους αλλά εμείς επειδή είχαμε 5 κορίτσια ήταν πολύ άσχημα

E: Εκεί διδασκόσασταν την ελληνική γλώσσα ή άλλα μαθήματα;

Γ: Υπήρχαν εθελοντές. Ο άντρας μου με τα 3 κορίτσια μου έμαθαν αγγλικά

E: Εκεί στο camp

M: Ναι

Γ: Δεν είναι οργανώσεις. Κάποιοι έτσι από μόνοι τους

E: Εθελοντές

M: Εθελοντές

E: Και ποια ήταν η αντιμετώπιση που δεχόσασταν από τους υπεύθυνους του camp;

Γ: Επειδή δεν γνωρίσαμε τη γλώσσα δεν είχαμε πολύ επαφές με κανέναν και ήταν πολύ άσχημα εκεί. Πέρασαμε πού άσχημα. Με τους υπευθύνους δεν είχαμε επαφή επειδή δεν ξέραμε τη γλώσσα

E: Και σχετικά με τους άλλους διαμένοντες ποια ήταν η σχέση σας;

Γ: Με κανέναν δεν μιλούσαμε.

E: Με κανένα

Γ: Ήταν πολλές γλώσσες και τα λοιπά

E: Ούτε με τους Σύριους δηλαδή δεν μιλούσατε;

Γ: Με κάποιους που είναι Κούρδοι μιλούσαμε. Αλλά δεν ήταν συνήθεια να έχουμε πάρε δώσε με τους ανθρώπους. Και ειδικά επειδή είχαμε 5 κορίτσια. Για αυτό

E: Γνωρίζετε αν υπήρχαν περιστατικά ναρκωτικών στο camp;

Γ: Ναι έπαιρναν

E: Τώρα θα μιλήσουμε σχετικά με την Ελλάδα; Από πότε είστε στην Ελλάδα;

Γ: 2 χρόνια και λίγους μήνες. Από τότε που βγήκαμε από την Τουρκία. 2 χρόνια και 1 μήνα

E: Με ποιον τρόπο φτάσατε στην Ελλάδα;

Γ: Ήρθαμε από την Τουρκία παράνομα με τη βάρκα και μετά από τη Σάμο εδώ νόμιμα

Ε: Στη βάρκα πόσα άτομα ήσασταν όταν φτάσατε;

Γ: 75 άτομα

Ε: 75. Δεν είχατε ταυτότητα μου είπατε οπότε δεν ρωτάω. Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από τους Έλληνες πολίτες;

Γ: Επειδή ήταν πολύ άσχημα εκεί μέσα στη βάρκα και πολλά άτομα και έκλαιγαν εκεί και τα παιδιά όταν φτάσαμε όποιος ήταν Έλληνας μας βοήθησε

Ε: Ταυτότητα είχε; Εγώ αυτό δεν. Δεν είχε ταυτότητα

Γ: Είχαμε διαβατήριο και τα πήρανε

Ε: Έχετε δουλέψει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Όχι, δεν βρίσκω. Μαθαίνω τη γλώσσα για να βρω δουλειά

Ε: Βγάζετε λεφτά εδώ, σας δίνουν λεφτά, σας βοηθάει;

Γ: Δεν παίρνουμε. Αυτή οι κάρτες που παίρνουμε

Ε: Και από τα λεφτά που παίρνετε στέλνετε κάποια λεφτά πίσω στην πατρίδα σας;

Γ: Όχι, δεν μας φτάνουν εδώ

Ε: Η Συρία έχει πρεσβεία στην Ελλάδα;

Μ: Όχι δεν έχει. Έχει κλείσει

Ε: Γνωρίζετε ποια είναι τα δικαιώματά σας εδώ στην Ελλάδα ως γυναίκα και ως πρόσφυγας;

Γ: Όχι

Ε: Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

E: Γενικά ποιοι είναι οι στόχοι που έχετε θέσει προσωπικά σε επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη;

Γ: Θέλω πολύ αν θα δουλέψω να αγοράσω κανένα σπίτι εδώ, να ζήσω εδώ γιατί θέλω να νιώθω ανάπαυση. Και οι κόρες μου να είναι, όλα μου τα παιδιά να είναι στο σχολείο και να μπορούν να συνεχίσουν εδώ

E: Πιστεύετε πως στο ενδεχόμενο μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα όπως και άλλων μεταναστριών η χώρα θα μπορούσε να ευνοηθεί;

Γ: Σίγουρα

E: Πώς δηλαδή;

Γ: Δεν ξέρω ακριβώς πως μπορώ να βοηθήσω απλά ό,τι μπορεί να κάνω μπορεί. Αν μπορώ να κάνω κάτι θα βοηθήσω

E: Συνοψίζοντας πιστεύετε πως η μετανάστευση έως τώρα δηλαδή από τη Συρία στο Λίβανο, από Λίβανο σε Τουρκία από Τουρκία στην Ελλάδα σας έχει βοηθήσει; Η μετανάστευση γενικά

M: (η μεταφράστρια γελάει)

Γ: Από τότε που ήρθα εδώ εντάξει δεν βοήθησε τίποτα που πέρασα από τη μία χώρα στην άλλη. Απλά εδώ όταν ήρθα νιώθω καλά με αυτό το λαό εδώ.

E: Με τους Έλληνες

Γ: Μία φορά που έγινε σεισμός είχα και κάποιες κουβέρτες, ήξερα ότι κάποιος θα πάνε εκεί να δίνουν. Α όταν έγινε η φωτιά.

E: Α στο Μάτι, στο Μάτι

Γ: Έστειλα και κουβέρτες εκεί με αυτούς

E: Γενικά σας έχει βοηθήσει η μετανάστευση

M: Ε ναι. Νιώθει πιο

E: Νιώθει πιο καλά σε σχέση με τη Συρία

Γ: Πιο καλά. Ναι. Δεν έχουν πια να πεθάνουν, έχουμε ανάπαυση

E: Γενικά τα πράγματα εδώ πέρα είναι έτσι όπως τα περιμένατε;

Γ: Όχι τα περιμένα να είναι καλύτερα, να μας βοηθήσουν καλύτερα.

M: Επειδή ακούνε έξω ότι δίνουν πιο πολλά λεφτά, εδώ είναι πιο λίγα αλλά δεν ξέρουν ότι και εκεί είναι όλα ακριβά

E: Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με τη Συρία;

Γ: Εύχομαι να σταματήσει ο πόλεμος αλλά όπως βλέπω δεν σταματάει. Προχθές πιάσανε τον θείο μου και ό,τι είχαν μαγαζί, ό,τι είχαν μέσα τους τα πήρανε. Αυτοί που παίρνουν τα πράγματα εκεί και κάνουν κακό στους ανθρώπους είναι οι ISIS και οι Τούρκοι. Δεν είναι οι Σύριοι. Και τώρα έχουν πιάσει τον θείο μου και τα δύο του παιδιά

E: Οι ISIS και ΟΙ Τούρκοι

Γ: Στη φυλακή τους βάζουν

E: Σχετικά με τις χώρες που περάσατε μέχρι να έρθετε Ελλάδα θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο;

Γ: Αν είναι Τουρκία ή Λίβανο καμία από αυτές τις χώρες δεν μας βοήθησαν. Δεν μας βοήθησαν σε τίποτα

E: Θέλετε να πείτε κάτι άλλο σχετικά με τον καταυλισμό στη Σάμο που μένατε;

Γ: Εύχομαι να μην υπήρχε αυτό το camp

E: Σχετικά με την Ελλάδα θέλετε να πείτε κάτι άλλο;

Γ: Εύχομαι να είναι πολύ καλή η Ελλάδα και η Συρία και να έχουν σχέσεις

E: Καλές. Ωραία αυτό ήταν τελειώσαμε. Σας ευχαριστώ

(Διάρκεια: 33 λεπτά, 11 δευτερόλεπτα)

Σ6¹²⁰

E¹²¹: Από πού κατάγεστε;

¹²⁰ Η επικοινωνία έγινε στα αγγλικά

¹²¹ E: Εγώ

Γ¹²²: Ιράκ (Κούρδισα)

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 24

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Παντρεμένη

E: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Λύκειο

E: Στο Ιράκ ζούσατε σε πόλη ή σε χωριό;

Γ: Σε πόλη

E: Πόλη

Γ: Αλλά όχι σε μεγάλη πόλη. Κωμόπολη

E: Ναι εντάξει. Δουλεύατε εκεί;

Γ: Όχι απλά διάβαζα

E: Συνοπτικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση; Είχατε λεφτά, είχατε οικονομικό πρόβλημα;

Γ: Στο Ιράκ;

E: Πρώτα από όλα σε εσάς και στην οικογένειά σας και μετά στο Ιράκ

Γ: Όταν ήρθαμε από το Ιράκ είχαμε πρόβλημα εδώ

E: Όχι. Όταν ήσασταν στο Ιράκ είχατε οικονομικό πρόβλημα, είχατε λεφτά;

Γ: Όχι. Είχα μικρό πρόβλημα. Δεν είχα λεφτά

E: Οπότε είχατε οικονομικό πρόβλημα

Γ: Ναι

¹²² Γ: Γυναίκα

E: Εντός του σπιτιού τι κάνατε;

Γ: Έχω δύο μωρά. Όταν ήμουν στο Ιράκ είχα απλώς ένα μωρό. Μάθαινα και διάβαζα μερικά βιβλία, αγγλικά, αραβικά και δούλευα εντός του σπιτιού όπως μαγείρεμα

E: Μαγείρεμα, πλύσιμο, καθάρισμα

Γ: Ναι

E: Και έξω από το σπίτι;

Γ: Όχι δεν δούλευα. Μόνο ο σύζυγός μου

E: Για παράδειγμα δεν πηγαίνατε για βόλτα, καφέ σινεμά;

Γ: Όχι, όχι, όχι

E: Μόνο σπίτι. Εντάξει. Οι γυναίκες. Όλες οι γυναίκες στο Ιράκ κάθονται σπίτι;

Γ: Όχι, όχι. Μερικές γυναίκες κάθονται στο σπίτι αλλά μερικές δουλεύουν εκτός σπιτιού

E: Και παίρνουν λεφτά

Γ: Ναι

E: Οπότε οι μισές είναι σπίτι. Το ίδιο

Γ: Το ίδιο

E: Ποιες είναι οι πιο κοινές δουλείες για τις γυναίκες στο Ιράκ;

Γ: Στο Ιράκ;

E: Ναι για παράδειγμα οι γυναίκες που δουλεύουν, τι δουλειά κάνουν;

Γ: Δουλεύουν ως δασκάλες, έχουμε γιατρούς, δασκάλους. Έχουμε νοσοκόμες στο Ιράκ και δικηγόρους. Έχουμε πολλά

E: Ναι. Όπως οι άντρες;

Γ: Ναι

E: Και πόσο; Εάν μία γυναίκα πει κάτι πόσο σημαντικό είναι αυτό για άλλα άτομα; Πόσο σημαντικό είναι ή άποψή της; Με καταλαβαίνεις;

Γ: Όχι

E: Για παράδειγμα εάν μία γυναίκα πει «αυτό δεν είναι καλό» ο άντρας θα πει «ναι αυτό δεν είναι καλό» ή;

Γ: Όχι, όχι. Ο άντρας δεν θα πει «αυτό δεν είναι καλό». Θα πει πως εάν αυτή η γυναίκα πει πως «αυτό δεν είναι καλό» έχω άλλη ιδέα. Δεν λέω το ίδιο με εσένα το ίδιο. Έχουμε πολλές ιδέες

E: Μισό λεπτό γιατί νομίζω πως. Ξανά. Πώς είναι η γυναίκα στο Ιράκ, πόσο σημαντική είναι η γυναίκα στο Ιράκ;

Γ: Πόσο σημαντική;

E: Η θέση της; Μισό λεπτό. Καταλαβαίνεις εάν διαβάσεις την ερώτηση;

Γ: Οι γυναίκες στο Ιράκ;

E: Ναι οι γυναίκες στο Ιράκ. Πώς είναι οι γυναίκες στο Ιράκ;

Γ: Είναι καλές. Κάποιες γυναίκες είναι καλές κάποιες όχι. Κάποιες δουλεύουν, κάποιες κάθονται στο σπίτι. Κάποιες έχουν σύζυγο, κάποιες παίρνουν λεφτά, κάποιες δουλεύουν. Αλλά οι μισές γυναίκες δεν δουλεύουν, οι μισές δουλεύουν

E: Εντάξει. Έχετε σύζυγο

Γ: Ναι

E: Πότε παντρευτήκατε;

Γ: Παντρευτήκαμε το 2013

E: Έχετε παιδιά;

Γ: Ναι έχω 2 παιδιά

E: Πολύ ωραία. Ποια είναι τα δικαιώματα της γυναίκας στην κοινωνία του Ιράκ;

Γ: Τι; Μου επαναλαμβάνεις;

E: Μου είπες πως μερικές γυναίκες στο Ιράκ δουλεύουν και μερικές μένουν σπίτι. Μπορούν να ψηφίζουν για την κυβέρνηση;

Γ: Ναι

E: Είναι στην πολιτική της κυβέρνησης;

Γ: Ναι μερικές φορές

E: Δεν δούλευες μου είπες

Γ: Όχι δεν δούλευα. Απλά διάβαζα

E: Είχατε πόλεμο στο Ιράκ, συγκρούσεις, όπλα, βόμβες;

Γ: Ναι είχαμε στο Ιράκ. Αλλά ναι είχαμε πρόβλημα στο Ιράκ. Όχι το ίδιο με

E: Την Συρία

Γ: Ναι

E: Όχι το ίδιο αλλά

Γ: Μερικές πόλεις

E: Εντάξει. Σχετικά με τη βία εναντίον των γυναικών; (χτυπάω το χέρι μου να το καταλάβει)

Γ: Όχι δεν έχουμε

E: Σχετικά με την οικονομία του Ιράκ;

Γ: Οικονομία;

E: Οικονομία. Λεφτά στο Ιράκ;

Γ: Ναι έχουμε

E: Όχι εσείς όλη η χώρα. Έχει οικονομία;

Γ: Ναι

E: Ναι

Γ: Όχι όλοι. Μπορείς να πεις το ¼

Ε: Το ¼ έχει λεφτά. Και οι άλλοι έχουν λεφτά;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει. Και σχετικά με τις ασθένειες; Ξέρεις τι είναι οι ασθένειες;

Γ: Τι;

Ε: Ασθένειες. Όταν κάποιος είναι άρρωστος

Γ: Άρρωστος

Ε: Όταν κάποιος είναι άρρωστος. Το Ιράκ έχει πρόβλημα με τις αρρώστιες;

Γ: Όχι. Μερικοί άνθρωποι

Ε: Μερικοί άνθρωποι;

A¹²³: Ναι

Ε: Και τι κάνει το νοσοκομείο, το σύστημα υγεία στο Ιράκ; Βοηθάει;

Γ: Χα. Έχουμε σύστημα αλλά το σύστημα στο Ιράκ δεν είναι καλό. Δεν έχουμε καλό σύστημα στο Ιράκ

Ε: Με τίποτα;

Γ: Έχουμε αλλά όχι

Ε: Όχι καλό

Γ: Η ιδέα μου είναι πως δεν είναι καλό

Ε: Για παράδειγμα έχετε πρόβλημα με τους γιατρούς, με το νοσοκομείο, την πολιτική, με τους γιατρούς;

Γ: Με τους γιατρούς

Ε: Είναι λίγοι γιατροί;

Γ: Ναι

¹²³ A: Ο σύζυγός της

A: Λίγοι γιατροί και νοσοκομεία. Τα νοσοκομεία δεν είναι καθαρά

E: Είναι βρώμικα;

A: Ναι

E: Γιατί μεταναστεύσατε από το Ιράκ;

Γ: Τι;

E: Γιατί φύγατε από το Ιράκ;

Γ: Φύγαμε το 2013

E: Ναι γιατί; Λόγω πολέμου, οικονομία;

Γ: Λόγω πολέμου

E: Με την οικογένειά σου

Γ: Ναι

E: Θέλεις να μου πεις κάτι άλλο για το Ιράκ;

A: Πρόβλημα με

Γ: Έχουμε την ISIS στο Ιράκ. Σαν την ΠΑΠΑΚΑ, ΝΤΟΣ¹²⁴

A: Όλοι πολεμιστές

E: Όλοι;

A: Όλοι πολεμιστές. για την Τουρκία, το Ιράκ, το Ιράν και σε άλλα μέρη. Όλο μάχες

E: Ναι καταλαβαίνω. Και Ρώσοι

Γ: Ναι αλλά όχι το ίδιο με τη Συρία

E: Ας μιλήσουμε για τις χώρες πριν την Ελλάδα. Πριν την Ελλάδα ήσασταν στην Τουρκία;

A: Ναι σε μέρος στην Τουρκία

¹²⁴¹²⁴ Αντίστοιχες οργανώσεις με την ISIS

E: Και πριν την Τουρκία στο Ιράκ;

A: Όχι

Γ: Όχι δεν μείναμε στην Τουρκία. Απλά 2 εβδομάδες

E: Οπότε από το Ιράκ πήγατε στην Τουρκία για 2 εβδομάδες και μετά εδώ

A & Γ: Ναι.

Γ: Μερικοί 2 εβδομάδες, μερικοί 1 μήνα στην Τουρκία

E: Ναι. Και πώς ήταν οι Τούρκοι σχετικά με εσάς, την οικογένειά σας;

A: Όχι καλοί. Πρόβλημα για τους άντρες, κοιμόμασταν, δεν καταλαβαίναμε να μιλάμε

E: Οπότε οι Τούρκοι ήταν κακοί με εσάς;

(μιλούν στη γλώσσα τους)

Γ: Οι Τούρκοι δεν είναι όλοι το ίδιο. Μερικοί είναι καλοί

E: Ναι. Μερικοί είναι καλοί και μερικοί κακοί

Γ: Αλλά με τους Σύριους δεν είναι καλοί επειδή είδα με τα μάτια μου. Με τους Σύριους οι Τούρκοι δεν είναι καλοί

E: Οι Τούρκοι με τους Σύριους δεν είναι καλοί αλλά μερικοί Τούρκοι είναι καλοί με τους Ιρακινούς αλλά μερικοί όχι

A: Ναι

E: Και η κυβέρνηση της Τουρκίας σας βοήθησε;

Γ: Όχι

E: Δουλεύατε εκεί στην Τουρκία;

Γ: Όχι. Δεν έμεινα στην Τουρκία. Απλά 2 εβδομάδες

E: Ναι το θυμάμαι. Για αυτές τις 2 μέρες αναφέρομαι. Οπότε δεν είχες τα λεφτά σου επειδή μου είπες. Πήγαινες σχολείο εκεί; Όχι

Γ: Όχι

E: Μιλάς Τούρκικα

Γ: Όχι δεν μιλώ. Απλά αραβικά και αγγλικά

EΣΑ¹²⁵: Εσύ μιλάς;

A: Ναι μερικά

E: Έχει το Ιράκ πρεσβεία στην Τουρκία; Ξέρεις τι είναι πρεσβεία;

A: Πρεσβεία;

E: Πρεσβεία όπως η κυβέρνηση; Έχετε να μεταφράσω;

Γ: Στο google;

E: Ναι.

(μου δίνουν το κινητό)

Το Ιράκ έχει πρεσβεία στην Τουρκία;

Γ: Ναι

A: Ναι. Και πτήσεις

E: Σας βοήθησε η πρεσβεία του Ιράκ στην Τουρκία;

Γ & A: Όχι

Γ: Τους δώσαμε λεφτά για εισιτήρια

A: Για το ταξίδι (νομίζω πως δεν κατάλαβαν καλά την ερώτηση)

E: Σχετικά με τα δικαιώματα. Ξέρετε τι είναι δικαιώματα;

Γ: Τι;

E: Δικαιώματα. Δώστε μου το (κινητό)

A: Δικαιώματα για ποιον;

¹²⁵ EΣΑ: Ερώτηση στον άντρα

E: Για τις γυναίκες

A: Ναι έχουμε

Γ: Ναι έχουμε

A: Έχουμε στο Ιράκ

E: Στο Ιράκ έχει δικαιώματα

Γ: Έχω αλλά όχι όλη την ώρα.

E: Μπορείς να μου εξηγήσεις; Τι εννοείς όχι όλη την ώρα; Για παράδειγμα

(μιλούν στη γλώσσα τους)

A: Όχι καλά δικαιώματα

E: Συγγνώμη;

A: Όχι καλά δικαιώματα

E: Α όχι καλά δικαιώματα για τις

Γ: Για τις γυναίκες

E: Για παράδειγμα εάν θέλουν μπορούν να πάμε για βόλτα, για καφέ;

Γ: Ναι. Μερικοί άνθρωποι, μερικοί σύζυγοι δεν θέλουν

E: Α μερικοί σύζυγοι

Γ: Ναι. Μερικοί σύζυγοι, μερικές οικογένειες δεν θέλουν να

E: Δεν αφήνουν τις γυναίκες να βγουν έξω

Γ: Ναι

E: Σχετικά με την πολιτική μπορούν να ψηφίζουν για την κυβέρνηση;

A: Για τι;

E: Για παράδειγμα

(μιλούν στη γλώσσα τους)

Ψήφος

(δεν κατάλαβαν την ερώτηση και συνέχισα στην επόμενη)

Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για την Τουρκία; Σας άρεσε στην Τουρκία εκείνες τις 2 εβδομάδες;

Γ: Η Τουρκία είναι όμορφη χώρα αλλά δεν αγαπώ τους Τούρκους, Όχι όλους. Μερικοί είναι καλοί, μερικοί όχι αλλά δεν αγαπώ τον Ερντογάν επειδή σκότωσε τόσους πολλούς Κούρδους.

Ε: Ναι το ξέρω. Έχω μιλήσει και με άλλους Κούρδους και μου είπαν για τον Ερντογάν. Ξέρω το πρόβλημα. Ας μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Όταν ήρθατε στην Ελλάδα

Γ: Ήρθαμε στην Ελλάδα το 2017

Ε: Και που πήγατε;

Γ: Στη Χίο

Ε: Και μετά;

Γ: Μείναμε εκεί 9 μήνες.

Ε: Οπότε μείνατε 9 μήνες στη Χίο στον καταυλισμό και μετά ήρθατε εδώ

Γ: Ναι ήρθα εδώ

Ε: Οπότε έχετε μείνει σε 2 καταυλισμούς. Έναν εδώ και έναν στη Χίο. Πόσο καιρό; 9 μήνες στην

Γ: Στη Χίο και εδώ 6 μήνες

Ε: Έχετε κάνει αίτημα ασύλου;

Γ: Τι;

Ε: Άσυλο;

Γ: Άσυλο. Ναι, ναι έχω ταυτότητα

Ε: Όχι ταυτότητα. Δώσατε συνέντευξη;

Γ: Ναι έδωσα συνέντευξη, 3 συνεντεύξεις

Ε: Για πρόσφυγας

Γ & Α: Ναι

Ε: Και σας το ενέκριναν;

Γ: Ναι

Ε: Οπότε είστε πρόσφυγας

Γ: Ναι

Ε: Πόσο διήρκησε η απόφαση;

Γ: Σε μερικούς 4 μήνες, 6 μήνες, σε μερικούς

Ε: Όχι. Εσείς

Γ: Εγώ 9 μήνες

Ε: 9 μήνες να πάρετε την απόφαση;

Γ: Όχι 6 μήνες να πάρω την (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'οσβάζ') και μετά από 3 μήνες πήρα την ταυτότητά μου

Ε: Εντάξει

Γ: Αλλά όχι όλοι οι άνθρωποι. Μερικοί 2 χρόνια, 3 χρόνια

Ε: Ναι το ξέρω. Δεν σας το είπα. Ήμουν 6 χρόνια στη Λέσβο στη Μυτιλήνη και το ξέρω πολύ καλά. Πώς ήταν στον καταυλισμό στη Χίο; Ήταν καλά;

Γ: Η Χίος είναι πολύ όμορφη αλλά στον καταυλισμό όχι καλά

Ε: Ήσασταν πολλοί, πολλοί άνθρωποι;

Γ: Ναι ήμασταν πολλοί άνθρωποι, είχαμε τσακωμούς

Ε: Σχετικά με την υγεία;

Γ: Είχαμε τσακωμούς

E: Τσακωμοί οι μετανάστες μεταξύ τους;

Γ: Ναι οι Άραβες

A: Σε ένα τροχόσπιτο 3 οικογένειες

E: Σοβαρά; Σε ένα ήρθαν 3 οικογένειες;

Γ: Σε ένα δωμάτιο είχαμε 3 οικογένειες

E: Οπότε φαντάζομαι πως ήταν βρώμικα

Γ: Ναι πολύ βρώμικα. Και μερικές φορές δεν είχαμε λεφτά, δεν είχαμε νερό, το φαγητό δεν ήταν καλό. Δεν μπορούσαμε να φάμε φαγητό

E: Στη Χίο

Γ & A: Ναι

E: Και εδώ είναι καλύτερα;

Γ: Εδώ είναι καλύτερα

E: Είστε μόνοι εδώ

Γ: Όχι

E: Όχι. Σε αυτό το σπίτι είστε μόνοι

Γ: Ναι μόνο

E: Μόνο η οικογένειά σας

Γ: Ναι. Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Καλύτερο από

E: Σχετικά με το φαγητό είχατε πρόβλημα;

Γ: Εδώ;

E: Όχι, στη Χίο

Γ: Ναι. Δεν τρώγαμε ποτέ

A: Όχι καλό

Φ¹²⁶: Όχι φαγητό, όχι νερό, όχι ντους

E: Οπότε είχατε πρόβλημα με το φαγητό, με

Φ: Με όλα

E: Και εδώ είναι καλά;

Φ: Εδώ είναι καλά

E: Υπάρχει κάποιο πρόβλημα εδώ;

Φ: Κανένα πρόβλημα

Γ: Καλύτερα. Απλά μερικές φορές εδώ έχουνε συγκρούσεις οι Αφγανοί και τους Άραβες

E: Ναι το ξέρω. Σκότωσαν 2

Γ: Απλά είμαστε φοβισμένοι

E: Φυσικά

Γ: Επειδή έχουμε παιδιά

E: Έχετε παιδιά. Πρώτα από όλα τα παιδιά και μετά οι άλλοι

Γ: Εδώ είναι καλύτερα από τη Χίο αλλά όχι σε όλα. Επειδή εδώ έχουμε ένα γιατρό αλλά όχι για όλες

Φ: Όλοι άρρωστοι

Γ: Και εδώ έχουμε πολλούς πολλούς Αφγανούς. Μερικές φορές δεν μπορώ να πάρω (δεν ακούγεται καλά λόγω ενός θορύβου) παιδιά λόγω των συγκρούσεων

E: Συγκρούσεων Αφγανών

Γ: Ναι συγκρούσεις. Και τα παιδιά πολεμούν

E: Τσακώνονται μεταξύ τους ή τσακώνονται σε εσάς;

Γ: Τσακώνονται μεταξύ τους, τσακώνονται με τους Σύριους, τους Ιρακινούς

¹²⁶ Φ: Φίλος τους

E: Οπότε το πρόβλημα είναι οι Αφγανοί. Είναι πρόβλημα

Γ: Είμαστε φοβισμένοι

E: Ναι φυσικά

Γ: Επειδή οι άνθρωποι (δεν καταλαβαίνω. Λέει ‘κέρτσ’) στις γυναίκες

E: Ναι, ναι το ξέρω

Γ: Ένας άντρας έχει 5 παιδιά και η γυναίκα τους είναι έγκυος. Ίσως

E: Ναι ναι. Στην τηλεόραση το άκουσα αυτό. Και στη Χίο πήγαινες σχολείο να μάθεις τη γλώσσα;

Γ: Ναι ο γιος μου πήγαινε στο ένα χρόνο. Ίσως 6 μήνες. Τώρα μιλάει μερικά ελληνικά και εγώ αγγλικά μάθαινα. Ξέρω μερικά ελληνικά

E: Μόνη; Μάθαινες μόνη ή πήγαινες σχολείο;

Γ: Όχι μόνη. Ναι πήγαινα αλλά όχι για

E: Πόσο καιρό;

Γ: Δεν πήγαινα σχολείο. Απλά πήγαινα να μάθω

E: Να μάθεις με άλλους ανθρώπους

Γ: Όχι για όλους τους ανθρώπους. Στη Χίο υπήρχε ένα κέντρο γυναικών που μπορούσαν να πάνε για μπάνιο. Στο κέντρο είχαμε γιατρό, δικηγόρο, μπορούσαμε να πλυθούμε, να μάθουμε αγγλικά. Δεν μπορούσαν να πάω σχολείο επειδή το μικρό παιδί

E: Και οι γυναίκες σου μάθαιναν και ελληνικά και αγγλικά

Γ: Ναι

ΕΣΑ¹²⁷: Εσύ;

A: Όχι

ΕΣΦ¹²⁸: Μιλάς ελληνικά;

¹²⁷ ΕΣΑ: Ερώτηση στον σύζυγο

Φ: Όχι. Αγγλικά όχι ελληνικά

ΕΣΦ & ΕΣΑ: Αν θέλετε κάτι ρωτήστε με. Δεν υπάρχει πρόβλημα

Ε: Ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνετε από τους διαχειριστές τους καταυλισμού;

Γ: Τι;

Ε: Οι άνθρωποι που δουλεύουν στον καταυλισμό πώς σας συμπεριφέρονται; Για παράδειγμα οι γιατροί πώς σας συμπεριφέρονται, η αστυνομία πώς σας συμπεριφέρεται, οι διαχειριστές

Γ: Στη Χίο;

Ε: Και στη Χίο και εδώ

Γ: Δεν έχουμε. Σου είπα και πριν πως δεν είχαμε τίποτα στη Χίο. Σε όλο το νησί επειδή οι άνθρωποι απλά μερικές φορές, μερικούς μήνες αλλά εδώ είναι καλύτερα

Ε: Όχι, όχι σας ρωτάω κάτι άλλο

Α: Η Χίος δεν είναι καλή

Ε: Όχι καλή για εσάς

Α: Ναι αλλά εδώ είναι λίγο καλύτερα για την αστυνομία

Γ: Όχι. Η αστυνομία στη Χίο είναι καλή

Α: Όχι καλή. Εάν έχει τσακωμό η αστυνομία δεν έρχεται να σε διασώσει. Δεν έρχεται για να μην τσακωθούν. Κάθεται βλέπει τον τσακωμό και τους φίλους σου και αφότου σκοτώσουν σου έρχονται

Ε: Απλά βλέπουν και μετά έρχονται

Α: Ναι

Γ: Και εδώ το ίδιο

E: Και εδώ το ίδιο. Εντάξει. Δεν μιλάω μόνο για την αστυνομία, αναφέρομαι σε όλους όσους δουλεύουν εδώ

A: Είναι καλοί. Απλά δουλεύουν. Κανένα πρόβλημα. Δουλεύουν και

E: Δουλεύουν και φεύγουν. Εντάξει. Πώς ήσασταν με τους άλλους μετανάστες στη Χίο; Πώς σας συμπεριφέρονταν οι άλλοι μετανάστες;

Γ: Μετανάστες;

E: Οι άλλοι πρόσφυγες. Πώς σας συμπεριφέρονταν; Πριν μου είπατε πώς φοβάστε τους Αφανούς. Επειδή

Γ: Το ίδιο, το ίδιο με και στη Χίο

E: Είναι το ίδιο

Γ: Ναι

E: Φοβόσασταν μήπως τσακωθούν

A: Η Χίος έχει Αφγανούς, Ιρακινούς, Σύριους,

Γ: Κούρδους

A: Σομαλία, Κούρδους, όλους

Γ: Στη Χίο, εδώ, έβλεπα με τα μάτια μου όλη την ώρα Αφγανούς, Άραβες, Σύριους, όλη την ώρα να τσακώνονται

E: Οπότε δεν ήταν καλό για εσάς

Γ: Όχι, δεν ήταν πρόβλημα .

A: Πρόβλημα για τα παιδιά όχι για εμάς

Γ: Επειδή τα παιδιά μαθαίνουν τα πάντα.

E: Αααα ναι

Γ: Τσακωμούς

E: Μαθαίνουν για αυτά

Γ: Ναι

Ε: Κατάλαβα. Οπότε το πρόβλημα είναι ότι δεν θέλετε τα παιδιά να βλέπουν να τσακώνονται

Α: Ναι

Ε: Σχετικά με τα ναρκωτικά στη Χίο;

Γ: Ναρκωτικά;

Ε: Ξέρετε αν υπήρχαν ναρκωτικά στη Χίο;

Α: Τι είναι τα ναρκωτικά;

Γ: Χασίς;

Ε: Σαν Χασίς, σαν

Γ: (δεν ακούγεται)

Ε: Όχι εσείς

Γ: Δεν έχουμε ποτέ

Ε: Όχι εσείς. Μιλάω γενικά

Γ: Ναι

Ε: Ναι είχαν

Α: Ναι είχαν αλλά έξω δεν είχαν. Μέσα στον καταυλισμό είχαν. Αφγανοί, Άραβες, πίνανε, κάνανε χασίς

Ε: Στον καταυλισμό

Α: Ναι στον καταυλισμό

Γ: Και μετά τσακώνονταν

Α: Και η αστυνομία έβλεπε

Ε: Οπότε έβλεπε η αστυνομία ότι είχαν ναρκωτικά και δεν έκανε τίποτα. Και εδώ στη Μαλακάσα;

A: Εδώ στη Μαλακάσα δεν έχω δει αλλά

Γ: Ίσως έχουνε αλλά δεν έχουμε δει. Απλά πάνε στην Αθήνα και αγοράζουν

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για τον καταυλισμό στη Χίο και εδώ στη Μαλακάσα;

Γ: Τα ίδια. Στη Χίο ο καταυλισμός. Εδώ ο καταυλισμός είναι καλύτερος για διαβίωση

E: Είναι καλύτερος για ζωή

Γ: Ναι, απλά καλύτερος. Επειδή μας δίνουν λεφτά να πάμε στη πόλη να αγοράσουμε οτιδήποτε για τα παιδιά και το νερό είναι καθαρό. Στη Χίο δεν είχαμε καθαρό νερό, είχαμε αλατόνερο. Δεν μπορούσαμε να πιούμε, να φάμε στη Χίο. Απλά καλύτερο για ζωή εδώ, για τα λεφτά

E: Εδώ μαγειρεύεις μόνη ή έχεις;

Γ: Ναι μαγειρεύω μερικές φορές. Μερικές φορές πάω στην πόλη

E: Πάμε στο τελικό στάδιο. Ας μιλήσουμε για την Ελλάδα. Ήρθατε εδώ το 2017.

Γ: 2017

E: Μαζί;

Γ: Εγώ και ο σύζυγός μου μαζί αλλά αυτός

Φ: Απλά ταξίδευα εδώ

E: Είστε φίλοι

Γ: Ναι είμαστε φίλοι. Είναι εδώ 6 μήνες

E: Ήρθατε με βάρκα νομίζω από την Τουρκία

Γ: Ναι

E: Πόσοι ήσασταν στη βάρκα;

Γ: 50-55. Μερικές φορές 50 μερικές φορές 55

E: Είχατε μαζί σας ταυτότητα ή κάτι άλλο όπως διαβατήριο;

Γ: Όχι

E: Πώς νιώθετε για τους Έλληνες; Ποια είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνετε από αυτούς;

Γ: Οι Έλληνες είναι πολλοί καλοί άνθρωποι με εμάς. Μιλώ με αυτούς. Αγαπούν τους πρόσφυγες αλλά όχι όλοι

A: Ναι όχι, λίγοι

E: Ναι φυσικά. Και σας βοηθούν;

Γ: Ναι μας βοηθούν. Έχουμε εθελοντές και μερικές φορές μας βοηθούν. Δίνουν πάνες για τα παιδιά, μερικά ρούχα. Στη Χίο δεν μας έδιναν ρούχα και για τα παιδιά. Μερικές φορές δίνουν γάλα για τα παιδιά

E: Έχω δώσει και εγώ ρούχα. Ο πατέρας μου δουλεύει εδώ και μία μέρα ήρθε με 2 τσάντες

Γ: Το ξέρω. Το είδα. Και εδώ μας έδωσε

E: Όταν περπατάς για παράδειγμα έξω από τον καταυλισμό. Πηγαίνεις για βόλτα, για καφέ, για οτιδήποτε. Πώς νιώθεις με τους άλλους;

Γ: Πολύ καλά

A: Πολύ πολύ καλά

Γ: Πολύ καλά εκτός του καταυλισμού αλλά εντός όχι καλά

E: Έχεις δουλέψει στην Ελλάδα;

Γ: Όχι δεν μπορώ να δουλέψω

E: Έχεις τα δικά σου λεφτά;

Γ: Εδώ όχι. Απλά μας δίνουν λεφτά από

E: Από την κάρτα

Γ: Ναι

E: Εντάξει. Έχει η χώρα σου πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα; Το Ιράκ;

Γ: Τι;

Ε: Ξέρεις τι είναι η πρεσβεία;

Γ: Πρεσβεία;

(ρωτάει τον φίλο τους)

ΕΣΦ: Ξέρεις τι είναι η πρεσβεία;

Φ: Πρεσβεία για ποιον;

ΕΣΦ: Έχει το Ιράκ πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα;

Φ: Όχι, όχι

Ε: Εντάξει. Ξέρεις για τα δικαιώματά σου εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Δικαιώματα;

Ε: Δικαιώματα

Γ: Ξέρω, ξέρω. Στην Ελλάδα οι γυναίκες έχουν δικαιώματα

Ε: Πώς νιώθεις για αυτό;

Γ: Είναι καλό, καλό

Ε: Νιώθεις καλύτερα από το Ιράκ

Γ: Καλύτερα, καλύτερα. Νιώθω πως οι γυναίκες εδώ είναι καλύτερα από το Ιράκ. Οι γυναίκες μπορούν να πάνε έξω, να δουλέψουν. Είναι κανονικά

Ε: Ναι εδώ στην Ελλάδα μπορούν αλλά στο Ιράκ

Γ: Στο Ιράκ εγώ, αν μιλάς για εμένα, μπορώ αλλά όλες

Ε: Όχι οι άλλες

Γ: Όχι οι άλλες. Επειδή βλέπω μερικές γυναίκες στο Ιράκ δεν δουλεύουν, δεν μαθαίνουν, δεν ζουν κανονικά. Δεν μπορούν να πάνε έξω από το σπίτι τους στο Ιράκ

Ε: Ναι. Αυτές είναι οι περισσότερες ή οι μισές. Οι μισές μπορούν και οι μισές δεν μπορούν;

Γ: Είπα πως στο Ιράκ οι μισές μπορούν αλλά εάν βγουν έξω στο Ιράκ μερικές Ευρωπαίες, Ελληνίδες ή Γερμανίδες μπορούν να δουλέψουν, να βγουν έξω

Ε: Αλλά μόνο αν είναι Ευρωπαίες

Γ: Ναι είναι κανονικό. Επειδή στο Ιράκ είναι φοβισμένα. Δεν μπορεί να βγει έξω, να μαθαίνει κανονικά

Ε: Είναι φοβισμένα για όλους, για τις γυναίκες;

Γ: Είναι φοβισμένα για τους άντρες

Ε: Θέλεις να μείνεις εδώ στην Ελλάδα για πάντα;

Γ: Όχι δεν μπορώ επειδή μένω στον καταυλισμό. Δεν μπορώ να μένω όλη την ώρα στον καταυλισμό επειδή έχω παιδιά. Τα παιδιά μου δεν μπορούν να πάνε σχολείο επειδή φοβάμαι

Ε: Και πού θέλετε να πάτε;

Γ: Και δεν έχουμε δουλειά. Θέλω να πάμε σε άλλη χώρα. Αλλά εάν μας δώσουν σπίτι μπορώ να μείνω εδώ. Να μας δώσουν δουλειά, να εγγράψουν τα παιδιά μας στο σχολείο, μπορούμε να μείνουμε εδώ. Αλλά στον καταυλισμό δεν μπορούμε επειδή στον καταυλισμό δεν έχουμε δουλειά, δεν έχουμε νερό, δεν έχουμε νοσοκομείο. Ξέρεις

Ε: Ναι ξέρω. Και τι θέλεις να κάνεις στη ζωή σου; Ποια είναι τα όνειρά σου;

Γ: Τα όνειρά μου είναι. Θέλω

Α: Στέγη, δουλειά

Γ: Θέλω τα παιδιά μου να πάνε σχολείο, ο σύζυγός μου να δουλεύει και εγώ να πηγαίνω να μαθαίνω γλώσσες, να γίνω μεταφράστρια

Ε: Θέλεις να γίνεις μεταφράστρια;

Γ: Ναι επειδή μιλάω κουρδικά και αραβικά. Τα αραβικά μου είναι πολύ καλά. Μιλάω και αγγλικά

E: Οπότε από τα αραβικά στα κουρδικά και από τα κουρδικά στα. Οπότε θες να δουλέψεις

Γ: Ναι θέλω να δουλέψω

E: Εάν μείνεις εδώ για πάντα νομίζεις πως μπορείς να βοηθήσεις την Ελλάδα, την κοινωνία της Ελλάδος;

Γ: Ναι

E: Πώς; Με τη δουλειά σου νομίζω

Γ: Σου είπα θέλω να γίνω μεταφράστρια, θέλω να βοηθήσω τους πρόσφυγες με τα ελληνικά

E: Εντάξει. Συνοπτικά νομίζεις πως η μετανάστευση σε έχει βοηθήσει;

Γ: Η μετανάστευση να βοήθησε;

E: Η μετανάστευση να σε έχει βοηθήσει. Για παράδειγμα που είναι καλύτερα στο Ιράκ ή εδώ; Πού νιώθεις καλύτερα;

Γ: Νιώθω καλύτερα εδώ επειδή στο Ιράκ είναι η ISIS. Δεν μπορούμε να βγούμε έξω, δεν μπορούμε να δουλέψουμε και δεν έχουμε δουλειά στο Ιράκ, δεν έχουμε λεφτά αλλά εδώ νιώθω καλύτερα.

E: Εντάξει. Είναι τα πράγματα όπως τα. Πριν έρθεις στην Ελλάδα νόμιζες πως η Ελλάδα ήταν καλύτερη;

Γ: Ναι το νόμιζα

E: Μου είπες για την ISIS.

Γ: Ναι

E: Αυτό είναι πρόβλημα για όλους τους Ιρακινούς

Γ: Ναι. Η ISIS ήρθε στην πόλη μου

E: Θέλεις να μου πεις κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ: Να πω τι;

E: Εσύ πες μου

Γ: Έχουμε (δεν ακούγεται καλά), θέλουμε η κυβέρνηση να μας βοηθήσει, να μας δώσει σπίτι, δουλειά επειδή εδώ δεν βλέπω. Όλοι οι πρόσφυγες δεν δουλεύουν. Εάν μας δώσουν δουλειά δεν θέλουμε λεφτά, μπορούμε να πάμε στη δουλειά. Ξέρεις;

E: Ναι, ναι

Γ: Εάν μας βοηθήσουν

E: Οπότε το πρόβλημα είναι ότι δεν σας δίνουν

Γ: Δουλειά

E: Δεν σας δίνουν διαβατήριο

Γ: Όχι. Έχω την ταυτότητά μου αλλά μέχρι τώρα δεν έχω διαβατήριο. Έχω τον αριθμό μου να μου δώσουν το διαβατήριο

ΕΣΑ: Φίλε μου θέλεις να πεις κάτι και εσύ;

A: Όχι

E: Εντάξει. Σας ευχαριστώ πολύ τελειώσαμε

Γ: Σε ευχαριστώ. Παρακαλώ

(Διάρκεια: 41 λεπτά, 51 δευτερόλεπτα)

Σ7¹²⁹

E¹³⁰: Από πού κατάγεστε;

Γ: Ιράν (Κούρδισα)

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 29

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Ανύπαντρη¹³¹

¹²⁹ Η επικοινωνία έγινε μέσω μεταφραστή

¹³⁰ E: Εγώ

E: Τι εκπαίδευση έχετε λάβει;

Γ: Πρωτοβάθμια

E: Στο Ιράν μένατε σε πόλη ή σε χωριό;

Γ: Πόλη

E: Εκεί εργαζόσασταν;

Γ: Ναι

E: Τι επάγγελμα;

Γ: Πωλήτρια σε ένα μαγαζί

E: Ζούσατε μαζί με τους γονείς σας;

Γ: Ναι

E: Οι γονείς σας εκεί δούλευαν;

Γ: Ο μπαμπάς μου ήταν ανάπηρος. Δεν δούλευε. Η μαμά μου ήταν νοικοκυρά. Και εκείνη δεν δούλευε

E: Γενικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση;

Γ: Εγώ και η μικρότερη αδερφή μου βγάζαμε τα έξοδα του σπιτιού

E: Αρκούσαν; Αρκούσε ο μισθός σας για να συντηρήσετε τους γονείς ή είχατε προβλήματα οικονομικά;

Γ: Είχαμε προβλήματα αλλά τα καταφέραμε. Ήταν δύσκολα αλλά έτσι τα καταφέραμε

E: Οι γυναίκες εκεί στο Ιράν, γενικά, πώς περνούν το χρόνο τους εντός και εκτός του σπιτιού; Δηλαδή μέσα στο σπίτι τι κάνετε;

M¹³²: Αν είναι νοικοκυρά ή αν δουλεύουν;

E: Γενικά όταν είναι μέσα στο σπίτι πώς περνούν το χρόνο τους;

¹³¹ Είχε μία σχέση και όταν έμαθε ο άντρας ότι έμεινε έγκυος την παράτησε

¹³² M: Μεταφραστής

Γ: Η προηγούμενη γενιά που δούλευαν ήταν νοικοκυρά στο σπίτι, είχαν δουλειές στο σπίτι αλλά η καινούρια γενιά είναι που σπουδάζουν, είναι έξω, πάνε για καφέ με τους φίλους παρέα, μακιγιάζ, τέτοια

Ε: Όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα, ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα των γυναικών εκεί στο Ιράν;

Γ: Αυτοί που ξέρω εγώ, που ήταν γύρω γύρω μου, ήταν κομμώτριες, ράφτες. Αυτές τα δύο. Και πολύ λίγοι σαν εμένα δούλευαν σαν πωλήτρια που πουλούσαν ρούχα

Ε: Υπάρχει εύνοια προς τους άντρες σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο στο Ιράν;

Μ: Ρώτα ξανά

Ε: Εύνοια. Δηλαδή εκεί οι άντρες είναι ανώτεροι από τις γυναίκες στο Ιράν;

Γ: Ναι πολύ

Ε: Και πόσο λαμβάνεται η άποψη μιας γυναίκας σε σχέση με τον άντρα εκεί στο Ιράν;

Γ: Πολλοί πιστεύουν ότι η γυναίκα δεν πρέπει να μιλήσει μπροστά όταν κάτι λέει ο άντρας. Ο άντρας παίρνει δηλαδή την τελική απόφαση. Και παρόλο που έχουν σεβασμό στην γυναίκα, ο λόγος του άντρα μετράει

Ε: Το παιδί πόσο χρονών είναι;

Γ: Σε λίγο θα είναι 2 μηνών

Ε: Έχετε άλλο παιδί;

Γ: Όχι

Ε: Μου είπατε πως δεν παντρευτήκατε

Γ: Όχι

Ε: Στο σπίτι μου μένατε με την οικογένειά σας, από τη στιγμή που δεν παντρευτήκατε, κάνατε να φανταστώ δουλειές του σπιτιού, μαγειρεύατε. Και πόσο μετρούσε ο λόγος σας στο σπίτι μέσα;

Μ: Πόσο;

E: Πόσο μετρούσε ο λόγος; Δηλαδή πόσο σημαντικός ήταν ο λόγος της ίδιας μέσα στην οικογένειά της;

Γ: Ο μπαμπάς μου ήταν πολύ πιο ανοιχτό μυαλό και τα προηγούμενα χρόνια ήταν πιο αυστηρός αλλά τελευταία χρόνια είχε αλλάξει και έχει μαλακώσει την καρδιά του και πάντα σεβόταν το λόγο μου που έλεγα στο σπίτι. Αλλά οι συγγενείς ήταν απέξω που λέγανε στον μπαμπά μου «πώς αφήνεις την κόρη σου να κάνει κουμάντο στην οικογένεια» και ο μπαμπάς μου τους απάντησε «εγώ δεν αλλάζω την κόρη μου με αγόρια».

E: Γνωρίζετε ποια είναι τα δικαιώματα της γυναίκας εκεί σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο;

M: Στην Ελλάδα;

E: Όχι, εκεί στο Ιράν. Όλες οι ερωτήσεις αφορούν το Ιράν

Γ: Ναι ξέρω τα δικαιώματά μου αλλά όποτε μιλούσα με τον μπαμπά μου και άλλες μου λέγανε «όχι η γυναίκα πρέπει να ακούσει ή τον άντρα του ή τον μπαμπά του»

E: Γενικά τα γνωρίζατε τα δικαιώματά σας. Τα τηρούσατε;

Γ: Δεν μπορούσα. Δεν μου είχαν επιτρέψει. Στην οικογένειά μας ας πούμε ήταν πολύ δηλαδή, σπάνια μία γυναίκα να δουλεύει, και ο μπαμπάς μου μας είχε δώσει αυτή την ελευθερία εμείς τα αδέρφια να πάμε έξω να δουλεύουμε. Και αυτό ήταν κάτι σπάνιο.

E: Πόσα αδέρφια ήσασταν όλα μαζί;

Γ: 4 κόρες και 1 αγόρι

E; Το αγόρι είναι μεγαλύτερο από τα παιδιά;

Γ: Είναι πιο μικρός. 23 είναι

E: Σχετικά με τη βία των γυναικών. Υπάρχει στο Ιράν βία κατά των γυναικών;

M: Βία σεξουαλική;

E: Όχι βία. Γενικά βία είτε σωματική είτε σεξουαλική. Γενικά βία

Γ: Ναι έχει

E: Είναι συχνό αυτό το φαινόμενο;

Γ: Δύο φορές οι γονείς προσπάθησαν να με παντρέψουν με άλλον. Μία φορά στα 13 μου ένα αγόρι ήρθε και έκανε πρόταση γάμου και ήθελαν να με δώσουν. Δηλαδή σαν αρραβώνα. Μετά αναγνώρισαν πως αυτός ήταν άρρωστος και μετά από δύο χρόνια χωρίσαμε

E: Άρα δηλαδή είχατε αρραβωνιαστεί;

M: Δεν είχε αρραβωνιαστεί αλλά

E: Αλλά ήταν μαζί

M: Ναι δηλαδή είπαν αυτοί πως πρέπει να παντρευτούν. Είχαν μιλήσει

E: Οι γονείς. Οι γονείς του παιδιού με τους γονείς της είχαν συμφωνήσει πώς όταν μεγαλώσει λίγο να την δώσουν. Να δώσουν αυτή στο αγόρι αλλά μετά αναγνώρισαν πως αυτός ήταν άρρωστος και χωρίστηκαν

M: (τη ρωτάει για διευκρίνιση)

Όχι μόνο στα λόγια είχαν δηλαδή συμφωνήσει. Δεν είχαν κάποια σχέση να βγούνε έξω αλλά είχαν συμφωνήσει καθώς και λίγο να μεγαλώσει να παντρευτούν. Και δεν είχαν κάτι σχέση. Μετά στα 15 της πάλι με ένα άλλο αγόρι. Πάλι αυτός δεν ήθελε και έφυγε από το σπίτι. Πάλι την βρήκανε και την έφεραν στο σπίτι και είπαν «εντάξει δεν χρειάζεται να παντρευτείς με αυτόν». Δηλαδή δύο φορές προσπάθησαν να την δώσουν σε κάποιους που δεν

E: Δεν το ήθελε

M: Δεν τον ήθελε και δεν τον αγαπούσε

E: Δηλαδή αν κατάλαβα καλά εκεί οι γονείς κανονίζουν για το ποιον θα παντρευτεί μία γυναίκα;

M: Σε κάποιες οικογένειες ναι. Αυτές που είναι πιο παλιές

E: Αυτές είναι πολλές οικογένειες ή έχουν πλέον; Είναι λιγότερες από παλιά, είναι το ίδιο;

Γ: Υπάρχουν ακόμη σε κάποιες πόλεις αλλά είναι πολύ λιγότερο από τότε. Ωραία. Σε όλο το (δεν ακούγεται καλά), σε μικρές πόλεις, ακόμα σε χωριά υπάρχουν αυτά που οι γονείς συμφωνούν

Ε: Τόσο όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα υπάρχουν δουλειές που κάνουν τόσο άντρες όσο και γυναίκες;

Μ: Τόσο άντρες όσο;

Ε: Καταλάβατε;

Μ: Θέσεις εργασίας;

Ε: Ναι θέσεις εργασίας που κάνουν και άντρες και γυναίκες

Γ: Ναι υπάρχουν πολλές

Ε: Μπορείτε να μου πείτε μερικές για παράδειγμα;

Γ: Στα εργοστάσια των αυτοκινήτων, manager. Επειδή τώρα και οι γυναίκες σπουδάζουν όπως οι άντρες υπάρχουν πολλές δουλειές όπως στα γραφεία, στην αγροτική θέση ας πούμε να κάνουν οργάνωση, τέτοια πράγματα. Υπάρχει πολύ. Και λόγω του ότι παλαιότερα είχαν βάλει τις γυναίκες πιο κάτω και δεν έδιναν τόσο δουλειές στις γυναίκες και τώρα πολλές γυναίκες έχουν το πείσμα να κάνουν τις δουλειές που για τους άντρες, να πούνε «και εμείς μπορούμε να τα καταφέρουμε»

Ε: Η αμοιβή τους είναι ίση; Δηλαδή για δουλειές που κάνουν και οι δύο. Αυτό εννοώ

Γ: Νομίζω ότι η αμοιβή είναι ίση αλλά οι θέσεις που είναι πιο ανώτερες τις δίνουν συνήθως στους άντρες. Ας πούμε έχουμε πολύ λίγες δικαστές γυναίκες

Ε: Στο Ιράν υπήρχε πόλεμος, υπήρχαν συγκρούσεις;

Μ: Εμφύλιο πόλεμο;

Ε: Εμφύλιο, οτιδήποτε

Γ: Ναι υπήρχε

Ε: Η οικονομική κατάσταση στο Ιράν πώς ήταν;

Γ: Είναι πολύ δύσκολα οι άνθρωποι δεν μπορούν να ψωνίζουν, δεν μπορούν στην αγορά ελεύθερα να κινηθούν

Ε: Άρα υπάρχει φτώχεια στο Ιράν

Γ: Πολύ. Σαν χώρα είμαστε πλούσια αλλά οι άνθρωποι είναι κάτω από τη φτώχεια. Όλοι οι πολιτικοί τρώνε τα λεφτά

Ε: Εκεί στο Ιράν υπάρχουν ασθένειες, αρρώστιες;

Γ: Ναι.

Ε: Είναι πολλές αυτές; Πώς τις αντιμετωπίζει το σύστημα υγείας του κράτους;

Γ: Αυτοί που έχουν χρήματα ναι θα πάνε στα νοσοκομεία, αυτοί που δεν έχουν πρέπει να τα αντιμετωπίζουν με δικά τους

Ε: Δηλαδή εκεί τα νοσοκομεία δεν είναι δωρεάν, πρέπει να πληρώσεις;

Γ: Από όσο ξέρω δεν είναι δωρεάν. Αυτοί που έχουν βιβλιάριο υγείας ναι μπορούν να πάνε αλλά αυτοί που δεν δουλεύουν δεν μπορούν να μπουν στο νοσοκομείο δωρεάν, πρέπει να πληρώσουν. Και οι περισσότεροι δουλεύουν μαύρα, δηλαδή πολύ πιθανό δεν έχουν βιβλιάριο υγείας

Ε: Δηλαδή οι ανασφάλιστοι δεν μπορούν

Μ: Ναι αυτοί που είναι ανασφάλιστοι δεν μπορούν να πάνε στο νοσοκομείο

Ε: Αλλά ωστόσο κάποιος που είναι ασφαλισμένος αλλά παίρνει λίγα λεφτά μπορεί αν πηγαίνει δωρεάν στο νοσοκομείο;

Γ: Ναι μπορεί να μπει στο νοσοκομείο αλλά πάλι είναι δύσκολο επειδή υπάρχει πολύ ανάγκη, επειδή πολλοί άνθρωποι στο νοσοκομείο, κρατικοί και δεν καλύπτει όλα τα φάρμακά σου και κάποια φάρμακα πρέπει να τα πληρώσεις εσύ

Ε: Για ποιο λόγο μεταναστεύσατε;

Γ: Λόγω αυτά που είχα στο Ιράν και οι περιορισμοί που είχα στη ζωή μου και πάντα ήθελα να είμαι ανεξάρτητη και να είμαι για τον εαυτό μου, να είχα την ελευθερία μου. Ήξερα αν θα μείνω στο Ιράν πρέπει στο τέλος να έρθει ένας να παντρευτεί μαζί

μου και μέχρι το τέλος της ζωής μου να κάτσω στο σπίτι, να τον προσέχω, να είμαι νοικοκυρά και να μην κάνω τίποτα άλλο

E: Άρα φύγατε λόγω του πολιτισμού που επικρατεί εκεί, λόγω δηλαδή του κοινωνικού πολέμου, όχι λόγω κάποιου πολέμου ή συγκρούσεων. Δεν απειλήθηκε δηλαδή η ζωή σας;

Γ: Ναι δεν ήταν πολιτικό κάτι που έφυγα. Λόγω του ότι ήμουν 25 και όλοι μου έλεγαν «είσαι 25 και ακόμη δεν έχεις παντρευτεί; Πρέπει να βρεις έναν άντρα» και συνέχεια είχα πίεση από τους ανθρώπους. Και είχα έναν ψυχολογικό πόλεμο μέσα μου

E: Το κράτος ή κάποιος άλλος σας βοήθησε να μεταναστεύσετε;

Γ: Οι κοπέλες όταν δεν είναι παντρεμένες δεν μπορούν αν βγουν χωρίς άδεια του μπαμπά να βγουν από τη χώρα. Όσο χρονών και αν είσαι, αν είσαι και 30 χρονών είσαι ανύπαντρη πρέπει ο μπαμπάς σου να υπογράψει για να φύγεις. Α πάνω από 25 μπορείς αλλά κάτω από 25 δεν μπορείς χωρίς τον άντρα ή χωρίς τον μπαμπά. Και επειδή είχα μία αδερφή μου που ήταν στο Ιράκ και έτσι μπορούσα να μιλήσω με τον μπαμπά μου, να πάμε μαζί στο Ιράκ και όταν πήγαμε στο Ιράκ ο μπαμπάς μου με άφησε να δουλεύω στο Ιράκ

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο για το Ιράν;

Γ: Όχι

E: Τώρα θα μιλήσουμε για τις χώρες που περάσατε προτού έρθετε στην Ελλάδα. Μέχρι να έρθετε στην Ελλάδα από ποιες χώρες περάσατε;

Γ: 4 χρόνια ήμουν στο Ιράκ, 3 μέρες Τουρκία, 2 εβδομάδες Σερβία, 2-3 μέρες Μακεδονία και μετά ήρθα εδώ στην Ελλάδα

E: Σε όλες αυτές τις χώρες ήσασταν μόνη σας, είχατε κάποιον μαζί σας;

Γ: Στο Ιράκ στην αρχή ήμουν με τον μπαμπά και την αδερφή μου αλλά μετά το 2015 ο μπαμπάς μου πήγε στο Ιράν και η αδερφή μου στη Γερμανία, ήμουν μόνη μου. Και από εκεί και πέρα είμαι μόνη μου. Από το 2015 είμαι μόνη μου

E: Σε αυτές τις χώρες που περάσατε πώς σας φέρονταν ο κόσμος, οι άνθρωποι;

Γ: Οι Ιρακινοί είναι πολύ κακοί άνθρωποι. Ελπίζω κανέναν να μην πάει εκεί. Αν είναι μία γυναίκα εκεί μόνη της είναι πολύ κακοί εκεί, θέλουν να εκμεταλλεύονται. Στην Τουρκία 3 μέρες που ήμουν δεν είχα πολύ με κάποιους δηλαδή να δω και στη Σερβία οι άνθρωποι είναι πολύ καλοί. Οι Σέρβοι και οι Μακεδόνιοι είχαν πολύ καλοσύνη μαζί μας και έρχονταν και μας ρώταγαν αν θέλεις κάτι, αν έχεις ανάγκη κάτι να σε βοηθήσουμε

Ε: Στο Ιράκ μου είπατε πως δουλεύατε

Γ: Ήμουν σε ένα πολιτικό κόμμα και επίσης δούλευα

Ε: Στις υπόλοιπες χώρες δουλεύατε;

Γ: Όχι

Ε: Και στο Ιράκ ο μισθός που παίρνατε πόσος ήταν συγκριτικά με τους ντόπιους, δηλαδή τους Ιρακινούς;

Γ: Σχεδόν εγώ έπαιρνα μισό από αυτόν που έπαιρναν οι Ιρακινοί.

Ε: Και σε σχέση με τον αντίστοιχο μισθό της χώρας; Δηλαδή αν στο Ιράκ δουλεύατε ως πωλήτρια και στη χώρα σας στο Ιράν δουλεύατε επίσης ως πωλήτρια, ο μισθός πώς ήταν, πού ήταν μεγαλύτερος και πού μικρότερος;

Γ: Και στο Ιράκ ο μισθός που έπαιρνα και ήταν και μισό από αυτό που έπαιρνα στο Ιράν

Ε: Δηλαδή παρόλο που ήταν μισός στο Ιράκ ήταν ακόμη πιο

Μ: Ναι γιατί ο μισθός στο Ιράκ και στο Ιράν παρόμοια είναι. Και αυτή που μετακόμισε που ήταν και μετανάστρια και ήταν πρόσφυγας έπαιρνε μισό από αυτό που έπαιρναν και οι Ιρακινοί και αυτοί που ήδη, οι Ιρανοί που παίρνουν στη χώρα τους

Γ: Υπήρχε άλλη επιλογή. Έπρεπε με το αφεντικό σου να κοιμηθείς, να κάνεις ό,τι θέλει

Ε: Να την εκμεταλλευτεί

Γ: Ναι για να πάρεις κανονικό μισθό. Που δεν μπορούσα εγώ να πάρω

E: Από τα λεφτά που παίρνατε στο Ιράκ στέλνατε πίσω στο Ιράν κάποια;

Γ: Τον πρώτο χρόνο ναι. Τους πρώτους μήνες και μετά δεν μπορούσα. Και μετά ήρθε η αδερφή μου και επειδή τα έξοδα μου πήγαν πιο πολλά δεν μπορούσα να καλύψω τα έξοδα του μπαμπά μου, κάποια φάρμακα. Και στο Ιράκ κάθε λίγο έπρεπε να αλλάξω τη δουλειά μου λόγω προβλημάτων που είχα με το αφεντικό και δεν μπορούσα δηλαδή να μαζέψω κάτι να στείλω

E: Σας είχαν προσεγγίσει να ασχοληθείτε εκεί πέρα επαγγελματικά, την βρήκατε μόνη σας τη δουλειά;

Γ: Όταν με τον μπαμπά μου πήγαμε στο Ιράκ μία γυναίκα που γνωρίζαμε λέει «κοντά στο σπίτι μου υπάρχει ένα εστιατόριο και όλες οι γυναίκες δουλεύουν. Και είναι ασφαλές μέρος. Μπορείς εκεί να ρωτήσεις». Και πήγα εκεί και ξεκίνησα τη δουλειά. Και ο γαμπρός μου ήρθε μαζί μου για να είναι σίγουρος αν το μέρος που πάω είναι ασφαλή

E: Πηγαίνατε σχολείο στο Ιράκ;

Γ: Όχι

E: Ή κάτι αντίστοιχο για να μάθετε τη γλώσσα;

Γ: Στο Ιράκ ήμουν στα βόρεια που εκεί είναι όλοι Κούρδοι. Και εγώ είμαι Κούρδισα

E: Άρα μιλάγατε την ίδια γλώσσα

Γ: Δεν είχα πρόβλημα με τη γλώσσα. Και όταν δούλευα, αυτοί που ήταν Άραβες καταλάβαινα δηλαδή μετά από λίγο. Στο Ιράκ όλοι ξέρουν αραβικά και εγώ έμαθα λίγο

E: Και στις άλλες χώρες από όπου περάσατε χρειάστηκε να μάθετε τη γλώσσα τους;

Γ: Ναι ήταν πολύ δύσκολο για εμένα η επικοινωνία και πάντα είχα αυτή την ευχή να ξέρω και λίγο αγγλικά να μπορέσω να επικοινωνήσω με τους ανθρώπους. Σαν κωφάλαλος έπρεπε με τα χέρια για τις ανάγκες μου και ήταν πολύ δύσκολο

E: Το Ιράν έχει πρεσβεία στο Ιράκ;

Γ: Ναι έχει

E: Απευθυνθήκατε εκεί στην πρεσβεία του Ιράν στο Ιράκ για να σας βοηθήσει;

Γ: Όχι επειδή είμαι πολιτική και αν θα πήγαινα θα μπορούσαν να με πιάσουν και να με στείλουν πίσω. Και εδώ επίσης δεν μπορώ να πάω στην πρεσβεία του Ιράν. Επειδή εμείς είμαστε πολιτικοί δεν μας

E: Είστε δηλαδή πολιτική πρόσφυγας

M: Πολιτική πρόσφυγας, ναι

E: Στις άλλες χώρες από όπου περάσατε;

Γ: Τουρκία, Σερβία, Μακεδονία

E: Έχει δηλαδή σε όλες αυτές πρεσβεία και δεν πήγατε σε καμία

Γ: Όχι. Μόνο στο Ιράκ πήγα στα Ηνωμένα Έθνη

E: Πήγατε να σας βοηθήσει σχετικά με τη διαμονή σας, να σας βοηθήσει να μεταναστεύσετε να πάτε αλλού;

Γ: Είχα ένα περιστατικό ένας άλλος Κούρδος από το Ιράν που στο Ιράκ με βίασε σεξουαλικά και για αυτό πήγα στ Ηνωμένα Έθνη και αν μπορούν να με βοηθήσουν, αν μπορούν να κάνουν μήνυση ή κάτι και επίσης να με βοηθήσουν να φύγω από το Ιράκ σε άλλη χώρα

E: Γνωρίζετε ποια ήταν τα δικαιώματά σας ως άνθρωπος και ως γυναίκα σε εκείνες τις χώρες από όπου περάσατε;

Γ: Σε κάθε χώρα που πάω δεν ασχολούμαστε με αυτά. Βάζουμε όλη την ενέργεια μας να περάσουμε από κάθε χώρα, να πάμε στο

(μας διέκοψε μία γυναίκα που δουλεύει εκεί)

E: Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τις χώρες από όπου περάσατε;

Γ: Αν μία μέρα να δουλεύω και να έχω χρήματα και αρκετά για να μπορέσω, θέλω να αγοράσω ένα σπίτι στη Σερβία να ζήσω εκεί. Εκεί, τουλάχιστον εκεί ου ήμουν είχε πολύ καλούς ανθρώπους όπως οι Έλληνες, δεν ήταν ρατσιστές

E: Τώρα θα μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς εδώ στην Ελλάδα. Σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς έχετε μείνει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Πρώτη φορά ήταν 5 μέρες στα σύνορα με τη Μακεδονία. Εκεί ήμασταν σε ένα κρατητήριο

E: Κρατητήριο

M: Α ήταν κρατικό, κρατήριο, πώς λέγεται;

E: Φυλακές;

M: Όχι φυλακές. Πριν τη φυλακή όταν σε κρατάνε

E: Ναι,, κρατητήριο, ναι, ναι

Γ: Για 5 μέρες και ήταν πολύ δύσκολες οι καταστάσεις εκεί.

E: Και μετά από αυτό πήγατε κάπου αλλού;

Γ: Μετά 3 μέρες πήγαμε στη Θεσσαλονίκη με μία οικογένεια. Εκεί έμεινα σε ένα σπίτι με μία οικογένεια, δεν ήταν camp, στη Θεσσαλονίκη. Μετά για 25 μέρες ήμουν στο camp Σκαρμαμαγκά και μετά ήρθα σε ένα σχολείο που είναι για τους Άραβες εδώ. Δύο μήνες ήμουν εκεί. Και εκεί ήταν πολύ δύσκολα

E: Τώρα μένετε σε σπίτι, είστε πάλι σε κάποια οργάνωση που;

Γ: Τώρα με πολλές δυσκολίες, μετά από όλα αυτά που πέρασα, η PRAKSIS μου έδωσε ένα σπίτι

E: Έχετε κάνει αίτηση ασύλου;

Γ: Ναι. Λόγω του παιδιού αναγκάστηκα, δεν είχα τα χρήματα να φύγω από τη χώρα

E: Έχει βγει η απόφαση;

Γ: Έχω κάνει κατάθεση τα χαρτιά μου. Δεν έχω δώσει ακόμη συνέντευξη. Τέλος του 2019 δίνω και λόγω του ότι έχω το μωρό μου δίνουν αλλιώς δεν δίνουν στους Ιρανούς εύκολα. Οι Σύριοι έχουν προτεραιότητα.

E: Πότε καταθέσατε τα χαρτιά σας;

Γ: Περίπου 7 μήνες είναι που έχω αυτό το χαρτί από την Κατεχάκη που ήταν μία βοήθεια από μία οργάνωση στη Λάρισα που κατάθεσαν τα χαρτιά μου. Τον Μάιο πρέπει να ξαναπάω να κάνω ανανέωση. Είναι κάθε 6 μήνες

Ε: Γενικά ποια ήταν η κατάσταση στους καταυλισμούς που μείνατε;

Γ: Στα σύνορα εκεί με Μακεδονία μας είπαν πως πρέπει να πούμε πως είμαστε Αφγανοί για να μας κρατήσουν. Αλλιώς αν πούμε πως είμαστε Ιρανοί θα μας κάνουν απέλαση πίσω στο Ιράν. Και είπαμε πως είμαστε Αφγανοί και μας κράτησαν και εκεί η κατάσταση ήταν πολύ δύσκολη. Σε ένα δωμάτιο έτσι μικρό, Ιρανοί, Αφγανοί, Πακιστάν, Αλγερινοί. Εγώ και μία γυναίκα και μία κόρη 13 χρονών ήμασταν και οι υπόλοιποι όλοι ήταν άντρες

Ε: Άρα δηλαδή μικρός χώρος και πολλά άτομα μέσα

Γ: Ναι. Ας πούμε εδώ 3 γυναίκες ξαπλωμένες είχαν αφήσει 20 πόντους μεταξύ τους και μετά όλο άντρες και πάλι εδώ άντρες κοιμόντουσαν το βράδυ. Και από πίσω είχε και άλλους Αφγανούς και Αλγερινούς

Ε: Αυτό συνέβη στον καταυλισμό στα σύνορα με τη Μακεδονία

Μ: Ναι Ελλάδα και Μακεδονία

Ε: Στους άλλους καταυλισμούς που πήγατε; Δηλαδή Σκαραμαγκά και αυτά πώς ήταν;

Γ: Εκεί ήταν πιο εύκολα γιατί δεν είχε κάποιον να ελέγξει σαν υπεύθυνος και όλοι οι άνθρωποι ήταν που έκαναν κουμάντο. Γιατί ένα κοντέινερ ήταν από ΟΗΕ που είχαν τοποθετήσει εκεί αλλά και οι άνθρωποι που πήγαιναν εκεί, που ας πούμε πήγαιναν αγόραζαν τηλεόραση, έβαζαν τα έπιπλα που ήθελαν και όταν ήθελαν να μετακομίσουν από τη χώρα, το κοντέινερ το πουλούσαν σε μία άλλη οικογένεια, δηλαδή τα πράγματα και αυτά. Και όταν αγόραζες ένα κοντέινερ σαν να ήταν το δικό σου, δεν άφηνες κάποια άλλη οικογένεια να μπει μέσα. Μετά ήρθε ο υπεύθυνος για το camp και έβαλε σε κάθε κοντέινερ δύο οικογένειες. Μετά έγινε δύσκολα, δηλαδή στην αρχή ήταν εύκολα

Ε: Άρα δηλαδή στο Σκαραμαγκά στην αρχή ήταν λίγα άτομα σε ένα σπίτι και μετά έφεραν πιο πολλά;

Μ: Ναι στην αρχή ήταν πιο εύκολα. Ήταν με μία φιλενάδα της και μετά η φιλενάδα πήγε στη Γερμανία και άλλαξε η κατάσταση στο camp και έφερε άλλη μία οικογένεια μαζί της

Ε: Αλλά δεν ήταν το χάλι που ήταν στη Μακεδονία, στα σύνορα με τη Μακεδονία;

Γ: Ναι εκεί στο Σκαραμαγκά ήταν πολύ πολύ καλύτερα. Είχαμε και γυμναστήριο, είχαμε τα πάντα

Ε: Ποια ήταν η αντιμετώπιση που δεχόσασταν σε όσα camp που περάσατε, από τους υπεύθυνους του camp; Δηλαδή σας βοηθούσαν, ήταν αδιάφοροι, ήταν αυστηροί εκείνοι που δούλευαν;

Γ: Είχαν βάλει στο camp μαθήματα αγγλικών για τις γυναίκες. Είχαν δηλαδή ενδιαφέρον έδειχναν αλλά δεν έρχονταν να ελέγξουν αν όλα ήταν καλά. Εμείς έπρεπε να τους κυνηγήσουμε, να τους πούμε τα προβλήματά μας και όταν ερχόντουσαν ήταν πολύ καλοί μαζί μας, ενδιαφέρον.

Ε: Αυτό τώρα είναι για το Σκαραμαγκά

Μ: Ναι

Ε: Για τον πρώτο καταυλισμό στη Μακεδονία;

Γ: Εκεί ήταν πολύ χάλια και επειδή δεν ξέραμε τη γλώσσα και δεν τους λέγαμε. Και αυτοί δεν έδειχναν ενδιαφέρον και εκεί που κοιμόμασταν η τουαλέτα ήταν δίπλα και βρώμαγε, όλη η βρωμιά ήταν μέσα. Και δεν καθαρίζανε αυτοί και μας έλεγαν «αν θέλετε εσείς να το καθαρίσετε». Και το φαγητό έδιναν 2 φορές την ημέρα, κρύο φαγητό, δεν είχε γεύση, πολύ άσχημη γεύση. Και οι τουαλέτες δεν είχαν πόρτες αλλά το δωμάτιό μας είχε πόρτα σιδερένια αλλά ερχόταν η μυρωδιά

Ε: Και γενικά με τους άλλους μετανάστες που ήταν εκεί πέρα στο ίδιο camp, ποια ήταν η συμπεριφορά τους απέναντί σου;

Γ: Ήταν καλοί μαζί μου οι άλλοι πρόσφυγες.

Ε: Και στο camp της Μακεδονίας και στο camp του Σκαραμαγκά;

Γ: Εκεί δεν ήμουν με όλους. Έπρεπε ο καθένας να βρει μία οικογένεια, με αυτούς δηλαδή να έχεις δηλαδή σαν. Αλλά είχα αυτό τον φόβο να μην έρχεται κάποιος να

μας κάνει κάτι και για αυτό προσπαθούσα να είμαι πάντα δίπλα σε μία οικογένεια να έχουμε έτσι σχέση και μας προσέχουν.

E: Έχετε ακούσει περιστατικά ναρκωτικών στα camp;

Γ: Εγώ δεν είδα αλλά άκουγα που μεταξύ τους μιλούσαν που υπάρχει πολύ εδώ που κάνουν business, πουλάνε. Δύο άτομα είδα που δεν ήταν καλά η υγεία τους και είπαν πως αυτοί είναι ναρκομανείς. Υπάρχει δηλαδή αυτό το εμπόριο ναρκωτικών

E: Θέλετε να πείτε κάτι άλλο σχετικά με τα camp;

Γ: Το άσχημο πράγμα είναι εδώ στην Ελλάδα, χασίσι και αυτά είναι ελεύθερα και πολύ το καπνίζουν στην αρχή για να περάσουν ωραία αλλά μετά είναι σαν παγίδα που μπαίνουν εκεί και μετά γίνονται. Και οι πρόσφυγες πολλοί είχαν καλή ζωή στις χώρες τους και επειδή έρχονται εδώ δεν έχουν τίποτα. Για να περάσουν ωραία, τι κάνουν; Πάνε εδώ. Καπνίζουν τέτοια πράγματα για να νιώθουν απόλαυση, όλα καλά και μετά μέχρι να το καταλάβουν έχουν μπει βαρειά στα ναρκωτικά

E: Πάμε τώρα στο τελευταίο κομμάτι που είναι γι στην Ελλάδα; Από πότε είστε στην Ελλάδα;

Γ: 14 μήνες

E: Με ποιον τρόπο φτάσατε;

Γ: Ήρθα παράνομα. Ήρθα στη Σερβία και από τη Σερβία ήρθα στην Ελλάδα. Από Τουρκία με αεροπλάνο είχε πτήση μέχρι Σερβία και από Σερβία προσπαθούσα να πάω σε άλλη χώρα αλλά με πιάσανε και μετά με στείλανε στην Ελλάδα

E: Άρα η αστυνομία της Σερβίας σας έστειλε στην Ελλάδα

Γ: Ναι. Και από Ελλάδα έμεινα. Δηλαδή σκοπός ήταν να πάω Τουρκία, από Τουρκία να πάει Σερβία, από Σερβία να κάνω αλλαγή να πάω σε άλλη χώρα και εκεί με πιάσανε.

E: Μάλιστα. Και σας έστειλαν εδώ η αστυνομία. Ήρθατε μόνη σας εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

E: Δεν είχατε ταυτότητα μου είπατε γιατί ήρθατε παράνομα

Γ: Τίποτα

Ε: Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από τους Έλληνες πολίτες;

Γ: Η νέα γενιά είναι πολύ καλή μαζί μας. Είναι πολύ καλή αλλά αυτοί που είναι λίγο ηλικιωμένοι ή κάποιες φορές ας πούμε εμείς που είμαστε πρόσφυγες και δεν έχουμε εισόδημα, δεν έχουμε χρήματα και μπαίνουμε στο λεωφορείο χωρίς εισιτήριο, οι μεγάλες ηλικίες αρχίζουν και μας φωνάζουν και δεν έχουν καλή συμπεριφορά μαζί μας

Ε: Έχετε δουλέψει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Πήγα σε εστιατόριο που είναι Αφγανοί, Ιρανοί, είναι δικό τους δηλαδή, άρχισα να ψάχνω και δεν βρήκα.

Ε: Εδώ η PRAKSIS, δηλαδή έχετε κάποιο εισόδημα, πώς συντηρείστε εδώ πέρα;

Γ: 3 μήνες είναι που η PRAKSIS μου δίνει 150€ το μήνα και από τότε που γεννήθηκε το παιδί 280€ μου δίνουν

Ε: Και από αυτά τα λεφτά στέλνετε κάποια στην πατρίδα σας ή τα κρατάτε όλα εδώ;

Γ: Είναι τσίμα τσίμα. Δεν μπορώ. Δηλαδή τα έξοδα μου με το παιδί, είναι τσίμα τσίμα αυτά τα έξοδα. Και τα ρούχα που έχω δεν πάω να τα ψωνίζω επειδή δεν φτάνουν και πάω σε οργανώσεις, φιλανθρωπικές οργανώσεις, σαν εδώ που έρχομαι μία φορά το μήνα και παίρνω τα ρούχα. Και 280€ που παίρνω δεν είναι κάτι για να στείλω. Είναι τα έξοδά μου, τσίμα τσίμα. Μόνο μία φορά έκοψα λίγο από τα φαγητό μου, πήρα σκουλαρίκι για το μωρό

Ε: Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα;

Γ: Όχι δεν θέλω. Στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες ξέρω σου δίνουν ένα σπίτι μέχρι να βρεις δουλειά αλλά εδώ στην Ελλάδα ας πούμε, η PRAKSIS το σπίτι που σου έχει δώσει είναι μέχρι να πάρεις τα χαρτιά σου, την απόφαση από την Κατεχάκη. Εδώ η Ελλάδα έχει πολύ καλό καιρό, πολλούς καλούς ανθρώπους αλλά λόγω αυτό εγώ θέλω ένα σπίτι να νιώθω ασφάλεια. Αλλά ξέρω πως οικονομικά εδώ στην Ελλάδα δεν είναι καλά

Ε: Και ποιος είναι ο τελικός προορισμός;

Γ: Θέλω να πάω πολύ στην Ελβετία επειδή ξέρω πως εκεί προσέχουν πολύ τα μικρά παιδιά και μέχρι 18 χρονών δίνουν σημασία στο παιδί, δωρεάν εκπαίδευση, όλα ιατρικά, όλα είναι ιατρικά και για αυτό θέλω να πάω Ελβετία

Ε: Ποιο είναι οι στόχοι που έχετε θέσει προσωπικά, τι στόχους έχετε για τη ζωή σας;

Γ: Θέλω πολύ να σπουδάσω, να πάω Πανεπιστήμιο και να βρω μία καλή δουλειά. Να μην πάω στα εστιατόρια και σε τέτοιες δουλειές να δουλεύω. Θέλω να μάθω τη γλώσσα, να σπουδάσω και να είμαι ανεξάρτητη, να δουλεύω με τον εαυτό μου τα χέρια μου. Να μην περιμένω από PRAKSIS και οργανώσεις να μου δώσουν. Γιατί εγώ ο λόγος που ήρθα στην Ευρώπη να φτιάξω μία ζωή για μένα, να έχω καλό μέλλον και να είμαι ανεξάρτητη. Να μην πω «τώρα μου δίνει χρήματα η PRAKSIS και αυτό φτάνει».

Ε: Σε ενδεχόμενο που μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα πιστεύετε πως μπορείτε να βοηθήσετε τη χώρα;

Γ: Γιατί και όχι; Αν θα μείνω εδώ σίγουρα θα μπορέσω να βοηθήσω εδώ κάπως. Ας πούμε να γίνω μεταφράστρια, να βοηθήσουμε προσφυγική κατάσταση που υπάρχει εδώ. Το μεγαλύτερο πρόβλημα μου είναι το σπίτι. Αν δεν μου πάρουν το σπίτι από εμένα θα μείνω εδώ. Όλες εμείς οι γυναίκες θέλουμε ένα σπίτι να είναι πάνω μας και να νιώθουμε ασφάλεια

Ε: Συνοψίζοντας θεωρείτε πως η μετανάστευση σας έχει βοηθήσει μέχρι τώρα; Δηλαδή από το Ιράν προς όλες τις χώρες που περάσατε μέχρι να φτάσετε στην Ελλάδα;

Γ: Αν ήξερα όλα αυτά που είχα περάσει σε όλα αυτά τα χρόνια στο Ιράκ, εδώ Σερβία, αν ήξερα όλα αυτά θα περάσει δεν θα ερχόμουνα αλλά τώρα που βλέπω στο παρελθόν, που ήδη όλα αυτά έχουν περάσει και έχουν τελειώσει και χαίρομαι που έχω φύγει και θέλω να συνεχίσω να φτάσω στον προορισμό που έχω, στο σκοπό για τη ζωή μου. Ξέρω αν θα έμενα στο Ιράν, σίγουρα θα είχα αυτοκτονήσει. Και ήδη στο Ιράκ προσπάθησα να αυτοκτονήσω μία φορά. Και τώρα χαίρομαι που έφτασα μέχρι εδώ. Και τώρα που έχω αυτό το παιδί μου δίνει πολύ χαρά. Και τώρα δεν βλέπω μόνο τον εαυτό μου, βλέπω το μέλλον με το παιδί μου. Θέλω να πάω κάπου που να μην έχεις τόσους μετανάστες και πρόσφυγες. Τώρα στην Αχαρνών και Πατησίων που περπατάω, βλέπω όλοι εκεί πουτάνες, αυτοί που ναρκωτικά πουλάνε και αυτά.

Δύσκολο δηλαδή, δύσκολο. Και πολλοί μετανάστες ξέρουν μόνο Ομόνοια, Πατησίων, Αχαρνών. Και δεν έχουν δει δηλαδή όλη την Ελλάδα. Βλέπουν όλο εδώ κέντρο και για αυτό όταν βλέπουν το κέντρο έτσι, τα πράγματα που είναι έτσι, μόλις φτιάχνουν τα χαρτιά τους φεύγουν από Ελλάδα, δεν θέλουν να μείνουν

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο σχετικά με την Ελλάδα;

Γ: Είναι πολύ καλά εδώ στην Ελλάδα. Γυναίκα και άντρας έχουν ίσα δικαιώματα. Τώρα το παιδί είναι στο όνομά μου, το επώνυμο, αλλά στο Ιράν δεν μπορούσες, μόνο πρέπει να είναι στο όνομα του μπαμπά. Αν ήμουν στο Ιράν και το παιδί δεν είχε μπαμπά θα έπαιρναν το παιδί και μάλλον στο ορφανοτροφείο. Και οι γονείς μου αν θα μάθαιναν πως δεν έχω άντρα θα με σκότωναν ή κάτι θα έκαναν ζημιά. Αλλά εδώ τους είπα πως είμαι παντρεμένη, πως είμαι με τον άντρα μου και με το παιδί. Για να μην νιώθουν και αυτοί. Αυτό είναι πολύ καλό, που έχουμε ελευθερία, που μπορούμε να έχουμε το παιδί μας

E: Τελειώσαμε. Σας ευχαριστώ πολύ πραγματικά. Τι να πω

(Διάρκεια: 55 λεπτά)¹³³

Σ8¹³⁴

E¹³⁵: Από πού κατάγεστε;

Γ¹³⁶: Καμερούν

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 36

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Χήρα

E: Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο;

Γ: Λύκειο

¹³³ Όταν ολοκληρώσαμε τη συνέντευξη και σταμάτησε η ηχογράφηση δάκρυσε. Είχε περάσει τόσα πολλά ως γυναίκα που όταν έμαθε πως το παιδί της ήταν κορίτσι στενοχωρήθηκε καθώς φοβήθηκε πως θα περνούσε εκείνη ότι βίωσε και αυτή.

¹³⁴ Η επικοινωνία έγινε με μεταφράστρια

¹³⁵ E: Εγώ

¹³⁶ Γ: Γυναίκα

E: Στην πατρίδα σας ζούσατε σε χωριό ή σε πόλη;

Γ: Πόλη

E: Εκεί δουλεύατε;

Γ: Πωλήτρια

E: Πωλήτρια ρούχων;

Γ: Ναι ρούχα

E: Τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας;

Γ: Είναι εκεί πέρα

E: Ναι. Εκεί ζούσατε με τον άντρα σας, με τους γονείς σας;

Γ: Με τον άντρα μου

E: Ο άντρας δούλευε;

Γ: Ναι ήταν έμπορος

E: Γενικά ποια ήταν η οικονομική κατάσταση στην οικογένεια;

Γ: Ήταν χαμηλά

E: Σχετικά με τις γυναίκες εκεί στο Καμερούν. Πώς περνούν τον χρόνο τους εντός της οικείας και εκτός;

Γ: Στο Καμερούν η γυναίκα από κάποια ηλικία και μετά είναι αναγκασμένη να παντρευτεί

E: Και μέσα στο σπίτι δηλαδή να φανταστώ κάνει τις δουλειές του σπιτιού δηλαδή καθαρίζει, σκουπίζει, μαγειρεύει;

Γ: Δεν πρέπει ούτε να δουλεύει έξω. Να καθαρίζει. Πρέπει να είναι στο σπίτι

E: Άρα δηλαδή δεν βγαίνει για καφέ να φανταστώ. Για καφέ, για σινεμά βγαίνει; Βόλτα

Γ: Όχι δεν πρέπει να βγει γιατί είναι κυρία, είναι παντρεμένη

E: Και όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα των γυναικών εκεί στο Καμερούν;

Γ: Όταν μια γυναίκα παντρευτεί πρέπει να κάθεται σπίτι, να μαγειρεύει, να προσέχει τα παιδιά. Να γεννάει και να προσέχει τα παιδιά

E: Άρα δηλαδή όταν μία γυναίκα γίνεται μητέρα παύει να δουλεύει έξω;

Γ: Όταν δεν δουλεύει η γυναίκα πρέπει να κάνεις αυτό που λέει ο άντρας. Ενώ όταν μία γυναίκα δουλεύει όλα τα έξοδα είναι μοιρασμένα

E: Υπάρχει εύνοια ως προς τους άντρες σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο;

M¹³⁷: Υπάρχει;

E: Εύνοια. Δηλαδή οι άντρες είναι ανώτεροι των γυναικών;

Γ: Ναι

E: Και πόσο λαμβάνεται υπόψη η άποψη μιας γυναίκας σε σχέση με τον άντρα εκεί στο Καμερούν;

Γ: Εξαρτάται και από τον άντρα που έχει η κάθε γυναίκα. Υπάρχουν άντρες που είναι δικτάτορες

E: Πότε παντρευτήκατε;

Γ: Το 2001

E: Εκεί οι γυναίκες μου είπατε πως αναγκάζονται μετά από μία ηλικία να παντρευτούν.

Γ: Ναι. Αν δεν παντρευτείς είναι σαν ντροπή για την οικογένειά σου

E: Και πότε γεννήσατε;

Γ: 2004

E: Πόσα παιδιά έχετε;

Γ: 6

¹³⁷ M: Μεταφράστρια

E: Αλλά το 1^ο είναι το 2004

Γ: Το πρώτο παιδί ήταν το 2000 και το 2004 δεύτερο παιδί. Παιδί του γάμου

E: Γενικά εκεί στο Καμερούν ποια είναι δικαιώματα της γυναίκας σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο;

Γ: Κάθε χρόνο 8 Μαρτίου γίνονται κάποιες πορείες τέλος πάντων και μαλώνουν άντρες γυναίκες γιατί θέλουμε την ισότητα

E: Άρα δεν υπάρχει ισότητα και την διεκδικούν

Γ: Για αυτό και 8 Μαρτίου πάντα υπάρχουν. Οι γυναίκες κάνουν πορείες για να έχουν ισότητα με τον άντρα. Υπάρχουν πολλές γυναίκες που κακομεταχειρίζονται στο γάμο

E: Υπάρχει δηλαδή και βία κατά των γυναικών;

Γ: Ναι

E: Είναι συχνό αυτό το φαινόμενο;

Γ: Το Καμερούν είναι η μόνη χώρα που αν ο άντρας θελήσει να χτυπήσει τη γυναίκα του μέσα στο δρόμο, θα την χτυπήσει και κανένας δεν θα πει κάτι

E: Τώρα σχετικά με τα χρήματα. Στην οικογένεια βγάζατε δικά σας χρήματα;

Γ: Ναι δούλευα

E: Και πώς τα διαχειριζόσασταν; Κρατούσατε και τα διαχειριζόσασταν η ίδια, τα δίνατε στον άντρα της;

Γ: Τα έβαζα στην τράπεζα

E: Στην τράπεζα για την οικογένεια;

Γ: Για μένα

E: Υπάρχουν επαγγέλματα που κάνουν τόσο άντρες όσο και γυναίκες στο Καμερούν;

M: (Δεν κατάλαβε καλά την ερώτηση και την διάβασε)

Γ: Ναι μπορούν να απασχολούνται με το ίδιο επάγγελμα αλλά εξαρτάται από το σχολείο που

E: Που έχουν τελειώσει

Γ: Από την εκπαίδευση

E: Και η αμοιβή τους είναι ίση στα επαγγέλματα που κάνουν και οι δύο;

Γ: Ναι υπάρχουν γυναίκες που είναι πιο καλοπληρωμένες από άντρες

E: Στο Καμερούν υπήρχε πόλεμος ή πολιτικές συγκρούσεις;

Γ: Ναι. Υπάρχουν πολιτικές συγκρούσεις

E: Και σχετικά με τις ασθένειες υπήρχαν; Αρρώστιες;

M: Αν υπάρχουν ασθένειες;

E: Ναι αν υπάρχουν αρρώστιες

Γ: Ναι πολλές

E: Και πώς τις αντιμετωπίζει το σύστημα υγείας του κράτους;

Γ: Αν δεν έχει χρήματα απλά θα πεθάνεις. Αν πας στο νοσοκομείο και δεν δώσεις τα χρήματα απλά δεν θα σε δουν

E: Άρα δηλαδή δεν υπάρχει δωρεάν ιατρική περίθαλψη

Γ: Οι γυναίκες που είναι έγγειες και δεν έχουν λεφτά να πληρώσουν έχουμε δει να πεθαίνουν γιατί δεν έχουμε πληρώσει

E: Για ποιον λόγο φύγατε από το Καμερούν;

Γ: Εξαιτίας της οικογένειας του άντρα μου

E: Δηλαδή σας φέρονταν άσχημα;

Γ: Ναι

E: Το κράτος ή οποιοσδήποτε σας βοήθησε να μεταναστεύσετε από το Καμερούν;

Γ: Ναι με βοήθησαν οικονομικά

E: Το κράτος, οι άνθρωποι;

Γ: Μία γυναίκα

Ε: Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για το Καμερούν;

Γ: Θα έπρεπε να αλλάξουν πολλά πράγματα στο Καμερούν επειδή πολύς κόσμος πεθαίνει στα νοσοκομεία ή πεθαίνει επειδή δεν μπορεί να πάει στο νοσοκομείο. Και οι γυναίκες υποφέρουν στους γάμους τους γιατί οι άντρες τους είναι δικτάτορες και πολλά παιδιά δεν πηγαίνουν στο σχολείο γιατί δεν υπάρχει δουλειά

Ε: Άρα δηλαδή υπάρχει φτώχεια στο Καμερούν από ότι καταλαβαίνω

Γ: Ναι. Είναι ο πρόεδρος που. Δεν είναι ότι υπάρχει φτώχεια, εκείνος παίρνει τα λεφτά και ο λαός υποφέρει

Ε: Τώρα θα μιλήσουμε για τις χώρες που περάσατε μέχρι να έρθετε στην Ελλάδα. Μέχρι να έρθετε στην Ελλάδα από ποιες χώρες περάσατε;

Γ: Από το Γκαμπόν πέρασα αλλά δεν έκατσα πολύ

Ε: Πόσο καιρό κάτσατε εκεί;

Γ: 1 μήνα

Ε: Από το Καμερούν φύγατε με τα παιδιά σας, φύγατε με κάποιον άλλον;

Γ: Μόνη

Ε: Μόνη. Έχει και τα 5 παιδιά;

Μ: Όχι. Εδώ γεννήθηκε¹³⁸

Ε: Α μόνη χωρίς τα 5 παιδιά. Και στο Γκαμπόν αυτό τον ένα μήνα που πήγατε πώς σας φέρονταν ο κόσμος;

Γ: Είναι Αφρικάνικη χώρα οπότε έχουμε την ίδια κουλτούρα

Ε: Άρα δηλαδή ήτανε, δεν έκανε μεγάλη, αισθητή διαφορά το γεγονός ότι πήγατε στο Γκαμπόν

Γ: Όχι

¹³⁸ Είχε το μωρό της στο σπίτι που γεννήθηκε στην Ελλάδα

E: Εκεί δουλεύατε;

Γ: Όχι

E: Άρα δεν βγάζατε χρήματα. Σχολείο πηγαίνατε;

Γ: Όχι. Ήθελα μόνο να φύγω από εκεί

E: Και πώς συνεννοούσασταν εκεί πέρα;

Γ: Γαλλικά

E: Το Καμερούν έχει πρεσβεία στο Γκαμπόν;

Γ: Ναι έχει.

E: Πήγατε στην πρεσβεία του Καμερούν όταν ήσασταν στο Καμερούν να σας βοηθήσει;

Γ: Όχι ήθελα να πάω Τουρκία

E: Εκεί (Γκαμπόν) ισχύει το ίδιο για τις γυναίκες όπως στο Καμερούν;

Γ: Δεν έχουν πολλά χρήματα εκεί πέρα. Είναι πιο φτωχοί αλλά γενικά είναι λίγο πιο πολιτισμένοι

E: Μετά το Γκαμπόν πήγατε στην Τουρκία είπατε;

Γ: Ναι

E: Πόσο καιρό μείνατε εκεί;

Γ: 5 μήνες

E: Εκεί δουλεύατε;

Γ: Ναι δούλευα

E: Το δουλειά κάνατε στην Τουρκία;

Γ: Σε ρούχα

E: Και τα λεφτά που βγάζατε τα διαχειριζόσασταν για λόγο σας, στέλνατε πίσω στην πατρίδα σας κάποια;

Γ: Όχι ήταν πολύ λίγα

Ε: Ο κόσμος εκεί πως σας φέρονταν;

Γ: Καλοί ήταν απλά θέλουν μόνο την εκμετάλλευση στους ανθρώπους. Να εκμεταλλεύονται θέλουν μόνο

Ε: Εκεί πηγαίνατε σχολείο ή κάτι να μάθετε τη γλώσσα στην Τουρκία;

Γ: Όχι

Ε: Και πώς επικοινωνούσατε;

Γ: Με τα χέρια

Ε: Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο για τις χώρες από όπου περάσατε, δηλαδή το Γκαμπόν και την Τουρκία;

Γ: Το μόνο στην Τουρκία είναι ότι εκμεταλλεύονται πολύ τους ανθρώπους, ότι δεν μπορείς να πας κάπου να πεις. Και υπάρχουν μέρες που δουλεύαμε και δεν μας πληρώνανε

Ε: Ωραία θα μιλήσουμε τώρα για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Εδώ στην Ελλάδα σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς έχετε μείνει;

Γ: Ήμουν στη Μόρια

Ε: Για πόσο καιρό;

Γ: 3 μήνες

Ε: Έχετε κάνει αίτημα ασύλου;

Γ: Ναι

Ε: Έχει βγει η απόφαση;

Γ: Όχι

Ε: Και πότε κάνατε την αίτηση;

Γ: 1 μήνας που έδωσα την συνέντευξη. Δεν θυμάμαι

E: Γενικά ποια ήταν η κατάσταση εκεί στη Μόρια;

Γ: Δεν είναι εύκολο να ζήσεις στη Μόρια, είναι πολύ δύσκολα

E: Είχε να φανταστώ πολύ κόσμο, ήταν καθαρά, ήταν βρώμικα;

Γ: Ναι είχε πολύ κόσμο, εγώ κοιμόμουν σε σκηνή

E: Την ελληνική γλώσσα τη μαθαίνετε;

Γ: Όσο ήμουν στην Μόρια μάθαινα αλλά μετά ήμουν στα Λουτρά και ήταν μακριά και δεν μπορούσα

E: Στα Λουτρά άλλος καταυλισμός ή;

M: Λουτρά σε άλλο ξενώνα, σε άλλο σπίτι

E: Εκεί στη Μόρια ποια ήταν η αντιμετώπιση που δεχόσασταν από τους υπεύθυνους του camp;

Γ: Οι υπεύθυνοι ήταν καλοί απλά κοιμόμουν στο πάτωμα επειδή δεν είχε χώρο

E: Έχετε ακούσει περιστατικά ναρκωτικών εκεί στη Μόρια;

Γ: Όχι

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο σχετικά με τη Μόρια;

Γ: Τώρα στη Μόρια είναι καθαρά, δεν έχει πολύ κόσμο

E: Τώρα θα μιλήσουμε γενικά για την Ελλάδα. Πότε ήρθατε στην Ελλάδα;

Γ: 30 Απριλίου του 2018

E: Με ποιον τρόπο φτάσατε;

Γ: Από Τουρκία

E: Με βάρκα;

Γ: Ναι

E: Και πόσα άτομα ήσασταν στη βάρκα;

Γ: 60

E: Ήσασταν μόνη σας, είχατε φίλους που ήρθατε μαζί στην Ελλάδα;

Γ: Ήμουν με μία φίλη

E: Είχατε μαζί σας κάποια ταυτότητα, επίσημο έγγραφο;

Γ: Όχι

E: Και εδώ στην Ελλάδα ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεστε από τους Έλληνες πολίτες;

Γ: Οι Έλληνες μια χαρά είναι. Αγαπάνε και τα παιδιά

E: Έχετε δουλέψει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Όχι

E: Βγάζατε με κάποιο τρόπο εδώ χρήματα στην Ελλάδα; Δηλαδή έχετε αυτή την κάρτα όπως έχουν όλοι οι υπόλοιποι μετανάστες;

Γ: Ναι μόνο τα χρήματα από την κάρτα

E: Και στέλνετε κάποια από αυτά τα λεφτά πίσω στο Καμερούν;

Γ: Ναι στέλνω στα παιδιά μου γιατί δεν έχουν τίποτα να φάνε

E: Το Καμερούν έχει πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα; Ξέρετε αν έχει;

Γ: Δεν έχει πρεσβεία εδώ

E: Γνωρίζετε εδώ στην Ελλάδα ποια τα δικαιώματά σας ως πρόσφυγας, ως γυναίκα και ως άνθρωπος γενικά;

Γ: Όχι

E: Θέλετε να μείνετε μόνιμα εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Ναι να πάρω το άσυλο και να μείνω εδώ

E: Ποιους στόχους έχετε θέσει γενικά σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο στη ζωή σας;

Γ: Στόχος μου είναι να πάρω το άσυλο και να βρω δουλειά για να μπορώ να ταΐζω τα παιδιά μου

Ε: Σε περίπτωση που μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα θεωρείτε ότι μπορείτε να βοηθήσετε την Ελλάδα;

Γ: Ναι θα έχω δουλειά, θα μπορώ να πληρώνω τους φόρους

Ε: Συνοψίζοντας, η μετανάστευση από το Καμερούν μέχρι εδώ στην Ελλάδα σας έχει βοηθήσει, θεωρείτε πως σας έχει βοηθήσει;

Γ: Όχι

Ε: Δεν σας έχει βοηθήσει. Άρα θεωρείτε πως θα ήταν καλύτερα αν μένατε στο Καμερούν;

Γ: Ναι δεν είχα καταλάβει την ερώτηση

Ε: Άρα σας έχει βοηθήσει

Μ: Ναι την έχει βοηθήσει

Ε: Είναι τα πράγματα όπως τα περιμένατε στην Ελλάδα;

Γ: Σιγά σιγά φτιάχνουν τα πράγματα γιατί αν ήμουν ακόμη στο Καμερούν ίσως ήμουν νεκρή τώρα

Ε: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο σχετικά με την Ελλάδα;

Γ: Θέλω μόνο η Ελλάδα να μου δώσει το άσυλο και να βρω μια δουλειά και να είμαι καλά

Ε: Ωραία εντάξει τελειώσαμε, Ευχαριστώ πάρα πολύ

(Διάρκεια: 28 λεπτά, 12 δευτερόλεπτα)

Σ9¹³⁹

Ε¹⁴⁰: Από πού κατάγεστε;

Γ¹⁴¹: Κονγκό

¹³⁹ Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με μεταφράστρια

¹⁴⁰ Ε: Εγώ

E: Τι ηλικία έχετε;

Γ: 28

E: Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Γ: Ανύπαντρη

E: Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο;

Γ: Γυμνάσιο

E: Μένετε σε πόλη ή σε χωριό;

Γ: Πόλη

E: Εκεί εργαζόσασταν;

Γ: Όχι

E: Ζούσατε με την οικογένειά σας, με τους γονείς;

Γ: Ναι με τους γονείς

E: Οι γονείς δουλεύανε;

Γ: Ναι

E: Γενικά ποια ήταν η οικονομική κατάσταση στην οικογένεια;

Γ: Ζούσαμε κανονικά

E: Δεν είχατε κάποιο οικονομικό πρόβλημα

Γ: Όχι

E: Οι γυναίκες εκεί στο Κονγκό πώς περνούν τον χρόνο τους;

Γ: Κάποιες δουλεύουν, κάποιες δεν δουλεύουν, κάποιες πάνε στη λαϊκή, κάποιες μένουν στο σπίτι

E: Στο σπίτι. Τις δουλειές του σπιτιού τις κάνουν αυτές, τις μοιράζονται με τους άντρες;

¹⁴¹ Γ: Γυναίκα

Γ: Ναι κάνουν τις δουλειές στο σπίτι

Ε: Μόνο οι γυναίκες;

Γ: Και άντρες

Ε: Όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα των γυναικών;

Γ: Πολλές γυναίκες πουλάνε στο λαϊκή

Ε: Πουλάνε ρούχα, φρούτα;

Γ: Ναι φαγητό, φρούτα, ρούχα

Ε: Και σχετικά με τους άντρες. Υπάρχει εύνοια στους άντρες σε σχέση με τις γυναίκες εκεί στο Κονγκό; Δηλαδή είναι ανώτεροι οι άντρες;

Γ: Είναι ίσοι

Ε: Και πόσο λαμβάνεται η άποψη μίας γυναίκας σε σχέση με τον άντρα;

Μ¹⁴²: (διαβάζει την ερώτηση)

Γ: Πολλοί άντρες αρνούνται την άποψη της γυναίκας

Ε: Μου είπατε πως δεν έχετε σύζυγο οπότε. Παιδιά έχετε;

Γ: Ναι έχω 1 παιδί

Ε: Στην οικογένειά σας γενικά πόσο σημαντικός ήταν ο ρόλος σας και ο λόγος σας σε αυτή; Μέσα στην οικογένειά;

Μ: (διαβάζει την ερώτηση)

Γ: Είμαι ένα παιδί μέσα στην οικογένειά. Δεν έχω

Ε: Έχετε άλλα αδέρφια;

Γ: Έχω ένα αδελφό

Ε: Και σχετικά με τον πατέρα του παιδιού, ήταν εκεί, χωρίσατε;

¹⁴² Μ: Μεταφράστρια

Γ: Όχι μαζί είμαστε

Ε: Απλά δεν έχετε παντρευτεί

Γ: Ναι

Ε: Είναι και αυτός στην Ελλάδα;

Γ: Ναι στην Ελλάδα

Ε: Εκεί στο Κονγκό ποια είναι τα δικαιώματα της γυναίκας σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο;

Γ: Οι γυναίκες στο Κονγκό δεν έχουν δικαιώματα. Είναι κάτι ξεχασμένο

Ε: Υπάρχει βία κατά των γυναικών στο Κονγκό;

Γ: Ναι υπάρχει

Ε: Βγάζατε χρήματα δικά σας εκεί στο Κονγκό;

Γ: Όχι

Ε: Υπάρχουν επαγγέλματα που κάνουν τόσο άντρες όσο και γυναίκες;

Γ: Ναι

Ε: Και ποια είναι συνήθως αυτά τα επαγγέλματα;

Γ: Σε τράπεζες, σε supermarket

Ε: Και η αμοιβή τους είναι ίση;

Γ: Ναι το ίδιο είναι

Ε: Εκεί στο Κονγκό υπήρχε πόλεμος ή πολιτικές συγκρούσεις;

Γ: Ναι πολιτικές συγκρούσεις

Ε: Και πόσο ανεπτυγμένο ήταν οικονομικά το Κονγκό;

Γ: Όχι

Ε: Υπήρχε φτώχεια δηλαδή

Γ: Ναι πολύ

Ε: Και σχετικά με τις ασθένειες, αρρώστιες υπήρχαν εκεί;

Γ: Ναι πολλές αρρώστιες

Ε: Πώς τις αντιμετώπιζε το σύστημα υγείας του κράτους;

Γ: Πολλές φορές ευρωπαίοι έρχονται και μας φέρνουν φάρμακα. Η UNICEF είναι εκεί και βοηθάει

Ε: Δηλαδή αν θέλει κάποιος να πάει στο νοσοκομείο πρέπει να πληρώσει;

Γ: Αν δεν έχει λεφτά δεν θα σε δουν. Θα πεθάνουν στο σπίτι

Ε: Για ποιους λόγους μεταναστεύσατε;

Γ: Γιατί είχα δικά μου προβλήματα

Ε: Δηλαδή σε ατομικό, σε οικογενειακό, σε οικονομικό;

Γ: Ναι οικογενειακά προβλήματα

Ε: Σας βοήθησε το κράτος ή κάποιος άλλος να μεταναστεύσετε;

Γ: Ένας θείος με βοήθησε

Ε: Φύγατε μόνη σας, με τα παιδιά, με τον άντρα;

Γ: Μόνη μου

Ε: Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με το Κονγκό;

Γ: Στο Κονγκό οι άνθρωποι υποφέρουν. Υποφέρουν πολύ

Ε: Τώρα θα μιλήσουμε για τις ενδιάμεσες χώρες πριν την Ελλάδα. Μέχρι να έρθετε στην Ελλάδα από ποιες χώρες περάσατε;

Γ: Τουρκία

Ε: Και πόσο καιρό μείνατε στην Τουρκία;

Γ: 3 μήνες

E: Φύγατε μόνη σας, φύγατε με φίλους;

Γ: Στην Τουρκία;

E: Ναι από το Κονγκό προς την Τουρκία

Γ: Με φίλους

E: Και πώς σας φέρονταν εκεί στην Τουρκία οι άνθρωποι;

Γ: Εκεί πέρα είναι ρατσιστές

E: Δουλεύατε εκεί;

Γ: Ναι δούλεψα 1 μήνα

E: Και πόσο πληρωνόσασταν σε σχέση με τους ντόπιους;

Γ: Δούλεψα 1,5 μήνες και με πλήρωσαν 1 μήνα μόνο

E: Και αυτά τα λεφτά που πήρατε, συγκριτικά με το Κονγκό ήταν τα ίδια, ήταν πιο πολλά, πιο λίγα;

Γ: Στο Κονγκό λιγότερα

E: Από τα λεφτά που βγάζατε στην Τουρκία στέλνατε στο Κονγκό κάποια πίσω;

Γ: Όχι

E: Σας προσέγγισαν για να δουλέψετε, την βρήκατε μόνη σας;

Γ: Με προσέγγισαν

E: Πηγαίνατε σχολείο εκεί ή κάτι αντίστοιχο για να μάθετε τη γλώσσα στην Τουρκία;

Γ: Όχι

E: Το Κονγκό έχει πρεσβεία στην Τουρκία;

Γ: Δεν ξέρω

E: Γνωρίζατε ποια ήταν τα δικαιώματά σας στην Τουρκία;

Γ: Όχι

E: Θέλετε να προσθέσετε κάτι άλλο σχετικά με την Τουρκία;

Γ: Είναι μία χώρα που τρελάθηκα και στρεσαρίστηκα πολύ. Έμεινα πολύ καιρό φυλακή με το παιδί μου. Δεν είναι μία χώρα που μου άρεσε, που αγάπησα

E: Τώρα θα μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Σε πόσους έχετε μείνει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Στη Μόρια

E: Πόσο καιρό;

M: Τον προσφυγικό καταυλισμό είναι αυτό. Camp

E: Ναι, ναι τα camp

M: Ναι εννοώ δεν εν εννοείς και τα σπίτια

E: Όχι, όχι μόνο τα camp

Γ: 4 μήνες

E: Έχετε κάνει αίτημα ασύλου;

Γ: Ναι

E: Έχει βγει η απόφαση;

Γ: Μέχρι στιγμής όχι

E: Άρα πόσο καιρό περιμένετε μέχρι στιγμής την απόφαση;

Γ: Μου είπαν ότι πρέπει να ξανα. Είχα πάει να πάρω την απόφαση και μου είπαν πως πρέπει να ξαναπάω τώρα 22 του μήνα

E: Άρα πόσο έχει περάσει. Έχει περάσει 1 μήνας, 2, 3;

Γ: Από τότε που έδωσα συνέντευξη;

E: Ναι

Γ: 5 μήνες

E: Εκεί στη Μόρια ποια ήταν η κατάσταση;

Γ: Δεν ήταν καθόλου εύκολα

Ε: Είχε δηλαδή, σίγουρα είχε πολύ κόσμο, είχε πρόβλημα καθαριότητας, είχε πρόβλημα;

Γ: Ήταν πολύ βρώμικα

Ε: Διδάσκεστε την ελληνική γλώσσα;

Γ: Μέχρι στιγμής όχι

Ε: Ποια ήταν η αντιμετώπιση που είχατε από τους υπεύθυνους του καταυλισμού εκεί στη Μόρια;

Γ: Ήταν καλή

Ε: Και ήταν αντιμετώπιση που είχατε από άλλους διαμένοντες ίδιας ή διαφορετικής χώρας με εσάς;

Γ: Σε κάποια φάση δεν ήταν εύκολο που ήμασταν πολλές χώρες όλες μαζί. Δεν ήταν εύκολο αλλά μετά συνηθίζεις

Ε: Άρα δεν υπήρχε μεταξύ σας ρατσισμός

Γ: Ναι υπήρχε

Ε: Έχετε ακούσει περιστατικά ναρκωτικών στη Μόρια;

Γ: Όχι

Ε: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο σχετικά με τη Μόρια;

Γ: Εκεί στη Μόρια ήταν λίγο δύσκολα με τα παιδιά αλλά τώρα είμαστε καλά εδώ γιατί είμαστε στην Ηλιαχτίδα

Ε: Και σχετικά με το ρατσισμό που μου είπατε πως έχουν οι μετανάστες μεταξύ τους θέλετε να μου το εξηγήσετε παραπάνω;

Γ: Δεν είναι μόνο οι πρόσφυγες. Και οι Έλληνες που είναι εκεί είναι ρατσιστές. Δεν θέλουν τους μαύρους.

Ε: Τώρα θα μιλήσουμε σχετικά με την Ελλάδα. Πότε ήρθατε στην Ελλάδα;

Γ: 30 Μαρτίου 2018

Ε: Με ποιον τρόπο φτάσατε;

Γ: Με βάρκα

Ε: Πόσα άτομα ήσασαν στη βάρκα;

Γ: Ήμασαν πολλοί. Δεν ξέρω πόσοι

Ε: Ήρθατε μόνη σας από Τουρκία; Είχατε γνωστούς, φίλους;

Γ: Όχι ήρθα με Άραβες. Ήμουν η μόνη μαύρη

Ε: Το παιδί το είχατε μαζί σε όλη αυτή τη διαδικασία; Δηλαδή από το Κονγκό προς την Τουρκία, από την Τουρκία προς την Ελλάδα;

Γ: Ναι

Μ: (κάτι την ρωτάει)

Γ: Γέννησα στην Τουρκία

Ε: Όταν ήρθατε στην Ελλάδα είχατε μαζί σας ταυτότητα ή κάποιο επίσημο έγγραφο;

Γ: Όχι δεν είχα τίποτα

Ε: Έχετε δουλέψει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Όχι

Ε: Η αντιμετώπιση που δέχεστε από τους Έλληνες πολίτες;

Γ: Κάποιοι Έλληνες είναι καλοί, κάποιοι είναι ρατσιστές. Όπως εδώ που μένουμε είναι κάποιοι Έλληνες που όταν μπαίνουν στο ασανσέρ συζητάνε μεταξύ τους

Ε: Συζητάνε, μιλάνε δηλαδή

Μ: Μεταξύ τους και καταλαβαίνουν ότι

Ε: Μιλάνε δηλαδή οι Έλληνες μεταξύ τους για εκείνη;

Μ: Ναι

E: Γενικά σας έχουν προσεγγίσει να ασχοληθείτε επαγγελματικά με κάτι εδώ;

Γ: Όχι εγώ όμως θα πάω στην Αθήνα να βρω δουλειά

E: Από τα λεφτά που παίρνετε από την κάρτα όπως όλοι, στέλνετε κάποια πίσω στην πατρίδα σας;

Γ: Όχι

E: Το Κονγκό ξέρετε αν έχει πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Δεν ξέρω

E: Γνωρίζετε ποια είναι τα δικαιώματά σας εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Όχι δεν ξέρω

E: Θέλετε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

E: Ο τελικός προορισμός είναι η Αθήνα από ότι κατάλαβα από πριν;

Γ: Ναι η Αθήνα

E: Τι στόχους έχετε θέσει προσωπικά;

Γ: Να δουλέψω και να βοηθήσω και κόσμο που δεν έχει, που χρειάζεται βοήθεια

E: Πιστεύετε πως σε περίπτωση που εγκατασταθείτε μόνιμα στην Ελλάδα μπορείτε να βοηθήσετε τη χώρα;

Γ: Ναι το πιστεύω πολύ. Θα μπορούσα να βοηθήσω άλλο κόσμο που είναι σε camp

E: Γενικά η μετανάστευση σας έχει ευνοήσει από το Κονγκό προς την Ελλάδα;

Γ: Ναι με έχει βοηθήσει

E: Είναι τα πράγματα έτσι όπως τα περιμένατε;

Γ: Ναι καλά

E: Θέλετε να μου πείτε κάτι άλλο σχετικά με την Ελλάδα;

Γ: Η Ελλάδα καλά είναι, είναι σε βουνό αλλά μου αρέσει εδώ αλλά δυστυχώς ακόμη δεν μιλάω τη γλώσσα. Αλλά μου αρέσει, θέλω, μου αρέσει να μείνω εδώ στην Ελλάδα

Ε: Θέλετε να πάτε σχολείο όταν βρείτε δουλειά;

Γ: Ναι

Ε: Εντάξει τελειώσαμε, αυτό ήταν. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ

(Διάρκεια: 23 λεπτά, 52 δευτερόλεπτα)

Σ10¹⁴³

Ε¹⁴⁴: Από πού κατάγεσαι;

Γ¹⁴⁵: Αιθιοπία

Ε: Πόσο χρονών είσαι;

Γ: 22

Ε: Ποια είναι η οικογενειακή σου κατάσταση;

Γ: Ανύπαντρη

Ε: Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σου επίπεδο;

Γ: Λύκειο

Ε: Στην Αιθιοπία ζούσες σε πόλη ή σε χωριό;

Γ: Σε πόλη

Ε: Εκεί εργαζόσουν;

Γ: Ναι

Ε: Τι δουλειά;

¹⁴³ Η επικοινωνία έγινε στα αγγλικά όπου βοηθούσε και μία φίλη της (*η φίλη της είναι η επόμενη συνεντευξιαζόμενη, η Σ11). Σε κάποιες ερωτήσεις που αφορούσαν την Αιθιοπία απαντούσε η Σ11 κατευθείαν. Βέβαια, όταν γινόταν αυτό εξηγούσε στη Σ10 τι είπε και εκείνη συμφωνούσε.

¹⁴⁴ Ε: Εγώ

¹⁴⁵ Γ: Γυναίκα

Γ: Χορεύτρια

Ε: Χορεύτρια, πολύ ωραία. Έμενες με τους γονείς σου στην Αιθιοπία;

Γ: Με τον πατέρα μου

Ε: Ο πατέρας σου δούλευε;

Γ: Ναι

Ε: Συνοπτικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση; Είχατε οικονομικό πρόβλημα, είχατε λεφτά;

Γ: Όχι. Πολιτικό πρόβλημα

Ε: Συγγνώμη;

Γ: Πολιτικό πρόβλημα

Ε: Όχι οικονομικό πρόβλημα. Εντάξει. Στην Αιθιοπία ποιες είναι οι ασχολίες της γυναίκας εντός και εκτός του σπιτιού; Τι κάνουν οι γυναίκες στην Αιθιοπία;

Γ: Οι γυναίκες στην Αιθιοπία πηγαίνουν έξω για δουλειά. Όμως μέχρι να αναπτυχθούν μένουν στο σπίτι και βοηθούν.

Ε: Για παράδειγμα πάνε για καφέ, για βόλτα, για σινεμά;

Σ11: Ποιο επίπεδο; Οι γυναίκες της ηλικίας μας φυσικά αλλά οι μητέρες που είναι ηλικίας μεγαλύτερης των 48 τις περισσότερες φορές δεν πάνε για καφέ. Βγαίνουν για οικογενειακές επισκέψεις

Ε: Οπότε οι νεαρές γυναίκες πάνε για βόλτα αλλά οι μεγαλύτερες συνήθως μένουν σπίτι

Σ11: Ναι

Ε: Ποια είναι τα πιο κοινά επαγγέλματα των γυναικών στην Αιθιοπία;

Γ: Σε γραφεία της κυβέρνησης. Σε οποιαδήποτε γραφεία της κυβέρνησης, έχουν τις δικές τους επιχειρήσεις αλλά οι περισσότερες από αυτές δουλεύουν σε κυβερνητικά γραφεία.

E: Σχετικά με την Αιθιοπία προτιμούν τους άντρες έναντι των γυναικών στα επαγγέλματα και την πολιτική;

Σ11: Ναι

Γ: Φυσικά. Ναι προτιμούν οι περισσότεροι από αυτούς

E: Οπότε οι άντρες έχουν μεγαλύτερη αξία;

Σ11: Ναι

E: Και πόσο λαμβάνεται η άποψη μιας γυναίκας στην Αιθιοπία;

Σ11: Τι;

E: Για παράδειγμα αν μία γυναίκα πει «κάνε αυτό» και ο άντρας πει «μην κάνεις αυτό» τι θα επικρατήσει στο τέλος;

Γ: Οι γυναίκες δεν επηρεάζουν τους άντρες. Περισσότερο οι άντρες

E: Οι άντρες επηρεάζουν τις γυναίκες. Έχετε παιδιά;

Γ: Όχι

E: Στην οικογένειά σου ποιος είναι ο ρόλος σου; Οικιακές δουλειές, καθάρισμα, μαγείρεμα;

Γ: 90% της καθημερινότητας είμαι εκτός σπιτιού αλλά όταν πάω σπίτι βοηθάω τον πατέρα μου, καθαρίζω το σπίτι. Επειδή είμαι καλλιτέχνης συνέχεια περνάω τον χρόνο μου εκτός σπιτιού. Έχω οποιοδήποτε ρόλο

E: Οπότε τον περισσότερο χρόνο είσαι εκτός του σπιτιού

Γ: Ναι

E: Πόσο λαμβάνεται υπόψη η γνώμη σου στην οικογένεια; Οι γονείς σου τι; Αν πεις κάτι, τι θα πουν οι γονείς σου;

Γ: Ο πατέρας μου είναι καλός άνθρωπος. Συνέχεια αποδέχεται ό,τι θέλω

E: Σχετικά με τα δικαιώματα της γυναίκας στην Αιθιοπία ποια είναι;

Γ: Πολύ λίγα πραγματικά. Δεν έχουμε κανένα δικαίωμα για τίποτα. Επηρεαζόμαστε από τους άντρες

Ε: Σχετικά με τη βία εναντίον των γυναικών στην Αιθιοπία συμβαίνει;

Σ11: Ναι

Γ: Ναι. Ωωωω

Ε: Πόσο συχνό είναι αυτό το φαινόμενο; Είναι συνηθισμένο;

Σ11: Ναι. Για παράδειγμα μία γυναίκα εδώ στην Ευρώπη μπορεί να πάει, μπορεί να κάνει οτιδήποτε θέλει. Σωστά;

Ε: Ναι φυσικά

Σ11: Εκεί είσαι φοβισμένη για τους άντρες, μήπως πουν κάτι για σένα. Παντού δεν υπάρχουν δικαιώματα, δεν υπάρχει ελευθερία, δεν είσαι ανεξάρτητη. Είσαι συνέχεια επηρεασμένη από τον άντρα. Αυτό ισχύει για οπουδήποτε, όχι για ορισμένα μέρη

Ε: Έβγαζες τα δικά σου χρήματα στην Αιθιοπία;

Γ: Ναι

Ε: Πώς τα διαχειριζόσουν; Για εσένα, για την οικογένειά σου;

Γ: Όχι δεν βοηθούσα τον πατέρα μου ή την οικογένειά μου. Πάντα τα κρατούσα για εμένα και είχα όραμα να ξεκινήσω τη δικιά μου δουλειά

Ε: Οπότε μόνο για τον εαυτό σου

Γ: Ναι

Ε: Αυτό είναι κοινό και για τις άλλες γυναίκες στην Αιθιοπία;

Σ11: Όχι δεν είναι ίδιο. Οι περισσότερες από αυτές αν έχουν κάτι τα δίνουν στην οικογένειά τους

Ε: Σχετικά με τα επαγγέλματα, υπάρχουν τέτοια που απασχολούνται τόσο γυναίκες όσο και άντρες;

Σ11: Τι;

E: Υπάρχουν δουλειές που μπορούν να κάνουν γυναίκες και άντρες;

Γ: Όχι. Υπάρχουν δουλειές στην Αιθιοπία που είναι για άντρες και γυναίκες. Για παράδειγμα οι άντρες δεν μπορούν να κάνουν δουλειές του σπιτιού όπως μαγείρεμα, καθάρισμα, φροντίδα παιδιών. Όχι. Απλά μόνο φέρνουν πολλά για εμάς.

E: Αλλά έξω από το σπίτι οι δουλειές;

Γ: Μερικές δουλειές είναι μόνο για γυναίκες όπως (δεν ακούγεται καλά). Υπάρχουν δουλειές που είναι και για τους δύο αλλά οι περισσότερες δουλειές προτιμώνται για τους άντρες

E: Οι δουλειές που είναι κοινές για άντρες και γυναίκες έχουν ίση αμοιβή για αυτούς;

Γ: Ναι. Οι επαγγελματικές δουλειές ναι

E: Οπότε παίρνουν τα ίδια λεφτά

Σ11: Ναι

E: Στην Αιθιοπία υπάρχει πόλεμος ή πολιτικές συγκρούσεις;

Σ11: Φυσικά

E: Σχετικά με την οικονομία της Αιθιοπίας; Ήταν καλή, ήταν κακή;

Σ11: Κακή. Οτιδήποτε ελέγχεται από την κυβέρνηση, από λίγους ανθρώπους. Υπάρχουν άνθρωποι που χρειάζονται βοήθεια από άλλες κυβερνήσεις, άλλες χώρες

E: Και σχετικά με τις ασθένειες;

Σ11: Στην Αιθιοπία δεν συμβαίνει. Είναι πρόβλημα για κάθε χώρα όπως το HIV. Μερικές φορές

Γ: Συγκρινόμενη με άλλη χώρα δεν συμβαίνει όπως σε άλλη χώρα. Οπότε δεν μπορούμε να πούμε πως υπάρχουν ασθένειες στην Αιθιοπία

E: Οπότε η υγεία είναι καλή στην Αιθιοπία

Σ11: Ναι είναι καλύτερα

E: Τα νοσοκομεία; Είναι καθαρά, πρέπει να πληρώσεις, είναι δωρεάν;

Σ11: Όχι, είναι πολύ ακριβά

E: Για όλους;

Σ11: Ναι

E: Και αν δεν έχει λεφτά;

Σ11: Θα πεθάνει

E: Αυτή είναι η λύση

Σ11: Ναι. Χαχα

E: Γιατί μετανάστευσες από την Αιθιοπία;

Γ: Λόγω πολιτών συγκρούσεων

E: Το κράτος ή κάποιος άλλος σε βοήθησε να μεταναστεύσεις;

Γ: Όχι

E: Μόνη

Γ: Ναι

E: Ο πατέρας σου, η μητέρα σου μένουν στην Αιθιοπία;

Γ: Ο πατέρας μου

Σ11: Δεν έχει μητέρα.

E: Συγγνώμη

Σ11: Έχει μόνο πατέρα. Δεν έχει αδερφό ή αδερφή. Είναι η μόνη στην οικογένεια. Ο πατέρας της εμπλέκεται στα πολιτικά

E: Θεε να μου πεις κάτι άλλο για την Αιθιοπία;

Γ: Ελπίζω οι άνθρωποι στην Αιθιοπία να έχουν ελευθερία όπως ελευθερία να μιλάνε, να ρωτάνε ό,τι θέλουν. Απλά για την ελευθερία

E: Οπότε εύχεται να υπάρχει ελευθερία

Γ: Ναι

Ε: Τώρα θα μιλήσουμε για τις χώρες πριν την Ελλάδα. Σε ποιες χώρες ήσουν πριν την Ελλάδα;

Γ: Στο Σουδάν και μετά στην Τουρκία και μετά εδώ

Ε: Πόσο έμεινες στο Σουδάν;

Γ: 1 μήνα και 2 εβδομάδες

Ε: Και στην Τουρκία;

Γ: Δεν θυμάμαι αλλά γύρω στις 2 εβδομάδες

Ε: Πήγες μόνη στο Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Ναι μόνη

Ε: Πώς σου φέρονταν σε κάθε χώρα;

Γ: Δεν ξέρω για τους ανθρώπους επειδή έμεινα μόνο σε ένα σπίτι εκείνες τις μέρες. Δεν μπορώ να εξηγήσω πως συμπεριφέρονταν εκεί

Ε: Δούλευες εκεί;

Γ: Όχι

Ε: Είχες τα δικά σου λεφτά;

Γ: Τι;

Ε: Μου είπες πως δεν είχες δουλειά. Σχετικά με τα λεφτά;

Γ: Στην Αιθιοπία έχω τον λογαριασμό μου. Χρησιμοποιούσα αυτά τα λεφτά για να ταξιδεύω

Ε: Οπότε χρησιμοποιούσατε τα λεφτά από την Αιθιοπία

Γ: Ναι

Ε: Πήγαινες σχολείο ή κάτι άλλο για να μάθεις τη γλώσσα στο Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Όχι επειδή δεν επιτρέπεται να βγαίναμε έξω

ΣΗ¹⁴⁶: Συνήθως μένουν σε ένα σπίτι μέχρι να τους ειδοποιήσει ο διακινητής ότι μπορούν να περάσουν στην επόμενη χώρα. Οπότε μένουν συνήθως κλεισμένοι σε ένα σπίτι και περιμένουν αυτό

Ε: Έχει η Αιθιοπία πρεσβεία στο Σουδάν;

Γ: Ναι έχει

Ε: Πήγες στην πρεσβεία της Αιθιοπίας στο Σουδάν να σε βοηθήσει;

Γ: Όχι. Έφυγα από την Αιθιοπία παράνομα

Ε: Γνώριζες για τα δικαιώματά σου στο Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Όχι. Δεν καταλαβαίνω την ερώτηση μπορείς να την επαναλάβεις;

Ε: Ναι. Σχετικά με τα δικαιώματα;

Σ11: Τα δικά μας;

Ε: Ναι στο Σουδάν και την Τουρκία

Γ: Εάν ήξερα για τα δικαιώματά μου πώς να αναφερθώ; Επειδή είμαι παράνομη και επίσης έμενα σε ένα σπίτι, δεν ήξερα κανέναν εκεί. Με κρατούσαν σε ένα σπίτι

Ε: Καταλαβαίνω. Θες να μου πεις κάτι άλλο για το Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Είναι δύο χώρες που δεν είναι καλές για εμένα. Τόσα πολλά προβλήματα

Ε: Ας μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς εδώ στην Ελλάδα; Σε πόσους έχει μείνει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Μόρια

Ε: Πόσο καιρό;

Γ: 6 μήνες

Ε: Έχεις κάνει αίτημα ασύλου;

¹⁴⁶ ΣΗ: Συντονίστρια Ηλιαχτίδας (ΜΚΟ)

Γ: Ναι

E: Πόσο διήρκησε να βγει η απόφαση; Σας αποδέχτηκαν το άσυλο;

Σ11: Όχι. Περιμένει για συνέντευξη

E: Ναι πόσο καιρό περιμένει;

Σ11: Πολύ καιρό. Είχε συνέντευξη τον Απρίλη που σημαίνει μετά από 9 μήνες

E: 9 μήνες περιμένει για την απόφαση

Σ11: Όχι για την απόφαση, για την 1^η συνέντευξη. Μετά η απόφαση παίρνει ακόμη περισσότερο καιρό

E: Ακόμη δηλαδή περιμένει να κάνει τη συνέντευξη

ΣΗ: Πρώτα κάνουν τη συνέντευξη και μετά τη συνέντευξη υπάρχει ένα χρονικό περιθώριο που περιμένουν ώστε να εγκριθεί ή όχι το αν έγινε δεκτή ή όχι

E: Πώς ήταν στη Μόρια οι συνθήκες διαβίωσης;

Γ: Οουουου!!!! Έμεινα εκεί για 4 μήνες στη Μόρια. Οτιδήποτε ήταν τόσο ανώμαλο, όλοι οι άνθρωποι ήταν μέσα στο άγχος, είχα πρόβλημα με τον ύπνο και επίσης τίποτα δεν μπορώ να σου πω ότι στη Μόρια ήταν καλό. Οπότε όλα ήταν κακά

E: Πήγες σχολείο ή κάτι άλλο να μάθεις ελληνικά;

Γ: Ναι

E: Στη Μόρια;

Γ: Όχι. Στη Μυτιλήνη εδώ, στο Mosaik

E: Πώς ήταν η αντιμετώπιση από τους διαχειριστές του καταυλισμού της Μόριας;

Γ: Κοιμόμουν για μήνες σε σκηνή. Μετά μετακινήθηκα από τη σκηνή σε ένα τμήμα που ήταν ειδικός χώρος για ανθρώπους, γυναίκες που είναι ξεχωριστές στη ζωή ή (δεν καταλαβαίνω. Λέει «ντιστζούρνινγκ»). Οπότε ήταν καλύτερα και μας έδωσαν ό,τι ήταν σημαντικό για τα κορίτσια. Καμία αντιμετώπιση για εμάς. Οπότε η αντιμετώπιση δεν ήταν τόσο καλή όσο θέλαμε

E: Συγγνώμη επειδή δεν κατάλαβα. Οι άνθρωποι που δούλευαν στη Μόρια ήταν καλοί, ήταν κακοί με εσάς;

Γ: Δεν είναι καλοί για εμένα

E: Και σχετικά με άλλους μετανάστες στη Μόρια;

Γ: Δεν ξέρω επειδή δεν είχα καμία επικοινωνία με αυτούς. Ήξερα κάποιους που ήταν καλοί επειδή όλοι οι άνθρωποι, με εξαίρεση κάποιους, όλοι είχαν τα προβλήματά τους οπότε δεν μπορώ να κρίνω αν ήταν καλοί ή κακοί

E: Ξέρεις για ναρκωτικά στη Μόρια;

Γ: Χαχα. Στη χώρα μας είναι κάτι που το απαγορεύουμε. Δεν έχουμε κάποια ιδέα για αυτό.

ΣΗ: Έχεις ακούσει να πληρώνουν, να χρησιμοποιούν;

E: Όχι να χρησιμοποιείτε εσείς, γενικά. Οι άλλοι άνθρωποι. Όχι εσείς

Γ: Δεν ξέρω για ναρκωτικά αλλά είδα λίγους Αφγανούς

E: Α που ήταν. Θες να μου πεις κάτι άλλο για τη Μόρια;

Γ: Στη Μόρια οι άνθρωποι που αφήνουν τη χώρα τους χρειάζονται θεραπεία, χρειάζονται κάτι επειδή αφήνουν τη χώρα τους λόγω προβλημάτων. Κανένας δεν χρειάζεται να φύγει μακριά από την οικογένειά του ή τη χώρα του. Οπότε όταν έρχεσαι εδώ όλα είναι κακά. Οπότε χρειάζονται θεραπεία. Απλά να διορθώσουν το πώς να δουλεύουν, παίρνει πολύ καιρό για ένα άτομο για το άσυλο εδώ. Οπότε προσπαθήστε να αλλάξετε τη λειτουργία δουλειάς εδώ

E: Ας μιλήσουμε για την Ελλάδα, Πότε ήρθες στην Ελλάδα;

Γ: Δεν θυμάμαι. Είναι σημαντικό αυτό για εσένα, μέρα;

E: Όχι η μέρα. Το 2017;

Γ: Ιούνη του 2018

E: Ήρθες με βάρη να φανταστώ

Γ: Ναι

E: Και πόσοι ήσασταν στη βάρκα;

Γ: Περίπου 28

E: Ήξερες τα άτομα που ήταν μαζί σου στη βάρκα;

Γ: Όχι

E: Είχες μαζί σου ταυτότητα ή κάποιο άλλο από έγγραφα;

Γ: Όχι

E: Σχετικά με τους Έλληνες πολίτες; Είναι καλοί για εσένα, μαζί σου, σε βοηθάνε;

Γ: Ναι φυσικά είναι καλοί. Επειδή όταν ήρθα από την Τουρκία εδώ χρειαζόμουν προστασία. Οπότε ήταν καλοί για εμένα

E: Οπότε σας βοήθησαν

Γ: Ναι

E: Έχεις δουλειά εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Ναι έχω

E: Τι δουλειά;

Γ: Τέχνη, ζωγραφική

E: Πληρώνεσαι για αυτό;

Γ: ΜΚΟ εάν ξέρεις στο Καρά Τεπέ. Άνθρωποι που έχουν κάποιο ταλέντο πάνε εκεί, αναπτύσσουν τις ικανότητές τους ως εθελοντές

E: Οπότε ζωγραφίζεις αλλά δεν παίρνεις λεφτά

Γ: Όχι. Μερικές φορές εάν είναι κάποιος να το αγοράσει θα το πάρει

E: Σε έχουν προσεγγίσει εδώ να δουλέψεις εδώ για κάτι;

Γ: Όχι κανένας

E: Υποθέτω πως παίρνεις λεφτά όπως άλλοι μετανάστες

Γ: Ναι

Ε: Από αυτά τα λεφτά, τα κρατάς για τον εαυτό σου, στέλνεις πίσω στον πατέρα σου στην Αιθιοπία;

Γ: Χαχα, όχι. Όχι τα χρησιμοποιώ εδώ επειδή χρειάζομαι ρούχα, χρειάζομαι

Ε: Εντάξει. Ξέρεις εάν η Αιθιοπία έχει πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Δεν ξέρω

Ε: Ξέρεις για τα δικαιώματά σου εδώ στην Ελλάδα ως γυναίκα, ως;

Γ: Δεν ξέρω αλλά από ότι βλέπω παντού, για τα πάντα είναι καλύτερα εδώ από ότι στην Αιθιοπία. Για τις γυναίκες, για τον καθένα

Ε: Οπότε σου αρέσει εδώ

Γ: Ναι

Ε: Θέλεις να μείνεις μόνιμα στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

Ε: Ποιοι είναι οι στόχοι σου σε κοινωνικό; Ποιοι είναι οι στόχοι που έχεις για εσένα;

Γ: Όπως

Ε: Τι εύχεσαι για τον εαυτό σου;

Γ: Θέλω να είμαι ένα άτομο γεμάτο ανεξαρτησία στα πάντα. Στα οικονομικά, κοινωνικά

Ε: Εάν μείνεις μόνιμα εδώ στην Ελλάδα θεωρείς πως μπορείς να την βοηθήσεις;

Γ: Φυσικά θα την βοηθήσω επειδή εάν αλλάξω τη ζωή μου θα βοηθήσω τη ζωή μου

Ε: Συνοπτικά θεωρείς πως η μετανάστευση από την Αιθιοπία προς την Ελλάδα σε βοήθησε;

Γ: Ορίστε;

E: Η μετανάστευση. Έφυγες από την Αιθιοπία και πήγες στο Σουδάν, από το Σουδάν στην Τουρκία, από την Τουρκία εδώ στην Ελλάδα. Όλο αυτό θεωρείς πως σε βοήθησε;

Γ: Σχετικά με τη μετανάστευση; Το ταξίδι από την Αιθιοπία προς (δεν καταλαβαίνω. Λέει ‘τουχί’); Προσπάθησε να το εξηγήσεις καλύτερα

E: Μου είπες πως εδώ στην Ελλάδα είναι καλύτερα από την Αιθιοπία

Γ: Ναι

E: Εντάξει αυτό είναι αρκετό. Εδώ στην Ελλάδα είναι όπως τα περίμενες;

Γ: Ναι

E: Θες να μου πεις κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ: Για παράδειγμα για εμένα η ζωγραφική ως ενδιαφέρον. Για τον καθένα χρειάζεται να έχει ένα ταλέντο οπότε εδώ έχουμε μερικά προγράμματα να το κάνουμε εκεί. Ρωτάω την ελληνική κυβέρνηση να ξεκινήσουμε κάτι ως σχολείο να αλλάξεις τον εαυτό σου, να μάθεις κάτι όπως στο σχολείο. Επίσης τεχνικό σχολείο. Γιατί να μην δημιουργήσεις για τους πρόσφυγες να αλλάξουν τη ζωή τους; Να μην χρειάζεσαι συνέχεια οργανισμούς να σε υποστηρίζουν ή να προσδοκείς. Αυτό είναι αυτό που θέλω από την Ελλάδα

E: Εντάξει αυτό ήταν τελειώσαμε

Σ11: Σε ευχαριστώ

E: Σε ευχαριστώ πολύ

(Διάρκεια: 33 λεπτά, 21 δευτερόλεπτα)

Σ11¹⁴⁷

E¹⁴⁸: Από πού κατάγεσαι;

Γ¹⁴⁹: Αιθιοπία

¹⁴⁷ Η επικοινωνία έγινε στα αγγλικά

¹⁴⁸ E: Εγώ

¹⁴⁹ Γ: Γυναίκα

E: Τα ι ηλικία έχεις;

Γ: 24

E: Ποια είναι η οικογενειακή σου κατάσταση;

Γ: Ανύπαντρη

E: Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σου επίπεδο;

Γ: Πανεπιστήμιο

E: Στην Αιθιοπία ζούσες σε χωριό;

Γ: Πόλη αλλά όχι την πρωτεύουσα

E: Δεν έχει σημασία. Δούλευες εκεί;

Γ: Όχι

E: Έμενες με τους γονείς σου;

Γ: Ναι

E: Έχεις αδέρφια και αδερφές;

Γ: Φυσικά και έχω

E: Δουλεύανε όλοι από αυτούς, μερικοί από αυτούς;

Γ: Ναι. Μερικοί από αυτούς είναι σαν εμένα αλλά δύο αδέρφια μου και μία αδερφή μου δουλεύουν

E: Οι γονείς σου;

Γ: Επίσης δουλεύουν

E: Συνοπτικά ποια ήταν η οικονομική σας κατάσταση στην οικογένεια;

Γ: Η οικογένειά μου έχει καλή οικονομική κατάσταση. Ο πατέρας μου είναι μεγάλος αγρότης, όχι παραδοσιακός, στη σύγχρονη μορφή. Η μητέρα μου επίσης δουλεύει. Όχι στην κυβέρνηση αλλά αυτόνομα.

E: Οι γυναίκες στην Αιθιοπία μου είπες πριν πως κάνουν τις οικιακές δουλειές, μαγειρεύουν, καθαρίζουν

Γ: Ναι

E: Σχετικά με εσένα κάνεις το ίδιο;

Γ: Βοηθάω μερικές φορές λόγω του ότι είμαι φοιτήτρια και τρέχω (αθλητής) μερικές φορές. Οπότε μερικές φορές βοηθάω την οικογένειά μου όχι συνέχεια

E: Πηγαίνεις για καφέ, σινεμά;

Γ: Ναι

E: Οπότε στην οικογένειά σου έχεις ελευθερία

Γ: Φυσικά

E: Όσο αφορά τις γυναίκες και τους άντρες μου είπατε πριν πως έχουν χαμηλή αξία από

Γ: Ναι, για τα κορίτσια

E: Δεν έχεις σύζυγο, δεν έχεις παιδιά. Σχετικά με τα δικαιώματα της γυναίκας μου είπατε πριν πως οι γυναίκες δεν είναι ανεξάρτητες στην Αιθιοπία

Γ: Ναι

E: Σχετικά με τη βία έναντι των γυναικών μου στην Αιθιοπία μου είπατε πριν πως συμβαίνει, είναι πραγματικότητα.

Γ: Ναι.

E: Δεν σε ρωτάω αυτές τις ερωτήσεις επειδή μου τις είπατε πριν οπότε θα κάνουμε πιο γρήγορα. Έβγαζες τα λεφτά σου;

Γ: Όχι. Χρειάζομαι λεφτά από την οικογένεια επειδή δεν είχα δουλειά

E: Σχετικά με τις δουλειές που είναι για άντρες και γυναίκες που είπατε πριν πως μερικές είναι

Γ: Ναι για άντρες, μερικές δουλειές είναι για γυναίκες. Το ίδιο με πριν

E: Η Αιθιοπία έχει πολιτικές συγκρούσεις;

Γ: Ναι

E: Σχετικά με την οικονομία μου είπατε πως είναι άσχημη στην Αιθιοπία

Γ: Ναι

E: Όσο αφορά τις ασθένειες μου είπατε πως δεν έχετε πρόβλημα

Γ: Ναι

E: Και για τα νοσοκομεία μου είπατε πως δεν είναι δωρεάν

Γ: Δεν είναι δωρεάν, δεν είναι αρκετά νοσοκομεία στην Αιθιοπία

E: Είναι καθαρά, βρώμικα;

Γ: Βρώμικα. Όχι πολύ καθαρά οπότε είναι βρώμικα

E: Γιατί μετανάστευσες;

Γ: Λόγω πολιτικών συγκρούσεων

E: Σε βοήθησε το κράτος ή κάποιος άλλος να μεταναστεύσεις;

Γ: Όχι το κράτος. Η οικογένειά μου μόνο εγώ.

E: Μόνο εσύ

Γ: Ναι

E: Τα άλλα μέλη της οικογένειας;

Γ: Ο αδερφός μου επίσης έφυγε από την Αιθιοπία λόγω πολιτικής

E: Μαζί σου

Γ: Όχι. Πριν από εμένα

E: Θες να μου πεις κάτι άλλο για την Αιθιοπία;

Γ: Ναι, Θέλω να πω για την Αιθιοπία πρώτα από όλα. Είπα και πριν πως χρειαζόμαστε ελευθερία, χρειαζόμαστε ζωή όπως αλλού, να ρωτάς για τα δικαιώματά

σου και επιπλέον να σε ακούνε, να μας ακούνε. Ειδικά στην Αιθιοπία δεν υπάρχει δίκαιη κατανομή των πόρων της γης. Η κυβέρνηση παίρνει τη γη από τους αγρότες, οι αγρότες δεν έχουν να ζήσουν. Οπότε αυτό είναι που δίνεις για το μέλλον των παιδιών, της γενεάς. Οπότε χρειαζόμαστε ελευθερία και καλή κυβέρνηση, καλό κυβερνητικό σύστημα. Αλλά η κυβέρνηση είναι πολύ κακιά, είναι δικτάτορες. Ειδικά για τις γυναίκες στην Αιθιοπία όπως σε άλλες χώρες της Αφρικής υπάρχει βία, κλέβουν. Χρειαζόμαστε βελτίωση στην Αιθιοπία

E: Οπότε θέλεις να αλλάξεις το

Γ: Ναι. Ακόμη και εγώ θέλω να ασχοληθώ με την πολιτική. Αυτή είναι η ευχή μου. Ξεκίνησα όταν ήμουν (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'τσιγκιστι'). Συμμετείχα στην πολιτική μαθητική διαδήλωση για την ελευθερία. Θέλω να συνεχίσω με αυτό

E: Ας μιλήσουμε για τις χώρες πριν την Ελλάδα. Από ποιες πέρασες;

Γ: Στις ίδιες. Σουδάν και Τουρκία

E: Πόσο καιρό στην καθεμιά;

Γ: Στο Σουδάν 18 μέρες και στην Τουρκία λίγες μέρες. Δεν θυμάμαι ακριβώς

E: Πήγες μόνη εκεί;

Γ: Ναι. Δεν είχα κάποιον από την οικογένεια. Κάποιος με βοήθησε. Δεν τον ξέρω αλλά η οικογένειά μου τον πλήρωσε. Ήταν διακινητής

E: Και πως σου συμπεριφέρονταν σε κάθε χώρα;

Γ: Δεν ξέρω για τους ανθρώπους στο Σουδάν. Ξέρω μόνο για τους ανθρώπους στην Τουρκία. Εκεί έμεινα στο αστυνομικό τμήμα, σαν φυλακή για λίγες μέρες. Ήταν άσχημα

E: Δούλευες στο Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Όχι

E: Σε είχαν προσεγγίσει να δουλέψεις στο Σουδάν ή στην Τουρκία;

Γ: Κανένα

E: Πήγαινες σχολείο ή κάτι άλλο εκεί να μάθεις τη γλώσσα;

Γ: Όχι

E: Γνώριζες τα δικαιώματά σου στο Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Όχι

E: Θες να μου πεις κάτι άλλο για το Σουδάν και την Τουρκία;

Γ: Στο Σουδάν οι άνθρωποι είναι καλοί, έχουν καλή καρδιά. Επειδή γνωρίζονται με την Αιθιοπία λόγω του ότι είναι κοντινές χώρες αλλά δεν ξέρω για την Τουρκία, δεν μπορώ να πω κάτι για την Τουρκία. Ήμουν 3 μέρες στη φυλακή. Στη μνήμη μου η Τουρκία είναι αρνητική

E: Πώς επικοινωνούσες στο Σουδάν; Είναι η ίδια γλώσσα;

Γ: Όχι, μιλάνε αραβικά. Μιλάμε 'αμαχάριαν' αλλά έχουν καλή σχέση με την Αιθιοπία. Οπότε ξέρεις για τους γείτονες. Οι άνθρωποι από το Σουδάν είναι καλοί νομίζω

E: Και στην Τουρκία πώς επικοινωνούσες;

Γ: Δεν είχα καμία επικοινωνία αλλά η αστυνομία δεν ήταν καλή. Για τους Τούρκους έχω κάτι αρνητικό στη μνήμη μου

E: Ας μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Όταν ήρθες Ελλάδα ήσουν και εσύ στη Μόρια;

Γ: Ναι

E: Μόνο στη Μόρια;

Γ: Όχι και Καρά Τεπέ. Έμεινα στο Καρά Τεπέ και στη Μόρια επίσης

E: Αλλά η φίλη σου έμεινε μόνο στη Μόρια

Γ: Ναι

E: Πώς ήταν στη Μόρια και στο Καρά Τεπέ;

Γ: Το Καρά Τεπέ είναι λίγο διαφορετικό από τη Μόρια επειδή είναι μέρος μόνο για οικογένειες. Στη Μόρια οι περισσότεροι είναι νέοι. Ξέρεις είμαστε νέοι, τους νέους δεν μπορείς να τους ελέγξεις, κοιτάς για το μέλλον σου οπότε ρωτάς για τα δικαιώματά σου. Υπήρχαν συγκρούσεις με την αστυνομία και μεταξύ των ανθρώπων επίσης. Στο Καρά Τεπέ όταν έμεινα το μέρος ήταν πολύ ήρεμο, ήταν ασφαλές για εμάς, ειδικά για μόνες γυναίκες. Προτιμώ το Καρά Τεπέ από τη Μόρια

E: Πόσο καιρό ήσουν στη Μόρια;

Γ: Είμαι εδώ από το 2016. Στη Μόρια ήμουν για 6 μήνες και στο Καρά Τεπέ για 2 μήνες. Μετά άφησα το νησί και πήγα στην Αθήνα

E: Πού στην Αθήνα;

Γ: Έμεινα στην Αθήνα. Κυψέλη

E: Σε καταυλισμό, σε σπίτι;

Γ: Όχι, βρήκα μία γυναίκα από την Αιθιοπία. Είχε οικογένεια και έμεινα εκεί. Μετά ρώτησα για άσυλο εκεί στην Αθήνα και δεν μπορούσα να το κάνω αυτό επειδή είχα δαχτυλικά αποτυπώματα από εδώ. Οπότε επέστρεψα στη Μόρια για το αίτημα ασύλου πάλι. Το 2016 δεν υπήρχε κανένας να ρωτήσεις για το άσυλο, καμία διαδικασία δεν ξεκίνησε. Κρατούσαν τους ανθρώπους χωρίς άσυλο ή να τους ρωτήσουν για άσυλο οπότε πάλι επέστρεψα 30 Αυγούστου 2018 στη Μόρια και έμεινα για 4 μήνες πάλι στη Μόρια. Μετακόμισα στη Μυτιλήνη πριν 2 μήνες

E: Μου είπες πως έκανες αίτημα ασύλου

Γ: Ναι

E: Θυμάσαι πότε έκανες αίτηση;

Γ: 5 Σεπτέμβρη 2018 έκανα αίτημα. Περιμένω για τη συνέντευξη αυτούς τους μήνες

E: Όταν ήσουν στη Μόρια, στο Καρά Τεπέ, στην Αθήνα, πήγες σχολείο ή κάτι άλλο να μάθεις ελληνικά;

Γ: Ναι. Εδώ και στην Αθήνα για να μάθω ελληνικά και αγγλικά. Όπως καταλαβαίνεις τα αγγλικά μου δεν είναι καλά και τα βελτιώνω. Πήγα σχολείο, ακόμη πηγαίνω σχολείο

ΣΗ: Αυτό είναι υπέροχο

Γ και Σ10¹⁵⁰: Χαχα

Ε: Για τους διαχειριστές του καταυλισμού στη Μόρια και στο Καρά Τεπέ πώς ήταν για εσένα;

Γ: Τους ευχαριστώ όλους. Είναι καλοί σε εμένα, δεν ξέρω για άλλους. Για το πώς με πήραν, για το πώς με προστάτησαν. Η αντιμετώπιση ήταν πολύ καλή, οι γυναίκες από την Ελλάδα είναι καλές, έχω καλή σχέση με αυτούς. Οπότε τίποτα κακό για εμένα. Τους ευχαριστώ

Ε: Και για τους άλλους μετανάστες που ήταν στη Μόρια και στο Καρά Τεπέ πως ήταν με εσένα;

Γ: Δεν έχω κανένα πρόβλημα με κανέναν. Μπορώ να προσπαθώ να βοηθάω τον καθένα. Έχουν τα δικά τους προβλήματα. Δεν μπορώ να πω πως είναι καλοί ή κακοί επειδή εδώ η κατάσταση είναι κακή. Έχουν πολλά πράγματα εδώ οπότε οι άνθρωποι που μένουν εδώ οι περισσότεροι από αυτούς χρειάζονται καλύτερη ζωή. Οπότε δεν είναι κακοί

Ε: Ξέρεις για ναρκωτικά στη Μόρια και στο Καρά Τεπέ;

Γ: Πραγματικά δεν ξέρω

Ε: Θεε να μου πεις κάτι άλλο για τη Μόρια και το Καρά Τεπέ;

Γ: Ναι ειδικά για τη Μόρια. Δεν ξέρω πως δουλεύει αλλά οι άνθρωποι που. Εάν αφήνεις τη χώρα σου χρειάζεσαι προστασία εκεί ή χρειάζεσαι το μέλλον σου, να συνεχίσεις το μέλλον σου. Αυτό σημαίνει όχι μόνο τροφή, ύπνος ή αλλάζοντας από μέρος σε μέρος. Αυτό δεν είναι ζωή. Χρειάζεται όπως εσύ, όπως άλλοι, καλύτερη ζωή. Οπότε πρέπει να δουλέψουν καταλλήλως¹⁵¹ να φτιάξουν τα σχέδιά τους. Επειδή είδα πολλά πράγματα εδώ να είναι (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'φορτ' το οποίο μεταφράζεται ως φρούριο). Σου κλείνουν ραντεβού για απλά πράγματα 4 φορές. Σε βλέπουν 4 φορές. Πηγαίνεις σε νοσοκομείο και το ραντεβού είναι μετά από ένα μήνα. Αυτό είναι σημαντικό οπότε πρέπει να αλλάξουν το πως δουλεύουν. Πρέπει να δουν

¹⁵⁰ Σ10: Η προηγούμενη συνεντευξηζόμενη

¹⁵¹ Εννοεί οι διαχειριστές της Μόριας

το πως δουλεύουν εντός των γραφείων, σε όλα. Οπότε παίρνει πολύ χρόνος εδώ κάθε διαδικασία

E: Για τη Μόρια

Γ: Ναι. Για το Καρά Τεπέ επειδή κάθε διαδικασία επειδή πηγαίνει στη Μόρια. Τα βασικά γραφεία βρίσκονται στη Μόρια μόνο, οπότε παίρνει ελάχιστο χρόνο. Προσπάθησε να καταλάβεις τους ανθρώπους εκεί, που ζουν εκεί. Ξεκινώ από εμένα. Πάω στον δικηγόρο, ο δικηγόρος σου λέει περίμενε 1 ώρα έξω, δεν μπορεί να σου απαντήσει, δεν καταλαβαίνεις, ρώτα εκεί. Έχεις αρνητικά πράγματα για αυτούς τους ανθρώπους. Αυτό δεν είναι καλό. Προσπάθησε να καταλάβεις τους ανθρώπους. Όσο αφορά τις διαδικασίες να μην παίρνει τόσο πολύ χρόνο, τους καταστρέφεις. Προσπάθησε να τους καταλάβεις, να λύσεις τα προβλήματά τους

E: Ας μιλήσουμε για την Ελλάδα. Πότε ήρθες;

Γ: 30 Ιούνη 2016

E: Φαντάζομαι ήρθες με βάρκα

Γ: Ναι

E: Πόσοι ήσασταν;

Γ: Δεν ξέρω. Θυμάμαι ήταν πολλοί άνθρωποι

E: Ήταν και άλλοι Αφρικανοί στη βάρκα;

Γ: Ναι. Αφρικανοί, Αφγανοί, Σύριοι

E: Όλοι. Ήρθες μόνη

Γ: Ναι

E: Είχες μαζί σου ταυτότητα ή διαβατήριο;

Γ: Είχα έγγραφο από το σχολείο

E: Σαν εμένα

Γ: Ναι. Επίσης είχα διαβατήριο. Είχα ταυτότητα από τα 16 μου επίσης

E: Εντάξει. Δεν είμαι αστυνομία μην ανησυχείς

Γ: Χαχα

E: Σχετικά με τους Έλληνες πολίτες. Είναι καλοί μαζί σου;

Γ: Ναι. Ξέρω Έλληνες από την Αθήνα που έμενα ένα χρόνο. Εδώ επίσης για ένα χρόνο. Δυόμιση χρόνια είμαι στην Ελλάδα. Οπότε ο τρόπος που μας αντιμετωπίζουν, μας συμπεριφέρονται είναι καλός, οι άνθρωποι από την εκκλησία. Οπότε μου αρέσει, το εκτιμώ. Ξέρω επίσης για την Ελλάδα κάτι από την Αιθιοπία όταν ήμουν

E: Δούλευες στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

E: Τι δουλειά;

Γ: Εδώ δουλεύω εθελοντικά. Πηγαίνω σε ΜΚΟ και βοηθάω ανθρώπους που μένουν στη Μόρια, να τρώνε φαγητό, υπολογιστές και καθαρισμό, γιόγκα, τρέξιμο, κάθε είδους αθλητισμού

E: Παίρνεις λεφτά για αυτό;

Γ: Όχι είναι εθελοντικά

E: Και από τα λεφτά. Έχεις κάρτα όπως οι άλλοι μετανάστες και παίρνεις λεφτά

Γ: Ναι

E: Από αυτά τα λεφτά είναι μόνο για εσένα, στέλνεις στη χώρα σου;

Γ: Δεν στέλνω σε κανέναν. Απλά υποστηρίζω τον εαυτό μου

E: Επικοινωνείς με κάποιον από την οικογένειά σου στην Αιθιοπία;

Γ: Ναι έχω επικοινωνία

E: Για την Ελλάδα, ξέρεις αν η Αιθιοπία έχει πρεσβεία;

Γ: Ναι ξέρω

E: Έχει πρεσβεία;

Γ: Ναι στην Αθήνα

Ε: Πήγες να σε βοηθήσουν;

Γ: Όχι

Ε: Σε έχουν προσεγγίσει να δουλέψεις εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Ναι. Πριν 2 εβδομάδες μου είπαν να πάω σε μία δουλειά αλλά με ρώτησαν για άδεια εργασίας οπότε δεν μπορούσα να το κάνω, δεν μπορούσα να δουλέψω σε αυτή τη δουλειά.

Ε: Τι δουλειά ήταν;

Γ: Σε εστιατόριο επειδή έχω εμπειρία μαγειρικής. Ξέρω να μαγειρεύω μερικά από τα ελληνικά φαγητά, όχι αλλά ενδιαφέρομαι να μάθω. Ψάχνω για δουλειά εδώ επειδή δεν μπορώ να περιμένω, θέλω να πάω σχολείο για 2-3 ώρες. Θέλω δουλειά για εθελοντισμό για 3 ώρες επίσης. Οπότε ψάχνω για δουλειά

Ε: Οπότε δεν είχες χρόνο

Γ: Ναι

Ε: Ξέρεις για τα δικαιώματά σου εδώ στην Ελλάδα

Γ: Ναι τα ξέρω

Ε: Τα τήρησες;

Γ: Ναι

Ε: Θες να μείνεις μόνιμα στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

Ε: Σου αρέσει εδώ

Γ: Μου αρέσει. Ειδικά ο καιρός, οι άνθρωποι επειδή μερικά πράγματα είναι ίδια με την Αιθιοπία. Είναι χριστιανοί εδώ όπως και στην Αιθιοπία. Είναι ιστορική χώρα όπως και η Αιθιοπία, αρχαία χώρα όπως η Αιθιοπία. Οπότε νιώθω σαν την Αιθιοπία τώρα.

E: Τι εύχεται για εσένα;

Γ: Θέλω να είμαι ανεξάρτητο άτομο, γυναίκα ειδικά, μία γυναίκα που επηρεάζει

E: Εάν μείνεις μόνιμα εδώ στην Ελλάδα θεωρείς ότι μπορείς να βοηθήσεις την χώρα;

Γ: Ναι έχω κάποια προγράμματα, κάποιες προτάσεις για εδώ

E: Σοβαρά;

Γ: Ναι. Ειδικά που βοηθούν γυναίκες και παιδιά. Έχω επαφή με μερικές οργανώσεις να κάνουμε κάτι. Είναι δρομολογημένα. Ίσως θα μείνω εδώ στη Λέσβο, δεν ξέρω για το πρόγραμμα αν θα συνεχιστεί με την οργάνωση. Εάν μείνω εδώ θέλω να κάνω κάτι ιδιαίτερο για τους ανθρώπους που υποφέρουν, τις γυναίκες, τα παιδιά, να τους βοηθήσουν. Να τους κάνουν ανεξάρτητους, οικονομικά, σε όλα. Μπορείς τα πάντα, να μην περιμένεις από άλλους πάντα να σε υποστηρίξουν, πρέπει να είσαι πρώτα από όλα ο εαυτός σου, ποιος είσαι, γιατί ζεις, τη σημασία της ζωής. Οπότε έχω πλάνα

E: Εύχομαι τα όνειρά σου να γίνουν πραγματικότητα

Γ: Σε ευχαριστώ

E: Από ότι καταλαβαίνω εδώ στην Ελλάδα είναι καλύτερα από την Αιθιοπία

Γ: Ναι

E: Είναι τα πράγματα όπως τα περίμενες;

Γ: Τις περισσότερες φορές. Περισσότερα από αυτά που περίμενα βρήκα εδώ. Μιλώ για την Ελλάδα. Από την Ευρώπη ξέρω μόνο αυτή την χώρα (Ελλάδα). Ξέρω μερικές βασικές πληροφορίες για την Ευρώπη. Δεν είμαι μακριά από πληροφορίες. Διαβάζω επίσης. Ξέρω κάτι για την ελληνική ιστορία αν με ρωτήσεις κάτι. Ξέρω πολλά πράγματα. Όταν επιβιβάστηκα εδώ βρήκα τα πάντα όπως τα περίμενα. Οπότε τα πάντα είναι καλύτερα από ότι τα προσδοκούσα.

E: Θεε να μου πεις κάτι άλλο για την Ελλάδα;

Γ: Ναι. Συνεχίστε να διατηρείτε αυτή την συμπεριφορά. Ειδικά άνθρωποι από την Ελλάδα είναι πολύ (δεν καταλαβαίνω. Λέει 'σάιβερ'), είναι πολύ απλοί, θρήσκοι. Προσπαθήστε να διατηρήσετε αυτό ειδικά με τη θρησκεία. Το εκτιμώ. Ευχαριστώ

E: Σε ευχαριστώ πολύ, τελειώσαμε

Γ: Εντάξει. Σε ευχαριστώ

(Διάρκεια: 23 λεπτά, 1 δευτερόλεπτο)

Σ12¹⁵²

E¹⁵³: Από πού κατάγεσαι;

Γ¹⁵⁴: Κονγκό

E: Πόσο χρονών είσαι;

Γ: 22

E: Ποια είναι η οικογενειακή σου κατάσταση;

Γ: Ανύπαντρη

E: Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σου επίπεδο;

Γ: Λύκειο

E: Στο Κονγκό έμενες σε πόλη ή χωριό;

Γ: Στην πόλη

E: Εκεί εργαζόσουν;

Γ: Όχι

E: Ζούσες με την οικογένεια;

Γ: Με έναν συγγενή του πατέρα μου

E: Αυτός, εκεί στην οικογένεια που έμενες εργαζόντουσαν;

Γ: Ναι δουλεύανε

E: Γενικά ποια ήταν η οικονομική κατάσταση στην οικογένεια;

¹⁵² Η επικοινωνία έγινε με μεταφραστή

¹⁵³ E: Εγώ

¹⁵⁴ Γ: Γυναίκα

Γ: Όταν τέλειωσα το λύκειο έμεινα στο σπίτι γιατί δεν υπήρχαν χρήματα για να σπουδάσω να πάω πανεπιστήμιο

Ε: Αλλά δεν πήγες τελικά πανεπιστήμιο από ότι κατάλαβα

Γ: Όχι

Ε: Οι γυναίκες εκεί στο Κονγκό πώς περνούν τον χρόνο τους;

Γ: Γενικά το Κονγκό είναι μία πλούσια χώρα γιατί παράγει πάρα πολλά πράγματα αλλά ο λαός υποφέρει αρκετά. Έχει πάρα πολλές κοπέλες αναλφάβητες και οι περισσότερες κοπέλες δεν σπουδάζουν. Και πολλές κοπέλες γίνονται μάνες πριν την ηλικία τους

Ε: Πριν τα 18 δηλαδή;

Μ¹⁵⁵: Ναι, σε πολύ μικρή ηλικία

Ε: Εκεί στο Κονγκό μπορεί μία γυναίκα να βγει να διασκεδάσει για καφέ ή σινεμά;

Γ: Ναι γίνεται

Ε: Είναι ανεξάρτητες γενικά;

Γ: Αν δεν είσαι παντρεμένη ναι

Ε: Όσο αφορά τον επαγγελματικό τομέα ποια είναι τα πιο συνηθισμένα επαγγέλματα των γυναικών;

Γ: Έχει και γυναίκες που δουλεύουν σε τράπεζες, στο εμπόριο αλλά εξαρτάται πάντα και που μένεις

Ε: Δηλαδή είναι διαφορετικά σε χωριό, διαφορετικό σε πόλη;

Γ: Εξαρτάται και την περιοχή αν είναι απομακρυσμένη. Και αυτοί που μένουν σε απομακρυσμένες περιοχές δεν πάνε καθόλου σχολείο

Ε: Γενικά υπάρχει εύννοια ως προς τους άντρες στο Κονγκό;

Γ: Όχι και οι γυναίκες αν θελήσουν ας πούμε να χωρίσουν θα χωρίσουν.

¹⁵⁵ Μ: Μεταφράστρια

E: Πόσο λαμβάνεται υπόψη η άποψη μιας γυναίκας στο Κογκό;

Γ: Εξαρτάται και από τις φυλές. Γιατί υπάρχουν σε κάποιες φυλές που ο άντρας είναι ο ανώτερος και η γυναίκα δεν μπορεί να πει καμία λέξη. Και ας πούμε σε κάποια περιοχή που είναι μία φυλή εκεί ας πούμε οι κοπέλες πρέπει να παντρευτούν έναν άντρα με πολύ μεγαλύτερη διαφορά ηλικίας. Ας πούμε 20 χρόνια και εκεί ο άντρας μπορεί να λέει και να κάνει ό,τι θέλει

E: Στις πιο πολλές φυλές δηλαδή ισχύει αυτό, το ότι ο άντρας είναι πάνω από την γυναίκα;

Γ: Στα χωριά είναι έτσι, σχεδόν σε όλα τα χωριά είναι έτσι

E: Δεν έχεις σύζυγο, δεν έχεις παιδιά να φανταστώ. Στην οικογένειά σου ποιος ήταν ο ρόλος;

Γ: Επειδή εγώ έμενα σπίτι εγώ καθαρίζα, εγώ περιποιούμουν το σπίτι

E: Έβγαινες από το σπίτι;

Γ: Σπάνια

E: Γνωρίζεις ποια είναι τα δικαιώματα της γυναίκας στο Κογκό;

Γ: Όχι

E: Σχετικά με τη βία κατά των γυναικών υπάρχει αυτό στο Κογκό; Ξέρετε περιστατικά βίας στο Κογκό;

Γ: Ναι ξέρω, έχω δει

E: Είναι συχνό αυτό το φαινόμενο;

Γ: Ναι αλλά εξαρτάται πάντα και από τον άντρα που θα γνωρίσεις

E: Στο Κογκό έβγαζες δικά σου χρήματα;

Γ: Από ποια, πώς το εννοείς;

E: Δεν δούλευες άρα δεν είχες δικά σου χρήματα

Γ: Όχι

E: Υπάρχουν επαγγέλματα που κάνουν τόσο άντρες όσο και γυναίκες εκεί;

Γ: Ναι υπάρχουν άντρες που δουλεύουν σε γραφεία όπως και γυναίκες που δουλεύουν σε γραφεία

E: Και η αμοιβή τους είναι ισάξια;

Γ: Δεν είναι όμως ίσοι. Δηλαδή υπάρχουν περισσότεροι άντρες από ότι σε γυναίκες

E: Ναι αλλά όταν ένας άντρας και μία γυναίκα δουλεύουν σε γραφεία πληρώνονται το ίδιο;

Γ: Όχι. Τα ίδια χρήματα είναι.

E: Υπήρχε πόλεμος ή πολιτικές συγκρούσεις στο Κονγκό;

Γ: Ναι είχε προβλήματα. Δύο κόμματα είχαν προβλήματα μεταξύ τους

E: Δηλαδή ο λαός με την κυβέρνηση, τα κόμματα;

Γ: Ναι η κυβέρνηση και ένα κόμμα. Μόλις το κόμμα έκανε κάποιες πορείες ή ήταν αντίθετα με αυτά που έλεγε η κυβέρνηση, κατευθείαν η κυβέρνηση

E: Απάντησε

M: Ναι

E: Σχετικά με την οικονομία του Κονγκό πώς ήταν;

Γ: Δεν είναι εύκολα. Μπορεί ας πούμε η ζωή να μην είναι καθόλου ακριβή εκεί πέρα αλλά δεν έχουμε χρήματα στα χέρια μας

E: Και σχετικά με τις ασθένειες υπάρχουν εκεί πέρα;

Γ: Ναι υπάρχουν. Προς το παρόν ας πούμε δεν είμαι εκεί πέρα αλλά από ότι ακούει είναι η ασθένεια έμπολα που τώρα είναι σε έξαρση

E: Και το σύστημα υγείας του κράτους πώς το αντιμετωπίζει;

Γ: Δεν ξέρω

E: Για ποιους λόγους έφυγες από το Κονγκό;

Γ: Υπήρχαν προβλήματα πολιτικά και θρησκευτικά

Ε: Απειλήθηκε δηλαδή η ζωή σου;

Γ: Ναι

Ε: Το κράτος ή οποιοσδήποτε άλλος σε βοήθησε να μεταναστεύσεις;

Γ: Ήταν ο υπεύθυνος της φυλακής

Ε: Αυτός που τη βοήθησε

Μ: Ναι

Γ: Γιατί εκεί που ζούσα η θεία μου και ο άντρας της είχανε εξαφανιστεί

Ε: Θέλεις να μου πεις κάτι άλλο σχετικά με το Κονγκό;

Γ: Σαν τι;

Ε: Γενικά ό,τι θέλεις

Γ: Απλά να πω ότι στο Κονγκό υπάρχουν πολλές περιπτώσεις βιασμού σε όλες τις περιοχές

Ε: Τώρα θα μιλήσουμε για τις χώρες πριν την Ελλάδα. Μέχρι να φτάσεις στην Ελλάδα από ποιες χώρες πέρασες;

Γ: Τουρκία

Ε: Και πόσο καιρό έμεινες εκεί πέρα;

Γ: 1,5 μήνα

Ε: Πήγες μόνη σου εκεί στην Τουρκία;

Γ: Ναι. Ήμουν με κάποιο άτομο αλλά εξαφανίστηκε αυτό το άτομο και έτσι έμεινα μόνη μου

Ε: Τα αδέρφια, οι γονείς όλοι έχουν μείνει στην Αιθιοπία, εεε στο Κονγκό;

Γ: Εγώ ζούσα στη θεία μου εκείνη με μεγάλωσε

Ε: Πώς σου φέρονταν στην Τουρκία;

Γ: Ζούσα με Αφρικανούς

Ε: Γενικά οι Τούρκοι εκεί πέρα πώς σου φέρονταν;

Γ: Το πρόβλημα είναι ότι οι Τούρκοι, στην Τουρκία δεν υπάρχουν δικαιώματα του ανθρώπου

Ε: Εκεί δούλευες;

Γ: Ναι

Ε: Τι δουλειά έκανες στην Τουρκία;

Γ: Δούλευα σε ένα εργοστάσιο που φτιάχνανε ρούχα

Ε: Μιλώ πάντα για την Τουρκία

Μ: Ναι, ναι, ναι

Γ: Εκεί πέρα είναι η μόνη δουλειά που δίνουν στους ξένους

Ε: Και πόσο πληρώνουν συγκριτικά με τους ντόπιους για την ίδια δουλειά;

Γ: Λιγότερα από τους ντόπιους

Ε: Και ο αντίστοιχος μισθός στο Κονγκό με τα λεφτά που έπαιρνες πώς ήταν; Δηλαδή παρόλο που έπαιρνες λιγότερα με τους ντόπιους αυτά τα λεφτά ήταν περισσότερα συγκριτικά με αυτά που θα έπαιρνες στο Κονγκό;

Γ: Δεν έχω δουλέψει ποτέ στο Κονγκό οπότε δεν ξέρω αν θα είχα πάρει λιγότερα ή περισσότερα

Ε: Την βρήκες μόνη σου τη δουλειά, σε προσέγγισαν;

Γ: Επειδή έπρεπε να τρώω και να πληρώνω το σπίτι που έμενα, κάποιος άλλος μου βρήκε τη δουλειά

Ε: Γενικά σε έχουν προσεγγίσει να δουλέψετε εκεί πέρα;

Μ: Στην Τουρκία

Ε: Ναι στην Τουρκία

Γ: Ναι εκεί που ζούσα ναί

Ε: Για ποια δουλειά δηλαδή σε προσέγγισαν; Για σέρβις, για εστιατόρια και τέτοια;

Γ: Η μόνη δουλειά που μου είχαν προτείνει ήταν αυτή στο εργοστάσιο

Ε: Από τα λεφτά που έβγαζες έστελνες κάποια πίσω στην πατρίδα σου;

Γ: Όχι. Δεν έστελνα γιατί δεν είχα επαφές μαζί τους και δεύτερον γιατί μου φτάνανε μόνο για το ενοίκιο και το φαγητό

Ε: Πήγαινες σχολείο εκεί στην Τουρκία ή κάτι για να μάθεις τη γλώσσα;

Γ: Όχι. Δεν είχα χαρτιά, δεν είχα κάτι να δείξω

Ε: Και πώς επικοινωνούσες;

Γ: Δεν μιλούσα. Απλά αν ήθελα κάτι έψαχνα κάποιον που να μιλάει τούρκικα και να με βοηθήσει σαν διερμηνέας

Ε: Γνωρίζεις αν υπάρχει πρεσβεία του Κονγκό στην Τουρκία;

Γ: Δεν ξέρω, δεν ρώτησα ποτέ

Ε: Γνωρίζεις για τα δικαιώματά σου στην Τουρκία;

Γ: Όχι

Ε: Θέλεις να μου πεις κάτι άλλο σχετικά με την Τουρκία;

Γ: Απλά ότι στην Τουρκία δεν έχει δικαιώματα ο άνθρωπος

Ε: Ο άνθρωπος γενικά;

Γ: Ας πούμε οι ξένοι δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους Τούρκους. Στην Τουρκία οι ξένοι δεν έχουν τον λόγο να πουν κάτι. Στην Τουρκία ένας άντρας ας πούμε αν βρει μία κοπέλα, την πηγαίνει, δηλαδή αυτό που έζησα, που είδα, ήταν μία κοπέλα την οποία την πήρε ένας άντρας, πήγαν σε ένα σπίτι και μετά την πέταξε από το παράθυρο

Ε: Εκείνη εκεί η κοπέλα ήταν ξένη;

Γ: Αφρικανή

E: Τώρα θα μιλήσουμε για τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Σε πόσους προσφυγικούς καταυλισμούς έχετε μείνει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: 8 μήνες περίπου στη Μόρια

E: Έχεις κάνει αίτημα ασύλου;

Γ: Ναι

E: Έχει εγκριθεί;

Γ: Ναι

E: Και πόσο καιρό περίμενες την απόφαση;

Γ: Τέλος Νοεμβρίου

E: Τέλος Νοεμβρίου την έκανες;

Γ: Πήρα την απόφαση

E: Ναι πόσο καιρό την περίμενες μέχρι να βγει;

Γ: Έδωσα συνέντευξη Μάρτιο, μετά ξανά Σεπτέμβριο και την απόφαση την πήρα τον Νοέμβριο

E: Γενικά ποια ήταν η κατάσταση στη Μόρια;

Γ: Δεν ήταν και πολύ καλή, είχε πάρα πολύ κόσμο. Κοιμόμασταν σε κοντέινερ, καμιά φορά κοιμόμασταν και δύο άτομα σε ένα κρεβάτι. Σε ένα κοντέινερ μπορεί αν ήμασταν και 25 άτομα, 21 άτομα, αναλόγως πόσα άτομα ερχόντουσαν

E: Και εκεί διδασκόσουν την ελληνική γλώσσα;

Γ: Κάθε φορά πηγαίνανε να γραφτούμε αλλά κάθε φορά μας διάλεγαν πολύ λίγα άτομα και δεν μπορέσαμε να πάμε

E: Ποια ήταν η αντιμετώπιση που είχατε από τους υπεύθυνους του camp της Μόριας;

Γ: Καλή ήταν απέναντί μας

E: Και οι άλλοι μετανάστες πώς σας φέρονταν;

Γ: Στο κοντέινερ που ήμουν είχε Κονγκολέζες και από το Καμερούν

Ε: Γενικά όχι μόνο στο κοντέινερ. Γενικά

Γ: Εκεί που έχει κόσμο πάντα υπάρχουν προβλήματα. Ήταν πολλές φορές όταν δεν ήθελα να είμαι στον κόσμο πήγαινα βόλτα στο βουνό. Όταν δεν είχα ραντεβού στους NSF πήγαινα στο βουνό, καθόμουν

Ε: Γνωρίζεις περιστατικά ναρκωτικών εκεί στη Μόρια;

Γ: Έχω ακούσει για ανθρώπους που παίρνουν σίσα αλλά είναι σαν χασίσι αυτό. Δεν ξέρω αν είναι ναρκωτικό ή όχι

Ε: Θεσ να μου πεις κάτι άλλο για τη Μόρια;

Γ: Δεν έχω κάτι άλλο να πω. Απλά εκεί πέρα οι συνθήκες δεν ήταν καλές.

Ε: Τώρα θα μιλήσουμε για την Ελλάδα. Πότε ήρθες στην Ελλάδα;

Γ: 24 Νοεμβρίου 2017

Ε: Να φανταστώ ήρθες με βάρκα

Γ: Ναι

Ε: Πόσα άτομα ήταν στη βάρκα;

Γ: Ήμασταν πολλοί. 30 άτομα

Ε: Ήρθες μόνη σου; Ήξερες κάποιους από αυτούς;

Γ: Απλά γίναμε φίλοι εδώ πέρα γιατί ήρθαμε μαζί

Ε: Όταν ήρθες στην Ελλάδα είχες μαζί σου ταυτότητα ή κάποιο άλλο επίσημο έγγραφο ταυτοποίησης;

Γ: Όχι δεν είχα τίποτα

Ε: Ποια είναι η αντιμετώπιση που δέχεσαι από τους Έλληνες πολίτες;

Γ: Καλή, καλή αντιμετώπιση

Ε: Έχεις δουλέψει εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Εδώ δεν έχω δουλειά

Ε: Από τα χρήματα που παίρνεις από την κάρτα, φαντάζομαι όπως όλοι, στέλνεις κάποια χρήματα πίσω στην πατρίδα σου;

Γ: Όχι. Ήδη για μένα δεν φτάνουν, τι να στείλω;

Ε: Σε έχουν προσεγγίσει ποτέ να δουλέψεις;

Γ: Όχι δεν με έχει προσεγγίσει κανένας

Ε: Γνωρίζεις αν το Κονγκό έχει πρεσβεία εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Δεν ξέρω, δεν έχω ρωτήσει ποτέ

Ε: Γνωρίζεις ποια είναι τα δικαιώματά σου εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Όχι

Ε: Θες να μείνει μόνιμα εδώ στην Ελλάδα;

Γ: Ναι

Ε: Γενικά τι στόχους έχεις προσωπικά;

Γ: Να σπουδάσω, να συνεχίσω τις σπουδές μου και μετά να δουλέψω

Ε: Σε περίπτωση που μείνεις μόνιμα εδώ στην Ελλάδα πιστεύεις πως μπορείς να βοηθήσεις εδώ τη χώρα;

Γ: Αν δουλέψω, ναι

Ε: Συνοψίζοντας θεωρείς ότι η μετανάστευση σε έχει βοηθήσει μέχρι τώρα; Δηλαδή από το Κονγκό

Γ: Ναι γιατί εδώ μπορείς να κυκλοφορείς και κανένας να μην σε ενοχλεί

Ε: Τα πράγματα εδώ στην Ελλάδα είναι έτσι όπως τα περίμενες;

Γ: Το μόνο είναι ότι δεν δουλεύω και δεν σπουδάζω

Ε: Θες να μου πεις κάτι άλλο σχετικά με την Ελλάδα;

Γ: Ναι είμαι μία καλή χώρα όπου με υποδέχτηκαν

Ε: Ωραία. Ευχαριστώ πάρα πολύ. Τελειώσαμε

(Διάρκεια: 32 λεπτά, 58 δευτερόλεπτα)

